Erasmus+

REFINC

Zwiększenie udziału uchodźców w europejskich szkołach

TREŚCI EDUKACYJNE

Co-funded by the European Union

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694

Wprowadzenie do materiału

Z przyjemnością prezentujemy ten kompleksowy przewodnik po edukacji uchodźców, kluczowe źródło informacji opracowane z myślą o wspieraniu edukatorów, animatorów i decydentów w zaspokajaniu potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży uchodźców. Materiał ten jest częścią naszego stałego zaangażowania we wspieranie inkluzji, odporności i wzmocnienia pozycji poprzez edukację, szczególnie w kontekście wyzwań, przed którymi stoją populacje uchodźców w całej Europie.

Opracowanie tych treści edukacyjnych następuje w okresie znaczących zmian i niepewności, szczególnie w obliczu trwających konfliktów globalnych i niedawnej wojny na Ukrainie. Kryzys uchodźczy nasilił się, a miliony osób, w tym dzieci, uciekają ze swoich domów w poszukiwaniu bezpieczeństwa w całej Europie. Sytuacja ta uwypukliła pilną potrzebę skutecznych strategii edukacyjnych, które nie tylko zaspokoją potrzeby edukacyjne uczniów-uchodźców, ale także będą wspierać ich dobrostan emocjonalny i integrację społeczną.

Wojna na Ukrainie, w szczególności, wywarła głęboki wpływ na Europę, stawiając przed nią nowe wyzwania. Napływ ukraińskich uchodźców dodatkowo obciążył systemy edukacyjne na całym kontynencie, podkreślając konieczność adaptacyjnego i inkluzywnego podejścia do edukacji. Niniejszy przewodnik został stworzony z myślą o tych celach, dostarczając praktycznych narzędzi, spostrzeżeń i metodologii, które można zastosować w różnych środowiskach edukacyjnych, zapewniając wszystkim dzieciom i młodzieży będącym uchodźcami możliwość uczenia się, rozwoju i prosperowania pomimo przeciwności losu.

W niniejszym przewodniku podkreślamy znaczenie elastycznego i adaptacyjnego podejścia do edukacji uchodźców. Niezależnie od tego, czy pracują w formalnych szkołach, programach edukacji nieformalnej, czy inicjatywach społecznych, pedagodzy muszą być gotowi dostosować swoje metody nauczania do specyficznych potrzeb uczniów będących uchodźcami. Obejmuje to wrażliwość na różnice kulturowe, uwzględnianie barier językowych i zapewnianie niezbędnego wsparcia uczniom, którzy mogli doświadczyć traumy.

Pomimo trudności, poczyniliśmy znaczne postępy w opracowywaniu i wdrażaniu skutecznych programów edukacyjnych dla uchodźców. Działania te zostały wzmocnione dzięki współpracy z szerokim gronem partnerów, w tym instytucjami edukacyjnymi, organizacjami pozarządowymi i organizacjami międzynarodowymi. Wspólnie udało nam się stworzyć środowiska edukacyjne, które są nie tylko inkluzywne, ale także

inspirujące, pomagając uczniom-uchodźcom odbudować swoje życie i wnieść wkład w rozwój nowych społeczności.

Rozpoczynając ten projekt, byliśmy w pełni świadomi czekających nas wyzwań. Trwające skutki pandemii COVID-19 stworzyły dodatkowe przeszkody, w tym zakłócenia w tradycyjnych środowiskach edukacyjnych i zwiększoną presję zarówno na nauczycieli, jak i uczniów. Wyzwania te pobudziły jednak również innowacje, prowadząc do nowych podejść i rozwiązań, które znalazły odzwierciedlenie w tym materiale.

Patrząc w przyszłość, nie sposób przecenić znaczenia edukacji uchodźców. W obliczu trwających konfliktów i kryzysów związanych z przesiedleniami na całym świecie, zapotrzebowanie na skuteczne rozwiązania edukacyjne będzie nadal rosło. Jesteśmy przekonani, że narzędzia i strategie przedstawione w tym przewodniku zapewnią cenne wsparcie osobom pracującym w tej kluczowej dziedzinie.

Chcielibyśmy skorzystać z okazji i wyrazić wdzięczność wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tego materiału, w tym naszym partnerom i oddanym edukatorom, którzy nieustannie inspirują nas swoim zaangażowaniem w dokonywanie zmian. Państwa wysiłki pomagają kształtować lepszą przyszłość dla dzieci i młodzieży uchodźców i z niecierpliwością oczekujemy na kontynuację tej ważnej pracy.

Mamy nadzieję, że niniejszy przewodnik będzie cennym źródłem wiedzy dla wszystkich osób zaangażowanych w edukację na temat uchodźców oraz że zainspiruje do nowych pomysłów, podejść i współpracy w nadchodzących latach.

Szanowni Państwo, zachęcamy do rozpoczęcia lektury od podanych definicji i podstaw teoretycznych, w tym definicji edukacji uchodźców, wprowadzenia do facylitacji oraz pedagogicznych podstaw tych działań. Te sekcje zbudują solidne podstawy i poprowadzą Państwa przez resztę treści, zapewniając doskonałe przygotowanie do zapewniania uczniom najwyższej jakości edukacji. Mamy nadzieję, że po przeczytaniu tego przewodnika poczują się Państwo w pełni przygotowani i pewni swoich umiejętności wspierania uczniów będących uchodźcami oraz wnoszenia znaczącej zmiany w ich edukację.

~ Konsorcjum projektu REFINC

Wprowadzenie do edukacji uchodźców

DEFINICJA EDUKACJI UCHODŹCÓW

Od początku globalnego &IW kontekście kryzysu uchodźczego w Europie, wiele pracy zostało wykonanej – i nadal jest wykonywane – w obszarze edukacji uchodźców. Ten szeroki wachlarz podejść jest niezbędny, ponieważ ludzie i społeczności postrzegają wyzwania związane z byciem uchodźcą w odmienny sposób. Edukatorzy pracują w różnych środowiskach, a organizacje i rządy mają różne priorytety. Z tego powodu, choć podstawowe idee edukacji uchodźców pozostają niezmienne, sposoby jej realizacji mogą się znacznie różnić. Aby w pełni zrozumieć obecną sytuację w edukacji uchodźców, warto przyjrzeć się rolom i zainteresowaniom różnych zaangażowanych osób i grup oraz temu, jak wpływają one na ich cele i podejście do edukacji uchodźców.

W 2015 roku Unia Europejska i jej państwa członkowskie uznały znaczenie edukacji dla uchodźców w promowaniu harmonii społecznej, stabilności i pomaganiu uchodźcom w integracji z nowymi społecznościami. To przekonanie zostało oficjalnie potwierdzone poprzez różne polityki i programy mające na celu wspieranie edukacji uchodźców w całej Europie. Komisja Europejska i rządy krajowe intensywnie pracują nad promowaniem edukacji dla uchodźców, głównie poprzez szkoły publiczne i specjalne programy zaprojektowane tak, aby sprostać szczególnym potrzebom uczniów będących uchodźcami. Działania te opierają się na przekonaniu, że edukacja dla uchodźców jest ważna nie tylko dla rozwoju osobistego przesiedlonych dzieci i młodzieży, ale także dla utrzymania stabilności społecznej, promowania demokracji i zapewnienia długotrwałego pokoju w krajach przyjmujących.

Głównym celem Unii Europejskiej w tym kontekście jest stworzenie inkluzywnego i sprawiedliwego środowiska edukacyjnego na całym kontynencie, z poszanowaniem jej fundamentalnych wartości, takich jak godność człowieka, równość i solidarność. Wartości te znajdują odzwierciedlenie w definicjach i podejściu UE do edukacji uchodźców. Na przykład, z silnym zaangażowaniem w zapewnienie wszystkim dzieciom i młodzieży, niezależnie od ich pochodzenia, dostępu do wysokiej jakości edukacji, UE definiuje edukację uchodźców jako programy i działania edukacyjne, które koncentrują się na promowaniu włączenia społecznego.

Dalszy kontekst

Komunikat Komisji Europejskiej w sprawie ochrony dzieci migrujących (2017) oraz Plan działania na rzecz integracji i włączenia społecznego (2021) podkreślają rolę edukacji uchodźców jako kluczowego elementu szerszych celów włączenia społecznego i rozwoju człowieka. Dokumenty te definiują edukację uchodźców jako szerokie podejście obejmujące edukację, szkolenia, podnoszenie świadomości, dzielenie się informacjami oraz działania mające na celu zapewnienie uczniom wiedzy, umiejętności i zrozumienia,

których potrzebują, aby budować i utrzymywać inkluzywne i odporne społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem promowania integracji i harmonii społecznej. Inne organizacje i grupy również oferują definicje i wytyczne dotyczące edukacji uchodźców. Na przykład Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) definiuje edukację uchodźców jako proces, w ramach którego osoby przesiedlone uzyskują dostęp do możliwości edukacyjnych, które pomagają im zdobyć umiejętności i wiedzę niezbędne do odbudowy swojego życia i wniesienia wkładu w rozwój nowych społeczności. Podobnie Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji (IOM) podkreśla rolę edukacji we wzmacnianiu odporności populacji uchodźców i pomaganiu im w adaptacji do społeczności przyjmujących.

Edukacja uchodźców to proces partycypacyjny, który obejmuje specjalnie opracowane działania edukacyjne, wykorzystujące treści edukacyjne adekwatne do kontekstu kulturowego. Działania te mają na celu umożliwienie uchodźcom zrozumienia i zarządzania swoimi doświadczeniami, przejęcia kontroli nad swoim życiem i aktywnego uczestnictwa w życiu nowych społeczności.

Polityka Unii Europejskiej w zakresie edukacji uchodźców podkreśla wagę budowania uniwersalnej kultury uczenia się i integracji. Kompleksowa edukacja uchodźców nie tylko zapewnia wiedzę o języku, kulturze i systemie prawnym kraju przyjmującego, ale także uczy umiejętności niezbędnych do adaptacji, wnoszenia wkładu i osiągania sukcesów w nowym środowisku. Edukacja uchodźców pomaga rozwijać postawy i zachowania niezbędne do promowania harmonii społecznej i wzajemnego zrozumienia między wszystkimi członkami społeczeństwa.

Niektóre organizacje pozarządowe, takie jak Save the Children i Europejska Rada ds. Uchodźców i Wypędzonych (ECRE), wolą mówić o „uczeniu się dla włączenia” niż po prostu o „edukacji uchodźców”. Podkreślają aktywną rolę edukacji we wzmacnianiu pozycji uchodźców i pomaganiu im w pełnym uczestnictwie w życiu społecznym. Skupienie się na uczeniu się, a nie tylko na edukacji, odzwierciedla osobisty proces adaptacji do nowej kultury i społeczeństwa oraz stosowania tej wiedzy.

Inne grupy społeczne, takie jak organizacje pozarządowe i oddolne, zazwyczaj działają na rzecz wspierania wrażliwych grup uchodźców, ochrony ich praw, monitorowania polityki i praktyk rządowych oraz promowania zmian społecznych. Każda organizacja pozarządowa ma własne spojrzenie na edukację uchodźców. Na przykład Save the Children opowiada się za tym, że „edukacja jest fundamentalna dla zwalczania pierwotnych przyczyn wykluczenia i marginalizacji dzieci uchodźców, zapobiegania dalszym krzywdom, promowania równości i zwiększania udziału uchodźców w demokratycznych procesach decyzyjnych”.

Rola edukatorów

Edukatorzy, trenerzy i inni praktycy edukacji uchodźców, którzy pracują bezpośrednio z przesiedlonymi dziećmi i młodzieżą, zazwyczaj koncentrują się na umiejętnościach i metodach. Ważne jest, aby zrozumieć, że różne organizacje, instytucje edukacyjne i podmioty działające w obszarze edukacji uchodźców stosują różne definicje i podejścia w zależności od swojej filozofii, celu, grup docelowych lub misji. Istnieje jednak powszechna zgoda co do tego, że edukacja uchodźców obejmuje trzy kluczowe wymiary:

•Nauka o integracji: zdobywanie wiedzy na temat języka, kultury, systemu prawnego i struktury edukacyjnej kraju przyjmującego oraz zrozumienie, w jaki sposób te elementy wpływają na życie uchodźców.

• Nauka poprzez inkluzję: Uznanie, że sposób organizacji i realizacji edukacji uchodźców musi być spójny z wartościami inkluzji, uczestnictwa i poszanowania różnorodności. Proces uczenia się jest równie ważny jak treść, aby zapewnić uchodźcom poczucie wartości i wsparcia w ich edukacyjnej podróży.

• Nauka dla wzmocnienia pozycji: rozwijanie umiejętności, postaw i wartości niezbędnych uchodźcom, aby mogli stosować zdobytą wiedzę w codziennym życiu, podejmować działania — indywidualnie lub z innymi — na rzecz swoich nowych społeczności oraz orędować za swoimi prawami i prawami innych.

Zastanawiając się nad tym, jak zapewnić edukację uchodźcom i jak pomóc im zdobyć wiedzę, umiejętności i postawy niezbędne do skutecznej integracji w nowym środowisku, zdajemy sobie sprawę, że edukacji nie da się po prostu „nauczyć". Trzeba się jej nauczyć poprzez doświadczenia z życia wzięte. Dlatego edukacja uchodźców to również aktywne zaangażowanie w życie społeczności i praktyczne zapoznawanie się z wartościami społeczeństwa przyjmującego. Oznacza to, że kluczowe są „jak" i „gdzie" edukacja uchodźców, a kontekst i działania muszą odzwierciedlać fundamentalne wartości godności, równości i integracji.

W ramach tego programu edukacyjnego dołożyliśmy wszelkich starań, aby niezależnie od tego, jak kreatywne i angażujące mogą być metody i działania, powiązanie z nadrzędnymi celami edukacji uchodźców jest niezbędne dla zapewnienia wiarygodności i skuteczności uczenia się. Ponadto, zaproponowano różne strategie działania i

praktycznego i znaczącego zastosowania zdobytej wiedzy.

PODSTAWY PEDAGOGICZNE EDUKACJI UCHODŹCÓW

Pedagogiczne podejście do edukacji uchodźców opiera się na założeniu, że edukacja uchodźców musi obejmować coś więcej niż tylko naukę akademicką. Musi uwzględniać wyjątkowe doświadczenia, wyzwania i potrzeby uchodźców, z których wielu doświadczyło poważnej traumy, straty i destabilizacji. To podejście łączy różne elementy uczenia się, koncentrując się nie tylko na wiedzy, ale także na dobrostanie emocjonalnym, integracji społecznej i umiejętnościach praktycznych, które pomogą uchodźcom odbudować swoje życie i wnieść wkład w rozwój nowych społeczności.

Holistyczne podejście do nauki

Edukacja uchodźców wymaga holistycznego podejścia do nauki, co oznacza uwzględnienie całej osoby – jej potrzeb intelektualnych, emocjonalnych, społecznych i praktycznych. Ten rodzaj nauki wykracza poza tradycyjne przedmioty akademickie, obejmując umiejętności życiowe, naukę języków i orientację kulturową. Uznaje on, że uchodźcy wnoszą ze sobą różnorodne pochodzenie i doświadczenia, które należy uznać i uwzględnić w procesie uczenia się.

Holistyczne podejście do edukacji uchodźców podkreśla również znaczenie tworzenia wspierającego środowiska, w którym uczniowie czują się bezpiecznie i doceniani. Obejmuje to budowanie zaufania, pielęgnowanie poczucia przynależności i zachęcanie do uczestnictwa we wspólnocie edukacyjnej. Uwzględniając holistyczną stronę człowieka, pedagodzy mogą pomóc uczniom-uchodźcom nie tylko osiągnąć sukcesy akademickie, ale także rozwinąć odporność i pewność siebie niezbędne do radzenia sobie w nowym życiu.

Zróżnicowane uczenie się

Uchodźcy pochodzą z różnych środowisk kulturowych, językowych i edukacyjnych i mogli doświadczyć przerw w nauce. Zróżnicowane nauczanie jest kluczowe w edukacji uchodźców, co oznacza, że metody i materiały dydaktyczne są dostosowane do zróżnicowanych potrzeb uczniów. Może to obejmować dostosowywanie lekcji do różnych poziomów językowych, zapewnianie dodatkowego wsparcia dla osób, które nie uczęszczały do szkoły, lub wykorzystywanie przykładów kulturowo istotnych, aby uczynić naukę bardziej przystępną.

Zróżnicowane uczenie się oznacza również uznanie, że uczniowie uczą się w różny sposób. Niektórzy mogą lepiej reagować na pomoce wizualne, podczas gdy inni mogą czerpać korzyści z zajęć praktycznych lub pracy w grupach. Stosując różnorodne metody

nauczania, nauczyciele mogą zapewnić wszystkim uczniom, niezależnie od ich pochodzenia i stylu uczenia się, możliwość zaangażowania się w materiał i osiągnięcia pełnego potencjału.

Edukacja uwzględniająca traumę

Wielu uczniów będących uchodźcami doświadczyło traumy, która może wpływać na ich zdolność uczenia się i uczestnictwa w zajęciach. Edukacja uwzględniająca traumę jest kluczowym aspektem edukacji uchodźców, w ramach której nauczyciele są szkoleni w zakresie rozpoznawania i reagowania na skutki traumy u uczniów. Podejście to polega na stworzeniu bezpiecznego, przewidywalnego i wspierającego środowiska w klasie, w którym uczniowie czują się swobodnie, wyrażając siebie i nie są ponownie traumatyzowani procesem uczenia się.

W klasach uwzględniających traumę nauczyciele stosują techniki, które pomagają uczniom radzić sobie z emocjami i zachowaniami, takie jak ćwiczenia uważności, ustrukturyzowane procedury i jasna komunikacja. Zapewniają również uczniom możliwość dzielenia się swoimi doświadczeniami i budowania relacji z innymi, co może pomóc im w przepracowaniu traumy i opracowaniu strategii radzenia sobie z nią.

Uczenie się partycypacyjne

Edukacja uchodźców kładzie duży nacisk na uczenie się partycypacyjne, w którym uczniowie aktywnie uczestniczą w swoim procesie kształcenia. Podejście to zakłada, że uczenie się to nie tylko przyswajanie informacji, ale także angażowanie się w nie, kwestionowanie ich i stosowanie w sytuacjach życiowych. Uczenie się partycypacyjne zachęca uczniów do aktywnego udziału w procesie kształcenia, czy to poprzez dyskusje, projekty, czy działania praktyczne.

To podejście jest szczególnie ważne w edukacji uchodźców, ponieważ pomaga uczniom budować pewność siebie, rozwijać umiejętność krytycznego myślenia i brać odpowiedzialność za swoją naukę. Pozwala również nauczycielom korzystać z doświadczeń i wiedzy, które uczniowie wnoszą ze sobą, czyniąc proces uczenia się bardziej istotnym i znaczącym.

Nauka społeczno-emocjonalna (SEL)

Nauka społeczno-emocjonalna (SEL) jest kluczowym elementem edukacji uchodźców. SEL koncentruje się na pomaganiu uczniom w rozwijaniu umiejętności radzenia sobie z emocjami, budowania pozytywnych relacji i podejmowania odpowiedzialnych decyzji. Dla uczniów uchodźców, którzy mogli doświadczyć znacznego stresu i wstrząsów, SEL jest niezbędny, aby pomóc im przystosować się do nowego środowiska i odnieść sukces

zarówno w szkole, jak i poza nią. SEL w edukacji uchodźców obejmuje naukę rozpoznawania i wyrażania emocji, empatii wobec innych oraz konstruktywnego rozwiązywania konfliktów. Obejmuje również tworzenie wspierającego środowiska w klasie, w którym uczniowie czują się doceniani i szanowani oraz mogą rozwijać poczucie przynależności.

Nauczanie uwzględniające różnice kulturowe

Nauczanie uwzględniające różnice kulturowe polega na rozpoznawaniu i szanowaniu pochodzenia kulturowego uczniów-uchodźców oraz uwzględnianiu go w procesie nauczania. Podejście to obejmuje stosowanie metod nauczania, materiałów i przykładów, które są adekwatne do doświadczeń kulturowych uczniów, a także tworzenie środowiska klasowego, które jest inkluzywne i otwarte dla wszystkich kultur.

W edukacji uchodźców nauczanie uwzględniające różnice kulturowe jest kluczowe, aby uczniowie czuli się doceniani i rozumiani. Pomaga ono również pokonywać bariery kulturowe oraz promować wzajemny szacunek i zrozumienie między uczniami z różnych środowisk. Uwzględniając tożsamość kulturową uczniów w procesie edukacji, nauczyciele mogą sprawić, że nauka będzie bardziej wartościowa i skuteczna.

Budowanie odporności i wzmocnienia

Ostatecznie celem edukacji uchodźców jest budowanie odporności i poczucia sprawczości wśród uczniów będących uchodźcami. Oznacza to pomoc w rozwijaniu umiejętności, wiedzy i pewności siebie, niezbędnych do pokonywania wyzwań i przejmowania kontroli nad własnym życiem. Edukacja jest potężnym narzędziem wzmacniania poczucia sprawczości, ponieważ otwiera przed uchodźcami możliwości budowania lepszej przyszłości dla siebie i swoich rodzin.

Budowanie odporności psychicznej obejmuje nie tylko nauczanie umiejętności akademickich, ale także zapewnianie uczniom wsparcia i zasobów potrzebnych do radzenia sobie z emocjonalnymi i psychologicznymi skutkami doświadczeń. Oznacza to również stwarzanie uczniom możliwości osiągania sukcesów i poczucia spełnienia, co może wzmocnić ich pewność siebie i motywację.

Wzmocnienie pozycji w edukacji uchodźców obejmuje również zachęcanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w życiu swoich społeczności oraz do walki o swoje prawa i prawa innych. Wzmacniając poczucie sprawczości i odpowiedzialności, edukatorzy mogą pomóc uczniom-uchodźcom stać się aktywnymi i zaangażowanymi członkami społeczeństwa.

Wprowadzenie do ułatwiania

W treści używamy słowa „facylitatorzy” w odniesieniu do osób, które przygotowują, prezentują i koordynują działania. Facylitator to ktoś, kto „sprawia, że coś się dzieje”, kto „pomaga” i kto zachęca innych do uczenia się i rozwijania własnego potencjału. Facylitując, tworzysz bezpieczne środowisko, w którym ludzie uczą się poprzez eksperymentowanie, eksplorację, dawanie i branie. Nie chodzi o jedną osobę, lidera, który jest „ekspertem” przekazującym wiedzę innym. Każdy powinien rozwijać się poprzez dzielenie się doświadczeniem, zarówno uczestnicy, jak i facylitatorzy.

Możliwości bycia facylitatorem dla nauczycieli i pracy w atmosferze równości i współpracy różnią się w całej Europie. W sektorze edukacji formalnej obserwujemy różnice w celach i filozofii edukacji, technikach zarządzania klasą i programach nauczania. Uczniowie i studenci nie są zazwyczaj sami decydentami w kwestii tego, czego chcą się uczyć, ani nauczyciele nie są zazwyczaj w stanie pełnić roli facylitatora. W sektorze pozaformalnym występują równie duże różnice, nie tylko w celach i filozofii różnych organizacji, ale także w oferowanych przez nie działaniach i możliwościach, a style przywództwa wahają się od autorytarnego do demokratycznego. Różnice te są widoczne zarówno między krajami, jak i w ich obrębie.

Wszyscy żyjemy i pracujemy w ramach norm edukacyjnych i społecznych naszych społeczeństw, co sprawia, że łatwo przeoczyć lub zapomnieć o nieuchronności własnego etnocentryzmu. W rezultacie traktujemy nasz sposób działania jako coś oczywistego i normalnego. Pomocna może okazać się refleksja nad własnym stylem, praktyką i relacjami z młodzieżą, z którą pracujesz, aby rozwinąć swoje umiejętności facylitacyjne.

Trudno jest być liderem i „oddać” część kontroli, ale jako facylitator RE musisz być gotowy przekazać odpowiedzialność za swoją naukę uczniom i pozwolić im przeanalizować sytuację lub problem, samodzielnie myśleć i wyciągać wnioski. Nie oznacza to jednak, że cała odpowiedzialność spoczywa na młodych ludziach. Facylitatorzy stoją przed trudnym zadaniem stworzenia bezpiecznej przestrzeni, w której młodzi ludzie mogą uczyć się w przyjaznym środowisku.

Problemy dzieci uchodźców często budzą kontrowersje, ponieważ różni ludzie mają odmienne systemy wartości i w związku z tym postrzegają prawa i obowiązki w odmienny sposób. Te różnice, które manifestują się jako różnice zdań, stanowią podstawę naszej pracy edukacyjnej. Dwa ważne cele edukacji religijnej to po pierwsze, wyposażenie młodych ludzi w umiejętność doceniania – ale niekoniecznie zgadzania się z

– różnymi punktami widzenia na dany problem, a po drugie, pomoc w rozwijaniu umiejętności znajdowania wzajemnie akceptowalnych rozwiązań problemów. Niniejsza treść i jej działania opierają się na założeniu, że różnice zdań można konstruktywnie wykorzystać w procesie uczenia się. Podobnie jak w wielu nieformalnych zajęciach edukacyjnych, celem nie jest osiągnięcie porozumienia, ale raczej rozwinięcie przez uczestników umiejętności krytycznego myślenia, słuchania się nawzajem, wyrażania swoich opinii i poszanowania różnic zdań. Ułatwianie zajęć i konstruktywne rozwiązywanie konfliktów może wydawać się trudne, ale nie musi takie być.

Facylitatorzy odgrywają kluczową rolę w edukacji uchodźców, tworząc atmosferę równości i współpracy, w której cenione są różnorodne doświadczenia i opinie wszystkich uczestników. Może to być szczególnie trudne, ponieważ środowiska edukacyjne w Europie są bardzo zróżnicowane. Na przykład w edukacji formalnej występują różnice w celach edukacyjnych, metodach zarządzania klasą i programach nauczania. Uczniowie rzadko mają znaczącą kontrolę nad tym, czego się uczą, a nauczyciele rzadko pełnią przede wszystkim rolę facylitatorów.

W edukacji pozaformalnej, która często obejmuje programy edukacyjne dla uchodźców, również występuje szerokie spektrum podejść. Organizacje mają różne cele, filozofie i metody przywództwa, od autorytarnych po demokratyczne. Różnice te są widoczne nie tylko między krajami, ale także w obrębie poszczególnych krajów, odzwierciedlając zróżnicowanie norm edukacyjnych i społecznych w Europie.

Facylitatorzy pracujący w tym kontekście muszą być świadomi własnych uprzedzeń kulturowych i norm obowiązujących w ich społecznościach, które mogą wpływać na ich podejście do edukacji. Refleksja nad własnym stylem, praktyką i relacjami z uczniami jest niezbędna do rozwijania skutecznych umiejętności facylitacyjnych. Facylitatorzy muszą być gotowi na dostosowanie swoich metod, aby stworzyć inkluzywne i wspierające środowisko, które szanuje pochodzenie i potrzeby uczniów będących uchodźcami.

Stworzenie bezpiecznego i inkluzywnego środowiska edukacyjnego jest fundamentalne dla procesu facylitacji. W edukacji uchodźców, gdzie uczniowie mogli doświadczyć traumy, przesiedlenia lub dyskryminacji, szczególnie ważne jest budowanie zaufania i poczucia przynależności. Facylitatorzy powinni zachęcać do uczestnictwa, dbając o to, aby każdy głos był słyszany i szanowany, tworząc atmosferę, w której uczniowie czują się swobodnie dzieląc się swoimi przemyśleniami i doświadczeniami.

Facylitacja dyskusji na temat uchodźców może być trudna, ponieważ tematy te są często drażliwe i mogą prowadzić do nieporozumień. Edukacja na temat uchodźców ma na celu wyposażenie młodych ludzi w umiejętności doceniania różnych punktów widzenia, nawet jeśli się z nimi nie zgadzają. Ma również na celu pomóc uczniom rozwinąć

umiejętność znajdowania wzajemnie akceptowalnych rozwiązań problemów. Proces ten opiera się na konstruktywnym wykorzystywaniu różnic zdań, zachęcaniu do krytycznego myślenia, aktywnego słuchania i szacunku dla różnorodnych perspektyw.

Facylitatorzy muszą posiadać umiejętności zarządzania konfliktami i kierowania dyskusjami w sposób, który pozwala wszystkim uczestnikom na wyrażenie swoich opinii, jednocześnie utrzymując pełen szacunku i produktywny dialog. Takie podejście pomaga uczestnikom rozwijać nie tylko zrozumienie problemów uchodźców, ale także umiejętność nawiązywania kontaktów z innymi w sposób przemyślany i empatyczny.

Wrażliwość kulturowa jest kluczowym aspektem skutecznej facylitacji, zwłaszcza w edukacji uchodźców, gdzie uczestnicy pochodzą z różnych środowisk kulturowych i językowych. Facylitatorzy muszą być świadomi tych różnic, unikając założeń opartych na własnych normach kulturowych. Wymaga to zrozumienia specyficznych wyzwań, przed którymi stoją uchodźcy, oraz elastycznego dostosowywania metod facylitacji do ich potrzeb.

Na przykład, określone praktyki kulturowe, style komunikacji lub wartości mogą wpływać na sposób, w jaki uczestnicy angażują się w proces uczenia się. Prowadzący powinni dążyć do stworzenia środowiska uczenia się, w którym wszyscy uczestnicy czują się szanowani i doceniani, niezależnie od swojego pochodzenia. Może to oznaczać dostosowanie metod komunikacji, zwracanie uwagi na sygnały niewerbalne lub włączanie do działań edukacyjnych przykładów istotnych kulturowo.

Podsumowując, facylitacja w edukacji uchodźców to coś więcej niż tylko prowadzenie grupy przez działania – to stworzenie przestrzeni, w której uczenie się jest wspólnym doświadczeniem, w którym wszyscy uczestnicy wnoszą swój wkład i czerpią z niego korzyści. Wymaga to delikatnej równowagi między przywództwem, empatią i elastycznością, a także głębokiego zaangażowania w tworzenie inkluzywnego i wspierającego środowiska. Kierując się tymi zasadami, facylitatorzy mogą umożliwić uczącym się uchodźcom przejęcie kontroli nad własną edukacją, rozwijanie swojego potencjału i nabywanie umiejętności niezbędnych do odnalezienia się w nowych społecznościach.

Moduł 1 – PRAKTYKI NAUCZANIA INKLUZYWNEGO

Wprowadzenie do modułu

Tytuł modułu:**WŁĄCZAJĄCE PRAKTYKI NAUCZANIA**

OpisTen moduł koncentruje się na opracowaniu strategii tworzenia przyjaznego i wspierającego środowiska edukacyjnego dla wszystkich uczniów, w tym uchodźców i grup marginalizowanych. Obejmuje on takie tematy, jak nauczanie uwzględniające różnice kulturowe, inkluzywne środowisko w klasie oraz dostępność i technologie wspomagające. Nauczyciele poznają praktyczne narzędzia do dostosowywania nauczania i tworzenia inkluzywnych, wrażliwych na traumę i empatycznych przestrzeni dla uczniów.

Odpowiednie słowa kluczowe: włączenie, różnorodność, nauczanie uwzględniające różnice kulturowe, dostępność, technologie wspomagające, zróżnicowane nauczanie.

Jednostka 1: Nauczanie uwzględniające różnice kulturowe

Strona tytułowa

Tytuł jednostki:**Nauczanie uwzględniające różnice kulturowe**

Odpowiednie słowa kluczowe: szacunek, różnice kulturowe, skuteczna komunikacja, różnorodność, adaptacja.

Obraz z freepik

Część główna teorii

1. Wprowadzenie do części głównej

Nauczanie uwzględniające różnice kulturowe (CRT) to podejście pedagogiczne, które uznaje wagę uwzględniania odniesień kulturowych uczniów we wszystkich aspektach uczenia się. W klasach z uczniami-uchodźcami staje się to szczególnie istotne, ponieważ niweluje lukę między dotychczasowymi doświadczeniami uczniów a nowym środowiskiem edukacyjnym. CRT wykracza poza proste uznanie różnorodności; polega na tworzeniu atmosfery inkluzywnej, w której tożsamość, języki i pochodzenie wszystkich uczniów są szanowane i uwzględniane w programie nauczania.

Dla uczniów-uchodźców, którzy mogą mierzyć się z barierami językowymi, przesiedleniami kulturowymi i traumą, CRT może być skutecznym narzędziem wspierającym zaangażowanie i sukcesy akademickie. Uwzględniając konteksty kulturowe uczniów w procesie uczenia się, nauczyciele pomagają budować poczucie przynależności, pozwalając uczniom dostrzec swoje doświadczenia i tożsamość w programie nauczania. Wzmacnia to również uczniów, potwierdzając ich wiedzę i doświadczenia kulturowe, zwiększając ich pewność siebie i zaangażowanie w proces uczenia się.

W tej jednostce omówimy podstawowe zasady nauczania uwzględniającego różnice kulturowe i sposoby ich zastosowania w klasach z różnorodną populacją uczniów. Przyjrzymy się praktycznym strategiom tworzenia planów lekcji, doboru materiałów dydaktycznych oraz tworzenia środowisk klasowych, które są wrażliwe kulturowo i wspierają uczniów będących uchodźcami. Dzięki CRT nauczyciele mogą nie tylko pomóc uczniom będącym uchodźcami w adaptacji, ale także stworzyć bardziej dynamiczne i wzbogacone środowisko edukacyjne dla wszystkich.

Definicje podstawowe:

Nauczanie uwzględniające różnice kulturowe (CRT):
Nauczanie uwzględniające różnice kulturowe to podejście edukacyjne, które uznaje i wykorzystuje pochodzenie kulturowe, języki i doświadczenia uczniów jako wartościowe zasoby w procesie uczenia się. Celem jest stworzenie inkluzywnego i pełnego szacunku środowiska w klasie, które ceni różnorodność i sprzyja sukcesom akademickim wszystkich uczniów.

Kompetencje kulturowe:
Kompetencje kulturowe odnoszą się do zdolności nauczyciela do rozumienia, doceniania i skutecznej interakcji z uczniami pochodzącymi z różnych środowisk kulturowych. Wymagają one ciągłej autorefleksji i dostosowywania praktyk nauczania, aby były bardziej inkluzywne i sprawiedliwe.

Tożsamość kulturowa:
Tożsamość kulturowa obejmuje wartości, przekonania, język, zwyczaje i tradycje, które kształtują poczucie przynależności jednostki do określonej grupy kulturowej. Dla uczniów-uchodźców tożsamość kulturowa może mieć kluczowe znaczenie dla zachowania poczucia własnej tożsamości i ciągłości w obliczu wysiedlenia.

Fundusze wiedzy:
Fundusze Wiedzy odnoszą się do różnorodnej wiedzy i doświadczeń, które uczniowie wnoszą ze swojego domu i środowiska lokalnego. Nauczanie uwzględniające kulturę ma na celu integrację tych doświadczeń w klasie, aby zwiększyć efektywność uczenia się i zaangażowanie.

Rozwój koncepcji

Nauczanie uwzględniające różnice kulturowe (CRT) w praktyce

CRT aktywnie integruje pochodzenie kulturowe uczniów z procesem nauczania. Kluczowe strategie obejmują:

- Wykorzystanie odniesień kulturowych: Włączaj literaturę, historię i przykłady z kultur uczniów, aby uczynić lekcje interesującymi.
- Budowanie relacji: Zbuduj zaufanie, zwłaszcza w kontaktach z uczniami-uchodźcami, którzy mogą czuć się odizolowani.
- Elastyczny program nauczania: dostosuj lekcje tak, aby odzwierciedlały doświadczenia, języki i perspektywy uczniów.

Odbicie:W jaki sposób można włączyć odniesienia kulturowe i zbudować zaufanie wśród uczniów będących uchodźcami?

Kompetencje kulturowe jako edukator

Kompetencje kulturowe wymagają samoświadomości i ciągłego uczenia się:

- Autorefleksja: Identyfikuj i kwestionuj osobiste uprzedzenia.
- Ciągła nauka: Bierz udział w rozwoju zawodowym i ucz się od społeczności studenckich.
- Nauczanie adaptacyjne: Modyfikacja strategii nauczania i oceniania, aby stały się bardziej inkluzywne.

OdbicieJakie uprzedzenia możesz nieświadomie wnieść do klasy? Jak możesz stale rozwijać swoje kompetencje kulturowe?

Rola tożsamości kulturowej w uczeniu się

Uczniowie-uchodźcy często doświadczają utraty poczucia przynależności kulturowej. Nauczyciele mogą:

- Świętuj różnice kulturowe: Włączaj tradycje kulturowe, święta i doświadczenia uczniów do lekcji.
- Wspieraj integrację językową: korzystaj z zasobów dwujęzycznych, tłumaczy i materiałów wielojęzycznych.

Odbicie:W jaki sposób można potwierdzić tożsamość kulturową uczniów-uchodźców i włączyć ich języki do procesu nauczania?

Fundusze wiedzy i integracji klasowej

Uczniowie wnoszą cenną wiedzę ze swojego środowiska. Nauczyciele mogą:

- Wykorzystaj naukę opartą na społeczności: połącz tematy omawiane w klasie z doświadczeniami uczniów.
- Zachęcaj do nauki opartej na projektach: zachęć uczniów do tworzenia projektów odzwierciedlających ich wiedzę kulturową.
- Włącz opowiadanie historii: pozwól uczniom dzielić się osobistymi i rodzinnymi historiami, aby wzbogacić naukę.

Odbicie:W jaki sposób można wykorzystać wiedzę kulturową uczniów, aby uatrakcyjnić dyskusje i projekty w klasie?

Wpływ CRT na studentów-uchodźców

CRT tworzy inkluzywne, wspierające środowiska edukacyjne, które prowadzą do:

- Większe zaangażowanie: Uczniowie czują się zauważeni i docenieni.
- Rozwój akademicki: Nauczanie uwzględniające różnice kulturowe pomaga przezwyciężyć trudności w nauce.
- Dobre samopoczucie emocjonalne: Bezpieczna i przyjazna klasa zmniejsza stres i sprzyja poczuciu przynależności.

OdbicieJakie kroki możesz podjąć, aby zapewnić uczniom-uchodźcom poczucie szacunku i wsparcia?

Powiązane koncepcje i teorie

CRT nawiązuje do kilku teorii edukacyjnych:

- Edukacja wielokulturowa: skupia się na różnorodnych treściach, podczas gdy CRT kładzie nacisk na pedagogikę.
- Pedagogika krytyczna: rzuca wyzwanie nierównościom i wzmacnia głosy marginalizowanych.
- Teoria uczenia się konstruktywistycznego: zakłada, że wcześniejsze doświadczenia uczniów kształtują nową naukę.
- Nauka społeczno-emocjonalna (SEL): wspiera dobre samopoczucie emocjonalne i adaptację.

Dzięki połączeniu tych podejść nauczyciele mogą stworzyć bardziej inkluzywną i inspirującą klasę dla

wszystkich uczniów.

Praktyczne przykłady i studia przypadków

Praktyczne zastosowania nauczania uwzględniającego różnice kulturowe

Studium przypadku 1: Włączanie wiedzy kulturowej uczniów do lekcji historii

W szkole średniej, w której uczyła się znaczna liczba uczniów będących uchodźcami z Syrii, nauczyciel historii wykorzystał metodę CRT do stworzenia bardziej inkluzywnego środowiska w klasie. Zamiast nauczać o I wojnie światowej z europocentrycznej perspektywy, nauczyciel wprowadził lekcje na temat roli Imperium Osmańskiego w tym konflikcie, co znalazło oddźwięk wśród uczniów syryjskich. Uczniowie ci zostali następnie zachęceni do dzielenia się swoją wiedzą na temat historii i geografii regionu. Takie podejście nie tylko zwiększyło zaangażowanie uczniów, ale także pomogło uczniom, którzy nie byli uchodźcami, uczyć się od swoich rówieśników.

Najlepsza praktyka: Włączenie krajów ojczystych uczniów do programu nauczania tworzy poczucie przynależności i podkreśla wartość ich dziedzictwa kulturowego.

Pułapka: Nie dajemy uczniom wystarczająco dużo czasu, aby czuli się komfortowo dzieląc się wiedzą lub zakładamy, że uczniowie są kulturowymi przedstawicielami całego kraju.

Studium przypadku 2: Wykorzystanie funduszy wiedzy do nauczania matematyki

W klasie szkoły podstawowej, w której uczyło się kilku somalijskich uchodźców, nauczyciel zastosował metodę CRT na lekcji matematyki. Uznając, że wielu uczniów ma solidne podstawy w zakresie arytmetyki pamięciowej, zdobyte na nieformalnych targowiskach, nauczyciel wykorzystał rzeczywiste problemy matematyczne związane z budżetowaniem i handlem towarami. To potwierdziło słuszność doświadczeń uczniów, a jednocześnie sprawiło, że lekcje matematyki stały się dla nich bardziej zrozumiałe i zrozumiałe.

Najlepsze praktyki: Wykorzystanie istniejącej wiedzy i doświadczeń uczniów sprawia, że nauka staje się bardziej istotna i skuteczna.

Pułapka: Brak rozróżnienia między doświadczeniami poszczególnych studentów. Nie każdy student z tego samego kręgu kulturowego ma taką samą wiedzę.

Studium przypadku 3: SEL i CRT wspierające dobre samopoczucie emocjonalne

Nauczyciel języka angielskiego w liceum zauważył, że kilku uczniów uchodźców z Afganistanu niechętnie uczestniczyło w dyskusjach klasowych. Nauczyciel wdrożył strategie uczenia się społeczno-emocjonalnego (SEL) w połączeniu z CRT, aby temu zaradzić. Poprzez zajęcia z opowiadania historii, uczniowie zostali zaproszeni do dzielenia się swoimi doświadczeniami, używając zarówno języka angielskiego, jak i języków ojczystych. Pozwoliło im to wyrazić swoje uczucia w bezpiecznym, wrażliwym kulturowo środowisku, a koledzy z klasy zyskali większą empatię i zrozumienie dla doświadczeń uchodźców.

Najlepsza praktyka: Połączenie SEL z CRT ma na celu zaspokojenie zarówno emocjonalnych, jak i akademickich potrzeb uczniów-uchodźców.

Pułapka: Nauczyciele powinni zachować ostrożność i nie zmuszać uczniów-uchodźców do dzielenia się osobistymi historiami, jeśli czują się z tym niekomfortowo, ponieważ może to wywołać traumę.

Ćwiczenia

Nazwa aktywności:	**Dzielenie się historiami kulturowymi**
Rodzaj działalności:	➔ *Praca grupowa i prezentacje*
Cele edukacyjne:	➔ - Promowanie zrozumienia i szacunku dla różnorodnych środowisk kulturowych. ➔ - Zachęcaj uczniów do dzielenia się osobistymi historiami, promując w ten sposób integrację. ➔ - Budowanie empatii poprzez łączenie doświadczeń kulturowych uczniów z treściami nauczania. ➔ - Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych i prezentacyjnych.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	➔ - Sprzęt: komputery, projektor, tablica, markery. ➔ - Zasoby: Szablony prezentacji lub organizery graficzne, dostęp do Internetu w celu przeprowadzenia badań. ➔ - Przestrzeń robocza: Sala lekcyjna z miejscami do siedzenia w grupach, umożliwiającymi współpracę.
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	Krok 1: Wprowadzenie do aktywności (5 minut) - Wprowadzenie koncepcji dziedzictwa kulturowego i wyjaśnienie jego znaczenia w budowaniu społeczności inkluzywnych. - Wyjaśnij, że uczniowie będą pracować w małych grupach, badając i prezentując kluczowe elementy swojego pochodzenia kulturowego lub wybranej przez siebie kultury. Krok 2: Praca grupowa (20 minut) - Podziel uczniów na małe grupy. Poproś każdą grupę o omówienie i zbadanie swojego pochodzenia kulturowego, skupiając się na wydarzeniach historycznych, tradycjach lub ważnych dla nich postaciach. - Dostarczanie materiałów do badań i pomoc w prowadzeniu dyskusji, jeśli zajdzie taka potrzeba. Krok 3: Przygotowanie prezentacji (15 minut) - Każda grupa przygotuje prostą prezentację lub plakat przedstawiający

	omówione elementy kulturowe. - Zachęcaj do kreatywności i wspieraj uczniów, udostępniając im szablony prezentacji i materiały graficzne. Krok 4: Prezentacje grupowe (10 minut na grupę) - Poproś każdą grupę o przedstawienie swoich ustaleń, zwracając uwagę na ważne dla niej praktyki kulturowe lub historię. - Zachęcaj kolegów z klasy do zadawania pytań, aby pogłębić rozmowę.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	➔ *- Jak wiedza o różnych kulturach wpłynęła na twoje zrozumienie rówieśników?* ➔ *- Jakie wspólne tematy i różnice zauważyłeś pomiędzy naszymi kulturami?* ➔ *- W jaki sposób zrozumienie uwarunkowań kulturowych może pomóc w stworzeniu bardziej inkluzywnego środowiska edukacyjnego?*

ĆWICZENIE II

Nazwa aktywności:	**Wiedza matematyczna i kulturowa**
Rodzaj działalności:	Praca indywidualna, po której następuje dyskusja grupowa

Cele edukacyjne:	- Wykorzystywanie rzeczywistych doświadczeń kulturowych uczniów w matematyce. - Doskonalenie umiejętności rozwiązywania problemów i krytycznego myślenia poprzez łączenie pojęć matematycznych z kontekstami kulturowymi. - Zachęcanie do współpracy i dzielenia się wiedzą w rozwiązywaniu problemów.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	- Sprzęt: Ołówki, kalkulatory, papier. - Zasoby: Wstępnie przygotowane arkusze ćwiczeń matematycznych zawierające przykłady odnoszące się do danej kultury (np. planowanie budżetu na targu). - Miejsce pracy: Biurka ustawione w sposób umożliwiający grupową dyskusję.

Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	Krok 1: Wprowadzenie do aktywności (5 minut) - Wyjaśnij, że zadania matematyczne będą obejmować elementy kulturowe z różnych środowisk, takie jak handel i budżetowanie na rynkach. - Podaj przykład praktyki kulturowej, w której wykorzystuje się matematykę, np. obliczanie cen towarów sprzedawanych na lokalnym targu. Krok 2: Praca indywidualna (15 minut) - Rozdaj arkusze z zadaniami matematycznymi odnoszącymi się do tych kontekstów kulturowych. - Poproś uczniów, aby indywidualnie wypełnili arkusze, zastanawiając się, w jaki sposób oni sami lub ich rodziny wykorzystują matematykę w praktykach kulturowych. Krok 3: Dyskusja grupowa (10 minut) - Podzielcie się na grupy i poproście uczniów o omówienie swoich odpowiedzi. Zachęćcie ich do podzielenia się doświadczeniami z życia wziętymi, które mają związek z zadaniami z arkusza. - Kieruj dyskusją, upewniając się, że uczniowie rozumieją, w jaki sposób umiejętności matematyczne znajdują zastosowanie w życiu codziennym w różnych kulturach.

Zalecane pytania do omówienia aktywności:	- Jaki jest związek matematyki z Twoim własnym środowiskiem kulturowym? - Czy potrafisz wymienić inne praktyki kulturowe związane z matematyką? - Dlaczego ważne jest łączenie nauki w klasie z doświadczeniami w prawdziwym życiu?

ĆWICZENIE 3

Nazwa aktywności:	**Wyrażanie emocji poprzez opowiadanie historii**
Rodzaj działalności:	Indywidualna refleksja, a następnie dyskusja grupowa
Cele edukacyjne:	- Zachęcanie do wyrażania emocji i budowanie samoświadomości. - Pomóż uczniom zrozumieć ich uczucia poprzez opowiadanie historii. - Promuj empatię i zrozumienie wśród kolegów z klasy poprzez słuchanie dzielonych doświadczeń.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	- Sprzęt: Dzienniki, ołówki i cicha przestrzeń do refleksji. - Zasoby: Motywy do refleksji i początki opowieści, które pomogą Ci w procesie pisania. - Miejsce pracy: Komfortowa, cicha przestrzeń do refleksji i opowiadania historii.

Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	Krok 1: Wprowadzenie do opowiadania historii i SEL (5 minut) - Wyjaśnij, jak ważne jest opowiadanie historii dla zrozumienia i wyrażania emocji, zwłaszcza w przypadku uczniów, którzy doświadczyli zmian takich jak imigracja czy przesiedlenie. - Powiedz uczniom, że ta aktywność pomoże im dokonać refleksji nad swoimi emocjami i doświadczeniami poprzez pisanie. Krok 2: Autorefleksja (10 minut) - Rozdaj dzienniki i poproś uczniów, aby opisali osobiste doświadczenia lub sytuacje, w których czuli się wyobcowani lub stanęli w obliczu znaczącej zmiany w życiu. - Zaproponuj pytania skłaniające do refleksji, na przykład: „Napisz o sytuacji, kiedy przeprowadziłeś się w nowe miejsce lub doświadczyłeś dużej zmiany” lub „Jak się wtedy czułeś i jak sobie z tymi emocjami poradziłeś?” Krok 3: Dyskusja grupowa (10–15 minut) - Podzielcie się na małe grupy i poproście uczniów, aby podzielili się swoimi historiami, jeśli czują się na siłach. - Zachęcaj uczniów do aktywnego słuchania i zastanawiania się nad tym, jak ich rówieśnicy mogli czuć się w takich sytuacjach.

Zalecane pytania do omówienia aktywności:	- Jakie uczucia wywołało w Tobie pisanie o swoich przeżyciach? - Czego dowiedziałeś się słuchając opowieści innych ludzi? - W jaki sposób zrozumienie emocji innych ludzi może pomóc nam stworzyć bardziej wspierające środowisko w klasie?

Jednostka 2: INKLUZYWNE ŚRODOWISKO KLASOWE

Strona tytułowa

Tytuł jednostki: ŚRODOWISKO KLASOWE INKLUZYWNE

Wraz ze wzrostem liczby uchodźców w Europie, kluczowe jest stworzenie inkluzywnego środowiska w klasie. Nauczyciele muszą pielęgnować empatię i dostosowywać swoje metody nauczania do zróżnicowanych potrzeb, a uczniowie powinni okazywać życzliwość i przyjaźń nowym kolegom i koleżankom. Cała społeczność szkolna ponosi wspólną odpowiedzialność za zapewnienie bezpiecznej i wspierającej przestrzeni, promującej zarówno zrozumienie kulturowe, jak i sukcesy w nauce. Wszystkie te działania pomagają uczniom-uchodźcom integrować się i rozwijać w nowym środowisku edukacyjnym.

Istotne słowa kluczowe:klasa inkluzywna, uchodźcy, nauczyciele, uczniowie, społeczność szkolna, empatia, zrozumienie kulturowe, wsparcie.

Obraz na stronę tytułową:

Część główna teorii

Wprowadzenie do części głównej.

W dzisiejszym świecie, gdzie coraz więcej uchodźców szuka nowego początku w krajach europejskich, znaczenie stworzenia inkluzywnego środowiska w klasie nigdy nie było bardziej krytyczne. Dla wielu uczniów-uchodźców klasa to nie tylko miejsce nauki, ale także kluczowe środowisko integracji społecznej i uzdrowienia emocjonalnego. Inkluzywne środowisko może odegrać kluczową rolę w tym, by uczniowie czuli się mile widziani, doceniani i wspierani w odnajdywaniu się w nowym otoczeniu.

Rola nauczycieli

Nauczyciele odgrywają kluczową rolę w tworzeniu klas inkluzywnych, wykraczając poza realizację programu nauczania, aby wspierać empatię i szacunek. Stosując inkluzywne strategie nauczania – takie jak zróżnicowane nauczanie i zaspokajanie zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych – pomagają wszystkim uczniom, w tym uchodźcom, odnosić sukcesy. Rozpoznawanie

wyzwań, takich jak bariery językowe, trauma i różnice kulturowe, jest kluczowe, a rozwój zawodowy w zakresie kompetencji kulturowych i nauczania uwzględniającego traumę może wyposażyć pedagogów w niezbędne umiejętności. Nauczyciele promują również współpracę poprzez działania, które zachęcają do wymiany kulturowej, pomagając uchodźcom i lokalnym uczniom budować wzajemne zrozumienie i szacunek.

Rola uczniów

Uczniowie odgrywają kluczową rolę w tym, aby ich koledzy-uchodźcy czuli się mile widziani. Oferując życzliwość, empatię i wsparcie rówieśnicze, mogą ułatwić nowym uczniom adaptację. Może to obejmować pomoc w nauce języka, dzielenie się wiedzą o lokalnych zwyczajach lub po prostu bycie wspierającym przyjacielem. Takie interakcje przynoszą korzyści wszystkim uczniom, wzmacniając świadomość globalną, rozwijając umiejętności interpersonalne i tworząc bardziej inkluzywne środowisko edukacyjne.

Odpowiedzialność społeczności szkolnej

Środowisko inkluzywne wykracza poza salę lekcyjną i obejmuje całą społeczność szkolną. Szkoły powinny wdrażać politykę promującą różnorodność, szacunek i przeciwdziałanie znęcaniu się, zapewniając jednocześnie wsparcie w zakresie zdrowia psychicznego. Zachęcanie rodziców i społeczności do zaangażowania wzmacnia wysiłki na rzecz wspierania uczniów-uchodźców i ich rodzin, tworząc kulturę szkoły, która celebruje

różnorodność i inkluzywność.

Kluczowe koncepcje

- **Klasa integracyjna**:Przestrzeń wspierająca naukę, która dostosowuje się do zróżnicowanych potrzeb uczniów.
- **Uchodźcy**:Osoby zmuszone do opuszczenia swojego kraju ojczystego z powodu konfliktu lub prześladowań.
- **Nauczyciele i uczniowie**:Postacie centralne w promowaniu szacunku i integracji.
- **Społeczność szkolna**:Wspólny wysiłek mający na celu zapewnienie wszystkim uczniom poczucia bezpieczeństwa i wartości.
- **Empatia i zrozumienie kulturowe**:Niezbędne dla pozytywnych relacji i integracji.

Podstawy teoretyczne

1. **Pedagogika uwzględniająca kulturę (CRP)**:Integruje pochodzenie kulturowe uczniów z procesem nauczania.
2. **Nauka społeczno-emocjonalna (SEL)**:Rozwija inteligencję emocjonalną i odporność.
3. **Nauczanie uwzględniające traumę**:Wspiera studentów dotkniętych przesiedleniami i traumą.
4. **Teoria socjokulturowa Wygotskiego**:Podkreśla rolę interakcji społecznych w procesie uczenia się.

5. **Ramy Edukacji Włączającej (IE)**:Zapewnia wszystkim równy dostęp do edukacji.
6. **Hierarchia potrzeb Maslowa**:Podkreśla bezpieczeństwo i przynależność jako warunki wstępne uczenia się.
7. **Teoria systemów ekologicznych Bronfenbrennera**:Badanie wpływu różnych środowisk na rozwój uczniów.

Wdrażając te podejścia, szkoły mogą stworzyć przyjazną, inkluzywną atmosferę, w której uczniowie-uchodźcy czują się wspierani i mogą rozwijać się zarówno w nauce, jak i w życiu społecznym. Nauczyciele, uczniowie i cała społeczność szkolna wspólnie ponoszą odpowiedzialność za tworzenie pozytywnego, różnorodnego i pełnego szacunku środowiska edukacyjnego.

4. Przykłady praktyczne i studia przypadków.

1. Aktywność: Dzień Dzielenia się Kulturą

Przykład praktyczny:

- **Opis aktywności:**Uczniowie prezentują klasie aspekty swojej kultury, takie jak tradycje, jedzenie czy języki.

- **Najlepsze praktyki:**Zachęca do wzajemnego szacunku i zrozumienia między uczniami. Na przykład, uczeń z Syrii może podzielić się tradycyjną muzyką i opowieściami, tworząc bogatszą atmosferę w klasie.
- **Częsta pułapka:**Uwzględniając zróżnicowane potrzeby wszystkich uczniów. Zadbaj o to, aby każdy uczeń czuł się komfortowo podczas zajęć i unikaj wywierania zbyt dużej presji na tych, którzy mogą czuć się nieśmiali lub niekomfortowo.

2. Aktywność: System koleżeński

Przykład praktyczny:

- **Opis aktywności:**Połącz w pary uczniów będących uchodźcami z lokalnymi uczniami, którzy będą dla nich przyjaciółmi i pomogą im przystosować się pod względem akademickim i społecznym.
- **Najlepsze praktyki:**Tworzy wspierającą sieć. Na przykład, lokalny uczeń pomaga uchodźcy w odrabianiu lekcji z angielskiego i zapoznaje go z innymi uczniami podczas przerwy.
- **Częsta pułapka:**Zadbaj o to, aby system partnerski nie tworzył zależności. Ważne jest, aby lokalny uczeń oferował pomoc, ale jednocześnie zachęcał ucznia-uchodźcę do stopniowego stawania się coraz bardziej samodzielnym.

3. Aktywność: Warsztaty wsparcia językowego

Przykład praktyczny:

- **Opis aktywności:**Zorganizuj warsztaty lub zajęcia dodatkowe rozwijające umiejętności językowe dla uczniów będących uchodźcami.
- **Najlepsze praktyki:**Dostosuj warsztaty do indywidualnych potrzeb uczniów. Na przykład, oferując zajęcia z języka angielskiego dla początkujących z interaktywnymi, praktycznymi ćwiczeniami.
- **Częsta pułapka:**Brak zróżnicowania w nauczaniu. Warsztaty powinny być dostosowane do różnych poziomów zaawansowania języka, aby uniknąć przytłoczenia lub niedostatecznego zaangażowania uczniów.

4. Studium przypadku: Integracja praktyk uwzględniających traumę

Przykład praktyczny:

- **Studium przypadku:**Szkoła wdraża strategie nauczania uwzględniające traumę, aby wspierać uczniów-uchodźców, którzy doświadczyli traumy.
- **Najlepsze praktyki:**Obejmuje to stworzenie spokojnej atmosfery w klasie i zapewnienie wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego. Nauczyciele, na przykład, stosują ćwiczenia uważności i mają dostęp do poradnictwa.
- **Częsta pułapka:**Nierozpoznawanie oznak traumy. Ciągłe szkolenia dla nauczycieli w zakresie świadomości traumy i odpowiednich reakcji są kluczowe.

5. Aktywność: Projekty w klasie wielokulturowej

Przykład praktyczny:

- **Opis aktywności:**Uczniowie współpracują przy projektach, które eksplorują różne kultury, np. tworzą mural przedstawiający różnorodność panującą w klasie.
- **Najlepsze praktyki:**Promuje pracę zespołową i docenianie różnorodności. Projekt może obejmować badanie i prezentację różnych festiwali kulturowych przez uczniów, co pozwoli poszerzyć ich wiedzę międzykulturową.
- **Częsta pułapka:**Brak wystarczającego wsparcia i struktury. Upewnij się, że projekty są jasno zdefiniowane i obejmują wsparcie dla uczniów, którzy mogą nie być zaznajomieni z pracą zespołową.

6. Studium przypadku: Rozwiązywanie problemu zastraszania i dyskryminacji

Przykład praktyczny:

- **Studium przypadku:**Szkoła opracowuje kompleksową politykę przeciwdziałania znęcaniu się, obejmującą konkretne środki mające na celu zwalczanie dyskryminacji uczniów będących uchodźcami.
- **Najlepsze praktyki:**Wdraża programy szkoleniowe dla studentów i pracowników oraz ustanawia jasne procedury zgłaszania i rozwiązywania

incydentów. Na przykład, ustanawia program mediacji rówieśniczych i prowadzi regularne dyskusje na temat inkluzywności.

- **Częsta pułapka:**Niespójne egzekwowanie zasad. Konieczne jest konsekwentne stosowanie środków antymobbingowych i poważne traktowanie wszystkich incydentów.

7. Aktywność: Warsztaty angażujące rodziców i społeczność

Przykład praktyczny:

- **Opis aktywności:**Zorganizuj warsztaty dla rodziców i członków społeczności na temat wspierania uczniów uchodźców i tworzenia inkluzywnego środowiska szkolnego.
- **Najlepsze praktyki:**Buduje wspierającą sieć wokół uczniów. Warsztaty mogą obejmować strategie pomagające dzieciom w adaptacji do nowej kultury oraz wskazówki dotyczące skutecznej komunikacji z nauczycielami.
- **Częsta pułapka:**Zakładając, że wszyscy rodzice mają taki sam poziom wiedzy lub dostęp do zasobów, dostosuj warsztaty do różnych potrzeb i zapewnij dostępność informacji w wielu językach.

Te ćwiczenia i studia przypadków pokazują praktyczne sposoby wdrażania zasad inkluzywnej klasy oraz wskazują zarówno najlepsze praktyki, jak i typowe pułapki, których należy unikać. Mogą one służyć jako cenne wskazówki dla nauczycieli, którzy chcą stworzyć przyjazne i wspierające środowisko

edukacyjne dla wszystkich uczniów.

5. Analiza krytyczna i refleksja.

Wszyscy nauczyciele pracujący nad poprawą środowiska powinni stale analizować swoje procedury i wyniki. Aby osiągnąć to w praktyczny i skuteczny sposób, przedstawiamy im listę pytań refleksyjnych, mających na celu promowanie krytycznego myślenia wśród nauczycieli, pomoc w identyfikacji obszarów wymagających poprawy i wzmocnienie inkluzywnych praktyk nauczania:

<u>Pytania refleksyjne dla nauczycieli</u>

W jaki sposób mogę obecnie zagwarantować, że moje praktyki dydaktyczne będą uwzględniać wszystkich uczniów, w tym tych z różnych środowisk kulturowych i językowych?

- Zastanów się nad strategiami, które stosujesz, aby dostosować lekcje i materiały. Czy skutecznie odpowiadają one potrzebom wszystkich uczniów?

Jakie kroki podejmuję, aby zrozumieć i odpowiedzieć na indywidualne potrzeby i wyzwania uczniów uchodźców w mojej klasie?

- Zastanów się nad swoimi metodami identyfikowania i wspierania

specyficznych potrzeb uczniów-uchodźców. Czy są obszary, w których możesz się poprawić?

Jak stworzyć w klasie atmosferę, w której wszyscy uczniowie czują się doceniani i szanowani?

- Oceń kulturę klasy, którą tworzysz. Czy uczniowie czują się bezpiecznie i są włączeni? Jakie praktyki przyczyniają się do rozwoju tej atmosfery, a jakie ją pogarszają?

W jaki sposób uwzględniam pochodzenie kulturowe uczniów w programie nauczania i metodach nauczania?

- Zastanów się, jak uwzględniasz kulturowe perspektywy uczniów w lekcjach. Czy istnieją możliwości uwzględnienia bardziej zróżnicowanych punktów widzenia i doświadczeń?

Jak wspierać rozwój językowy uczniów, którzy uczą się angielskiego jako języka dodatkowego?

- Oceń skuteczność oferowanego przez Ciebie wsparcia językowego. Czy Twoje strategie odpowiadają potrzebom wszystkich uczniów, dla których angielski nie jest językiem ojczystym?

Jakie środki podejmuję, aby budować silne relacje z uczniami i ich rodzinami, zwłaszcza tymi, którzy pochodzą z rodzin uchodźczych?

- Zastanów się nad swoim zaangażowaniem w relacje z rodzinami uczniów.

Czy aktywnie starasz się zrozumieć i odpowiedzieć na ich obawy i potrzeby?

Jak radzić sobie z przypadkami znęcania się i dyskryminacji w mojej klasie, zwłaszcza tymi, których ofiarami są uczniowie-uchodźcy?

- Zastanów się nad swoim podejściem do radzenia sobie z nękaniem i zapobiegania mu. Czy Twoje reakcje są skuteczne i terminowe? Jak reagujesz na konkretne incydenty związane z dyskryminacją?

Z jakich możliwości rozwoju zawodowego skorzystałem, aby pogłębić swoją wiedzę na temat praktyk nauczania uwzględniających traumę i uwzględniających różnice kulturowe?

- Przeanalizuj swoje zaangażowanie w ciągły rozwój. Czy korzystałeś/aś z odpowiednich szkoleń i zasobów? Jak ten rozwój zawodowy wpłynął na Twoje nauczanie?

Jak zachęcać i ułatwiać pozytywne interakcje rówieśnicze między uczniami lokalnymi i uczniami-uchodźcami?

- Zastanów się nad strategiami, które stosujesz, aby promować interakcję i współpracę między uczniami z różnych środowisk. Czy istnieją dodatkowe sposoby budowania tych relacji?

Jakie opinie otrzymałem od studentów i współpracowników na temat moich praktyk nauczania uwzględniających inkluzywność i jakie podjąłem działania w

związku z nimi?

- Oceń, jak uwzględniasz informacje zwrotne w swojej praktyce. Czy reagujesz na sugestie i uwagi? Jakie zmiany wdrożyłeś na podstawie informacji zwrotnych?

Ćwiczenia

Nazwa aktywności:	TARGI WYMIANY KULTURALNEJ
Rodzaj działalności:	*Prezentacja*
Cele edukacyjne:	➔ Pogłębianie wiedzy uczniów na temat różnych kultur. ➔ Rozwijaj szacunek i empatię wobec osób o różnym pochodzeniu. ➔ Wspieranie umiejętności publicznego występowania i prezentacji.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	***Wymagania dotyczące sprzętu i przestrzeni:****Tablice plakatowe, markery, artefakty kulturowe, projektor multimedialny (opcjonalnie).*
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	***Wyjaśnienie:****Uczniowie przygotowują i prezentują aspekty swojej kultury lub kultury kolegi-uchodźcy. Każdy uczeń lub grupa tworzy wystawę lub prezentację na temat tradycji kulturowych, jedzenia, świąt lub języków.* ***Role:*** ● ***Studenci:****Przeprowadź badania i stwórz prezentacje na temat wybranej kultury.* ● ***Nauczyciel:****Kieruj badaniami, udostępniaj zasoby i ułatwiaj prezentacje.*
Zalecane pytania do	Czego dowiedziałeś się o prezentowanych kulturach?

omówienia aktywności:	Jak się czułeś dzieląc się swoją kulturą z klasą? Które aspekty prezentacji pomogły Ci lepiej zrozumieć i docenić różnorodność kulturową?

Nazwa aktywności:	Odgrywanie ról w ramach wsparcia rówieśniczego
Rodzaj aktywności:	Odgrywanie ról
Cele edukacyjne:	Rozwijaj empatię, doświadczając trudności, z jakimi borykają się Twoi rówieśnicy. Doskonalenie umiejętności komunikacyjnych i strategii rozwiązywania problemów. Praktykuj wspierające interakcje i rozwiązywanie konfliktów.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	Brak, choć rekwizyty mogą być użyte w celu ulepszenia scenariuszy.
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	Uczniowie odgrywają scenki, w których pomagają nowemu uchodźcy w różnych sytuacjach, takich jak zrozumienie lekcji, nawiązywanie przyjaźni czy korzystanie z zasobów szkolnych. Po każdej scence następuje dyskusja na temat tego doświadczenia. **Role:** **Studenci:**Na zmianę wcielcie się w role ucznia-uchodźcy i jego pomocnika.

	Nauczyciel: Przygotuj scenariusze, monitoruj odgrywanie ról i ułatwiaj dyskusję.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	Co było dla Ciebie największym wyzwaniem w Twojej roli? Jak się czułeś, wspierając kogoś lub będąc wspieranym przez kogoś w nowej sytuacji? Które strategie pomagania i otrzymywania pomocy okazały się dla Ciebie najskuteczniejsze?

Nazwa aktywności:	Karta Klasy Włączającej
Rodzaj aktywności:	Dyskusja
Cele edukacyjne:	Rozwijanie wspólnego rozumienia inkluzywności i szacunku. Współpracuj, aby stworzyć wspierające środowisko w klasie. Zachęcaj uczniów do brania odpowiedzialności za zachowanie inkluzywności.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	Duży papier lub tablica suchościeralna, markery.
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	Zorganizuj dyskusję, podczas której uczniowie będą wymieniać się pomysłami i uzgadniać wartości i zasady, które będą kierować interakcjami w klasie integracyjnej. Stwórz kartę lub plakat

	przedstawiający te uzgodnione zasady. • **Role:** 1. **Studenci:**Weź udział w dyskusji i weź udział w tworzeniu statutu. 2. **Nauczyciel:**Prowadź dyskusję, kieruj burzą mózgów i pomóż udokumentować statut.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	Jakie wartości są ważne, aby uczynić naszą klasę bardziej inkluzywną? W jaki sposób możemy wzajemnie pociągać się do odpowiedzialności za postanowienia, które stworzyliśmy? Z jakimi wyzwaniami możemy się spotkać, stosując się do tych wytycznych i jak możemy im sprostać?

Nazwa aktywności:	Mapowanie empatii
Rodzaj aktywności:	Autorefleksja
Cele edukacyjne:	1. Zwiększenie świadomości na temat doświadczeń emocjonalnych i społecznych uczniów-uchodźców. 2. Wspieraj empatię i zrozumienie. 3. Zastanów się nad swoimi osobistymi postawami i uprzedzeniami.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania	• Papier, markery lub narzędzia cyfrowe do tworzenia map

dotyczące przestrzeni roboczej:	empatii.
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	Uczniowie tworzą mapy empatii dla fikcyjnego ucznia-uchodźcy, zastanawiając się nad tym, co uczeń mógłby myśleć, czuć, mówić i robić w różnych sytuacjach. To ćwiczenie pomaga uczniom rozważyć emocjonalne i praktyczne wyzwania, z jakimi borykają się uchodźcy. • **Role:** 1. **Studenci:**Pracuj indywidualnie lub w parach, aby stworzyć mapę empatii. 2. **Nauczyciel:**Udzielanie wskazówek dotyczących tworzenia map i ułatwianie dyskusji grupowej.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	Czego dowiedziałeś się o doświadczeniach uczniów-uchodźców dzięki temu ćwiczeniu? Jak ta aktywność wpłynęła na Twoje postrzeganie empatii i zrozumienia? W jaki sposób możemy wykorzystać zdobytą wiedzę, aby udoskonalić nasze wzajemne interakcje?

Nazwa aktywności:	Bingo różnorodności
Rodzaj aktywności:	Gra
Cele edukacyjne:	1. Zwiększenie świadomości na temat różnorodnych

	doświadczeń i środowisk. 2. Zachęcaj uczniów do lepszego poznania kultur i zainteresowań innych. 3. Promowanie interakcji społecznych i budowania wspólnoty.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	Karty bingo z podpowiedziami dotyczącymi różnorodności, długopisy.
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	Stwórz karty bingo z podpowiedziami związanymi z różnymi doświadczeniami kulturowymi, hobby lub pochodzeniem (np. „Odwiedził inny kraj” lub „Posługuje się więcej niż jednym językiem”). Uczniowie wchodzą w interakcje, aby znaleźć rówieśników, którzy pasują do podpowiedzi i oznaczają swoje karty bingo. Gra zachęca uczniów do wzajemnego poznawania się w zabawny i angażujący sposób. ● **Role:** 1. **Studenci:**Weź udział w grze poprzez interakcję i wypełnianie kart bingo. 2. **Nauczyciel:**Przygotuj karty do gry w bingo, wyjaśnij zasady gry i zorganizuj rozgrywkę.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	Czego dowiedziałeś się o swoich kolegach z klasy podczas gry? W jaki sposób interakcja z innymi ludźmi pomogła Ci lepiej zrozumieć ich doświadczenia? Jakie aspekty zajęć pomogły zbudować poczucie wspólnoty w

	naszej klasie?

Zajęcia te mają na celu zaangażowanie uczniów w zrozumienie i wspieranie rówieśników będących uchodźcami, co sprzyja tworzeniu inkluzywnego i empatycznego środowiska w klasie..

Jednostka 3: Dostępność i technologie wspomagające

Strona tytułowa

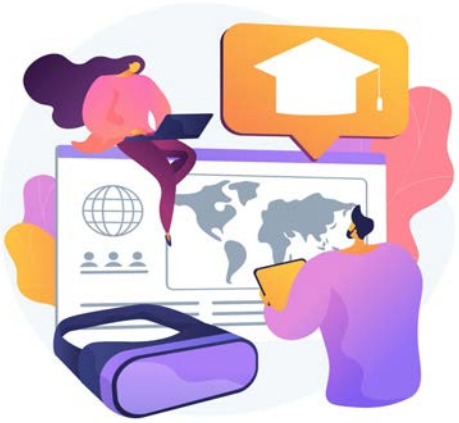

Część główna teorii

1-. Wprowadzenie do części głównej.

Projektowanie działań integracyjnych w środowisku edukacyjnym jest kluczowym procesem, który zapewnia wszystkim uczniom, niezależnie od ich zdolności, pochodzenia kulturowego czy specyficznych potrzeb, możliwość aktywnego uczestnictwa w nauce. Pięć proponowanych działań opiera się na zasadach pedagogiki integracyjnej i wykorzystaniu technologii wspomagających, tworząc ramy, w których uczniowie rozwijają niezbędne umiejętności w zakresie dostępności, rozwiązywania problemów i pracy zespołowej. Poniżej omówiono rolę nauczycieli, uczniów i społeczności szkolnej, a także koncepcje i teorie leżące u podstaw tych działań.

Rola nauczycieli

Nauczyciele odgrywają fundamentalną rolę w tworzeniu dostępnych i równych środowisk edukacyjnych. Są odpowiedzialni za projektowanie, kierowanie i dostosowywanie zajęć do różnorodności panującej w klasie. Podczas tych zajęć nauczyciele nie tylko przekazują treści, ale także pełnią rolę facylitatorów i mediatorów, dbając o efektywne wykorzystanie technologii wspomagających oraz o to, aby zasady dostępności były obecne na każdym etapie nauki.

Nauczyciele muszą być przeszkoleni w zakresie rozpoznawania specyficznych potrzeb uczniów, wdrażania technologii adaptacyjnych i udzielania im wskazówek dotyczących korzystania z dostępnych narzędzi cyfrowych. Ich rola obejmuje również bieżącą ocenę działań i aktualizację zasobów technologicznych w celu reagowania na stale zmieniające się potrzeby uczniów i spełniania standardów dostępności.

Rola uczniów

Podczas tych zajęć uczniowie aktywnie uczestniczą w procesie uczenia się. Zachęca się ich do kreatywności, pracy w zespołach i brania odpowiedzialności za tworzenie treści dostępnych i technologicznie inkluzywnych. Oprócz korzystania z technologii wspomagających, uczniowie stają się inicjatorami zmian, promując inkluzywność i uczenie się, aby dostosowywać zasoby i zajęcia do potrzeb rówieśników o zróżnicowanych potrzebach.

Każde z zajęć ma na celu wspieranie współpracy między uczniami, zwłaszcza tymi o różnych zdolnościach, kulturach i kontekstach. Poprzez udział w zajęciach grupowych i korzystanie z dostosowanych technologii, uczniowie rozwijają kluczowe umiejętności, takie jak rozwiązywanie problemów, praca zespołowa i empatia wobec rówieśników.

Odpowiedzialność społeczności szkolnej

Społeczność szkolna, w tym rodziny, administratorzy i personel pomocniczy, ma obowiązek stworzyć środowisko sprzyjające włączaniu, które wspiera korzystanie z technologii wspomagających i ich aktualizację. Niezbędne jest, aby cała społeczność edukacyjna angażowała się w zapewnienie dostępności, nie tylko w klasie, ale w całym środowisku szkolnym, zapewniając niezbędne zasoby, aby technologie były dostępne dla wszystkich.

Ponadto społeczność szkolna musi promować kulturę inkluzywności i różnorodności, w której zróżnicowane potrzeby i możliwości uczniów są cenione i szanowane. Wymaga to polityki i programów ciągłego szkolenia nauczycieli i personelu, a także współpracy z organizacjami zewnętrznymi, które mogą zapewnić doradztwo lub wsparcie w zakresie technologii dostępności.

2-. Szczegółowe wyjaśnienie kluczowych pojęć.

1. Uniwersalne projektowanie dla uczenia się (UDL):

Teoria ta jest kluczowa dla wszystkich proponowanych działań, ponieważ promuje tworzenie elastycznych środowisk edukacyjnych, które umożliwiają wszystkim uczniom dostęp do informacji i aktywny udział w procesie edukacyjnym. UDL opiera się na zmienności uczenia się i dąży do zapewnienia różnorodnych form reprezentacji, ekspresji i uczestnictwa, gwarantując, że żaden uczeń nie zostanie wykluczony z powodu różnic w swoich zdolnościach lub potrzebach.

2. Pedagogika opiekuńcza:

To podejście podkreśla wagę budowania relacji opartych na zaufaniu i wsparciu emocjonalnym między nauczycielami a uczniami. W kontekście uczniów uchodźców i osób ze specjalnymi potrzebami, rolą nauczyciela jest towarzyszenie i zapewnienie bezpiecznego i empatycznego środowiska, w którym nauka jest pozytywnym doświadczeniem.

3. Podejście międzykulturowe:

Takie podejście promuje szacunek i docenianie różnorodności kulturowej w klasie. W przypadku uczniów będących uchodźcami lub migrantami, sprzyja ono integracji ich doświadczeń i kultur z procesem edukacyjnym, tworząc środowisko, w którym każdy czuje się doceniany. W prowadzonych zajęciach podejście to znajduje odzwierciedlenie w wykorzystaniu tematów międzykulturowych oraz wdrożeniu technologii wspierających rozwój językowy i kulturowy.

4. Technologie wspomagające:

Technologie wspomagające, takie jak czytniki ekranu, oprogramowanie do automatycznego tworzenia napisów i narzędzia tłumaczeniowe, odgrywają istotną rolę w tych zajęciach. Umożliwiają one uczniom z niepełnosprawnościami sensorycznymi, poznawczymi lub

językowymi równy dostęp do treści. Możliwość ciągłej oceny i aktualizacji tych technologii jest kluczowa dla zapewnienia ich skuteczności i aktualności.

3. Praktyczne przykłady i studia przypadków

Dostosowanie wspomnianych technologii wspomagających i rozwiązań ułatwiających dostęp do potrzeb uczniów-uchodźców – którzy mogą borykać się z barierami językowymi, ograniczonym dostępem do zasobów i traumą – wymaga przemyślanych zmian. Oto sposoby, w jakie każdy przypadek można dostosować do potrzeb uczniów-uchodźców:

Narzędzia ułatwiające dostęp firmy Google oparte na sztucznej inteligencji(Transkrypcja na żywo)

Uczniowie-uchodźcy często zmagają się z barierami językowymi i nieznanym akcentem. Z Live Transcribe mogą korzystać nie tylko uczniowie z wadami słuchu, ale także osoby uczące się nowego języka. Funkcja transkrypcji języka mówionego w czasie rzeczywistym, dostępna w aplikacji, może pomóc uczniom-uchodźcom w zrozumieniu lekcji, rozmów i instrukcji, udostępniając je w formie pisemnej.

Praktyczny przykład: Uczeń-uchodźca, który wciąż uczy się angielskiego, mógłby korzystać z Live Transcribe na zajęciach, aby czytać transkrypcje wypowiedzi nauczyciela. Mógłby również połączyć to z narzędziem do tłumaczenia, umożliwiając wyświetlanie transkrypcji w swoim ojczystym języku.

Kontroler adaptacyjny Xbox firmy Microsoft

Wielu uczniów-uchodźców, zwłaszcza tych ze stref konfliktu, może mieć niepełnosprawność fizyczną z powodu odniesionych urazów. Kontroler adaptacyjny Xbox może zapewnić im możliwość uczestniczenia w zajęciach rekreacyjnych, takich jak gry, co może mieć zarówno działanie terapeutyczne, jak i integrujące społecznie.

Praktyczny przykład: Dziecko-uchodźca o ograniczonej sprawności ruchowej może korzystać z kontrolera Xbox Adaptive Controller w strefie rekreacyjnej szkoły, co pozwala mu nawiązywać więzi z innymi uczniami i brać udział w zajęciach grupowych, pokonując bariery fizyczne i społeczne.

Inteligentne domy sterowane głosem

W obozach dla uchodźców lub schroniskach wielu uczniów boryka się z problemami z mobilnością, zespołem stresu pourazowego (PTSD) lub innymi schorzeniami, które utrudniają kontrolowanie otoczenia. Systemy sterowania głosowego, takie jak Amazon Alexa, można dostosować do potrzeb ośrodków zakwaterowania dla uchodźców, aby poprawić dostępność i komfort, pomagając uczniom w radzeniu sobie z otoczeniem bez dodatkowego obciążenia fizycznego.

Praktyczny przykład: Uczeń-uchodźca o ograniczonej sprawności ruchowej, być może z powodu urazu lub traumy, może używać Alexy do sterowania oświetleniem w swoim pokoju, proszenia o przypomnienia, a nawet uzyskiwania dostępu do materiałów edukacyjnych za pomocą głosu, co pomogłoby mu odzyskać pewną autonomię w nieznanym otoczeniu.

Książki elektroniczne w alfabecie Braille'a i odświeżalne wyświetlacze brajlowskie

Niewidomi lub niedowidzący uczniowie-uchodźcy mogą mieć trudności z dostępem do tradycyjnych książek brajlowskich ze względu na ograniczone zasoby w obozach dla uchodźców lub schroniskach. E-booki brajlowskie i odświeżalne wyświetlacze brajlowskie stanowią przenośne i elastyczne rozwiązanie dla tych uczniów, umożliwiając im dostęp do szerokiej gamy materiałów edukacyjnych w ich ojczystym języku lub w języku ich nowego otoczenia.

Praktyczny przykład: Niewidomy uczeń-uchodźca może używać urządzenia Orbit Reader 20,

aby uzyskać dostęp do książek i materiałów edukacyjnych udostępnianych przez organizacje pozarządowe lub międzynarodowe organizacje pomocowe, co pomaga mu zintegrować się z lokalnym systemem edukacji pomimo trudności językowych i związanych z dostępnością.

Pakiet ułatwień dostępu firmy Apple (funkcja VoiceOver, sterowanie przełącznikami, lupa)

Uczniowie-uchodźcy często borykają się z barierami językowymi i niepełnosprawnościami. Wbudowane funkcje ułatwień dostępu w urządzeniach Apple, takie jak **VoiceOver** (czytnik ekranu) i **Lupa** (do powiększania tekstu lub obrazów), mogą pomóc zarówno uczniom z dysfunkcją wzroku, jak i tym, którzy uczą się nowego języka. Dodatkowo, **Switch Control** może pomóc uczniom z niepełnosprawnością fizyczną.

Praktyczny przykład: Uczeń-uchodźca, który uczy się języka angielskiego i ma trudności ze zrozumieniem drobnego druku w podręcznikach, może skorzystać z Lupy, aby powiększyć obraz, oraz z funkcji VoiceOver, aby usłyszeć tekst odczytywany na głos. Dzięki temu łatwiej będzie mu poruszać się po nieznanych mu materiałach edukacyjnych i języku.

Wayfindr – nawigacja audio dla osób z dysfunkcją wzroku

W dużych lub nieznanych miejscach, takich jak schroniska dla uchodźców, obozy czy nowe budynki szkolne, uczniowie-uchodźcy z wadami wzroku mogą mieć trudności z nawigacją. Wayfindr można dostosować, aby pomóc tym uczniom odnaleźć się w nieznanych przestrzeniach za pomocą sygnałów dźwiękowych, zwiększając ich niezależność.

Przykład: Uczeń-uchodźca z wadą wzroku może korzystaćWayfindrporuszanie się po dużym

obozie dla uchodźców, znajdowanie kluczowych miejsc, takich jak punkty dystrybucji żywności, sale lekcyjne czy placówki medyczne, zmniejszając w ten sposób zależność od innych w kwestii mobilności.

Roboty wspierające osoby z autyzmem (Milo)

Uczniowie-uchodźcy z autyzmem, z których wielu może borykać się z dodatkowymi trudnościami społecznymi ze względu na różnice językowe i kulturowe, mogą skorzystać z interakcji z robotami wspomagającymi, takimi jak Milo. Roboty te zapewniają uczniom bezpieczny i pozbawiony osądów sposób rozwijania umiejętności społecznych i radzenia sobie z emocjami.

Praktyczny przykład: Uczeń-uchodźca z autyzmem może wchodzić w interakcje z Milo, aby ćwiczyć rozpoznawanie emocji i rozwijać umiejętności interakcji społecznych. Może to być szczególnie pomocne w obozach dla uchodźców, gdzie inne formy terapii mogą być niedostępne.

Napisy dla niesłyszących w edukacji online

Uczniowie-uchodźcy często mają trudności z opanowaniem języka, co może utrudniać korzystanie z platform edukacji online. Dzięki automatycznym napisom dla niesłyszących, uczniowie mogą łatwiej śledzić lekcje online, zwłaszcza jeśli napisy są dostępne w ich języku ojczystym lub oferują tłumaczenia w czasie rzeczywistym.

Przykład: Uczeń-uchodźca uczestniczący w wirtualnych zajęciach w nowym języku może włączyć napisy, aby przeczytać transkrypcję wypowiedzi, a nawet przetłumaczyć ją na swój język ojczysty. Dzięki temu może nadążać za materiałem pomimo barier językowych.

Urządzenia śledzące ruch gałek ocznych do komunikacji (Tobii Dynavox)

Niektórzy uczniowie mogą mieć urazy, które ograniczają ich zdolność mówienia lub używania

rąk, utrudniając tradycyjną komunikację. Urządzenia śledzące ruch gałek ocznych, takie jak Tobii Dynavox, mogą pomóc tym uczniom w komunikacji z nauczycielami i rówieśnikami, umożliwiając im tworzenie zdań wyłącznie za pomocą ruchów gałek ocznych.

Praktyczny przykład: Uczeń, który z powodu urazu nie może mówić ani poruszać rękami, może używać platformy Tobii Dynavox do komunikacji poprzez wybieranie słów i liter wzrokiem. Technologia ta może pomóc mu wyrazić swoje potrzeby i uczestniczyć w zajęciach, pomimo poważnych ograniczeń fizycznych.

Dodatkowe uwagi dla studentów-uchodźców

1. **Dostępność wielojęzyczna**Ponieważ uczniowie-uchodźcy często posługują się różnymi językami, technologie wspomagające powinny obejmować obsługę wielu języków, w tym usługi tłumaczeniowe i wielojęzyczne interfejsy. Narzędzia tłumaczeniowe Google i Microsoftu w połączeniu z technologiami wspomagającymi mogą mieć kluczowe znaczenie dla nauki języków i komunikacji.

2.**Wsparcie psychologiczne i emocjonalne**:Uczniowie-uchodźcy mogą również skorzystać z narzędzi lub technologii z zakresu nauki społeczno-emocjonalnej (SEL), takich jak roboty zapewniające wsparcie emocjonalne (np. Milo), dostosowanych do radzenia sobie z traumą lub zespołem stresu pourazowego (PTSD).

3.**Dostęp do edukacji**:Wielu uczniów będących uchodźcami może nie mieć dostępu do szkół stacjonarnych, dlatego technologie wspierające naukę zdalną i zapewniające dostępność (takie jak napisy, brajl i narzędzia wspomagające czytanie) są kluczowe, aby pomóc im zintegrować się z systemami edukacyjnymi, jednocześnie uwzględniając ich wyjątkowe potrzeby.

Dzięki dostosowaniu tych technologii do potrzeb uczniów-uchodźców, nauczyciele, organizacje i rządy mogą tworzyć środowiska inkluzywne, które uwzględniają zarówno potrzeby fizyczne, jak i emocjonalne tych uczniów, promując ich integrację i sukces w nowych warunkach

edukacyjnych.

4. Pomoce wizualne

- Infografiki lub diagramy objaśniające poszczególne etapy produkcji i edycji wideo, w tym sposób dodawania napisów i audiodeskrypcji.

- Ikony reprezentujące kluczowe koncepcje, takie jak „napisy", „audiodeskrypcja" lub „dostępne technologie", co jest przydatne dla uczniów mających trudności z czytaniem lub bariery językowe.

- Zrzuty ekranu lub samouczki wizualne pokazujące, jak stosować zasady dostępności na platformach typu Google Slides (np. jak dostosować kontrast lub dodać opisy obrazów).

- Wizualne przewodniki krok po kroku pokazujące, jak sprawdzić dostępność treści za pomocą narzędzi takich jak Wave Accessibility Checker.

- Wizualne przedstawienie adaptacji zastosowanych w grze (np. funkcja czytania na głos, użycie ikon zamiast tekstu), które może pomóc uczniom mającym trudności z czytaniem ze zrozumieniem.

- Grafika objaśniająca zasady i dynamikę gry w przystępny, wizualny sposób, ułatwiająca udział uczniom z barierami poznawczymi lub językowymi.

- Diagramy pokazujące proces tworzenia i oceniania bloga, od instalowania wtyczek ułatwiających dostęp po ciągłe aktualizacje.

- Interaktywna grafika umożliwiająca uczniom zapoznanie się z przykładami dostępnych blogów, wskazująca miejsca, w których można wprowadzić zmiany w zakresie dostępności, na przykład zmiany kontrastu, tekstu alternatywnego lub rozmiaru czcionki.

- Diagramy wizualne prezentujące różne proponowane rozwiązania technologiczne (np. jak

korzystać z automatycznych napisów lub oprogramowania zamieniającego mowę na tekst w określonych kontekstach).

- Mapy myśli ilustrujące najczęstsze problemy, z jakimi borykają się uczniowie, oraz technologie wspomagające, które mogą je rozwiązać.

Pomoce wizualne w połączeniu z jasnym i zwięzłym językiem sprawią, że ćwiczenia będą łatwiejsze do zrozumienia, zwłaszcza dla uczniów mających trudności z mówieniem (np. uchodźców lub uczniów z potrzebami poznawczymi).

-Dostępny format: należy zadbać o to, aby pomoce wizualne były dostępne dla wszystkich, stosując czcionki o wysokim kontraście, czytelne czcionki i opisy obrazów dostosowane do potrzeb osób z dysfunkcją wzroku.

5. Analiza krytyczna i refleksja.

Projektowanie zajęć integracyjnych jest kluczowe dla zapewnienia wszystkim uczniom, niezależnie od ich zdolności czy pochodzenia kulturowego, pełnego uczestnictwa w procesie edukacyjnym. Pięć proponowanych w niniejszym dokumencie zajęć opiera się na takich zasadach metodologicznych, jak „Uniwersalne Projektowanie Nauczania (UDL)", „pedagogika opieki", „uczenie się społeczno-emocjonalne (SEL)" oraz „podejście międzykulturowe". Zajęcia te mają na celu integrację wykorzystania technologii wspomagających, zapewnienie dostępności i zachęcanie do dostosowywania zasobów do potrzeb uczniów o zróżnicowanych potrzebach.

Sukces tych działań zależy od aktywnej roli nauczycieli, którzy muszą dostosowywać materiały i pomagać uczniom w korzystaniu z technologii wspomagających; od uczniów, którzy aktywnie i wspólnie uczestniczą w swojej nauce; oraz od społeczności szkolnej, która jest odpowiedzialna za tworzenie dostępnego i wspierającego środowiska. Dzięki tym działaniom uczniowie

rozwijają kluczowe kompetencje w zakresie dostępności, adaptacji i rozwiązywania problemów, przygotowując się do bardziej inkluzywnego środowiska edukacyjnego.

W dzisiejszym kontekście edukacyjnym inkluzja stała się jednym z najważniejszych priorytetów systemów edukacyjnych na całym świecie. Działania integrujące technologie wspomagające i zasady dostępności umożliwiają uczniom ze specjalnymi potrzebami równe uczestnictwo, ale kluczowe jest krytyczne przeanalizowanie, jak te podejścia są stosowane w praktyce i jakie wyzwania mogą się pojawić.

Wykorzystanie**technologie wspomagające**Kluczowe jest zapewnienie uczniom z niepełnosprawnościami lub o zróżnicowanych potrzebach dostępu do tych samych zasobów edukacyjnych, co ich rówieśnicy. Skuteczna integracja tych technologii nie zawsze jest jednak prosta. Często skuteczne wdrożenie technologii wspomagających zależy od kilku czynników:

- Zasoby ekonomiczne: Szkoły i społeczności dysponujące mniejszymi zasobami mogą mieć trudności z pozyskaniem niezbędnych technologii wspomagających.

- Szkolenia nauczycieli: Pomimo ich znaczenia, wielu nauczycieli nie jest w pełni przeszkolonych w zakresie korzystania z technologii wspomagających i ich adaptacji. Może to ograniczać skuteczność działań integracyjnych.

- Aktualizacje technologiczne: Technologia rozwija się bardzo szybko, co wymaga ciągłych aktualizacji zarówno sprzętu, jak i oprogramowania, aby zapewnić jej dostępność i użyteczność.

Kolejnym istotnym aspektem jest projektowanie materiałów i działań, które obejmują**Uniwersalne projektowanie dla nauki (UDL)**Chociaż UDL promuje tworzenie elastycznych środowisk edukacyjnych, które dostosowują się do potrzeb wszystkich uczniów, personalizacja tych materiałów może być skomplikowana. Nauczyciele muszą zastanowić się, czy projektowane przez nich zajęcia są rzeczywiście dostępne dla wszystkich i czy są gotowi

modyfikować zadania w zależności od zmieniających się potrzeb uczniów.

Wreszcie, koncepcja „inkluzji międzykulturowej” stanowi szczególne wyzwanie w klasach, w których uczą się uczniowie będący uchodźcami lub migrantami. Inkluzja kulturowa nie powinna być postrzegana jedynie jako próba „zintegrowania” uczniów z klasą, ale jako szansa na transformację środowiska edukacyjnego poprzez wzajemne wzbogacanie kulturowe. To podejście wymaga świadomego wysiłku ze strony nauczycieli, aby unikać „uprzedzeń kulturowych” i promować autentyczny dialog międzykulturowy.

W obliczu rosnącej różnorodności w szkołach pod względem zdolności i pochodzenia kulturowego, kluczowe jest, aby społeczność edukacyjna zastanowiła się nad tym, w jaki sposób wykorzystywane są technologie wspomagające i czy zajęcia są dostępne dla wszystkich. Integracja to nie tylko cel, ale ciągły proces ewaluacji, adaptacji i doskonalenia. Nauczyciele muszą rozważyć, czy zapewniają prawdziwie inkluzywne środowisko i czy dysponują wsparciem instytucjonalnym niezbędnym do ciągłego uczenia się i doskonalenia.

Nauczyciele powinni w szczególności zastanowić się, w jaki sposób ich własne praktyki pedagogiczne są zgodne z zasadami dostępności i różnorodności. Ponadto muszą ocenić, czy ich oczekiwania wobec uczniów są sprawiedliwe i możliwe do osiągnięcia, biorąc pod uwagę ich zróżnicowane okoliczności.

Ćwiczenia

ĆWICZENIE 1

Nazwa aktywności:	Tworzenie międzykulturowego wideobloga z wykorzystaniem narzędzi ułatwiających dostęp
Rodzaj działalności:	

	➔ ***Praca grupowa***
Cele edukacyjne: Maksymalnie 4 cele (Nie więcej niż 700 znaków)	Rozwijanie umiejętności integrowania technologii wspomagających poprzez stosowanie zasad dostępności i rozwiązywanie powiązanych problemów
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	Komputer lub tablet Narzędzia takie jak Flipgrid czy WeVideo pozwalają uczniom na współpracę z dostępnymi technologiami, rozwijając ich kreatywność i poczucie przynależności do grupy. Dzięki tym ćwiczeniom uczniowie ćwiczą również rozwiązywanie problemów technologicznych, które mogą pojawić się podczas produkcji i edycji wideobloga.
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	Uczniowie muszą identyfikować i rozwiązywać potencjalne problemy z narzędziami (np. niedopasowanie napisów do dźwięku). To rozwija umiejętność rozwiązywania problemów technologicznych w czasie rzeczywistym. Celem tej aktywności jest rozwijanie przez uczniów umiejętności integrowania technologii wspomagających, takich jak napisy i audiodeskrypcje, poprzez naukę opartą na projektach, dzięki czemu treści są dostępne dla wszystkich uczestników. Koncentrując się na historiach i kulturach uczniów, promuje ona inkluzywność i docenia różnice kulturowe.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	1. Jakich narzędzi technologicznych użyliśmy, aby zapewnić wszystkim dostęp do naszego wideobloga? 2. W jaki sposób automatyczne napisy i audiodeskrypcje pomogły uczniom o różnych potrzebach? 3. Z jakimi wyzwaniami spotkaliśmy się korzystając z technologii wspomagających i jak je rozwiązaliśmy? 4. W jaki sposób odzwierciedliliśmy różnorodność kulturową w naszych wideoblogach i czego dowiedzieliśmy się o kulturach naszych kolegów z klasy?

ĆWICZENIE 2

Nazwa aktywności:	**Tworzenie prezentacji w trybie współpracy z dostępnymi dokumentami**
Rodzaj działalności:	*Praca grupowa i prezentacje*
Cele edukacyjne:	- Zrozumieć i stosować zasady dostępności podczas tworzenia materiałów dydaktycznych. - Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych i prezentacyjnych.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	- Sprzęt: komputery, projektor, tablica, markery. - Zasoby: Szablony prezentacji lub organizery graficzne, dostęp do Internetu w celu przeprowadzenia badań. -Czytniki ekranu dla uczniów z wadami wzroku - Przestrzeń robocza: Sala lekcyjna z miejscami do siedzenia w grupach, umożliwiającymi współpracę.
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	Uczniowie tworzą wspólną prezentację na interesujący ich temat (np. „Wyzwania i mocne strony migracji"). Każda grupa uczniów musi korzystać z narzędzia do współpracy, takiego jak Google Slides, integrując elementy ułatwiające dostęp, takie jak: - Tekst napisany prostym językiem. - Obrazy z opisami. - Czytelne czcionki i odpowiedni kontrast. - Dostępne hiperłącza W ramach tego ćwiczenia uczniowie tworzą wspólną prezentację, która wykorzystuje zasady dostępności, aby zapewnić zrozumiałość i użyteczność treści dla wszystkich, w tym dla osób z dysfunkcją wzroku lub trudnościami w rozumieniu. Narzędzia takie jak Prezentacje Google pozwalają uczniom zintegrować dostępny tekst, obrazy z opisami i linki kompatybilne z czytnikami ekranu, zgodnie z zasadą Uniwersalnego Projektowania dla Nauki (UDL). Dzięki narzędziom takim jak Wave Accessibility Checker, stosowanym na końcu projektu, uczniowie mogą stale oceniać i dostosowywać dostępność swoich materiałów, ucząc się, w jaki sposób wykorzystywać technologie w celu spełnienia standardów dostępności.

Zalecane pytania do omówienia aktywności:	1. Jakie elementy ułatwienia dostępu uwzględniliśmy w naszych prezentacjach i dlaczego są one ważne? 2. W jaki sposób dostosowaliśmy czcionki, kontrast i język, aby nasza prezentacja była zrozumiała dla każdego? 3. Jakich narzędzi technologicznych użyliśmy do sprawdzenia dostępności naszych treści? 4. W jaki sposób możemy poprawić dostępność naszych przyszłych prezentacji?

ĆWICZENIE 3

Nazwa aktywności:	**Gra edukacyjna z dostosowanymi narzędziami**
Rodzaj działalności:	*Praca grupowa i prezentacje*
Cele edukacyjne:	- Dostosuj zasoby i zajęcia w klasie tak, aby były dostępne dla uczniów o różnych potrzebach.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	- Sprzęt: komputery, projektor, tablica, markery.
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	Uczniowie muszą dostosować czas odpowiedzi lub zmienić pytania, jeśli któryś z nich ma trudności z nadążaniem, promując w ten sposób współpracę w rozwiązywaniu problemów. Ta aktywność promuje naukę opartą na grach, wykorzystując narzędzia cyfrowe, takie jak Kahoot czy Quizizz, dostosowane tak, aby zapewnić udział wszystkim uczniom, w tym uczniom ze specjalnymi potrzebami. Dzięki wykorzystaniu funkcji czytania na głos i ikon wizualnych, uczniowie korzystają z zabawnego i przystępnego środowiska, w którym nie tylko uczą się treści, ale także uczą się, jak dostosowywać i adaptować zasoby cyfrowe. TGra daje również możliwość rozwiązywania problemów w czasie rzeczywistym, np. konieczności dostosowania czasu reakcji lub modyfikacji pytań zgodnie z potrzebami grupy.

Zalecane pytania do omówienia aktywności:	1. Jakie zmiany wprowadziliśmy w grze, aby umożliwić udział wszystkim uczniom? 2. W jaki sposób funkcja czytania na głos pomogła osobom mającym trudności ze wzrokiem lub czytaniem? 3. Jakie problemy natury technicznej lub związane z dostępnością pojawiły się w trakcie gry i jak je rozwiązaliśmy? 4. Czego dowiedzieliśmy się o znaczeniu dostosowywania materiałów edukacyjnych do różnych potrzeb?

Wniosek do modułu

Ten moduł zapewnia kompleksowe ramy do rozwoju**inkluzywne praktyki nauczania**w klasach, zwłaszcza tych, w których uczą się uczniowie będący uchodźcami. Skupiono się na tworzeniu środowiska, w którym każdy uczeń, niezależnie od pochodzenia, ma równe szanse na naukę i sukces. Łącząc strategie nauczania uwzględniającego różnice kulturowe, tworzenia inkluzywnego środowiska w klasie oraz wykorzystywania technologii dostępności i wspomagających, nauczyciele mogą stworzyć przestrzeń, w której różnorodność jest doceniana, a nauka jest dostępna dla wszystkich.

Oto kilka terminów, które warto zapamiętać:

Nauczanie uwzględniające różnice kulturowe (CRT)

Podejście dydaktyczne, które uwzględnia i szanuje pochodzenie kulturowe uczniów oraz uwzględnia je w środowisku nauczania i programie nauczania w celu zwiększenia zaangażowania i osiągnięć.

Kompetencje kulturowe

Umiejętność rozumienia, komunikowania się i efektywnej interakcji z ludźmi z różnych kultur. W edukacji oznacza to, że nauczyciele rozumieją pochodzenie kulturowe uczniów i włączają tę wiedzę do swojej praktyki dydaktycznej.

Świadomość kulturowa

Rozumienie i wrażliwość na odmienne tła kulturowe, perspektywy i wartości innych osób, zwłaszcza tych pochodzących z różnorodnych lub niedostatecznie reprezentowanych grup.

Różnorodność kulturowa

Obecność różnorodnych grup kulturowych lub etnicznych w społeczeństwie lub klasie. W CRT ważne jest, aby dostrzegać i doceniać tę różnorodność, aby wspierać proces uczenia się uczniów.

Fundusze wiedzy

Wiedza i umiejętności, które uczniowie przynoszą ze swoich domów, społeczności i środowisk kulturowych. CRT zachęca nauczycieli do wykorzystywania tych „funduszy" w swojej praktyce dydaktycznej.

Krytyczna świadomość

Umiejętność dostrzegania i analizowania nierówności społecznych, politycznych i ekonomicznych oraz podejmowania działań na rzecz sprawiedliwości społecznej. Nauczanie uwzględniające różnice kulturowe sprzyja rozwijaniu u uczniów krytycznej świadomości.

Ukryte uprzedzenia

Nieświadome postawy lub stereotypy wpływające na zachowanie i podejmowanie decyzji. Nauczyciele stosujący metodę CRT starają się identyfikować i łagodzić własne ukryte uprzedzenia, aby tworzyć sprawiedliwe środowiska edukacyjne.

Nauczanie włączające

Nauczanie, które uwzględnia i wspiera zróżnicowane potrzeby wszystkich uczniów, w tym tych z różnych środowisk kulturowych, językowych i społeczno-ekonomicznych.

Kluczowym wnioskiem jest znaczenie rozpoznawania i uwzględniania unikalnych doświadczeń kulturowych i osobistych uczniów w programie nauczania. Nauczanie uwzględniające różnice

kulturowe zachęca nauczycieli do postrzegania różnorodności jako atutu i dostosowywania lekcji w sposób odzwierciedlający tożsamość uczniów, a tym samym wzmacniający poczucie przynależności. Jednocześnie tworzenie inkluzywnego środowiska w klasie wykracza poza zmiany w programie nauczania – wymaga stworzenia wspierającej, uwzględniającej traumę przestrzeni, w której uczniowie czują się bezpiecznie emocjonalnie i fizycznie. Jest to szczególnie ważne dla uczniów będących uchodźcami, którzy mogą napotkać wyjątkowe wyzwania związane z adaptacją do nowych warunków społecznych i akademickich.

Równie ważna jest rola dostępności w edukacji. WdrażanieZasady uniwersalnego projektowania dla potrzeb uczenia się (UDL) i integracja technologii wspomagającychzapewnia wszystkim uczniom, w tym tym z niepełnosprawnościami lub barierami językowymi, dostęp do treści i możliwość korzystania z nich. Narzędzia takie jak aplikacje do tłumaczeń, pomoce wizualne i oprogramowanie do zamiany mowy na tekst pomagają przełamywać bariery, czyniąc edukację bardziej sprawiedliwą.

Istota inkluzywnych praktyk nauczania tkwi w przemyślanym dostosowaniu zarówno pedagogiki, jak i środowiska do zróżnicowanych potrzeb uczniów. Łącząc świadomość kulturową, wsparcie emocjonalne i innowacje technologiczne, nauczyciele mogą tworzyć klasy, które wspierają zarówno rozwój akademicki, jak i osobisty wszystkich uczniów, a zwłaszcza tych z rodzin uchodźczych.

Moduł 2 – Wrażliwość kulturowa

Wprowadzenie do modułu

Tytuł modułu: Wrażliwość kulturowa

Podtytuł/Opis:
Ten moduł koncentruje się na rozwijaniu u nauczycieli umiejętności rozumienia i doceniania różnorodności kulturowej i doświadczeń uczniów-uchodźców. Wyposaża on nauczycieli w umiejętności tworzenia inkluzywnego środowiska w klasie, w którym wszystkie kultury są szanowane i celebrowane, promując empatię, inkluzywność i świadomość kulturową.

Istotne słowa kluczowe:
Wrażliwość kulturowa, uczniowie-uchodźcy, empatia, pochodzenie kulturowe, klasa inkluzywna, różnorodność, edukacja wielokulturowa, zrozumienie, szacunek, inkluzywność, świadomość różnorodności

Jednostka 1: Zrozumienie tła kulturowego i doświadczeń uczniów-uchodźców
Proszę skopiować ten blok tak, aby odpowiadał liczbie opracowanych przez Ciebie jednostek.
Link do badań biurkowych:

Strona tytułowa

Tytuł jednostki:
Zrozumienie tła kulturowego i doświadczeń studentów-uchodźców

Istotne słowa kluczowe:
Pochodzenie kulturowe, studenci-uchodźcy, empatia, różnorodność kulturowa, doświadczenia studentów, świadomość kulturowa, nauczanie spersonalizowane, różnice kulturowe, edukacja inkluzywna

Obraz na stronę tytułową:

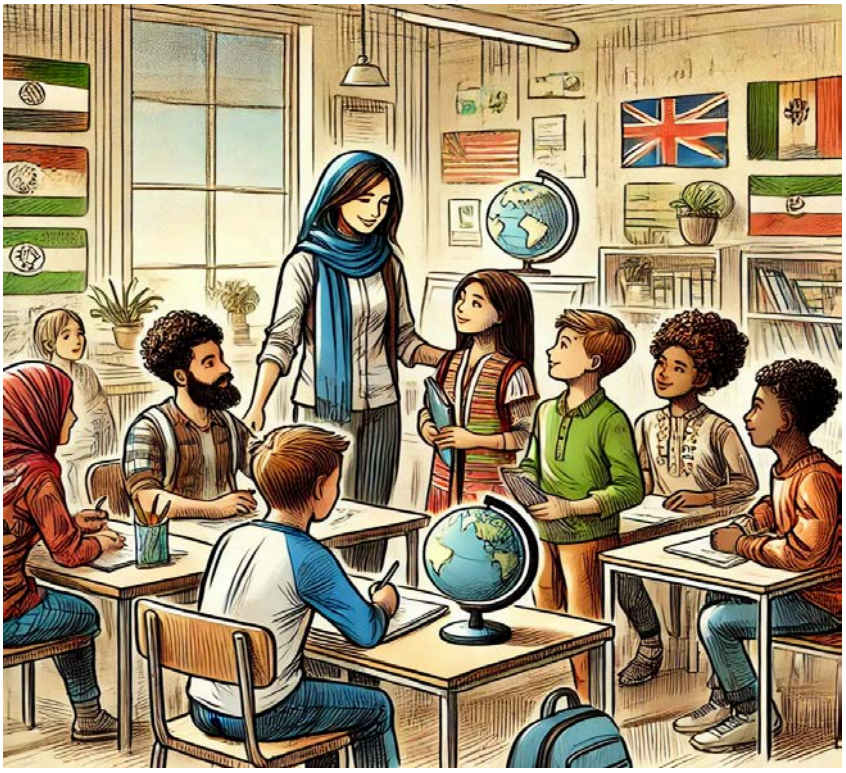

Część główna teorii

Wprowadzenie do części głównej

Uczniowie-uchodźcy wnoszą do klasy unikalne doświadczenia i pochodzenie kulturowe. Zrozumienie tych różnic jest dla nauczycieli kluczem do stworzenia wspierającego i inkluzywnego środowiska edukacyjnego. Uczniowie-uchodźcy mogą napotkać poważne trudności, takie jak adaptacja do nowej kultury, bariery językowe i radzenie sobie z traumatycznymi doświadczeniami. Jednak dzięki świadomości kulturowej i empatii nauczyciele mogą stworzyć środowisko, w którym

uczniowie czują się doceniani i wspierani.

1. Rozpoznawanie i zrozumienie studentów-uchodźców

Kim są studenci-uchodźcy?

Uczniowie-uchodźcy to dzieci, które uciekły z ojczyzny z powodu wojny, prześladowań lub klęsk żywiołowych. Wiele z nich doświadczyło wysiedleń i straty, co sprawia, że adaptacja do nowej szkoły i kultury jest szczególnie trudna. Dostrzeżenie ich wyjątkowej historii to pierwszy krok do integracji.

Główne wyzwania, z którymi się mierzą:

- **Bariery językowe:**Mają trudności z komunikacją i zrozumieniem instrukcji przekazywanych podczas lekcji.
- **Dostosowanie kulturowe:**Adaptacja do nowych norm, wartości i oczekiwań w środowisku szkolnym.
- **Trauma i stres:**Radzenie sobie z minionymi doświadczeniami i niepewnością obecnej sytuacji.
- **Izolacja społeczna:**Trudności w nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami ze względu na różnice kulturowe i językowe.

Dlaczego świadomość kulturowa jest ważna?Świadomość kulturowa pozwala nauczycielom dostrzec unikalne perspektywy i mocne strony uczniów-uchodźców, którzy wnoszą do klasy. Doceniając ich doświadczenia i tworząc inkluzywną przestrzeń, nauczyciele pomagają tym uczniom budować pewność siebie i odporność psychiczną.

2. Budowanie klasy integracyjnej

Rola empatii Empatia polega na postrzeganiu świata z perspektywy innej osoby i dzieleniu się jej uczuciami. Dla nauczycieli oznacza to aktywne słuchanie uczniów-uchodźców, zrozumienie ich potrzeb i stworzenie bezpiecznego środowiska, w którym czują się akceptowani.

Praktyczne strategie integracji:

- **Aktywne słuchanie:**Zwróć szczególną uwagę na to, co mówią uczniowie – zarówno na ich słowa, jak i emocje.
- **Włączanie elementów kulturowych:**Wprowadź do lekcji tradycje kulturowe, święta i opowieści, aby uczniowie-uchodźcy poczuli się reprezentowani.
- **Elastyczne metody nauczania:**Dostosuj metody nauczania do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych, uwzględniając wsparcie językowe i pomoce wizualne.
- **Programy mentoringu rówieśniczego:**Połącz uczniów uchodźców z kolegami z klasy, którzy pomogą im stawić czoła wyzwaniom społecznym i akademickim.

Przykładowe zastosowanie:
Nauczyciel zauważa, że uczeń-uchodźca ma trudności z pracą grupową z powodu trudności językowych. Przydzielając mu mentora i udostępniając dodatkowe materiały w jego ojczystym języku, nauczyciel pomaga uczniowi w bardziej efektywnym uczestnictwie.

3. Promowanie świadomości kulturowej wśród wszystkich uczniów

Angażujące działania na rzecz wrażliwości kulturowej

- **Sesje opowiadania historii kulturowych:**Pozwól uczniom dzielić się historiami i tradycjami zaczerpniętymi z ich własnej kultury, pielęgnując wzajemny szacunek i ciekawość.
- **Projekty map interaktywnych:**Stwórz mapę klasy, na której zaznaczysz kraje reprezentowane

przez uczniów, co zachęci do dyskusji na temat różnorodności kulturowej.

Korzyści płynące ze świadomości kulturowej:

- Ogranicza stereotypy i uprzedzenia, zapoznając uczniów z różnymi perspektywami.
- Zachęca do współpracy i empatii wśród kolegów z klasy.
- Tworzy przyjazne środowisko, w którym wszyscy uczniowie czują się doceniani.

Pytania do refleksji dla nauczyciela:

- Jak mogę lepiej zrozumieć pochodzenie moich uczniów-uchodźców?
- Czy w mojej praktyce dydaktycznej występują pewne uprzedzenia, którymi powinnam się zająć?
- Jak mogę być dla moich uczniów wzorem inkluzywności i empatii?

4. Wsparcie wizualne i praktyczne

Materiały wizualne do klasy:

- **Prezentacja symboli kulturowych:**Tablica prezentująca symbole, artefakty lub obrazy z różnych kultur reprezentowanych w klasie.
- **Plakaty z informacjami o językach:**Plakaty z popularnymi zwrotami w językach, którymi posługują się uczniowie-uchodźcy, aby sprawić, że poczują się mile widziani.

Zasoby praktyczne:

- Tłumacze lub asystenci dwujęzyczni w celu pokonania barier komunikacyjnych.
- Wielojęzyczne książki i materiały wspomagające rozwój umiejętności czytania i pisania.
- Elastyczny układ miejsc siedzących ma zachęcać do współpracy.

5. Refleksja i rozwój

Dlaczego wrażliwość kulturowa jest ważna: Stworzenie klasy inkluzywnej przynosi korzyści nie tylko uczniom-uchodźcom, ale całej społeczności szkolnej. Ceniąc różnorodność, nauczyciele przygotowują uczniów do życia w wielokulturowym świecie i zachęcają do empatii, szacunku i współpracy.

Następne kroki dla nauczycieli:

- Zobowiąż się do ciągłego pogłębiania wiedzy na temat wrażliwości kulturowej.
- Uzyskaj opinie od uczniów i rówieśników, aby udoskonalić praktyki inkluzywne.
- Wykorzystuj konflikty w klasie jako okazję do nauczania empatii i rozwiązywania problemów.

Dzięki włączeniu tych praktyk do codziennego nauczania nauczyciele mogą stworzyć przyjazne i otwarte środowisko, w którym wszyscy uczniowie będą mogli się rozwijać, niezależnie od pochodzenia kulturowego.

Ćwiczenia

Nazwa aktywności:	Sesja opowiadania historii kulturowych
Rodzaj działalności:	➔ Praca grupowa i dyskusja
Cele edukacyjne: **Maksymalnie 4 cele** (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ Zrozumienie wyjątkowego pochodzenia kulturowego i doświadczeń uczniów-uchodźców. ➔ Wzmocnij empatię poprzez słuchanie i refleksję nad kulturowymi opowieściami swoich rówieśników.

	➔ Tworzenie środowiska inkluzywnego, w którym cenione są różne perspektywy kulturowe. ➔ Doskonalenie umiejętności komunikacyjnych poprzez praktykę dzielenia się i aktywnego słuchania.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	**Sprzęt:** ➔ Papier ➔ Markery lub długopisy ➔ Sprzęt audiowizualny (jeśli w programie są jakieś prezentacje) ➔ Opcjonalnie: komputery lub tablety do opowiadania historii w formie cyfrowej **Zasoby:** ➔ Materiały drukowane z pytaniami pomocniczymi ➔ Przykładowe historie kulturowe ➔ Slajdy prezentacji (opcjonalnie) **Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:** ➔ Ustawienie sali lekcyjnej ze stołami do dyskusji grupowych ➔ Otwarta przestrzeń do ruchu i interakcji ➔ Wygodne siedzenia dla grup dzielących się miejscami
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	**Krok 1: Wprowadzenie do aktywności (5 minut)** Zbierz uczestników w komfortowej, inkluzywnej przestrzeni. Przedstaw koncepcję opowiadania historii kulturowych i wyjaśnij, jak dzielenie się osobistymi lub zbadanymi historiami związanymi z kulturą może sprzyjać empatii i zrozumieniu. **Krok 2: Refleksja i przygotowanie (10 minut)** Poproś uczestników, aby poświęcili kilka minut na refleksję nad własnymi doświadczeniami kulturowymi lub doświadczeniami innych osób (np. uczniów-uchodźców) i zanotowali kluczowe punkty lub historie, którymi chcieliby się podzielić. Mogą pomyśleć o tradycjach kulturowych swojej rodziny, języku lub innych ważnych wydarzeniach, które ukształtowały ich tożsamość. **Krok 3: Dzielenie się historiami w grupie (15 minut)** Podziel uczestników na małe grupy (4-5 osób). W każdej grupie uczestnicy będą na zmianę opowiadać swoje historie kulturowe. Zachęcaj innych do aktywnego słuchania i zadawania pytań uzupełniających, aby pogłębić zrozumienie. **Krok 4: Dyskusja grupowa (10 minut)** Po omówieniu wszystkich historii, każda grupa omówi, jak różne środowiska kulturowe wpływają na perspektywy i zachowania w życiu codziennym. Prowadzący poprowadzi dyskusję za pomocą pytań, na przykład: „Czego nauczyłeś/aś się z historii

	swoich rówieśników?”. **Krok 5: Refleksja całej klasy (10 minut)** Zbierzcie się ponownie jako klasa i niech przedstawiciele każdej grupy podzielą się swoimi spostrzeżeniami z dyskusji. Zachęć uczestników do refleksji nad tym, jak wrażliwość kulturowa może znaleźć zastosowanie w ich życiu i praktyce dydaktycznej.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	➔ W jaki sposób podzielenie się swoją historią kulturową pomogło Ci zastanowić się nad własną tożsamością? ➔ Czego dowiedziałeś się, słuchając o doświadczeniach kulturowych swoich rówieśników? ➔ W jaki sposób zrozumienie pochodzenia kulturowego innych osób może poprawić interakcje w klasie? ➔ W jaki sposób można wykorzystać wrażliwość kulturową, aby zwiększyć inkluzywność w środowisku nauczania lub pracy?

Jednostka 2: Tworzenie wielokulturowego środowiska w klasie
Proszę skopiować ten blok tak, aby odpowiadał liczbie opracowanych przez Ciebie jednostek.
Link do badań biurkowych:

Strona tytułowa

Tytuł jednostki:
Wspieranie wielokulturowego środowiska klasowego

Istotne słowa kluczowe:
Edukacja wielokulturowa, klasa inkluzywna, różnorodność, reprezentacja kulturowa, inkluzywność, perspektywy globalne, szacunek dla różnorodności, nauczanie uwzględniające różnice kulturowe

Część główna teorii

Wprowadzenie do części głównej

Tworzenie wielokulturowej klasy to coś więcej niż tylko uznanie różnorodności. Polega ona na aktywnym wspieraniu środowiska, w którym uczniowie ze wszystkich środowisk kulturowych czują się zauważeni, szanowani i doceniani. Edukacja wielokulturowa wyposaża uczniów w wiedzę i umiejętności niezbędne do rozwoju w zróżnicowanym społeczeństwie, a jednocześnie wzbogaca doświadczenie edukacyjne dla wszystkich. Integrując różnorodne perspektywy kulturowe z codziennym nauczaniem, nauczyciele mogą przygotować uczniów do odniesienia sukcesu w zglobalizowanym świecie.

1. Edukacja wielokulturowa: podstawa integracji

Czym jest klasa wielokulturowa?W klasie wielokulturowej różnorodne perspektywy są aktywnie uwzględniane podczas lekcji, dyskusji i zajęć. Takie podejście gwarantuje, że uczniowie widzą

swoją tożsamość reprezentowaną i cenioną w programie nauczania.

Kluczowe zasady edukacji wielokulturowej:

- **Reprezentacja:**Dbanie o to, aby materiały i lekcje odzwierciedlały różnorodność perspektyw kulturowych.
- **Słuszność:**Zapewnienie równych szans na osiągnięcie sukcesu wszystkim uczniom, bez względu na ich pochodzenie.
- **Szacunek:**Wspieranie kultury wzajemnego szacunku i współpracy wśród studentów.

2. Strategie budowania klasy wielokulturowej

Praktyczne wskazówki:

- **Różnorodny program nauczania:**Korzystaj z książek, studiów przypadków i przykładów z różnych kultur w ramach wszystkich przedmiotów.
- **Wystrój klasy integracyjnej:**Zaprezentuj dzieła sztuki, mapy i plakaty przedstawiające zróżnicowane pochodzenie Twoich uczniów.
- **Projekty współpracy:**Zachęcaj do pracy w grupach, dzięki której uczniowie będą mogli poznać perspektywy kulturowe innych osób.

Przykładowe zastosowanie: Zorganizuj „Dzień Kultury”, podczas którego uczniowie będą dzielić się artefaktami, muzyką i historiami ze swoich kultur. To nie tylko podkreśli różnorodność, ale także wzmocni dumę i więzi między uczniami.

3. Wyzwania i jak je pokonać

Typowe wyzwania:

- **Stereotypowanie:**Unikaj uogólnień i założeń na temat uczniów na podstawie ich pochodzenia kulturowego.
- **Tokenizm:**Zadbaj o to, aby włączanie kulturowe było działaniem ciągłym, a nie ograniczało się tylko do konkretnych wydarzeń.
- **Bariery językowe:**Korzystaj z pomocy wizualnych i zasobów wielojęzycznych, aby wspierać komunikację.

Rozwiązania:

- Zobowiązanie do ciągłego rozwoju zawodowego w zakresie kompetencji kulturowych.
- Aby mieć pewność, że reprezentacja kulturowa jest znacząca i skuteczna, należy zwrócić się o opinię do uczniów i rodziców.

Pytania do refleksji dla nauczyciela:

- Jak mogę mieć pewność, że mój program nauczania odzwierciedla różnorodność moich uczniów?
- Jakie kroki mogę podjąć, aby stworzyć w klasie środowisko, w którym wszyscy uczniowie będą czuli się włączeni?

Ćwiczenia

Nazwa aktywności:	Projekt Współpracy Kulturalnej
Rodzaj działalności:	➔ Praca grupowa i prezentacja
Cele edukacyjne:	➔ Współpracuj z rówieśnikami z różnych środowisk, promując pracę zespołową i

Maksymalnie 4 cele (Nie więcej niż 700 znaków)	wzajemny szacunek. ➔ Zdobądź głębsze zrozumienie różnorodnych kultur poprzez badania i twórczą ekspresję. ➔ Rozwijaj myślenie krytyczne, wskazując podobieństwa i różnice między kulturami. ➔ Rozwijaj umiejętności komunikacyjne poprzez dyskusje grupowe i prezentacje.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	**Sprzęt:** ➔ Komputery lub tablety (do celów badawczych) ➔ Materiały prezentacyjne (plakaty, markery, narzędzia cyfrowe) ➔ Artefakty kulturowe (jeśli dotyczy) **Zasoby:** ➔ Wydrukowane materiały informacyjne z wytycznymi projektu ➔ Dostęp do zasobów multimedialnych (filmy, artykuły) ➔ Przykładowe projekty do inspiracji **Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:** ➔ Tabele grupowe lub wspólne przestrzenie robocze ➔ Wygodna przestrzeń prezentacyjna ➔ Otwarta przestrzeń do ruchu i interakcji
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	**Krok 1: Wprowadzenie do aktywności (5 minut)** Wyjaśnij cel Projektu Współpracy Kulturalnej, który polega na celebrowaniu i poznawaniu kultur innych uczestników. Uczniowie będą pracować w zróżnicowanych grupach, aby stworzyć projekt, który podkreśli pochodzenie kulturowe każdego z nich. **Krok 2: Tworzenie grupy i badania (15 minut)** Podziel uczniów na grupy o mieszanym pochodzeniu kulturowym i zadaj im pytania pomocnicze, na przykład: „Jakie są ważne tradycje w twojej kulturze?”. Zachęcaj uczniów do badania i omawiania tych elementów, ucząc się od siebie nawzajem ze swojego pochodzenia. **Krok 3: Tworzenie projektu (20 minut)** Uczniowie w grupach tworzą prezentację wizualną lub cyfrową, która przedstawia kulturę każdego członka grupy. Prezentacja może obejmować tradycyjne historie, symbole lub unikalne praktyki kulturowe.

	Krok 4: Prezentacja (10 minut na grupę) Każda grupa prezentuje klasie swoją wiedzę, wyjaśniając, czego się nauczyła i jak różnice kulturowe wpływają na środowisko edukacyjne. Uczniowie dzielą się refleksjami na temat procesu i znaczenia inkluzywności.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	➔ W jaki sposób współpraca z innymi osobami pochodzącymi z różnych środowisk kulturowych pomogła Ci lepiej zrozumieć ich doświadczenia? ➔ Jakie podobieństwa i różnice dostrzegłeś pomiędzy swoją kulturą a kulturami członków twojej grupy? ➔ W jaki sposób zrozumienie innych kultur może pomóc w stworzeniu bardziej inkluzywnego środowiska w klasie? ➔ Z jakimi wyzwaniami spotkaliście się w trakcie współpracy i jak sobie z nimi poradziliście?

Jednostka 3: Promowanie szacunku i doceniania różnorodności
Proszę skopiować ten blok tak, aby odpowiadał liczbie opracowanych przez Ciebie jednostek.
Link do badań biurkowych:

Strona tytułowa

Tytuł jednostki:
Promowanie szacunku i doceniania różnorodności

Istotne słowa kluczowe:
Różnorodność, integracja, szacunek, świadomość kulturowa, docenianie różnorodności, edukacja wielokulturowa, inkluzywność, redukcja uprzedzeń, obywatelstwo globalne

Część główna teorii

Wprowadzenie do części głównej

Szacunek i docenianie różnorodności są kluczowe dla tworzenia inkluzywnej klasy. W zróżnicowanym środowisku edukacyjnym uczniowie muszą nauczyć się doceniać i celebrować różnice. Promując szacunek, nauczyciele pomagają uczniom rozwijać empatię, redukować uprzedzenia i budować silniejsze relacje z rówieśnikami.

Umiejętności te przygotowują uczniów do stania się pełnymi współczucia obywatelami świata, którzy odnajdują się w wielokulturowym środowisku.

1. Szacunek kontra tolerancja

Dlaczego szacunek jest ważny: Tolerancja oznacza po prostu akceptację różnic, podczas gdy szacunek idzie dalej, doceniając i celebrując różnorodność. Szacunek tworzy fundament znaczących relacji i współpracy między uczniami.

Kluczowe praktyki w zakresie budowania szacunku:

- **Modelowanie zachowań inkluzywnych:**Nauczyciele powinni okazywać szacunek poprzez swoje czyny i język.
- **Ułatwianie otwartego dialogu:**Stwórz uczniom możliwość dzielenia się swoimi perspektywami i doświadczeniami.
- **Zachęcaj do krytycznego myślenia:**Pomóż uczniom kwestionować stereotypy i uprzedzenia.

2. Praktyczne zastosowania w budowaniu szacunku

Działania angażujące:

- **Projekty wymiany kulturalnej:**Uczniowie łączą się w pary, aby zbadać i przedstawić kulturę drugiej osoby.
- **Porozumienia klasowe:**Opracuj wspólne zasady, które będą podkreślać szacunek

i inkluzywność.

Przykładowe zastosowanie: Nauczyciel prowadzi w klasie dyskusję na temat szacunku, umożliwiając uczniom podzielenie się przykładami, w jaki sposób szacunek może poprawić relacje i stworzyć pozytywną kulturę w klasie.

Pytania do refleksji dla nauczyciela:

- W jaki sposób mogę okazywać szacunek dla różnorodności w codziennych interakcjach?
- Jakie strategie mogę zastosować, aby pomóc uczniom docenić różnice kulturowe?

Ćwiczenia

Nazwa aktywności:	Wymiana symboli i historii kulturowych
Rodzaj działalności:	➔ Praca grupowa, dyskusja i prezentacja
Cele edukacyjne: Maksymalnie 4 cele (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ Rozwijanie zrozumienia różnorodnych symboli kulturowych i ich znaczeń. ➔ Doceniaj różnorodność tradycji i opowieści różnych kultur. ➔ Wzmocnij umiejętności komunikacyjne poprzez dzielenie się doświadczeniami kulturowymi innych osób i słuchanie ich. ➔ Kultywuj szacunek dla różnorodności poprzez merytoryczne dyskusje na temat różnic kulturowych.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	**Sprzęt:** ➔ Komputery lub tablety (opcjonalnie do celów badawczych) ➔ Papier, markery i materiały artystyczne do rysowania lub tworzenia symboli kulturowych ➔ Projektor lub ekran (do prezentacji cyfrowych)

	Zasoby: ➔ Wydruki wytycznych i przykładowych symboli kulturowych ➔ Przykłady tradycyjnych opowieści z różnych kultur **Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:** ➔ Stoły lub przestrzenie grupowe do pracy zespołowej ➔ Wygodne siedzenia do dyskusji grupowych ➔ Otwarta przestrzeń do prezentowania symboli i historii kulturowych
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	**Krok 1: Wprowadzenie do aktywności (5 minut)** Wprowadź koncepcję symboli i opowieści kulturowych. Wyjaśnij, że każda grupa będzie badać lub omawiać symbol lub tradycję kulturową. Celem jest zrozumienie, jak symbole reprezentują tożsamości i wartości kulturowe. **Krok 2: Tworzenie grupy i badania (15 minut)** Podziel uczniów na małe grupy. Każda grupa albo dzieli się symbolem ze swojej kultury, albo go bada. Zachęć uczniów do zbadania, w jaki sposób te symbole lub historie odzwierciedlają wartości i tożsamość. **Krok 3: Tworzenie wizualizacji i historii (20 minut)** Każda grupa tworzy wizualną reprezentację wybranego symbolu kulturowego lub przygotowuje się do podzielenia się tradycyjną historią. Wyjaśniają znaczenie symbolu i jego związek z kulturą, którą reprezentuje. **Krok 4: Prezentacja (15 minut na grupę)** Grupy prezentują swoje symbole kulturowe lub historie, wyjaśniając, dlaczego dany symbol jest ważny i jak jest używany. Zachęcaj kolegów z klasy do zadawania pytań, aby zaangażować się w treść kulturową.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	➔ Czego nauczyłeś się z symboli kulturowych i opowieści, którymi podzielili się twoi rówieśnicy? ➔ W jaki sposób zrozumienie symboli kulturowych może pomóc w kształtowaniu szacunku dla różnorodności w klasie? ➔ Jakie podobieństwa zauważyłeś pomiędzy symbolami i historiami różnych kultur? ➔ W jaki sposób te symbole i historie mogą zainspirować Cię do promowania inkluzywności w codziennym życiu?

Podsumowanie modułu

Zakończenie modułu wrażliwości kulturowej

W tym module zgłębiliśmy kluczową rolę, jaką odgrywa wrażliwość kulturowa w tworzeniu inkluzywnego i pełnego szacunku środowiska edukacyjnego dla uczniów będących uchodźcami i pochodzących z różnych kultur. Zrozumienie pochodzenia kulturowego uczniów pozwala nauczycielom nawiązać głębszy kontakt, zapewniając każdemu uczniowi poczucie wartości i integracji. Akceptując i integrując różnorodne perspektywy w codziennej praktyce nauczania, nauczyciele nie tylko zwiększają zaangażowanie uczniów, ale także przyczyniają się do budowania bardziej empatycznej i pełnej szacunku społeczności szkolnej.

Moduł kładł nacisk na trzy kluczowe obszary:

1. **Zrozumienie tła kulturowego:**Nauczyciele muszą rozwijać umiejętność wczuwania się w potrzeby uczniów-uchodźców i rozumienia ich unikalnych doświadczeń kulturowych. Wymaga to aktywnego słuchania, badań i personalizacji metod nauczania, aby sprostać potrzebom uczniów z różnych środowisk kulturowych.
2. **Wspieranie wielokulturowej klasy:**Wielokulturowe środowisko klasowe celebruje różnorodność i promuje inkluzywność. Konstruując program nauczania tak, aby odzwierciedlał globalne perspektywy, nauczyciele mogą zapewnić reprezentację i szacunek dla kultury każdego ucznia. Nauczyciele powinni skupić się na budowaniu poczucia wspólnoty, w której wszyscy uczniowie czują się zauważeni i wysłuchani.

3. **Promowanie szacunku i doceniania różnorodności:**Poza tolerancją, zadaniem nauczycieli jest krzewienie autentycznego uznania dla różnorodności kulturowej obecnej w klasie. Modelując zachowania inkluzywne i ułatwiając dyskusje na temat szacunku dla różnorodności, nauczyciele mogą pomóc uczniom rozwijać kompetencje kulturowe i przełamywać uprzedzenia.

Dzięki praktycznym zajęciom, studiom przypadków i dyskusjom, moduł ten wyposażył nauczycieli w narzędzia do aktywnego tworzenia i pielęgnowania klasy wrażliwej kulturowo. Ostatecznie promowanie wrażliwości kulturowej przynosi korzyści nie tylko uczniom-uchodźcom, ale całej społeczności klasy, przyczyniając się do rozwoju empatycznych i świadomych globalnie jednostek.

Niniejszy moduł stanowi przewodnik dla nauczycieli, który pomoże im zrozumieć różnorodność jako siłę i wykorzystać ją do wzbogacenia doświadczeń edukacyjnych wszystkich uczniów.

Mmoduł 3 - Rozwiązywanie konfliktów i mediacje

Wprowadzenie do modułu

Tytuł modułu: Rozwiązywanie konfliktów i mediacje

Podtytuł/Opis:

Rozwiązywanie konfliktów i mediacja to kluczowe umiejętności tworzenia harmonijnej i inkluzywnej klasy, zwłaszcza w nauczaniu dzieci uchodźców, które mogą pochodzić z różnych środowisk i mieć różne doświadczenia. Celem tego modułu jest wyposażenie nauczycieli w praktyczne strategie empatycznego zarządzania konfliktami, budowania zaufania i relacji oraz rozwijania umiejętności aktywnego słuchania, tworząc wspierające środowisko, w którym wszyscy uczniowie czują się doceniani i rozumiani.

Istotne słowa kluczowe:

Rozwiązywanie konfliktów, mediacja, integracja, wsparcie, empatia; konflikt;

Jednostka 1: Empatia w sytuacjach konfliktowych

Strona tytułowa

Tytuł jednostki: Empatia w sytuacjach konfliktowych

Istotne słowa kluczowe: Mediacja; Empatia; Komunikacja; Rozwiązywanie konfliktów;

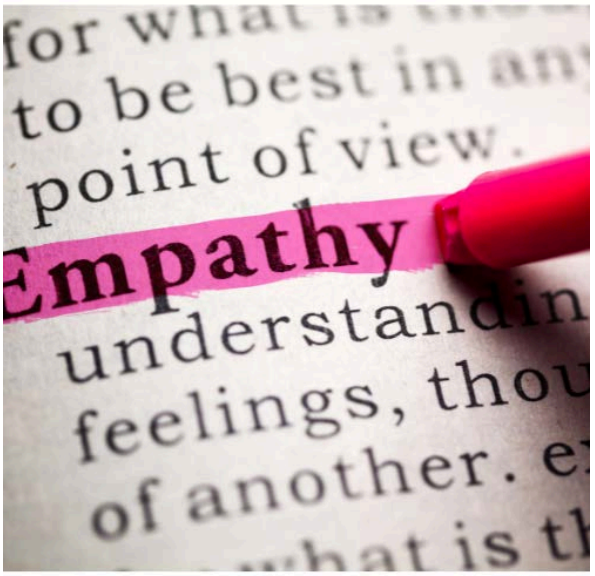

Część główna teorii

Wprowadzenie do części głównej

Podobnie jak w każdej grupie, sale lekcyjne nie są wolne od konfliktów. Nieporozumienia, nieporozumienia i konflikty osobowości zdarzają się, gdy spotykają się ludzie z różnych środowisk. Dla uczniów uchodźców te konflikty mogą być jeszcze trudniejsze, ponieważ adaptują się do nowej kultury, języka i norm społecznych. Ale dobra wiadomość: konflikty nie muszą być złe. Odpowiednio rozwiązane mogą stać się cennymi momentami nauki. Właśnie tutaj pojawia się empatia.

Empatia to budowanie więzi z innymi na poziomie ludzkim. Chodzi o zrozumienie i dzielenie się uczuciami drugiej osoby. W zróżnicowanych klasach, zwłaszcza tych, w których uczą się uczniowie-uchodźcy, empatia to nie tylko przydatna umiejętność – to niezbędne narzędzie. Pomaga nam radzić sobie z konfliktami, budować zaufanie i tworzyć przyjazną atmosferę, w której wszyscy uczniowie czują się bezpiecznie i są zintegrowani.

1. Zrozumienie empatii: wchodzenie w czyjąś sytuację

Przypomnij sobie sytuację, w której poczułeś się naprawdę zrozumiany przez kogoś. Może przyjaciel cierpliwie wysłuchał, gdy zwierzałeś się z trudnego dnia, albo kolega rzucił ci dobre słowo, gdy czułeś się przytłoczony. To poczucie bycia wysłuchanym i docenionym jest esencją empatii.

Empatia to jak wczucie się w czyjąś sytuację, spojrzenie na świat z jej perspektywy i odczucie tego, co ona czuje. Nie chodzi tylko o współczucie czy współczucie komuś; chodzi o autentyczne zrozumienie jego doświadczeń. Wyobraź sobie nowego ucznia w swojej klasie, który właśnie przyjechał z kraju ogarniętego wojną. Może być cichy i wycofany, z trudem rozumiejąc język i adaptując się do nowego otoczenia. Empatia pozwala wyobrazić sobie, jak to jest być na jego miejscu, poczuć jego niepokój i niepewność. To zrozumienie pomaga nawiązać z nim głębszą więź i stworzyć bardziej przyjazną i wspierającą atmosferę.

Pojęcie empatii, wywodzące się z niemieckiego słowa „Einfühlung” (oznaczającego

„wczuwanie się”), zostało po raz pierwszy użyte do opisania emocjonalnego rezonansu, jaki można odczuwać wobec dzieła sztuki (Robert Vischer). Empatia, w swojej istocie, to umiejętność wczucia się w sytuację drugiej osoby, spojrzenia na świat jej oczami i autentycznego zrozumienia jej uczuć i perspektyw. Nie chodzi tu jedynie o uznanie emocji drugiej osoby; chodzi o doświadczanie ich pośrednio, tak jakby były naszymi własnymi (Carl Rogers, 1980).

Kluczowe składniki empatii:

- **Aktywne słuchanie:**Empatia zaczyna się od prawdziwego słuchania uczniów – nie tylko ich słów, ale także emocji, które za nimi stoją. To jak słuchanie stacji radiowej i skupienie się na tekście piosenki, a nie tylko na melodii. Kiedy uczeń mówi, poświęć mu pełną uwagę. Słuchaj nie tylko jego słów, ale także tonu głosu i mowy ciała. Staraj się zrozumieć emocje kryjące się za jego słowami.
- **Odbijanie uczuć:**Odzwierciedlanie uczuć polega na uznaniu i potwierdzeniu tego, czego doświadczają uczniowie. Może to być tak proste, jak powiedzenie: „Widzę, że teraz czujesz frustrację”. To jak pokazanie ich emocji w lustrze. Jeśli uczeń powie: „Jestem taki zły!”, możesz odpowiedzieć: „Wygląda na to, że jesteś naprawdę sfrustrowany”. To pokazuje, że słuchasz i pomaga mu rozpoznać i przetworzyć swoje emocje.
- **Postawa bezstronna:**Empatia oznacza akceptację uczniów takimi, jacy są, bez osądzania. Wyobraź sobie siebie jako ogrodnika pielęgnującego różnorodne rośliny. Każda roślina jest wyjątkowa i wymaga innej pielęgnacji. Podobnie, każdy uczeń jest wyjątkowy, ma swoje mocne strony, zmagania i doświadczenia.

Podejście bez oceniania oznacza akceptację każdego ucznia takim, jakim jest, bez prób zmieniania go lub wciskania w schemat.

2. Siła empatii w klasie

Empatia to nie tylko miły dodatek; to potężne narzędzie, które może odmienić Twoją klasę. Kiedy nauczyciele autentycznie praktykują empatię, może to przynieść szereg pozytywnych rezultatów:

- **Budowanie zaufania:**Kiedy uczniowie czują się zrozumiani, chętniej ufają nauczycielowi i otwierają się przed nim. Jest to szczególnie ważne w przypadku uczniów-uchodźców, którzy mogli doświadczyć traumy lub braku zaufania do autorytetów.
- **Promowanie samoświadomości:**Odzwierciedlając swoje uczucia, pomagasz uczniom stać się bardziej świadomymi własnych emocji. Ta samoświadomość jest kluczowa dla radzenia sobie z konfliktami i budowania zdrowych relacji.
- **Wspieranie wzrostu:**Kiedy uczniowie czują się wspierani, chętniej uczą się na swoich błędach i wprowadzają pozytywne zmiany. Empatia pomaga stworzyć bezpieczną przestrzeń, w której uczniowie mogą podejmować ryzyko i rozwijać się, nawet jeśli po drodze napotkają na swojej drodze przeszkody.
- **Wspieranie gojenia:**Dla uczniów-uchodźców, którzy mogą dźwigać ciężar przeszłych doświadczeń, poczucie prawdziwego zrozumienia i akceptacji może być ważnym krokiem w kierunku uzdrowienia i budowania odporności.

3. Empatia w działaniu: rozwiązywanie konfliktów

Wyobraź sobie dwóch uczniów kłócących się o ołówek. Jeden krzyczy, drugi jest bliski płaczu. Empatyczne podejście wykracza poza proste rozdzielenie ich lub odebranie im ołówka. Wymaga próby zrozumienia potrzeb stojących za ich działaniami. Być może jeden z uczniów czuje się przytłoczony i potrzebuje przestrzeni, a drugi odczuwa niepokój związany z koniecznością dokończenia pracy.

Pomagając uczniom w identyfikacji i wyrażaniu swoich potrzeb, możesz wskazać im rozwiązanie, które szanuje uczucia wszystkich. Może to oznaczać znalezienie dodatkowego ołówka, zaoferowanie cichego kącika dla przytłoczonego ucznia lub zapewnienie zestresowanego ucznia, że ma wystarczająco dużo czasu na dokończenie pracy.

Jak stosować zasady empatii w klasie:

- **Stwórz bezpieczną przestrzeń:**Zachęcaj do otwartej komunikacji i zadbaj o to, aby każdy głos został wysłuchany. Zmniejsza to ryzyko nieporozumień i sprzyja tworzeniu bardziej inkluzywnego środowiska.
- **Skupienie się na potrzebach:**Gdy pojawią się konflikty, zachęcaj uczniów, aby wyrażali swoje potrzeby, zamiast oskarżać lub obwiniać innych.
- **Praktykuj aktywne słuchanie i refleksyjną informację zwrotną:**Zachęcaj uczniów do słuchania się nawzajem i przekazywania sobie informacji zwrotnych na temat tego, co usłyszeli. Taka praktyka pomaga upewnić się, że każdy czuje się zrozumiany.

Chociaż empatia jest umiejętnością naturalną, nie zawsze łatwo ją praktykować.

Uprzedzenia, stereotypy i nieznajomość różnych kultur mogą tworzyć bariery. Uczniowie-uchodźcy, w szczególności, mogą pochodzić z środowisk bardzo odmiennych od tych, które znają ich nauczyciele lub rówieśnicy. Aby pokonać te bariery, nauczyciele muszą:

- Aktywnie poznawać pochodzenie kulturowe swoich uczniów.
- Kwestionują własne uprzedzenia i założenia.
- Stwórz w klasie środowisko, które celebruje różnorodność i promuje otwarty dialog.

4. Łączenie wszystkiego w całość:

Empatia nie polega na tym, żeby zawsze zgadzać się z uczniami i pozwalać im robić, co chcą. Chodzi o stworzenie kultury w klasie, w której każdy czuje się wysłuchany, doceniony i szanowany.

Kiedy pojawiają się konflikty, empatia pomaga:

- **Spójrz na sytuację z wielu perspektyw:**To tak, jakby kilka kamer uchwyciło tę samą scenę z różnych kątów. Każdy uczeń ma swój własny, unikalny punkt widzenia, a empatia pomaga zrozumieć je wszystkie.
- **Skutecznie zarządzaj dynamiką w klasie:**Rozumiejąc emocje stojące za zachowaniami uczniów, możesz reagować w sposób, który łagodzi konflikty i sprzyja zrozumieniu.
- **Nauczaj empatycznej komunikacji:**Możesz modelować empatię, stosując stwierdzenia zaczynające się od „ja” (np. „Czuję się zaniepokojony, gdy widzę, że

się kłócisz”) i zachęcając uczniów, aby wyrażali swoje uczucia i potrzeby w sposób pełen szacunku.

Pamiętać: Empatia to umiejętność, która wymaga praktyki. Ale im częściej będziesz jej używać, tym bardziej stanie się naturalna. Wplatając empatię w swoją praktykę nauczania, stworzysz bardziej inkluzywną i wspierającą klasę, w której wszyscy uczniowie, a zwłaszcza ci z rodzin uchodźczych, będą mogli się rozwijać.

5. Pytania refleksyjne dla nauczycieli

- **Zrozumienie perspektyw:**Jak obecnie radzisz sobie z konfliktami w swojej klasie? Czy empatia może zmienić wynik?
- **Stosowanie empatii:**Jak empatia może pomóc Ci lepiej zarządzać dynamiką w klasie? Czy pamiętasz sytuację, w której empatia pomogła Ci zrozumieć zachowanie ucznia?
- **Ułatwianie rozwiązywania konfliktów bez osądzania:**Jak zachęcić uczniów, aby traktowali konflikty jako okazję do rozwoju?
- **Rozwijanie empatii:**Jakie praktyczne kroki możesz podjąć, aby rozwijać empatię w swojej klasie? Jak możesz zaangażować uczniów w ten proces?

Zastanawiając się nad tymi pytaniami, nauczyciele mogą pogłębić swoją wiedzę na temat empatii i znaleźć nowe sposoby jej zastosowania w klasach, zwłaszcza w celu wspierania uczniów będących uchodźcami.

Ćwiczenia

Nazwa aktywności:	**Empatia w działaniu: studium przypadku, odgrywanie ról**
Rodzaj działalności:	➔ Grupowe odgrywanie ról i dyskusja
Cele edukacyjne: Maksymalnie 4 cele (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ Zastosuj empatię, aby zrozumieć i wziąć pod uwagę perspektywy i emocje wszystkich stron zaangażowanych w konflikt. ➔ Wykazanie się umiejętnością efektywnego zarządzania dynamiką w klasie, z wykorzystaniem empatii. ➔ Ćwicz udzielanie uczniom wskazówek, jak radzić sobie z emocjami w sytuacjach konfliktowych. ➔ Ułatwiaj rozwiązywanie konfliktów, nie osądzając ich, stosując empatyczną komunikację.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	➔ Wydrukowane lub cyfrowe kopie scenariusza studium przypadku dla każdego uczestnika ➔ Tablica lub flipchart z markerami do notatek grupowych ➔ Sala lekcyjna lub pomieszczenie do spotkań z wystarczającą ilością miejsca, aby małe grupy mogły dyskutować i odgrywać role ➔ Opcjonalnie: rekwizyty lub etykiety imienne do oznaczania różnych ról
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	Instrukcje krok po kroku: 1. Podziel uczestników na małe grupy: - Podziel klasę na grupy 4-5 osobowe. Każda grupa będzie pracować nad tym samym scenariuszem studium przypadku, ale może mieć inne podejście do radzenia sobie z sytuacją.

2. Rozpowszechnij scenariusz studium przypadku:

- Przekaż każdej grupie kopię następującego scenariusza:

Tytuł: Pokonywanie barier kulturowych i językowych w projekcie grupowym

Tło: Pani Turner jest nauczycielką w wielokulturowej klasie, do której uczęszcza kilkoro uczniów-uchodźców, w tym Mohammad, 13-letni uchodźca z Syrii. Mohammad przebywa w Syrii od sześciu miesięcy i wciąż uczy się lokalnego języka. Jest zazwyczaj cichy, ale chętny do nauki i uczestnictwa w zajęciach. Lena, lokalna uczennica, to utalentowana i otwarta 12-latka, która lubi, gdy wszystko jest robione sprawnie i zgodnie z planem. Nie ma cierpliwości do tego, co postrzega jako opóźnienia lub błędy.

Sytuacja: Klasa została podzielona na małe grupy, aby pracować nad projektem naukowym dotyczącym ochrony środowiska. Każda grupa ma za zadanie zbadać konkretny temat i przedstawić swoje wyniki w formie pisemnego raportu oraz krótkiej prezentacji ustnej. Lena i Mohammad zostali przydzieleni do tej samej grupy wraz z dwójką innych uczniów, Marie i Tomasem.

Podczas sesji pracy w grupach Lena szybko przejmuje inicjatywę, przydzielając zadania każdemu członkowi grupy. Zleca Mohammadowi zebranie danych i napisanie kilku zdań do pisemnego raportu. Jednak Mohammad ma trudności ze zrozumieniem instrukcji z powodu bariery językowej. Próbuje poprosić Lenę o wyjaśnienie, ale ona niecierpliwie odpowiada: „Po prostu sprawdź to w internecie i napisz coś prostego”.

Czując frustrację i przytłoczenie, Mohammad staje się coraz bardziej cichy i przestaje się angażować. Lena, zauważając, że Mohammad nie wniósł nic istotnego do projektu, zaczyna się irytować. Zwraca się do Marie i Tomasa w zasięgu słuchu Mohammada: „Wiedziałam, że tak się stanie; on nawet się nie

	stara. Musimy wykonać całą pracę sami”. **Eskalacja:**Słysząc komentarz Leny, Mohammad czuje się urażony i broni się. Podnosi głos i mówi: „Staram się! Nie pomagasz mi, tylko wydajesz rozkazy!”. Lena, czując się oskarżona i zawstydzona, odpowiada ostro: „No cóż, może gdybyś się przyłożyła i bardziej postarała, nie mielibyśmy tego problemu!”. Kłótnia przyciąga uwagę innych uczniów i pani Turner. Widząc eskalację sytuacji, postanawia interweniować, aby zapobiec dalszemu konfliktowi. Wie, że to nie tylko zwykła różnica zdań – to odzwierciedlenie głębszych problemów, takich jak bariery językowe, nieporozumienia kulturowe i być może brak empatii wśród uczniów. **Wyzwanie dla nauczyciela:**Pani Turner rozumie, że aby rozwiązać ten konflikt, musi podejść do niego z empatią i pomóc uczniom zrozumieć perspektywy innych. Chce również wykorzystać tę sytuację jako okazję do nauki, aby pokazać swoim uczniom, jak ważne są empatia, zrozumienie i skuteczna komunikacja w zróżnicowanej klasie. Postanawia ułatwić dyskusję między uczniami, dążąc do deeskalacji sytuacji i stworzenia bardziej inkluzywnej i wspierającej dynamiki grupy. Celem pani Turner jest pomóc Lenie zrozumieć wyzwania, z jakimi mierzy się Mohammad jako uczeń-uchodźca, uczący się nowego języka i odnajdujący się w innym systemie edukacji. Jednocześnie chce, aby Mohammad czuł się wspierany i zachęcany do wyrażania swoich potrzeb bez obawy przed osądem. 3. Przypisz role: - Każdemu członkowi grupy przypisana jest rola: jeden uczestnik gra nauczyciela, dwóch uczestników gra Lenę i Mohammada, a pozostali członkowie mogą pełnić rolę

obserwatorów lub przyjąć dodatkowe role, takie jak inni uczniowie lub personel pomocniczy zaangażowany w sytuację.

4. Przygotowanie do odgrywania ról (5 minut):

- Poproś grupy o poświęcenie kilku minut na omówienie emocji i perspektyw każdej postaci w scenariuszu. Rola „nauczyciela" powinna zastanowić się nad empatycznym podejściem do konfliktu, podczas gdy „uczniowie" powinni wziąć pod uwagę uczucia i motywacje swoich postaci.

5. Odegraj scenkę (10-15 minut):

- Każda grupa odgrywa scenariusz, koncentrując się na okazywaniu empatii, zarządzaniu emocjami i ułatwianiu znalezienia sprawiedliwego rozwiązania bez narzucania osądu. Rola „nauczyciela" powinna ćwiczyć empatyczną komunikację i pomagać uczniom zrozumieć perspektywy innych.

6. Dyskusja grupowa i refleksja (10 minut):

- Po odegraniu ról każda grupa omawia, w jaki sposób empatia została wykorzystana w zarządzaniu konfliktem. Powinni zastanowić się nad skutecznością zastosowanych strategii i zastanowić się, co można poprawić.

7. Prezentacje grupowe (5 minut na grupę):

- Każda grupa dzieli się swoimi doświadczeniami z odgrywania ról z resztą grupy, podkreślając zastosowane strategie empatii i omawiając rezultaty swojego podejścia.

Dzięki temu ćwiczeniu nauczyciele będą ćwiczyć empatię w sytuacjach konfliktowych, zgłębiać różne perspektywy i zastanawiać się, jak włączyć empatię do swojego nauczania.

	Celem tego ćwiczenia jest doskonalenie umiejętności nauczycieli w zakresie zarządzania dynamiką w klasie z empatią, co ostatecznie przyczyni się do stworzenia bardziej inkluzywnego i wspierającego środowiska edukacyjnego.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	**6. Zalecane pytania do podsumowania aktywności:** ● **Jak się czułeś odgrywając przypisaną ci rolę w tym scenariuszu?**Czy trudno było Ci wczuć się w swoją postać lub innych? Dlaczego tak lub dlaczego nie? ● **Jakich strategii użył „nauczyciel", aby okazać empatię podczas konfliktu?**Jak skuteczne były te strategie rozwiązania konfliktu? ● **Jak „uczniowie" zareagowali na empatyczne podejście nauczyciela?**Czy pomogło im to spojrzeć na siebie z innej perspektywy? Dlaczego lub dlaczego nie? ● **Z jakimi wyzwaniami przyszło Ci się zmierzyć, próbując zachować empatię i jednocześnie zarządzać dynamiką w klasie?**Jak podjęliście te wyzwania? ● **Gdybyś miał poradzić sobie z podobną sytuacją w swojej klasie, co zrobiłbyś inaczej?**W jaki sposób wnioski wyciągnięte z tego ćwiczenia można zastosować w sytuacjach z życia wziętych? ● **Jak można zachować równowagę między empatią a dyscypliną w klasie i wysokimi standardami akademickimi?**Omów potencjalne konflikty między empatią a autorytetem w środowisku klasowym.

Jednostka 2: Budowanie zaufania i relacji
Strona tytułowa
Istotne słowa kluczowe: Zaufanie; Relacja; Komunikacja; Integralność;

Część główna teorii

Wprowadzenie do części głównej

W każdym środowisku edukacyjnym zaufanie jest fundamentem efektywnego uczenia się i pozytywnych relacji. W klasach, w których uczą się uczniowie-uchodźcy, znaczenie zaufania jest szczególnie istotne ze względu na wyjątkowe wyzwania, z jakimi się borykają, takie jak różnice kulturowe, przeszłe traumy i poczucie wyobcowania. Budowanie zaufania i relacji z uczniami, zwłaszcza z uchodźcami, to nie tylko tworzenie przyjaznej atmosfery, ale także tworzenie bezpiecznego i wspierającego środowiska, w którym uczniowie czują się doceniani, rozumiani i zmotywowani do nauki.

1. Zaufanie i relacje: budowanie prężnie rozwijającej się klasy

Wyobraź sobie swoją klasę jako ogród. Aby rośliny rosły, potrzebujesz żyznej gleby, światła słonecznego i wody. Podobnie zaufanie i dobre relacje są niezbędnymi składnikami sprzyjającego środowisku edukacyjnemu.

Zaufanie: To jak uczucie, które towarzyszy zapinaniu pasów bezpieczeństwa w samochodzie. Ufasz, że samochód i kierowca bezpiecznie dowiozą cię do celu. W klasie zaufanie to poczucie bezpieczeństwa i pewność, jaką uczniowie mają do ciebie. Wierzą, że leży ci na sercu ich dobro i że poprowadzisz ich w ich drodze do nauki.

Raport: Wyobraź sobie relację jako przyjacielską pogawędkę z ulubionym baristą, gdy parzy Ci kawę. To ta prosta relacja, w której czujesz się komfortowo i zrozumiany. W klasie relacja to ciepła i pozytywna relacja, którą budujesz ze swoimi uczniami. Chodzi o okazywanie autentycznego zainteresowania ich życiem i tworzenie przestrzeni, w której czują się widziani i wysłuchani.

2. Korzenie zaufania: lekcje z wczesnego dzieciństwa

Być może zastanawiasz się, jak w ogóle rozwija się zaufanie? Cóż, badania pokazują, że nasze najwcześniejsze doświadczenia odgrywają dużą rolę. Według Erika Eriksona (1950) i jego Teorii Rozwoju Psychologicznego, zaufanie rozwija się w pierwszym etapie życia (niemowlęctwie) i jest kluczowe dla budowania zdrowych relacji w późniejszym życiu.

Przypomnij sobie czasy, gdy byłeś dzieckiem. Jeśli twoje potrzeby były zaspokajane konsekwentnie – jeśli byłeś karmiony, gdy byłeś głodny, pocieszany, gdy byłeś zdenerwowany – uczyłeś się ufać otaczającemu cię światu.

To wczesne zaufanie stanowi fundament wszystkich naszych przyszłych relacji, w tym tych z nauczycielami. W środowisku edukacyjnym zaufanie między nauczycielami a uczniami może znacząco wpłynąć na ich poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego, zaangażowanie i osiągnięcia akademickie. Uczniowie, którzy czują się bezpiecznie i wspierani, chętniej podejmują ryzyko, zgłębiają nowe idee i ostatecznie osiągają lepsze wyniki w szkole.

3. Dlaczego zaufanie i relacje są ważne, zwłaszcza dla studentów-uchodźców

Dla uczniów-uchodźców, którzy mogli doświadczyć niepewności i stresu, zaufanie i dobre relacje są szczególnie ważne. To jak zapewnienie im bezpiecznej przystani na wzburzonym morzu. Klasa pełna zaufania i wsparcia może pomóc im poczuć się bezpiecznie, docenionymi i zmotywowanymi do nauki.

Zaufanie buduje się na spójności i uczciwości – chodzi o to, by działać zgodnie z obietnicami. Pomyśl o tym jak o solidnym moście; potrzebuje on solidnych filarów, aby go podtrzymać, a oto jak to zrobić:

- **Jasne oczekiwania i ich realizacja:**Wyobraź sobie, że grasz z uczniami w grę. Wszyscy muszą znać zasady, aby grać uczciwie. Podobnie, jasne określenie oczekiwań w klasie od samego początku pomaga stworzyć przewidywalne i bezpieczne środowisko. Upewnij się, że zasady są proste, sprawiedliwe i konsekwentnie egzekwowane. I pamiętaj, dotrzymuj obietnic, niezależnie od tego, czy chodzi o zabawę, czy o dodatkową pomoc w rozwiązaniu trudnego zagadnienia.

- **Modelowanie integralności:**Bądź wzorem do naśladowania dla swoich uczniów. Pokaż im, co to znaczy być uczciwym, odpowiedzialnym i pełnym szacunku. Jeśli popełnisz błąd, przyznaj się do niego. Jeśli nie znasz odpowiedzi na jakieś pytanie, przyznaj się do tego, a potem wspólnie poszukajcie odpowiedzi.
- **Stałe informacje zwrotne i wsparcie:**Tak jak roślina potrzebuje regularnego podlewania i światła słonecznego, tak uczniowie potrzebują stałego feedbacku i wsparcia, aby się rozwijać. Udzielaj im konkretnych i konstruktywnych informacji zwrotnych, koncentrujących się na ich postępach, a nie tylko na błędach. Świętuj ich sukcesy i zachęcaj do dalszych prób, nawet gdy sytuacja staje się trudna.

Budowanie relacji to coś więcej niż tylko realizacja programu nauczania. Chodzi o nawiązanie kontaktu z uczniami na poziomie ludzkim. Chodzi o:

- **Aktywne słuchanie i empatia:**Kiedy uczeń dzieli się z tobą jakąś informacją, odłóż telefon, nawiąż kontakt wzrokowy i naprawdę słuchaj. Postaraj się zrozumieć jego punkt widzenia i odzwierciedlić jego uczucia. To pokaże mu, że ci zależy i że jego myśli i uczucia są dla ciebie ważne.
- **Otwarta i uczciwa komunikacja:**Informuj uczniów o tym, co dzieje się w klasie. Jasno uzasadniaj swoje decyzje i bądź otwarty na ich pytania i wątpliwości. To pomoże zbudować poczucie przejrzystości i zaufania.
- **Zaangażowanie osobiste:**Okazuj szczere zainteresowanie życiem swoich uczniów. Zapytaj ich o hobby, rodziny, marzenia. Opowiedz im też trochę o sobie. Te drobne interakcje mogą bardzo pomóc w budowaniu relacji.

4. Praktyczne strategie budowania zaufania i relacji ze studentami-uchodźcami

Badania wykazały, że szkoły o wysokim poziomie zaufania osiągają lepsze wyniki. Uczniowie osiągają więcej, nauczyciele są szczęśliwsi, a cała społeczność szkolna rozwija się. Zaufanie tworzy pozytywny cykl, w którym każdy czuje się zmotywowany do nauki i rozwoju. Istnieje zestaw strategii, które możesz wykorzystać, aby zbudować zaufanie i relacje w swojej klasie:

1. **Ustal jasne oczekiwania i bądź konsekwentny:**Zacznij od ustalenia jasnych, prostych zasad obowiązujących w klasie, zrozumiałych dla wszystkich. Użyj pomocy wizualnych lub plakatów w wielu językach, aby upewnić się, że wszyscy uczniowie, w tym uchodźcy, rozumieją zasady. Konsekwentnie stosuj kary i nagrody, aby pokazać sprawiedliwość i budować zaufanie.
2. **Bądź uczciwy i transparentny:**Komunikuj się otwarcie ze swoimi uczniami. Jeśli popełnisz błąd, przyznaj się do niego i wykorzystaj to jako okazję do nauki. Na przykład, jeśli lekcja nie poszła zgodnie z planem, wyjaśnij dlaczego i omów, co można zrobić inaczej następnym razem. Ta szczerość pokazuje uczniom, że popełnianie błędów i wyciąganie z nich wniosków jest w porządku.
3. **Wzór uczciwości i szacunku:**Wykazuj się uczciwością, będąc punktualnym, przygotowanym i traktując wszystkich uczniów z szacunkiem. Rozwiązuj konflikty spokojnie i uczciwie, pokazując, jak radzić sobie z różnicami zdań w sposób pełen szacunku. To modeluje zachowania, które chcesz widzieć u swoich uczniów i pomaga budować kulturę szacunku w klasie.
4. **Buduj osobiste relacje:**Poświęć czas na osobiste poznanie swoich uczniów. Zapytaj o ich zainteresowania, hobby i pochodzenie. Angażuj się w działania,

które zachęcają do dzielenia się osobistymi doświadczeniami i opowiadania historii, pozwalając uczniom wyrazić swoje pochodzenie i doświadczenia. Takie osobiste zaangażowanie pomaga budować relacje i sprawia, że uczniowie czują się bardziej związani z nauczycielem.

5. **Stwórz okazje do pozytywnych interakcji:**Zachęcaj do projektów grupowych i zajęć opartych na współpracy, które promują pracę zespołową i wzajemny szacunek. Takie zajęcia pomagają uczniom z różnych środowisk, w tym uchodźcom, budować pozytywne relacje z rówieśnikami i czuć się bardziej częścią społeczności klasowej.
6. **Zachęcaj do nastawienia na rozwój:**Promuj ideę, że popełnianie błędów jest naturalną częścią uczenia się. Zachęcaj uczniów do postrzegania błędów jako szansy na rozwój, a nie porażki. Pomaga to budować atmosferę zaufania, w której uczniowie czują się bezpiecznie, podejmując ryzyko i próbując nowych rzeczy.
7. **Wspieranie środowiska integracyjnego:**Używaj języka inkluzywnego i zwracaj uwagę na wrażliwość kulturową, aby nie zrażać ani nie urażać uczniów. Uwzględniaj różnorodne perspektywy kulturowe na lekcjach i dyskusjach, okazując szacunek wszystkim pochodzeniom uczniów.

5. Łączenie wszystkiego w całość

Budowanie zaufania i relacji to proces ciągły, ale warty zachodu. Kiedy uczniowie Ci ufają i czują z Tobą więź, istnieje większe prawdopodobieństwo, że:

- **Bierz aktywny udział w zajęciach:**Będą czuć się bezpiecznie dzieląc się swoimi pomysłami i zadając pytania.

- **Podejmuj ryzyko i próbuj nowych rzeczy:**Będą bardziej skłonni wyjść poza swoją strefę komfortu i rzucić sobie wyzwanie.
- **Zwracaj się o pomoc, gdy jej potrzebujesz:**Będą wiedzieć, że mogą zwrócić się do Ciebie po wsparcie, zarówno akademickie, jak i emocjonalne.
- **Rozwijaj w sobie miłość do nauki:**Będą postrzegać szkołę jako pozytywne i przyjazne miejsce, w którym mogą się rozwijać i prosperować.

6. Analiza krytyczna i refleksja: pytania dla nauczycieli

- **Spójność i integralność:**Jak obecnie wykazujesz spójność w swojej klasie? Czy są obszary, w których mógłbyś być bardziej konsekwentny w stosowaniu zasad, przekazywaniu informacji zwrotnej lub dotrzymywaniu obietnic?
- **Budowanie zaufania:**Jakie wyjątkowe wyzwania mogą pojawić się podczas budowania zaufania z uczniami-uchodźcami? Jak można im sprostać, aby stworzyć środowisko oparte na zaufaniu i wsparciu?
- **Relacje wykraczające poza sferę akademicką:**Jakie strategie stosujesz obecnie, aby budować relacje ze swoimi uczniami? Jak możesz angażować się z nimi na poziomie osobistym, aby wzmocnić te relacje?
- **Wrażliwość kulturowa:**Jak różnorodność kulturowa w Twojej klasie wpływa na Twoje podejście do budowania zaufania i relacji? Jak możesz dostosować swoje strategie, aby były wrażliwe kulturowo i inkluzywne?

Zastanawiając się nad tymi pytaniami i stosując omówione strategie, możesz budować silniejsze relacje z uczniami, tworzyć bardziej inkluzywne środowisko w klasie i wspierać wyjątkowe potrzeby uczniów będących uchodźcami.

Pamiętaj, że każdy uczeń jest wyjątkowy. To, co sprawdza się u jednego ucznia, może nie sprawdzić się u innego. Jednak konsekwentnie okazując empatię, szacunek i autentyczną troskę, możesz stworzyć klasę, w której wszyscy uczniowie, a zwłaszcza ci z rodzin uchodźczych, czują się bezpiecznie, doceniani i mają siłę do nauki.

Ćwiczenia

Nazwa aktywności:	**„Kręgi budowania zaufania i relacji”**
Rodzaj działalności:	➔ Dyskusja grupowa i odgrywanie ról
Cele edukacyjne: **Maksymalnie 4 cele** (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ Wykazać się zrozumieniem strategii budowania zaufania i relacji w środowisku klasy wielokulturowej. ➔ Ćwicz spójność i uczciwość poprzez odgrywanie scenariuszy. ➔ Rozwijanie umiejętności aktywnego słuchania i empatii w celu budowania pozytywnych relacji nauczyciel-uczeń. ➔ Zastanów się nad swoją praktyką nauczania i zidentyfikuj obszary wymagające poprawy w budowaniu zaufania ze studentami.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	➔ Duża otwarta przestrzeń lub sala lekcyjna z ruchomymi krzesłami ➔ Flipchart lub tablica suchościeralna i markery ➔ Karty scenariuszy (wcześniej napisane na fiszkach lub papierze) ➔ Timer lub zegar

	➔ Długopisy i papier do notatek
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	**Instrukcje krok po kroku:** 1. Przygotowanie: ○ Ustaw krzesła w kręgu, aby stworzyć otwartą i inkluzywną przestrzeń. Upewnij się, że wszyscy się widzą. ○ Przygotuj karty scenariuszowe opisujące różne sytuacje w klasie, w których zaufanie i dobre relacje zostają zbudowane lub podważone (np. uczeń czuje się pominięty, nowy uczeń-uchodźca ma trudności z uczestnictwem itp.). 2. Wprowadzenie (5 minut): ○ Na początek wyjaśnij cel tej aktywności: ćwiczenie budowania zaufania i relacji poprzez scenariusze z życia wzięte w klasie. ○ Podkreśl znaczenie otwartej, szczerej komunikacji i aktywnego uczestnictwa w tym ćwiczeniu. 3. Podział grup (5 minut): ○ Podziel uczestników na małe grupy po 4-5 osób. Każda grupa powinna składać się z różnych osób, aby zachęcić do różnorodnych perspektyw. ○ Rozdaj każdej grupie jedną kartę scenariusza. 4. Scenariusze fabularne (15 minut): ○ Poproś każdą grupę o przeczytanie karty scenariusza i omówienie, jak poradziliby sobie z daną sytuacją, aby zbudować zaufanie i porozumienie. Powinni rozważyć strategie omówione w jednostce, takie jak spójność,

transparentność i osobiste zaangażowanie.
    - Poproś grupy o odegranie scenariusza, przypisując im role (np. nauczyciela, ucznia, obserwatora) w grupie. Zachęcaj do kreatywności i realizmu w ich przedstawieniach.
    - Daj każdej grupie 5 minut na przygotowanie się i 5 minut na przedstawienie odgrywanej roli przed całą grupą.
5. Dyskusja grupowa i refleksja (10 minut):
    - Po każdej scence poproś publiczność o opinię na temat zastosowanych strategii. Zachęcaj do konstruktywnej krytyki i proponowania alternatywnych podejść.
    - Zanotuj na tablicy lub flipcharcie najważniejsze punkty i strategie omawiane podczas dyskusji.
6. Konsolidacja (5 minut):
    - Zaproś wszystkich z powrotem do dużego kręgu na grupowe podsumowanie. Omówcie wspólne tematy i skuteczne strategie zidentyfikowane podczas odgrywania ról.
    - Podkreśl znaczenie konsekwencji, uczciwości i empatii w budowaniu zaufania i dobrych relacji ze studentami, zwłaszcza tymi pochodzącymi ze środowisk uchodźczych.

Angażując się w tę aktywność, nauczyciele nie tylko utrwalą swoją wiedzę na temat strategii budowania zaufania i relacji, ale także przećwiczą ich zastosowanie w realistycznych sytuacjach w klasie. To ćwiczenie oparte na doświadczeniu zachęca do refleksji i pogłębia więź z koncepcjami teoretycznymi omawianymi w

	Jednostce 2.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	**Zalecane pytania do omówienia aktywności:** ● **Jakie to było uczucie odgrywać te scenariusze?**Z jakimi wyzwaniami się spotkałeś i jak sobie z nimi poradziłeś? ● **Które strategie budowania zaufania i relacji okazały się najskuteczniejsze w Twoim scenariuszu?** Dlaczego? ● **W jaki sposób elementy spójności i integralności znalazły odzwierciedlenie w Twojej grze fabularnej?**Czy potrafisz sobie wyobrazić sytuację, w której utrzymanie tych rzeczy może być trudne? ● **Co zrobiłbyś inaczej następnym razem, aby skuteczniej budować zaufanie?** Dlaczego? ● **W jaki sposób możesz wykorzystać wnioski wyciągnięte z tego ćwiczenia w rzeczywistych warunkach zajęć w klasie, zwłaszcza podczas pracy z uczniami będącymi uchodźcami?**

Jednostka 3: Umiejętności aktywnego słuchania

Strona tytułowa

Tytuł jednostki:Umiejętności aktywnego słuchania

Istotne słowa kluczowe: Aktywne słuchanie; Komunikacja; Bariery językowe;

Część główna teorii

Wprowadzenie do części głównej

Przypomnij sobie ostatnią naprawdę udaną rozmowę z kimś. Co sprawiło, że była tak dobra? Prawdopodobnie druga osoba nie tylko słuchała twoich słów, ale aktywnie słuchała – naprawdę zwracała uwagę, rozumiała twój przekaz i przemyślanie na niego reagowała.

Aktywne słuchanie jest jak łapanie piłki. Trzeba się skupić, wyciągnąć rękę i pewnie ją chwycić. To coś więcej niż tylko pozwolić słowom przelecieć obok ucha; chodzi o pełne zaangażowanie się w rozmowę z mówcą i szczery wysiłek, aby zrozumieć, co mówi. W

klasie aktywne słuchanie to prawdziwa supermoc! Pomaga nawiązać kontakt z uczniami, budować zaufanie i tworzyć przestrzeń, w której każdy czuje się wysłuchany i zrozumiany.

1. Podstawy aktywnego słuchania: trochę tła

Idea aktywnego słuchania nie jest nowa. Wywodzi się ze świata psychologii, gdzie terapeuci tacy jak Carl Rogers (1957) wykorzystują ją, aby pomóc swoim klientom poczuć się wysłuchanymi i zrozumianymi. Zrozumieli, że prawdziwe słuchanie, bez osądzania i przerywania, może stworzyć bezpieczną przestrzeń, w której ludzie mogą się otworzyć i zgłębić swoje myśli i uczucia.

W klasie oznacza to stworzenie środowiska, w którym wszyscy uczniowie, zwłaszcza ci pochodzący ze środowisk uchodźczych, będą czuli się swobodnie, dzieląc się swoimi pomysłami i doświadczeniami.

2. Podstawowe elementy aktywnego słuchania

Aktywne słuchanie jest jak dwukierunkowa ulica, gdzie zarówno słuchacz, jak i rozmówca są w pełni zaangażowani w rozmowę. Wymaga to czegoś więcej niż tylko słyszenia słów; wymaga zwracania uwagi, okazywania zainteresowania i reagowania w sposób, który pokazuje, że rozumiesz i troszczysz się o rozmówcę. Wyobraź sobie to jak bycie dobrym detektywem – musisz wychwycić wszystkie wskazówki, zarówno te wypowiedziane, jak i niewypowiedziane, aby w pełni zrozumieć przekaz.

W rzeczywistości aktywne słuchanie to coś więcej niż tylko kiwanie głową i mówienie

„aha”. Wymaga ono kilku kluczowych umiejętności:

- **Zwrócenie pełnej uwagi:**Odłóż telefon, odwróć się od komputera i nawiąż kontakt wzrokowy z rozmówcą. Pokaż mu, że jesteś w pełni obecny i zaangażowany w rozmowę.
- **Okazywanie zainteresowania:**Kiwaj głową, uśmiechaj się i używaj sygnałów werbalnych, takich jak „Rozumiem” lub „Opowiedz mi więcej”. Te drobne gesty dają rozmówcy znać, że podążasz za jego myślą i zachęcają go do dalszego dzielenia się przemyśleniami.
- **Refleksja i parafraza:**To jak odtwarzanie nagrania, aby upewnić się, że dobrze zrozumiałeś. Powtórz lub przeformułuj słowa mówcy, aby upewnić się, że dobrze zrozumiałeś jego przesłanie. Na przykład, powiedzenie: „Czujesz się sfrustrowany, ponieważ…” pomaga potwierdzić odczucia mówcy.
- **Zadawanie pytań wyjaśniających:**Jeśli masz wątpliwości, nie bój się zadawać pytań. To pokazuje, że naprawdę zależy Ci na zrozumieniu perspektywy rozmówcy. Pytania takie jak: „Czy możesz wyjaśnić dokładniej, co masz na myśli mówiąc…?” pomagają pogłębić zrozumienie i uniknąć nieporozumień.
- **Udzielanie informacji zwrotnej:**Udzielaj przemyślanego i wspierającego feedbacku, który koncentruje się na przesłaniu mówcy, a nie na twoich własnych opiniach. Udzielanie wspierającego feedbacku, który koncentruje się na przesłaniu mówcy, a nie na twoich własnych opiniach, pomaga budować zaufanie i zrozumienie.

3. Dlaczego aktywne słuchanie jest ważne w klasie

W środowisku klasowym aktywne słuchanie jest ważne nie tylko dla nauczycieli, ale także dla uczniów. Praktykując aktywne słuchanie, uczniowie uczą się w pełni angażować w relacje z rówieśnikami, rozumieć różne punkty widzenia oraz budować empatię i szacunek. Jest to szczególnie istotne w klasach z uczniami-uchodźcami, którzy mogą czuć się odizolowani lub niezrozumiani z powodu różnic kulturowych i językowych.

Aktywne słuchanie poprawia rozumienie, zmniejsza konflikty i wzmacnia relacje w klasie. W przypadku uczniów uchodźców, którzy przystosowują się do nowego języka i kultury, aktywne słuchanie może pomóc im poczuć się bardziej włączonymi i zaangażowanymi w nowym środowisku.

Kluczowe koncepcje aktywnego słuchania: Model Huriera

Aby lepiej zrozumieć aktywne słuchanie, przyjrzyjmy się**Model HURIER**, który dzieli proces słuchania na sześć części:

1. **Przesłuchanie:**Podstawowa czynność polegająca na percepcji dźwięku i skupieniu się na mówcy.
2. **Zrozumienie:**Zrozumienie znaczenia słów.
3. **Pamiętając:**Zapamiętywanie informacji z rozmowy.
4. **Tłumaczenie:**Zrozumienie komunikatu mówcy w kontekście, uwzględniając sygnały niewerbalne.
5. **Ocenianie:**Ocena wiarygodności przekazu i odróżnianie faktów od opinii.
6. **Odpowiadając:**Udzielanie mówcy odpowiednich informacji zwrotnych i reakcji.

Każda część tego modelu reprezentuje inny obszar umiejętności, umożliwiając nauczycielom i uczniom pracę nad konkretnymi aspektami umiejętności słuchania.

Dla uczniów-uchodźców, którzy mogli doświadczyć traumy lub pochodzić z różnych środowisk kulturowych, poczucie bycia wysłuchanym i zrozumianym jest kluczowe. Aktywne słuchanie pomaga nawiązać kontakt z tymi uczniami, zrozumieć ich wyjątkowe wyzwania i wesprzeć ich adaptację do nowego środowiska edukacyjnego.

Modelując i ucząc umiejętności aktywnego słuchania, możesz stworzyć klasę, w której wszyscy uczniowie czują się doceniani i włączani. To nie tylko usprawnia komunikację, ale także buduje zaufanie i relacje, które są niezbędne dla pozytywnego i inkluzywnego środowiska edukacyjnego.

4. Aktywne słuchanie w klasie: praktyczne wskazówki

Teraz, gdy znasz już podstawy, przyjrzyjmy się kilku praktycznym sposobom na wprowadzenie aktywnego słuchania do zajęć w klasie:

- **Bądź wzorem do naśladowania:**Twoi uczniowie uczą się, obserwując Cię. Pokaż im, jak wygląda aktywne słuchanie, poświęcając im pełną uwagę podczas rozmów. Nawiązuj kontakt wzrokowy, kiwaj głową i udzielaj przemyślanych informacji zwrotnych.
- **Odgrywanie ról w celu nabycia umiejętności przydatnych w życiu realnym:**Przygotuj scenariusze, w których uczniowie mogą ćwiczyć aktywne słuchanie w różnych sytuacjach, na przykład rozwiązując konflikt lub pomagając przyjacielowi w rozwiązaniu problemu. To praktyczne doświadczenie sprawi, że

umiejętność ta stanie się bardziej znacząca i zapadająca w pamięć.

- **Czas na refleksję:**Po zajęciach grupowych lub dyskusjach daj uczniom szansę na refleksję nad tym, co usłyszeli i jakie to w nich wywołało uczucia. Zachęć ich do dzielenia się przemyśleniami i wzajemnego potwierdzania swoich doświadczeń.
- **Zadawanie pytań w celu wyjaśnienia:**Naucz uczniów, jak zadawać pytania, które pomogą im lepiej zrozumieć temat. Zwroty takie jak „Czy możesz mi powiedzieć coś więcej na ten temat?" lub „Czy dobrze zrozumiałem, kiedy powiedziałeś/aś...?" mogą znacząco pomóc w uniknięciu nieporozumień.
- **Mowa ciała ma znaczenie:**Pamiętaj, że komunikacja to nie tylko słowa. Naucz uczniów zwracać uwagę na sygnały niewerbalne, takie jak mimika twarzy i mowa ciała. To jak nauka tajnego kodu, który pomaga im zrozumieć, co ktoś naprawdę czuje, nawet jeśli nie mówi tego na głos.
- **Podsumowując:**Po dyskusji poproś uczniów o przećwiczenie podsumowania głównych punktów. To pomoże upewnić się, że wszyscy są zgodni i może być świetnym sposobem na sprawdzenie zrozumienia tematu.

5. Łączenie wszystkiego w całość

Aktywne słuchanie to coś więcej niż tylko umiejętność komunikacyjna. To sposób na okazanie szacunku, budowanie zaufania i tworzenie bardziej inkluzywnego i wspierającego środowiska edukacyjnego.

Praktykując aktywne słuchanie możesz:

- **Poprawa zrozumienia:**Zdobędziesz głębsze zrozumienie myśli, uczuć i potrzeb

swoich uczniów.

- **Zmniejszanie konfliktów:**Będziesz lepiej przygotowany do rozwiązywania nieporozumień i konfliktów w sposób pokojowy.
- **Zbuduj silniejsze relacje:**Zbudujesz poczucie więzi i zaufania ze swoimi uczniami.
- **Stwórz bardziej inkluzywną klasę:**Stworzysz przestrzeń, w której wszyscy uczniowie będą czuli się wysłuchani i docenieni, bez względu na pochodzenie i znajomość języka.

6. Analiza krytyczna i refleksja: pytania dla nauczycieli

Aktywne słuchanie to potężne narzędzie wspierające skuteczną komunikację, budowanie zaufania i promowanie inkluzywności w klasie. Jednak opanowanie tej umiejętności i przekazanie jej uczniom może stanowić wyzwanie, szczególnie w środowiskach wielokulturowych, gdzie normy kulturowe i bariery językowe mogą utrudniać komunikację. Poniższe pytania mają na celu zachęcenie do krytycznego myślenia i refleksji nad rolą aktywnego słuchania w praktyce nauczania, szczególnie w klasach z uczniami-uchodźcami.

- **Doskonalenie umiejętności słuchania:**Jak opisałbyś swoje obecne podejście do słuchania w klasie? Czy uważasz się za osobę słuchającą aktywnie? Przypomnij sobie konkretne sytuacje, w których praktykowałeś aktywne słuchanie. Jaki był tego rezultat i jak wpłynęło to na twoje relacje z uczniami?
- **Nauczanie aktywnego słuchania:**Jakie wyzwania mogą pojawić się podczas nauczania umiejętności aktywnego słuchania uczniów, zwłaszcza tych z różnych środowisk kulturowych? Jak dostosować metody nauczania, aby sprostać tym

wyzwaniom?

- **Wykorzystanie komunikacji niewerbalnej:**Jak bardzo jesteś świadomy/a własnej komunikacji niewerbalnej w klasie? Jak możesz stać się bardziej uważny/a na te sygnały, aby poprawić komunikację z uczniami?
- **Budowanie pozytywnej kultury w klasie:**W jaki sposób aktywne słuchanie przyczynia się do pozytywnej kultury w klasie? Jakie są implikacje aktywnego słuchania dla rozwiązywania konfliktów i mediacji w Twojej klasie?
- **Utrzymywanie równowagi między aktywnym słuchaniem a innymi obowiązkami:**Jak priorytetowo traktować aktywne słuchanie w kontekście innych obowiązków dydaktycznych? Jak zapewnić, aby aktywne słuchanie pozostało priorytetem, a jednocześnie zrównoważyć te inne wymagania?

Te pytania mają na celu wspieranie krytycznego myślenia i dyskusji wśród nauczycieli. Rozważ wykorzystanie ich jako podstawy do sesji rozwoju zawodowego, spotkań zespołowych lub dyskusji z rówieśnikami. Dzieląc się swoimi przemyśleniami, doświadczeniami i strategiami z kolegami, możesz poznać różne perspektywy i pogłębić swoją wiedzę na temat skutecznego wdrażania aktywnego słuchania w klasie.

Pamiętaj, że aktywne słuchanie to podróż, a nie cel. Im częściej je ćwiczysz, tym lepszy się stajesz. Korzyści odczują wszyscy w Twojej klasie – bardziej zintegrowana, pełna empatii i prężnie rozwijająca się społeczność ucząca się.

Ćwiczenia

Nazwa aktywności:	**„Słuchanie dla zrozumienia: analiza studium przypadku”**
Rodzaj działalności:	➔ Studium przypadku i dyskusja grupowa
Cele edukacyjne: Maksymalnie 4 cele (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ Wykazanie się umiejętnością modelowania i nauczania umiejętności aktywnego słuchania w warunkach klasowych. ➔ Ćwicz zadawanie pytań wyjaśniających, aby poprawić zrozumienie i komunikację. ➔ Skuteczne interpretowanie i reagowanie na sygnały niewerbalne w zróżnicowanym środowisku klasowym. ➔ Podsumuj najważniejsze punkty rozmowy, aby potwierdzić wzajemne zrozumienie.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	➔ Kopie scenariusza studium przypadku (po jednym na grupę) ➔ Flipchart lub tablica suchościeralna i markery ➔ Długopisy i papier do notatek ➔ Duża sala z ruchomymi krzesłami, umożliwiająca prowadzenie dyskusji grupowych
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	**Instrukcje krok po kroku:** **1. Przygotowanie:** ● Dystrybucja i analizascenariusz studium przypadku obejmujący sytuację w klasie, w której niezbędne są umiejętności aktywnego słuchania. **Scenariusz studium przypadku: „Niezrozumiane zadanie”** **Tło:** Pani Thompson jest doświadczoną nauczycielką szkoły

	podstawowej, pracującą w zróżnicowanej szkole miejskiej, z uczniami z różnych środowisk kulturowych. Niedawno do jej klasy dołączyła Amal, 12-letnia uczennica-uchodźczyni z Syrii. Amal przebywa w kraju od około trzech miesięcy i wciąż adaptuje się do nowego otoczenia. Jest nieśmiała, słabo mówi po angielsku i często wydaje się zagubiona podczas lekcji. Pani Thompson zauważyła, że Amal ma trudności z nauką i często nie wykonuje zadań zgodnie z oczekiwaniami. **Scenariusz:** W zeszłym tygodniu pani Thompson zleciła grupowy projekt dotyczący ochrony środowiska. Każda grupa miała za zadanie przygotować prezentację na określony temat. Amal została przydzielona do grupy z trzema innymi uczniami. Grupa miała przedstawić swoje wnioski z tematu „Recykling i gospodarka odpadami". W dniu prezentacji grupa Amal wydawała się nieprzygotowana. Pozostali członkowie grupy szeptali między sobą, wyrażając frustrację, że Amal nie wniosła wiele do projektu. Pani Thompson podsłuchała, jak niektórzy uczniowie mówią: „Amal nic nie zrobiła; ona nawet nie rozumie, co się dzieje". Po prezentacji pani Thompson postanowiła porozmawiać z Amal prywatnie, aby zrozumieć, co poszło nie tak. Zapytała Amal, dlaczego nie zaangażowała się w pełni w projekt. Amal, wyraźnie zdenerwowana i niepewna, odpowiedziała cicho: „Nie wiem… Nie rozumiem". Pani Thompson czuła się sfrustrowana. Dała jasne instrukcje i oczekiwała równego zaangażowania wszystkich uczniów.

Powiedziała: „Amal, musisz się bardziej postarać. To ważny projekt i każdy musi wnieść swój wkład”.

Amal spojrzała w dół, a jej oczy wypełniły się łzami. „Próbowałam” – wyszeptała – „ale… angielski… bardzo trudny. Nie rozumiem wielu słów… Moja grupa… szybka rozmowa… Ja… nie wiem, co robić”.

Zdając sobie sprawę, że sytuacja może mieć szerszy kontekst, pani Thompson wzięła głęboki oddech i postanowiła słuchać uważniej. Zapytała delikatnie: „Czy możesz mi opowiedzieć więcej o tym, co było dla ciebie trudne? Nie szkodzi; jestem tu, żeby pomóc”.

Amal zawahała się, ale potem powoli zaczęła tłumaczyć łamaną angielszczyzną, jak trudno jej nadążać za dyskusjami grupy. Często mówili szybko, używając słów, których nie rozumiała. Amal czuła się zbyt zażenowana, by prosić ich o zwolnienie tempa lub powtórzenie. Zdradziła również, że próbowała sama wyszukać pewne informacje, ale nie była pewna, czy są istotne. Bała się, że proszenie o pomoc wystawi ją na pośmiewisko.

2. Wprowadzenie (5 minut):

- Wyjaśnij cel zajęć: ćwiczenie umiejętności aktywnego słuchania i odkrywanie, w jaki sposób umiejętności te mogą poprawić komunikację i zrozumienie w klasie, szczególnie w zróżnicowanych warunkach.
- Podziel uczestników na małe grupy 3-4 osobowe. Każda grupa otrzyma kopię scenariusza studium przypadku.

3. Czytanie i analiza (10 minut):

- Poproś każdą grupę o uważne przeczytanie studium przypadku i omówienie kluczowych kwestii przedstawionych w scenariuszu. Zachęć ich do rozważenia perspektywy wszystkich zaangażowanych stron, w tym nauczyciela, ucznia-uchodźcy i innych uczniów wymienionych w scenariuszu.
- Poproś grupy o wskazanie, jak można wykorzystać aktywne słuchanie do skutecznego rozwiązania sytuacji. Powinny rozważyć konkretne techniki, takie jak zadawanie pytań wyjaśniających, interpretowanie sygnałów niewerbalnych i podsumowywanie kluczowych punktów.

4. Odgrywanie scenariusza (15 minut):

- Każda grupa odegra scenariusz studium przypadku, w którym jedna osoba będzie nauczycielem, a pozostali będą odgrywać role uczniów lub obserwatorów.
- Zachęcaj „nauczyciela” w każdej grupie do modelowania umiejętności aktywnego słuchania, takich jak utrzymywanie kontaktu wzrokowego, kiwanie głową, zadawanie pytań wyjaśniających i podsumowywanie tego, co powiedział „uczeń”.
- Daj każdej grupie 7–8 minut na odegranie swojej scenki, podczas gdy reszta grupy będzie obserwować i robić notatki.

5. Dyskusja grupowa i refleksja (10 minut):

- Po zakończeniu odgrywania ról przez każdą grupę, zbierz wszystkich na dyskusję grupową. Użyj flipchartu lub tablicy, aby zanotować kluczowe punkty poruszane podczas

	dyskusji. ● Poproś grupy o podzielenie się swoimi obserwacjami na temat wpływu aktywnego słuchania na wynik scenariusza. Które strategie sprawdziły się, a co można było zrobić inaczej? **6. Konsolidacja (5 minut):** ● Podsumuj najważniejsze wnioski z zajęć, podkreślając znaczenie umiejętności aktywnego słuchania w budowaniu wzajemnego zrozumienia, zwłaszcza w klasach wielokulturowych. ● Wzmacniaj wartość zadawania pytań wyjaśniających, interpretowania sygnałów niewerbalnych i podsumowywania kluczowych punktów w celu usprawnienia komunikacji i budowania zaufania w zróżnicowanych środowiskach edukacyjnych. To ćwiczenie zachęca nauczycieli do praktykowania aktywnego słuchania w realistycznych sytuacjach w klasie. Refleksja nad swoimi doświadczeniami i omówienie obserwacji pozwala nauczycielom pogłębić wiedzę na temat skutecznego stosowania tych umiejętności w zróżnicowanych środowiskach edukacyjnych, szczególnie tych, w których uczestniczą uczniowie-uchodźcy.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	**6. Zalecane pytania do omówienia aktywności:** ● **Z jakimi wyzwaniami zetknąłeś się, próbując ćwiczyć aktywne słuchanie podczas odgrywania ról?**Jak sobie z nimi poradziłeś? ● **W jaki sposób zadawanie pytań wyjaśniających pomogło**

	Ci pogłębić zrozumienie sytuacji?Czy możesz podać przykład z gry fabularnej? ● **Jakie niewerbalne sygnały zauważyłeś i jak wpłynęły one na twoją interpretację sytuacji?**Jak zareagowałeś na te wskazówki? ● **W jaki sposób podsumowanie najważniejszych punktów pomogło zapewnić wzajemne zrozumienie w trakcie rozmowy?**Czy były momenty, w których podsumowanie wyjaśniło nieporozumienia? ● **W jaki sposób można zastosować te umiejętności aktywnego słuchania w rzeczywistych warunkach zajęć w klasie, zwłaszcza podczas pracy z uczniami-uchodźcami?**W jaki sposób te umiejętności mogą przyczynić się do poprawy komunikacji i stworzenia bardziej inkluzywnego środowiska edukacyjnego?

Podsumowanie modułu

Wnioski: Wspieranie nauczycieli, wspieranie uczniów

Moduł 3, „Rozwiązywanie konfliktów i mediacje”, dostarczył Ci niezbędnych narzędzi do

tworzenia harmonijnej i inkluzywnej klasy, zwłaszcza w pracy z uczniami-uchodźcami. Zbadaliśmy siłę empatii, budowania zaufania, budowania relacji i aktywnego słuchania, uznając ich kluczową rolę w zarządzaniu konfliktami i tworzeniu wspierającego środowiska edukacyjnego.

Empatia:W Jednostce 1 dowiedzieliśmy się, jak empatia pozwala nam wczuć się w sytuację naszych uczniów i zrozumieć ich punkt widzenia. To zrozumienie pomaga nam rozwiązywać konflikty z empatią i uczciwością, tworząc bezpieczną przestrzeń, w której wszyscy uczniowie czują się wysłuchani i szanowani.

Zaufanie i relacje:W rozdziale 2 podkreśliliśmy wagę budowania silnych, opartych na zaufaniu relacji z naszymi uczniami. Zbadaliśmy, jak konsekwencja, szacunek i otwarta komunikacja stanowią fundament zaufania, szczególnie w przypadku uczniów będących uchodźcami, którzy mogą potrzebować dodatkowego wsparcia i stabilizacji.

Aktywne słuchanie:W ostatniej jednostce odkryliśmy, że aktywne słuchanie wykracza poza samo słyszenie słów. Skupiając się na tym, odzwierciedlając uczucia i zadając doprecyzowane pytania, możemy naprawdę zrozumieć przekazy naszych uczniów, promując głębsze więzi i ograniczając nieporozumienia.

Pod koniec tego modułu będziesz dysponować praktycznymi strategiami, które pozwolą Ci:

- **Skuteczne zarządzanie konfliktami w klasie:**Wykorzystując empatię i aktywne słuchanie, aby zrozumieć i rozwiązać podstawowe przyczyny konfliktów.
- **Zbuduj zaufanie i porozumienie:**Stworzenie kultury klasowej, w której wszyscy

uczniowie czują się doceniani, zrozumiani i zmotywowani do nauki.

- **Wspieranie środowiska inkluzywnego:**Docenianie i rozpoznawanie różnorodnych doświadczeń i perspektyw uczniów, zwłaszcza tych pochodzących ze środowisk uchodźczych.

Te umiejętności są niezbędne do wspierania rozwoju społeczno-emocjonalnego, zapewnienia wszystkim uczniom poczucia przynależności i stworzenia klasy, w której każdy może się rozwijać. Wyposażony w te narzędzia, jesteś gotowy do stworzenia bardziej harmonijnego i produktywnego środowiska edukacyjnego, w którym każdy uczeń czuje się zmotywowany do osiągnięcia pełni swojego potencjału.

Moduł 4 Wsparcie psychospołeczne i dobre samopoczucie

Wprowadzenie do modułu

Tytuł modułu: Wsparcie psychospołeczne i dobre samopoczucie

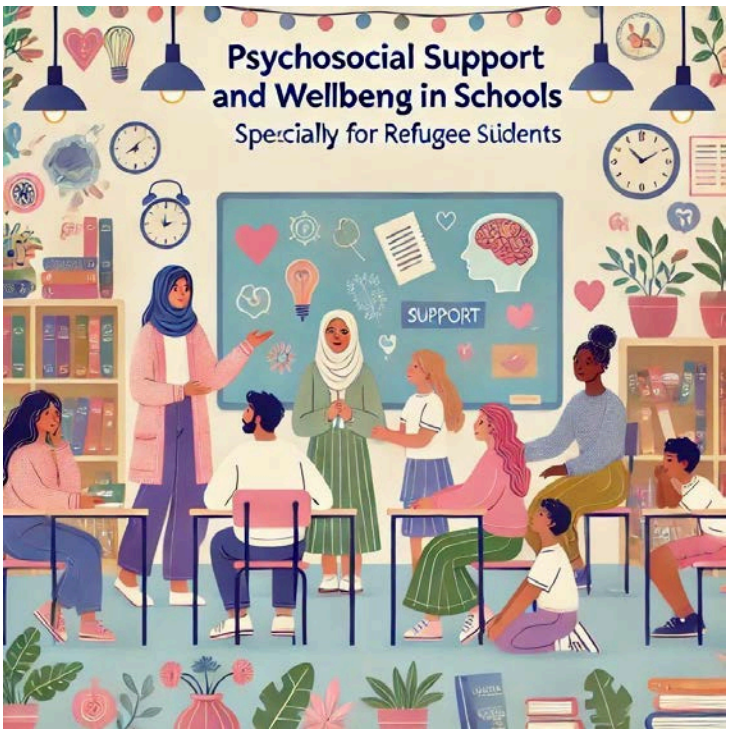

Opis:
Celem tego modułu jest wyposażenie nauczycieli w wiedzę i narzędzia niezbędne do wspierania dobrostanu psychospołecznego uczniów-uchodźców. Obejmuje on podstawowe strategie rozpoznawania i zaspokajania potrzeb psychospołecznych, budowania odporności emocjonalnej oraz tworzenia środowiska w klasie, które sprzyja

zdrowiu psychicznemu, bezpieczeństwu emocjonalnemu i integracji społecznej. Koncentrując się na holistycznym podejściu, nauczyciele nauczą się promować wspierającą i inkluzywną atmosferę, która pomaga wszystkim uczniom, a zwłaszcza tym z rodzin uchodźczych, rozwijać się zarówno pod względem akademickim, jak i osobistym.

Istotne słowa kluczowe: Wsparcie psychospołeczne, dobre samopoczucie, zdrowie psychiczne, odporność psychiczna, wsparcie emocjonalne, edukacja uwzględniająca traumę, bezpieczne środowisko, integracja społeczna, studenci-uchodźcy.

Jednostka 1: Tworzenie bezpiecznych przestrzeni

Strona tytułowa

Istotne słowa kluczowe: Bezpieczne przestrzenie, środowisko klasowe, integracja, zaufanie, bezpieczeństwo emocjonalne, uczniowie-uchodźcy

Część główna teorii

Wstęp

Bezpieczna przestrzeń to coś więcej niż tylko środowisko fizyczne; to opiekuńcza atmosfera, w której uczniowie czują się bezpiecznie, szanowani i doceniani. Dla uczniów-uchodźców, którzy mogą dźwigać ciężar przeszłej traumy i stres związany z adaptacją do nowej kultury, klasa może być kluczowym miejscem ukojenia i stabilizacji. Tworzenie bezpiecznych przestrzeni w szkołach polega na tworzeniu środowiska, w którym uczniowie czują się chronieni emocjonalnie i psychicznie, umożliwiając im naukę, rozwój i budowanie relacji. Niniejsza jednostka omawia podstawowe elementy tworzenia takich przestrzeni, koncentrując się na kluczowej roli, jaką nauczyciele odgrywają w kształtowaniu inkluzywnej i wspierającej kultury w

klasie.

1. Zrozumienie koncepcji przestrzeni bezpiecznych

Bezpieczne przestrzenie to środowiska, w których jednostki czują się swobodnie i mogą wyrażać siebie bez obawy przed osądem, dyskryminacją czy krzywdą. W kontekście edukacji, bezpieczne przestrzenie stanowią fundament promowania dobrego samopoczucia emocjonalnego, szczególnie w przypadku uczniów-uchodźców, którzy mogli doświadczyć niestabilności lub traumy. Przestrzenie te opierają się na zaufaniu, szacunku i inkluzywności, wspierając wszystkich uczniów w budowaniu poczucia więzi i bezpieczeństwa.

Kluczowe koncepcje:

- **Bezpieczeństwo emocjonalne i psychologiczne:**Zapewnienie uczniom poczucia bezpieczeństwa przed znęcaniem się, dyskryminacją i krzywdą emocjonalną. Obejmuje to stworzenie atmosfery, w której uczniowie są zachęcani do dzielenia się swoimi myślami i uczuciami bez obawy przed ośmieszeniem.
- **Włączanie i szacunek:**Akceptowanie różnorodności w klasie poprzez dostrzeganie i docenianie unikalnego pochodzenia i doświadczeń każdego ucznia. Obejmuje to zrozumienie różnic kulturowych i promowanie wzajemnego szacunku wśród rówieśników.
- **Spójność i przewidywalność:**Ustalanie rutyn i jasnych oczekiwań w celu stworzenia zorganizowanego środowiska, w którym uczniowie wiedzą, czego się spodziewać, zmniejsza niepokój i sprzyja poczuciu stabilności.

Zastosowanie praktyczne:

Nauczyciele mogą wspólnie z uczniami ustalać normy obowiązujące w klasie, dbając o to, by każdy czuł się wysłuchany, a jego wkład był ceniony. Może to obejmować stworzenie karty klasowej, która określa uzgodnione zachowania promujące szacunek i bezpieczeństwo.

2. Strategie tworzenia bezpiecznych i integracyjnych przestrzeni

Stworzenie bezpiecznej przestrzeni wymaga połączenia elementów fizycznych, emocjonalnych i proceduralnych. Starannie analizując organizację klasy i sposób zarządzania interakcjami, nauczyciele mogą znacząco wpłynąć na poczucie bezpieczeństwa uczniów.

Główne strategie:

- **Środowisko fizyczne:**Zaaranżuj salę lekcyjną tak, aby była przyjazna i dostępna. Wykorzystaj elementy wizualne odzwierciedlające różnorodność uczniów i zadbaj o to, aby układ sali umożliwiał swobodne poruszanie się i interakcję.
- **Budowanie zaufania i więzi:**Zaufanie jest fundamentem bezpiecznej przestrzeni. Nauczyciele mogą budować zaufanie poprzez spójną, szczerą i pełną empatii komunikację. Poświęcenie czasu na poznanie historii, zainteresowań i wyzwań każdego ucznia pomaga wzmocnić tę więź.
- **Rozprawianie się z uprzedzeniami i stereotypami:**Aktywnie pracuj nad identyfikacją i zwalczaniem uprzedzeń w klasie. Nauczyciele powinni być wzorem inkluzywnego języka i zachowań, wyznaczając uczniom standardy do

naśladowania.

Szczegółowy przykład:

Wyobraź sobie klasę, w której nauczyciel rozpoczyna każdy dzień od „kręgu podsumowań”, pozwalając uczniom podzielić się swoimi odczuciami. Taka praktyka nie tylko pomaga nauczycielowi ocenić nastrój panujący w sali, ale także wzmacnia przekaz, że uczucia każdego ucznia są ważne i warte wysłuchania. Kiedy uczeń dzieli się trudną emocją, nauczyciel reaguje z empatią i oferuje wsparcie, podkreślając, że klasa jest bezpieczną przestrzenią dla wszystkich emocji.

Tworzenie środowiska inkluzywnego:

- **Wrażliwość kulturowa:**Uwzględniaj pochodzenie kulturowe uczniów w lekcjach i zajęciach w klasie. To nie tylko potwierdza ich tożsamość, ale także wzbogaca środowisko edukacyjne dla wszystkich uczniów.
- **Wsparcie rówieśnicze:**Stwórz w klasie wspólnotę, w której uczniowie są zachęcani do wzajemnego wspierania się. Zajęcia grupowe i zadania oparte na współpracy mogą pomóc w budowaniu poczucia przynależności i pracy zespołowej.

3. Rozwiązywanie problemów związanych z tworzeniem bezpiecznych przestrzeni

Choć cel stworzenia bezpiecznej przestrzeni jest jasny, droga do niego może wiązać się z wieloma wyzwaniami. Mogą one obejmować rozwiązywanie konfliktów, przeciwdziałanie szkodliwym zachowaniom i zapewnienie, że wszyscy uczniowie czują

się włączeni.

Typowe wyzwania:

- **Zarządzanie konfliktami:**Konflikty są naturalną częścią każdej grupy. Kiedy się pojawią, należy je traktować z empatią i koncentrować się na rozwiązaniu, a nie na karaniu. Nauczyciele mogą wykorzystywać konflikty jako okazję do nauki umiejętności takich jak negocjacje, empatia i rozumienie różnych perspektyw.
- **Pokonywanie barier integracji:**Bariery językowe, nieporozumienia kulturowe i odmienne normy społeczne mogą stanowić wyzwanie. Nauczyciele muszą proaktywnie rozwiązywać te problemy poprzez otwartą komunikację i, w razie potrzeby, korzystanie z zasobów, takich jak tłumacze czy łączniki kulturowe.

Strategie pokonywania wyzwań:

- **Techniki rozwiązywania konfliktów:**Nauczaj i modeluj strategie rozwiązywania konfliktów, takie jak wypowiadanie zdań „ja”, aktywne słuchanie i znajdowanie wspólnego języka. Odgrywanie ról w typowych sytuacjach może pomóc uczniom w ćwiczeniu tych umiejętności w sprzyjającym środowisku.
- **Regularna refleksja i informacja zwrotna:**Zachęcaj uczniów do wyrażania opinii na temat tego, jak bezpiecznie czują się w klasie i co można by poprawić. Możesz to zrobić za pomocą anonimowych ankiet lub dyskusji grupowych.

Przykładowa aktywność: Dyskusja na temat „Krąg Bezpieczeństwa”

- **Cel:**Aby stworzyć wspólne zrozumienie tego, co sprawia, że przestrzeń jest

bezpieczna i inkluzywna.

- **Potrzebne materiały:**Duży arkusz papieru, markery i karteczki samoprzylepne.
- **Instrukcje:**
  - Narysuj na papierze duży okrąg i nazwij go „Krąg Bezpieczeństwa”.
  - Poproś uczniów, aby zastanowili się, co sprawia, że czują się bezpiecznie, a co sprawia, że nie czują się bezpiecznie w klasie.
  - Poproś uczniów, aby zapisali swoje przemyślenia na karteczkach samoprzylepnych i przykleili je wewnątrz (dla bezpieczeństwa) lub na zewnątrz (jeśli czują się niepewnie) koła.
  - Omówcie notatki na forum klasy, identyfikując tematy i ustalając sposoby zwiększenia bezpieczeństwa w klasie.

4. Praktyka refleksyjna: ocena skuteczności bezpiecznych przestrzeni

Tworzenie bezpiecznych przestrzeni to proces ciągły, wymagający regularnej oceny i adaptacji. Refleksja nad tym, co działa, co nie, i jak reagują uczniowie, jest kluczowa dla utrzymania środowiska, w którym wszyscy uczniowie czują się bezpiecznie i doceniani.

Pytania do refleksji dla nauczycieli:

- Jak obecnie stworzyć bezpieczną przestrzeń w mojej klasie? Jakie konkretne strategie okazały się najskuteczniejsze?
- Czy są uczniowie, którzy mogą nie czuć się w pełni bezpieczni lub zintegrowani? Jakie dodatkowe kroki mogę podjąć, aby dotrzeć do tych uczniów?
- Jak rozwiązywać konflikty i przypadki wykluczenia, gdy pojawiają się w mojej

klasie?

- W jaki sposób mogę zaangażować moich uczniów w ciągły proces tworzenia bezpiecznej i inkluzywnej przestrzeni?

Wniosek

Tworzenie bezpiecznych przestrzeni jest fundamentalne dla sukcesu i dobrego samopoczucia wszystkich uczniów, zwłaszcza tych z rodzin uchodźczych, którzy mogą zmagać się ze złożonymi problemami emocjonalnymi. Koncentrując się na zaufaniu, inkluzywności i proaktywnych strategiach, nauczyciele mogą tworzyć środowiska, w których uczniowie czują się zdolni do wyrażania siebie, podejmowania ryzyka i pełnego angażowania się w naukę. Niniejsza jednostka stanowi ramy do zrozumienia i wdrażania zasad bezpiecznych przestrzeni, zachęcając nauczycieli do ciągłej refleksji nad swoją praktyką i dostosowywania się do potrzeb uczniów.

Ćwiczenia

Nazwa aktywności:	**Budowanie bezpiecznej i integracyjnej klasy**
Rodzaj działalności:	➔ *Praca grupowa i dyskusja*
Cele edukacyjne: **Maksymalnie 4 cele** (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ Określ kluczowe elementy, które przyczyniają się do stworzenia bezpiecznego i integracyjnego środowiska w klasie. ➔ Wspólnie opracujcie zbiór norm obowiązujących w klasie, które będą promować szacunek, empatię i bezpieczeństwo

	emocjonalne. ➔ Wzmacnianie u uczniów poczucia odpowiedzialności za utrzymanie wspierającej kultury w klasie. ➔ Ćwicz umiejętności komunikacyjne, które wzmacniają inkluzywność i wzajemny szacunek.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	**Sprzęt:** ● Duży papier plakatowy lub tablica suchościeralna ● Markery, karteczki samoprzylepne i długopisy ● Wstępnie wydrukowane karty emocji lub pomoce wizualne przedstawiające różne emocje (opcjonalnie) ● PDF Emoji Feelings Flashcards.pdf **Zasoby:** ● Materiały informacyjne z podpowiedziami dotyczącymi bezpiecznych przestrzeni i przykładami zachowań inkluzywnych ● Przykładowy szablon statutu (opcjonalnie), który pomoże uczniom w tworzeniu własnego **Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:** ● Otwarta przestrzeń klasowa umożliwiająca dyskusje grupowe i ruch ● W razie potrzeby ciche zakątki lub przestrzenie do dyskusji w mniejszych grupach
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	***Krok 1: Wprowadzenie do aktywności (5 minut)*** ● *Na początek zbierz uczniów w kręgu lub półkolu, aby zbudować poczucie równości i otwartości.* ● *Wprowadź koncepcję „bezpiecznych przestrzeni” i wyjaśnij, dlaczego ważne jest, aby każdy czuł się bezpiecznie, szanowany i ceniony w klasie. Używaj prostych terminów i*

łatwych do zrozumienia przykładów.

Krok 2: Sesja burzy mózgów w grupie (10 minut)

- *Podziel uczniów na małe grupy (4-5 uczniów w każdej grupie) i rozdaj im karteczki samoprzylepne i długopisy.*
- *Poproś każdą grupę o przeprowadzenie burzy mózgów na temat tego, co sprawia, że czują się bezpiecznie i włączeni do grupy w klasie. Zachęć ich do zastanowienia się nad fizycznymi, emocjonalnymi i społecznymi aspektami bezpieczeństwa.*
- *Poproś każdego ucznia o zapisanie swoich pomysłów na karteczkach samoprzylepnych – jeden pomysł na każdą karteczkę – a następnie umieść je na dużym plakacie lub tablicy.*

Krok 3: Dyskusja grupowa i refleksja (10 minut)

- *Zbierzcie grupy ponownie i przejrzyjcie karteczki samoprzylepne na plakacie. Omówcie wspólne tematy i podkreślcie kluczowe elementy, które przyczyniają się do bezpieczeństwa i inkluzywności w klasie.*
- *Zachęcaj uczniów, aby dzielili się swoimi przemyśleniami na temat tego, dlaczego pewne aspekty są dla nich ważne. W ten sposób pomożesz im lepiej zrozumieć potrzeby i perspektywy innych.*

Krok 4: Tworzenie Karty Bezpiecznej Przestrzeni (10 minut)

- *Na podstawie dyskusji wspólnie opracujcie „Kartę Bezpiecznej Przestrzeni" dla klasy. Karta powinna zawierać ustalone normy i zachowania, których wszyscy zobowiążą się przestrzegać.*
- *Zapisz tę kartę na dużym plakacie i umieść go w widocznym miejscu w klasie, aby przypominał o wspólnym zobowiązaniu do utrzymania przyjaznego środowiska.*

	Krok 5: Refleksja i osobiste zaangażowanie (5 minut) ● *Poproś każdego ucznia, aby zastanowił się nad jednym osobistym działaniem, które może podjąć, aby przyczynić się do stworzenia bezpiecznej przestrzeni. Może to być coś prostego, na przykład: „Będę słuchać, nie przerywając" lub „Pomogę komuś, kto czuje się pominięty".* ● *Opcjonalnie, poproś uczniów, aby napisali swoje zobowiązanie na karteczce samoprzylepnej i przykleili ją do plakatu jako osobiste przyrzeczenie.* ***Krok 6: Bieżąca konserwacja (2 minuty)*** ● *Wyjaśnij, że utrzymanie bezpiecznej przestrzeni to proces ciągły i że karta może być w razie potrzeby zmieniana i uzupełniana. Zachęcaj uczniów do wyrażania swoich opinii, jeśli uważają, że przestrzeń nie spełnia ich potrzeb.*
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	➔ *Co dla Ciebie oznacza „bezpieczna przestrzeń" i dlaczego jest ona ważna w naszej klasie?* ➔ *Jak się czułeś, przyczyniając się do powstania naszej Karty Bezpiecznej Przestrzeni?* ➔ *W jaki sposób możemy sobie przypominać o dotrzymywaniu zobowiązań wobec siebie nawzajem?* ➔ *Jak radzić sobie z sytuacjami, gdy ktoś w naszej klasie czuje się niebezpiecznie lub wykluczony?*

Jednostka 2: Budowanie odporności

Strona tytułowa

Tytuł jednostki: Budowanie odporności

Istotne słowa kluczowe: Odporność, umiejętności radzenia sobie, siła emocjonalna, zdolność adaptacji, studenci-uchodźcy, strategie wsparcia

Część główna teorii

Wstęp

Odporność psychiczna to zdolność do radzenia sobie z przeciwnościami losu,

adaptacji do wyzwań i ciągłego podążania naprzód pomimo przeszkód. Dla uczniów-uchodźców, którzy mogą stawić czoła poważnym wstrząsom i traumom, odporność psychiczna to nie tylko korzystna cecha – to kluczowa umiejętność, która może znacząco wpłynąć na ich zdolność do odnalezienia się w nowym środowisku. Budowanie odporności psychicznej obejmuje wyposażenie uczniów w strategie radzenia sobie, pielęgnowanie nastawienia na rozwój oraz zapewnienie im wspierającego środowiska, w którym czują się zmotywowani do stawiania czoła wyzwaniom. Niniejsza jednostka omawia praktyczne sposoby, w jakie nauczyciele mogą pomóc uczniom rozwijać odporność psychiczną, podkreślając znaczenie wsparcia zarówno indywidualnego, jak i społecznego.

1. Zrozumienie odporności: coś więcej niż tylko radzenie sobie

Odporność psychiczna jest często postrzegana jako zdolność do znoszenia trudności, ale wykracza ona poza samo przetrwanie. Prawdziwa odporność psychiczna to dynamiczny proces adaptacji, uczenia się i rozwoju w oparciu o doświadczenia. Dla uczniów będących uchodźcami budowanie odporności psychicznej oznacza pielęgnowanie umiejętności radzenia sobie ze złożonością nowego życia, przy jednoczesnym radzeniu sobie z emocjonalnym ciężarem przeszłości.

Kluczowe koncepcje:

- **Odporność jako umiejętność:**Odporność psychiczna nie jest cechą wrodzoną; to umiejętność, której można się nauczyć i którą można z czasem rozwijać. To budujące, ponieważ oznacza, że przy odpowiednim wsparciu wszyscy uczniowie

mają potencjał, by stać się bardziej odporni.

- **Czynniki wpływające na odporność:**Na odporność psychiczną ucznia wpływa kilka czynników, m.in. pozytywne relacje z rówieśnikami i dorosłymi, poczucie kontroli nad otoczeniem oraz możliwość budowania kompetencji i poczucia własnej wartości.
- **Rola edukatorów:**Nauczyciele odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu odporności psychicznej poprzez tworzenie pozytywnej i wspierającej atmosfery w klasie, modelowanie odpornych zachowań i nauczanie konkretnych umiejętności, które pomagają uczniom radzić sobie ze stresem i niepowodzeniami.

Zastosowanie praktyczne:

Włączenie „chwil odporności" do codziennej rutyny może pomóc uczniom regularnie ćwiczyć odporność psychiczną. Może to obejmować rozpoczynanie każdego dnia od pozytywnej afirmacji, omawianie trudnej sytuacji i sposobu, w jaki sobie z nią poradzili, lub świętowanie małych sukcesów, aby budować pewność siebie i poczucie spełnienia.

2. Strategie budowania odporności u uczniów

Budowanie odporności psychicznej polega na wyposażeniu uczniów w narzędzia niezbędne do konstruktywnego radzenia sobie z wyzwaniami. Obejmuje to rozwijanie umiejętności regulacji emocji, promowanie pozytywnego nastawienia oraz stwarzanie uczniom możliwości podejmowania możliwych do opanowania ryzyk, które sprzyjają

rozwojowi.

Główne strategie:

- **Zachęcanie do nastawienia na rozwój:**Naucz uczniów, że wyzwania to okazje do nauki, a nie nieprzezwyciężalne przeszkody. Podkreślaj siłę słowa „jeszcze” – zamiast „Nie mogę tego zrobić”, zachęcaj do mówienia „Jeszcze tego nie mogę zrobić”.
- **Regulacja emocji:**Pomóż uczniom rozwijać umiejętności radzenia sobie z emocjami poprzez ćwiczenia takie jak głębokie oddychanie, ćwiczenia uważności i refleksja. Umiejętności te są szczególnie ważne dla uczniów będących uchodźcami, którzy mogą odczuwać wzmożony lęk lub stres.
- **Rozwiązywanie problemów i wyznaczanie celów:**Nauczaj praktycznych umiejętności rozwiązywania problemów i pomagaj uczniom w wyznaczaniu osiągalnych celów. Podziel większe zadania na mniejsze, łatwe do wykonania kroki, aby uniknąć przytłoczenia i budować pewność siebie w miarę postępów.

Szczegółowy przykład:

Rozważmy uczennicę o imieniu Layla, która z powodu lęku ma trudności z uczestnictwem w zajęciach grupowych. Stopniowo zwiększając jej zaangażowanie – zaczynając od obserwacji, następnie wnosząc drobne komentarze, a w końcu przyjmując bardziej aktywne role – nauczyciel może pomóc Layli zbudować pewność siebie i odporność psychiczną. Pozytywne wzmocnienie i wspierająca grupa rówieśnicza odgrywają w tym procesie kluczową rolę.

Tworzenie możliwości budowania odporności:

- **Wyzwania w klasie:**Wprowadź małe wyzwania, które zachęcą uczniów do wyjścia poza strefę komfortu w sprzyjającym otoczeniu. Na przykład „Wyzwanie Tygodnia Odporności” może polegać na wypróbowaniu nowej aktywności, pomocy koledze z klasy lub podzieleniu się osobistą historią.
- **Dziennik refleksyjny:**Zachęcaj uczniów do prowadzenia dziennika odporności psychicznej, w którym będą mogli dokumentować napotykane trudności, swoje reakcje i wnioski. Taka praktyka pomoże uczniom śledzić swoje postępy i rozpoznawać swoją zdolność do pokonywania trudności.

3. Budowanie wspierającego środowiska, które pielęgnuje odporność

Wspierające środowisko jest kluczowe dla budowania odporności psychicznej. Obejmuje to stworzenie kultury w klasie, która docenia wysiłek, zachęca do wytrwałości i pozwala na popełnianie błędów w procesie uczenia się. Modelując odporne zachowania i zapewniając stałe wsparcie, nauczyciele mogą pomóc uczniom zbudować pewność siebie potrzebną do stawiania czoła wyzwaniom.

Kluczowe elementy środowiska wspierającego:

- **Wzmocnienie pozytywne:**Doceniaj i doceniaj wysiłki, a nie tylko rezultaty. Chwal uczniów za ciężką pracę, kreatywność i wytrwałość, wzmacniając w ten sposób przekaz, że odporność psychiczna jest cenna.
- **Wsparcie rówieśnicze:**Stwórz w klasie wspólnotę, w której uczniowie czują się swobodnie, wspierając się nawzajem. Zajęcia grupowe wymagające współpracy i

wzajemnego wsparcia mogą pomóc wzmocnić więzi społeczne i zbudować sieć odporności.

- **Bezpieczne przestrzenie na porażkę:**Uczyń błędy normalnymi i naturalnymi w procesie uczenia się. Stwórz kulturę w klasie, w której uczniowie czują się bezpiecznie, podejmując ryzyko bez obawy przed surową oceną, a porażki są postrzegane jako cenne okazje do nauki.

Przykładowa aktywność: „Drzewo odporności”

- **Cel:**Aby zwizualizować odporność i zidentyfikować mocne strony oraz wsparcie osobiste, które przyczyniają się do odporności.
- **Potrzebne materiały:**Duży papier lub tablica suchościeralna, markery, karteczki samoprzylepne i wydrukowany kontur drzewa.
- **Instrukcje:**
    - Narysuj na papierze duże drzewo, którego korzenie symbolizują podstawowe wsparcie (rodzinę, przyjaciół, nauczycieli), pień symbolizuje mocne strony ucznia (odwagę, determinację), a gałęzie symbolizują cele i aspiracje.
    - Poproś uczniów, aby wypełnili drzewo karteczkami samoprzylepnymi, opisując swoje wsparcie, mocne strony i cele.
    - Omów, jak drzewo stoi mocno, mając solidne fundamenty i jak gałęzie sięgają do przodu, symbolizując wzrost i odporność.

4. Praktyka refleksyjna: ocena i wzmacnianie budowania odporności

Praktyka refleksyjna jest niezbędna dla nauczycieli, aby zrozumieć skuteczność swoich działań na rzecz budowania odporności psychicznej. Regularna refleksja pomaga zidentyfikować, co działa dobrze, a gdzie może być potrzebne dodatkowe wsparcie.

Pytania do refleksji dla nauczycieli:

- Jak obecnie wspieram rozwój odporności psychicznej u moich uczniów? Które strategie okazały się najskuteczniejsze?
- Czy są konkretni uczniowie, którzy wydają się mieć większe trudności z odpornością psychiczną? Jakiego dodatkowego wsparcia mogą potrzebować?
- Jak mogę być wzorem odporności psychicznej w swoim zachowaniu jako nauczyciel? Czy wykazuję nastawienie na rozwój i wytrwałość w stawianiu czoła własnym wyzwaniom?
- Jak mogę stworzyć uczniom więcej okazji do ćwiczenia odporności psychicznej w klasie?

Wniosek

Budowanie odporności psychicznej jest kluczowym elementem wspierania uczniów-uchodźców, pomagając im odnaleźć się w złożoności nowego środowiska i przezwyciężyć przeszłe przeciwności. Koncentrując się na odporności psychicznej jako umiejętności, którą można pielęgnować i rozwijać, nauczyciele dają uczniom siłę do stawiania czoła wyzwaniom z pewnością siebie i optymizmem. Niniejsza jednostka dydaktyczna dostarcza praktycznych strategii i wskazówek dotyczących włączania budowania odporności psychicznej do codziennych praktyk w klasie, tworząc

wspierające środowisko, w którym wszyscy uczniowie mogą się rozwijać i prosperować.

Ćwiczenia

Nazwa aktywności:	Odgrywanie ról odporności: pokonywanie wyzwań
Rodzaj działalności:	➔ *Praca grupowa i odgrywanie ról*
Cele edukacyjne: Maksymalnie 4 cele (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ *Określ czynniki osobiste i zewnętrzne, które wpływają na odporność.* ➔ *Ćwicz strategie budowania odporności w realistycznych scenariuszach.* ➔ *Rozwijaj umiejętność rozwiązywania problemów i nastawienie na rozwój w obliczu wyzwań.* ➔ *Wzmocnij wsparcie rówieśnicze poprzez współpracę w celu pokonania przeszkód.*
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	**Sprzęt:** ● Wydrukowane scenariusze do odgrywania ról przedstawiające typowe wyzwania (jeden scenariusz na grupę) ● Karty strategii odporności (karty zawierające strategie takie jak głębokie oddychanie, proszenie o pomoc, ponowne przemyślenie problemu itp.) ● Tablica lub flipchart do grupowych refleksji ● Notatniki i długopisy dla uczestników **Zasoby:** ● Materiały podsumowujące strategie odporności omówione w jednostce

	• Krótki klip wideo lub prezentacja przedstawiająca rzeczywiste przykłady odporności • 'Mental toughness is the secret to success' | BBC Ideas • https://youtu.be/9vdN15--hro **Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:** • Przestronna sala lekcyjna lub otwarta przestrzeń, w której grupy mogą się rozmieścić, aby odgrywać role • Spokojne, wolne od rozproszeń środowisko sprzyjające skupionym dyskusjom
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	***Krok 1: Wprowadzenie do aktywności (5 minut)*** • *Zacznij od wyjaśnienia znaczenia odporności psychicznej i tego, jak pomaga nam ona stawiać czoła wyzwaniom życiowym. Podkreśl, że odporność psychiczna nie polega na tym, by nigdy nie ponosić porażek, ale na tym, jak reagujemy na niepowodzenia i wyciągamy z nich wnioski.* • *Wprowadzenie koncepcji odgrywania ról jako narzędzia do ćwiczenia strategii odporności w bezpiecznym i wspierającym środowisku.* ***Krok 2: Podział grup i przypisanie scenariuszy (5 minut)*** • *Podziel uczestników na małe grupy (4-5 członków w każdej).* • *Rozdaj każdej grupie różne scenariusze do odgrywania ról, każdy przedstawiający sytuację, w której uczeń może spotkać się z wyzwaniem (np. poczucie wykluczenia, trudność w wykonaniu trudnego zadania, radzenie sobie z nieporozumieniem).* • *Role play scenarios and strategy cards- Module 4/Unit 2* ***Krok 3: Wybór strategii i przygotowanie (10 minut)*** • *Rozdaj każdej grupie zestaw kart strategii odporności.*

- *Grupy przeanalizują swoje scenariusze i wybiorą strategie, które ich zdaniem pomogą głównemu bohaterowi pokonać wyzwanie.*
- *Daj grupom czas na przygotowanie scenki, przydzielając im role (np. uczeń, który mierzy się z wyzwaniem, wspierający rówieśnicy itp.).*

Krok 4: Odgrywanie ról (10 minut)

- *Każda grupa odgrywa swoją scenkę, pokazując, w jaki sposób wykorzystałaby wybrane strategie odporności, aby stawić czoła wyzwaniom przedstawionym w scenariuszu.*
- *Zachęcaj do kreatywności i wspierających interakcji, podkreślając, że nie ma jednego „właściwego" sposobu na bycie odpornym.*

Krok 5: Refleksja i dyskusja grupowa (10 minut)

- *Po odegraniu ról zbierz grupy na refleksyjną dyskusję. Skorzystaj z podpowiedzi, takich jak:*
  - *Jakie strategie zastosowano w każdej grze fabularnej i w jaki sposób były one pomocne?*
  - *Czy były momenty, w których grupie trudno było zachować odporność? Jak sobie z tym poradzili?*
  - *W jaki sposób praca grupowa przyczyniła się do ogólnej odporności w scenariuszu?*

Krok 6: Prezentacje i informacje zwrotne (5 minut na grupę)

- *Każda grupa przedstawia swój scenariusz, zastosowane strategie i swoje refleksje przed resztą grupy.*
- *Zachęcaj kolegów do konstruktywnego wyrażania opinii na temat skuteczności strategii odporności i tego, jak można je zastosować w sytuacjach z życia realnego.*

Krok 7: Podsumowanie najważniejszych wniosków (5 minut)

	• *Prowadzący kończy ćwiczenie, podsumowując omówione kluczowe strategie odporności i podkreślając znaczenie praktykowania odporności w życiu codziennym.* • *Podkreślaj, że odporność psychiczna to wysiłek zbiorowy, a wzajemne wsparcie jest ważnym elementem w pokonywaniu wyzwań.*
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	➔ *W jaki sposób strategie wykorzystane w odgrywaniu ról pomogły postaci pokonać wyzwanie?* ➔ *Czego dowiedziałeś się o odporności, o czym wcześniej nie myślałeś?* ➔ *W jaki sposób możesz zastosować te strategie we własnym życiu lub w klasie, aby wspierać swoich rówieśników?* ➔ *Zastanawiając się nad tym ćwiczeniem, w jaki sposób praca w grupie pogłębiła twoje zrozumienie odporności psychicznej?*

Jednostka 3: Promowanie pozytywnego zdrowia psychicznego

Strona tytułowa

Tytuł: Promowanie pozytywnego zdrowia psychicznego

Słowa kluczowe: Zdrowie psychiczne, dobre samopoczucie, regulacja emocji, wspierające środowisko, studenci-uchodźcy, samoopieka

Obraz na stronę tytułową:

Część główna teorii

Wstęp

Pozytywne zdrowie psychiczne jest podstawą ogólnego dobrostanu i sukcesu, szczególnie dla uczniów, którzy doświadczyli stresu i traumy związanej z przesiedleniem. Dla uczniów będących uchodźcami promowanie pozytywnego zdrowia psychicznego oznacza tworzenie wspierającego środowiska, które nie tylko zaspokaja bezpośrednie potrzeby psychologiczne, ale także wspiera długoterminową odporność psychiczną, poczucie własnej wartości i poczucie przynależności. Niniejsza jednostka koncentruje się na praktycznych strategiach, które nauczyciele mogą wykorzystać do promowania zdrowia psychicznego w klasie, podkreślając znaczenie proaktywnego podejścia, kompetencji emocjonalnych i budowania kultury opieki.

1. Zrozumienie pozytywnego zdrowia psychicznego: poza brakiem choroby

Pozytywne zdrowie psychiczne to coś więcej niż tylko brak choroby psychicznej; obejmuje stan dobrego samopoczucia, w którym jednostki czują się dobrze, sprawnie funkcjonują i potrafią radzić sobie z normalnymi stresami życiowymi. Dla studentów, zwłaszcza tych z rodzin uchodźców, utrzymanie pozytywnego zdrowia psychicznego

oznacza radzenie sobie ze złożonymi emocjami, budowanie zdrowych relacji i opracowywanie skutecznych strategii radzenia sobie.

Kluczowe koncepcje:

- **Holistyczne dobre samopoczucie:**Obejmuje to emocjonalne, psychologiczne i społeczne aspekty zdrowia. Promowanie pozytywnego zdrowia psychicznego oznacza wspieranie uczniów we wszystkich tych obszarach.
- **Czynniki ochronne:**Czynniki, które mogą pomóc uczniom w zachowaniu pozytywnego zdrowia psychicznego, to m.in. silne więzi społeczne, poczucie celu, umiejętności regulowania emocji i dostęp do zasobów wsparcia.
- **Rola edukatorów:**Nauczyciele odgrywają kluczową rolę w tworzeniu środowiska klasowego sprzyjającego zdrowiu psychicznemu. Modelując pozytywne zachowania, ucząc umiejętności regulacji emocji i budując poczucie wspólnoty, pedagodzy mogą znacząco wpłynąć na dobrostan psychiczny uczniów.

Zastosowanie praktyczne:

Regularne spotkania, podczas których uczniowie mogą wyrazić swoje uczucia w sprzyjającym otoczeniu, pomagają znormalizować rozmowy o emocjach i zdrowiu psychicznym. Można to osiągnąć poprzez proste działania, takie jak korzystanie z kart emocji, wykresu uczuć lub prowadzenie dziennika.

2. Strategie promowania pozytywnego zdrowia psychicznego w klasie

Promowanie pozytywnego zdrowia psychicznego obejmuje zarówno działania profilaktyczne, jak i aktywne interwencje. Nauczyciele mogą tworzyć wspierające

środowisko, które pomaga uczniom radzić sobie z emocjami, szukać pomocy w razie potrzeby i wspierać się nawzajem.

Główne strategie:

- **Wiedza emocjonalna:**Naucz uczniów, jak prawidłowo rozpoznawać i wyrażać swoje emocje. Obejmuje to rozpoznawanie szerokiego spektrum emocji wykraczającego poza „szczęście” i „smutek” oraz zrozumienie, jak te emocje wpływają na zachowanie i podejmowanie decyzji.
- **Techniki uważności i relaksacji:**Wprowadź praktyki uważności, takie jak głębokie oddychanie, wizualizacja i stopniowy relaks mięśni, aby pomóc uczniom radzić sobie ze stresem i lękiem.
- **Wspieranie zdrowych relacji:**Promuj życzliwość, empatię i współpracę wśród uczniów. Zajęcia rozwijające pracę zespołową i wzajemne wsparcie mogą poprawić ogólną atmosferę w klasie i zmniejszyć poczucie izolacji.

Szczegółowy przykład:

W ramach zajęć w klasie o nazwie „Karady emocji” uczniowie odgrywają różne emocje bez użycia słów, a ich rówieśnicy zgadują, o jaką emocję chodzi. Ta zabawna i interaktywna gra pomaga uczniom nauczyć się rozpoznawać i wyrażać emocje, rozwijając w nich większą świadomość emocjonalną i empatię.

Tworzenie pozytywnego środowiska w klasie:

- **Spójność i przewidywalność:**Przewidywalna rutyna może zapewnić uczniom poczucie bezpieczeństwa, zmniejszając niepokój i pomagając im skupić się na

nauce.

- **Otwarta komunikacja:**Wprowadź zasadę otwartych drzwi, w której uczniowie będą czuli się swobodnie, rozmawiając o swoich obawach lub prosząc o pomoc. Można to wzmocnić, przeznaczając czas na indywidualne rozmowy lub anonimowe skrzynki na sugestie.
- **Rozpoznawanie i docenianie mocnych stron:**Podkreślaj mocne strony i sukcesy uczniów, bez względu na to, jak małe są, aby budować poczucie własnej wartości i pozytywny obraz siebie.

3. Rozwiązywanie problemów ze zdrowiem psychicznym w klasie

Chociaż promowanie pozytywnego zdrowia psychicznego jest celem, ważne jest również, aby być przygotowanym na radzenie sobie z problemami ze zdrowiem psychicznym, które mogą się pojawić. Rozpoznawanie wczesnych oznak problemów ze zdrowiem psychicznym i umiejętność odpowiedniego reagowania mogą znacząco wpłynąć na życie ucznia.

Typowe problemy ze zdrowiem psychicznym:

- **Objawy lęku i depresji:**Zwróć uwagę na takie objawy, jak uporczywy smutek, wycofanie się z aktywności, zmiany apetytu lub wzorca snu oraz trudności z koncentracją.
- **Reakcje na traumę:**Uczniowie-uchodźcy mogą wykazywać nadmierną czujność, nagłe wybuchy złości lub intensywne reakcje emocjonalne wywoływane przez przypomnienie sobie przeszłych traum.

- **Wyzwania społeczne i behawioralne:**Trudności w nawiązywaniu przyjaźni, częste konflikty z rówieśnikami lub zachowania destrukcyjne mogą być sygnałem problemów ze zdrowiem psychicznym.

Strategie stawiania czoła wyzwaniom:

- **Wczesna interwencja:**Jeśli zauważysz oznaki niepokoju, zajmij się nimi jak najszybciej. Proste pytanie: „Zauważyłem, że ostatnio jesteś zdenerwowany; czy jest coś, o czym chciałbyś porozmawiać?" może otworzyć drogę do dalszego wsparcia.
- **Współpracuj ze specjalistami zdrowia psychicznego:**Współpracuj z doradcami szkolnymi, pracownikami socjalnymi i zewnętrznymi specjalistami zdrowia psychicznego, aby zapewnić kompleksowe wsparcie uczniom, którzy tego potrzebują.
- **Tworzenie planu bezpieczeństwa:**W przypadku uczniów doświadczających silnego lęku, ataków paniki lub innych ostrych problemów ze zdrowiem psychicznym należy opracować plan bezpieczeństwa uwzględniający działania, które mogą pomóc uczniom poczuć się bezpieczniej, np. wyznaczenie cichego miejsca lub zaufanego dorosłego, do którego mogą się zwrócić.

Przykładowa aktywność: „Kącik wyciszenia"

- **Cel:**Aby zapewnić w klasie specjalną przestrzeń, w której uczniowie będą mogli uporządkować swoje emocje, gdy poczują się przytłoczeni.
- **Potrzebne materiały:**Ciche miejsce z wygodnymi miejscami do siedzenia,

uspokajającymi obrazami (np. zdjęciami natury), narzędziami łagodzącymi stres (np. piłeczkami antystresowymi, zabawkami sensorycznymi) oraz zachętami do refleksji.

- **Instrukcje:**
  - Stwórz Kącik Spokoju – pozytywną przestrzeń dla każdego, kto potrzebuje chwili dla siebie.
  - Wyjaśnij, jak korzystać z tej przestrzeni, zachęcając uczniów do odwiedzenia jej, gdy potrzebują się skupić lub poradzić sobie z silnymi emocjami.
  - Dołącz krótki przewodnik z technikami uspokajającymi i przemyśleniami, który pomoże uczniom się zrelaksować.

4. Praktyka refleksyjna: Wzmacnianie wsparcia zdrowia psychicznego w klasie

Refleksja nad swoim podejściem do wsparcia zdrowia psychicznego jest kluczowa dla ciągłego doskonalenia. Regularna refleksja pomaga pedagogom identyfikować mocne strony swojego podejścia, obszary do rozwoju i nowe strategie do wypróbowania.

Pytania do refleksji dla nauczycieli:

- Jak obecnie promuję pozytywne zdrowie psychiczne w mojej klasie? Które strategie okazały się najskuteczniejsze?
- Czy są konkretni uczniowie, którzy wydają się mieć większe problemy ze zdrowiem psychicznym? Jak mogę lepiej ich wspierać?
- Jak swobodnie czuję się, rozmawiając z uczniami na temat zdrowia

psychicznego? Jakie dodatkowe szkolenia lub zasoby mogą mi pomóc w tym obszarze?

- W jaki sposób mogę zaangażować uczniów w tworzenie kultury klasy, która będzie wspierać zdrowie psychiczne każdego z nich?

Wniosek

Promowanie pozytywnego zdrowia psychicznego jest kluczowe dla stworzenia środowiska edukacyjnego, w którym wszyscy uczniowie, a zwłaszcza ci z rodzin uchodźczych, mogą się rozwijać. Koncentrując się na umiejętnościach emocjonalnych, wspierających relacjach i proaktywnych strategiach, nauczyciele mogą pomóc uczniom rozwinąć umiejętności niezbędne do utrzymania dobrego samopoczucia psychicznego. Niniejsza jednostka przedstawia praktyczne metody tworzenia zdrowej psychicznie klasy i zachęca do ciągłej refleksji i adaptacji, aby sprostać potrzebom każdego ucznia.

Ćwiczenia

Nazwa aktywności:	Słoik uważności
Rodzaj działalności:	➔ *Praca indywidualna* ➔ *Kierowana refleksja*
Cele edukacyjne: **Maksymalnie 4 cele** (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ *Poznaj koncepcję uważności i dowiedz się, jak można ją wykorzystać do uspokojenia umysłu.* ➔ *Stosuj prostą technikę uważności, która pomoże ci radzić*

	sobie ze stresem i emocjami. ➔ *Rozwijaj świadomość tego, jak można obserwować i zarządzać myślami i uczuciami.* ➔ *Wzmacniaj poczucie kontroli i jasności w reagowaniu na emocje.*
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	**Sprzęt:** ● Przezroczyste słoiki lub plastikowe butelki (jedna na ucznia) ● Woda ● Brokat lub drobne cekiny ● Barwnik spożywczy (opcjonalnie dla uzyskania efektu wizualnego) ● Zaklej lub przyklej taśmą słoiki **Zasoby:** ● Krótki materiał informacyjny lub plakat wyjaśniający cel Słoika Uważności i sposób jego wykorzystania ● Uspokajająca muzyka (opcjonalnie) w tle podczas aktywności **Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:** ● Stoły do montażu słoików ● Spokojna i cicha przestrzeń, w której uczniowie mogą usiąść i obserwować swoje słoiki
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	***Krok 1: Wprowadzenie do metody Mindful Jar (5 minut)*** ● *Zacznij od wprowadzenia koncepcji uważności, wyjaśniając, że polega ona na byciu obecnym i w pełni zaangażowanym w daną chwilę, bez osądzania.* ● *Wyjaśnij, że Słoik Uważności to narzędzie, które pomaga zwizualizować, jak bardzo nasz umysł może być zaśmiecony myślami i emocjami, a także jak możemy odnaleźć spokój, po prostu obserwując i pozwalając, aby*

sprawy się uspokoiły.

Krok 2: Składanie słoików uważności (10 minut)

- *Daj każdemu uczniowi przezroczysty słoik lub butelkę. Poleć im, aby napełnili słoik wodą do połowy, a następnie dodali kilka kropli barwnika spożywczego, jeśli chcą.*
- *Dodaj do słoika łyżeczkę brokatu lub małych cekinów, wyjaśniając, że brokat symbolizuje myśli, uczucia i zmartwienia.*
- *Aby zapobiec przeciekaniu, dokładnie zamocuj pokrywkę za pomocą kleju lub taśmy.*

Krok 3: Korzystanie ze Słoika Uważności (5 minut)

- *Poproś uczniów, aby energicznie potrząsnęli słoikami i zaobserwowali, jak brokat wiruje. Wyjaśnij, że tak właśnie mogą wyglądać nasze umysły, gdy jesteśmy zestresowani, niespokojni lub przytłoczeni.*
- *Gdy brokat zacznie opadać, poprowadź uczniów przez krótkie ćwiczenie uważności: zachęć ich do wzięcia głębokich oddechów, obserwowania, jak brokat opada, i wyobrażenia sobie, że ich własne myśli i uczucia uspokajają się w ten sam sposób.*

Krok 4: Dyskusja refleksyjna (5 minut)

- *Poprowadź krótką dyskusję na temat tego, jak uczniowie odczuli tę aktywność i co zauważyli, obserwując swoje słoiki. Zapytaj:*
  - *Jakie to uczucie patrzeć, jak blask osiada?*
  - *Czy pamiętasz chwilę, w której Twoje myśli przypominały wirujący brokat?*
  - *Jak możesz wykorzystać ten słoik, gdy czujesz się zdenerwowany lub przytłoczony?*

	Krok 5: Personalizacja i odbiór (5 minut) ● *Zachęcaj uczniów do personalizowania swoich słoików za pomocą naklejek lub etykiet, które będą im przypominać o spokoju lub pozytywnych afirmacjach.* ● *Przypomnij uczniom, że mogą skorzystać ze Słoików Uważności, gdy tylko potrzebują chwili spokoju i jasności, zwłaszcza gdy odczuwają silne emocje.*
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	➔ *Co zaobserwowałeś w swoich myślach i uczuciach podczas korzystania z Mindful Jar?* ➔ *W jaki sposób obserwacja swoich myśli, zamiast natychmiastowego reagowania, może pomóc Ci w stresujących sytuacjach?* ➔ *Czy znasz inne sposoby praktykowania uważności w życiu codziennym?* ➔ *Jak myślisz, w jaki sposób uważność może Ci pomóc w klasie lub w domu?*

Podsumowanie modułu

Moduł 4, „Wsparcie psychospołeczne i dobre samopoczucie", wyposażył Cię w niezbędne strategie tworzenia życzliwego i wspierającego środowiska w klasie, szczególnie dla uczniów będących uchodźcami, którzy borykają się z wyjątkowymi wyzwaniami. W tym module zgłębiliśmy znaczenie tworzenia bezpiecznych przestrzeni, budowania odporności psychicznej i promowania pozytywnego zdrowia

psychicznego – wszystkie te elementy są kluczowe dla tworzenia inkluzywnej i inspirującej atmosfery uczenia się.

Tworzenie bezpiecznych przestrzeni:

W Jednostce 1 badaliśmy, jak tworzyć bezpieczne przestrzenie wykraczające poza fizyczną salę lekcyjną, zapewniając bezpieczeństwo emocjonalne i psychiczne. Poprzez ustalanie jasnych procedur, promowanie inkluzywności i otwartą komunikację, nauczyciele mogą stworzyć środowisko klasowe, w którym wszyscy uczniowie czują się szanowani, doceniani i mogą swobodnie wyrażać siebie bez obawy przed osądem.

Budowanie odporności:

W rozdziale 2 podkreślono kluczową rolę odporności psychicznej w pomaganiu uczniom w adaptacji do wyzwań i podnoszeniu się po niepowodzeniach. Poznaliśmy praktyczne strategie rozwijania odporności psychicznej, takie jak rozwijanie nastawienia na rozwój, nauczanie umiejętności rozwiązywania problemów i budowanie silnych więzi z rówieśnikami. Budując odporność psychiczną, nauczyciele pomagają uczniom stawiać czoła trudnościom z pewnością siebie i poczuciem kontroli nad własnym życiem.

Promowanie pozytywnego zdrowia psychicznego:

W ostatniej jednostce skupiliśmy się na promowaniu pozytywnego zdrowia psychicznego poprzez integrację praktyk wspierających dobrostan emocjonalny. Techniki takie jak uważność, kompetencje emocjonalne i tworzenie kultury opieki w klasie pomagają uczniom skutecznie radzić sobie z emocjami i stresem. Wczesne rozpoznanie i zajęcie się problemami ze zdrowiem psychicznym jest kluczem do

wspierania ogólnego dobrostanu uczniów-uchodźców i zapewnienia im narzędzi niezbędnych do rozwoju.

Po zakończeniu tego modułu będziesz dysponować praktycznymi strategiami, które pozwolą Ci:

- **Stwórz bezpieczne i inkluzywne przestrzenie:**Stwórz w klasie środowisko, w którym wszyscy uczniowie, zwłaszcza ci pochodzący ze środowisk uchodźczych, będą czuli się bezpiecznie i będą mieli wsparcie.
- **Zbuduj odporność:**Ucz i prezentuj umiejętności odporności, które pomogą uczniom radzić sobie ze stresem i przeciwnościami losu, zachowując pozytywne nastawienie.
- **Promowanie dobrego samopoczucia psychicznego:**Wprowadź działania na rzecz zdrowia psychicznego do swojej codziennej rutyny, tworząc kulturę klasy, która ceni i wspiera zdrowie emocjonalne.

Umiejętności te są kluczowe dla zapewnienia wszystkim uczniom poczucia przynależności i możliwości osiągnięcia pełnego potencjału. Wdrażając te strategie, wspierasz nie tylko sukcesy akademickie swoich uczniów, ale także ich ogólne samopoczucie i szczęście. Jako nauczyciel, Twoje zaangażowanie w zapewnienie wsparcia psychospołecznego i dobrego samopoczucia odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu pozytywnej przyszłości każdego ucznia, umożliwiając mu rozwój zarówno w klasie, jak i poza nią.

Wyposażony w narzędzia z tego modułu, będziesz gotowy stworzyć środowisko

klasowe, które stawia na pierwszym miejscu dobre samopoczucie, wzmacnia odporność psychiczną i daje każdemu uczniowi możliwość odniesienia sukcesu.

Przeciwkoul. 5 Adaptowalność i elastyczność

Wprowadzenie do modułu

Tytuł modułu: Adaptowalność i elastyczność

Podtytuł/Opis:
Ten moduł wyposaża nauczycieli w umiejętności i strategie niezbędne do osiągnięcia sukcesu w dynamicznych i zróżnicowanych środowiskach edukacyjnych. Koncentrując się na zdolności adaptacji i elastyczności, moduł omawia, jak skutecznie reagować na zróżnicowane potrzeby edukacyjne, poruszać się w złożonych i zmiennych środowiskach oraz zarządzać dynamiką klasy za pomocą responsywnych strategii. Nauczyciele nauczą się wdrażać adaptacyjne metody nauczania, angażować się w kreatywne rozwiązywanie problemów oraz tworzyć pozytywną i inkluzywną atmosferę w klasie, uwzględniającą potrzeby wszystkich uczniów, zwłaszcza tych z różnych i trudnych środowisk.

Istotne słowa kluczowe:

Umiejętność adaptacji, elastyczność, zróżnicowane potrzeby edukacyjne, rozwiązywanie problemów, elastyczne zarządzanie klasą, edukacja włączająca, dynamiczne środowiska.

Jednostka 1: Jednostka 1: Dostosowywanie się do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych

Strona tytułowa

Tytuł jednostki: Dostosowywanie się do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych

Istotne słowa kluczowe:Różnorodne potrzeby edukacyjne, zróżnicowane nauczanie, edukacja włączająca, podejście skoncentrowane na uczniu, strategie adaptacyjne

Część główna teorii

Wstęp

W dzisiejszych, coraz bardziej zróżnicowanych klasach, nauczyciele mają za zadanie sprostać potrzebom uczniów pochodzących z różnych środowisk, z których każdy ma unikalne mocne strony, wyzwania i style uczenia się. Dostosowanie się do tych zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych jest kluczowe dla stworzenia inkluzywnego środowiska edukacyjnego, w którym wszyscy uczniowie mogą odnosić sukcesy. Niniejsza jednostka koncentruje się na wyposażeniu nauczycieli w umiejętności projektowania i wdrażania elastycznych strategii nauczania, które odpowiadają zróżnicowanym potrzebom uczniów, zapewniając wsparcie i zaangażowanie każdego ucznia.

1. Zrozumienie zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych: poza podejściem uniwersalnym

Każdy uczeń rozpoczyna naukę w szkole z odrębnym zestawem potrzeb, na które wpływają takie czynniki, jak znajomość języka, pochodzenie kulturowe, zdolności poznawcze oraz doświadczenia emocjonalne i społeczne. W szczególności uczniowie-uchodźcy mogą napotkać dodatkowe trudności, takie jak bariery językowe, traumy i luki w edukacji. Rozpoznanie i zaspokojenie tych zróżnicowanych potrzeb wymaga zaangażowania w zróżnicowane nauczanie i podejście skoncentrowane na uczniu.

Kluczowe koncepcje:

- **Zróżnicowane nauczanie:**Podejście dydaktyczne polegające na zapewnieniu różnym uczniom różnych sposobów nauki tego samego materiału. Może ono obejmować zróżnicowane strategie nauczania, materiały i oceny, dostosowane do indywidualnych stylów i umiejętności uczenia się.
- **Podejście skoncentrowane na uczniu:**Koncentrując się na unikalnych potrzebach, zainteresowaniach i możliwościach każdego ucznia. To podejście podkreśla wagę dostosowania metod nauczania do indywidualnych mocnych stron i wyzwań, zamiast oczekiwać, że wszyscy uczniowie będą uczyć się w ten sam sposób.
- **Elastyczne planowanie lekcji:**Projektowanie lekcji, które umożliwiają modyfikacje w oparciu o opinie uczniów i bieżącą ocenę. Elastyczność w planowaniu lekcji gwarantuje, że sposób nauczania pozostaje elastyczny i dostosowuje się do zmieniających się potrzeb uczniów.

Zastosowanie praktyczne:

Nauczyciele mogą zacząć od przeprowadzenia oceny potrzeb edukacyjnych na początku semestru, aby lepiej zrozumieć zróżnicowane potrzeby swoich uczniów. Może to obejmować ankiety, obserwacje lub nieformalne rozmowy, aby zebrać informacje na temat preferowanego stylu uczenia się każdego ucznia, jego mocnych stron i obszarów do rozwoju.

2. Strategie dostosowywania nauczania do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych

Dostosowywanie nauczania polega na stosowaniu różnorodnych strategii, które odpowiadają różnym sposobom uczenia się uczniów. Może to obejmować

modyfikację treści, procesu i produktu, a także zapewnienie zróżnicowanego poziomu wsparcia w zależności od indywidualnych potrzeb.

Główne strategie:

- **Modyfikowanie zawartości:**Dostosowanie nauczanego materiału do potrzeb uczniów. Na przykład, korzystanie z pomocy wizualnych, uproszczonych tekstów lub ćwiczeń praktycznych może pomóc uczniom, którzy mają trudności z tradycyjnym nauczaniem opartym na wykładach.
- **Proces różnicowania:**Zróżnicowanie sposobów, w jakie uczniowie angażują się w materiał. Może to obejmować pracę w grupach, projekty indywidualne lub ćwiczenia interaktywne, które pozwalają uczniom zgłębiać koncepcje w sposób odpowiadający ich stylowi uczenia się.
- **Dostosowywanie produktów:**Umożliwienie uczniom prezentowania swojej wiedzy na różne sposoby, takie jak prezentacje, prace pisemne czy projekty kreatywne. Ta elastyczność gwarantuje, że wszyscy uczniowie mają szansę na osiągnięcie sukcesu, niezależnie od preferowanej metody wyrażania siebie.

Szczegółowy przykład:

Rozważ lekcję na temat ekosystemów. Aby sprostać zróżnicowanym potrzebom edukacyjnym, nauczyciel może przedstawić treść za pomocą krótkiego filmu dla osób uczących się wzrokowo, ćwiczenia z budowania modeli dla osób uczących się kinestetycznie oraz szczegółowej lektury dla osób, które dobrze radzą sobie z nauką opartą na tekście. Ocena może obejmować stworzenie plakatu, napisanie raportu lub

ustne wyjaśnienie funkcjonowania ekosystemów.

Tworzenie inkluzywnego środowiska klasowego:

- **Uniwersalne projektowanie dla uczenia się (UDL):**Ramy edukacyjne, które wspierają rozwój elastycznych środowisk edukacyjnych, uwzględniających indywidualne różnice w uczeniu się. Zasady UDL zachęcają do stosowania różnorodnych form reprezentacji, zaangażowania i ekspresji, aby sprostać zróżnicowanym potrzebom wszystkich uczniów.
- **Wykorzystanie technologii:**Korzystanie z narzędzi i zasobów cyfrowych może znacznie zwiększyć elastyczność nauczania. Aplikacje edukacyjne, zasoby online i technologie wspomagające mogą zapewnić uczniom alternatywne sposoby dostępu do treści i demonstrowania swojej wiedzy.

3. Praktyczne kroki wdrażania adaptacyjnych strategii nauczania

Wdrażanie strategii adaptacyjnych wymaga przemyślanego planowania, elastyczności i ciągłej refleksji. Nauczyciele powinni dążyć do stworzenia kultury w klasie, w której zróżnicowane potrzeby są postrzegane jako mocne strony, a wszyscy uczniowie czują się doceniani i zdolni do osiągania jak najlepszych wyników.

Etapy wdrożenia:

- **Bieżąca ocena i informacja zwrotna:**Regularnie oceniaj postępy uczniów i zwracaj się o informacje zwrotne na temat skuteczności strategii nauczania. Pozwala to na wprowadzanie korekt w odpowiednim czasie i zapewnia, że

nauczanie pozostaje dostosowane do potrzeb uczniów.

- **Współpraca z personelem pomocniczym:**Ściśle współpracuj z nauczycielami edukacji specjalnej, personelem wsparcia językowego i innymi specjalistami, aby zapewnić ukierunkowane wsparcie uczniom o szczególnych potrzebach. Współpraca pomaga zapewnić wszystkim uczniom kompleksowe wsparcie, którego potrzebują, aby odnieść sukces.
- **Zachęcanie uczniów do wyrażania swoich opinii:**Zaangażuj uczniów w proces uczenia się, prosząc ich o sugestie dotyczące najlepszych metod nauki. To nie tylko wzmacnia ich pozycję, ale także dostarcza cennych spostrzeżeń, które mogą być pomocne w dostosowywaniu metod nauczania.

Przykładowa aktywność: Stacje edukacyjne

- **Cel:**Zapewnić uczniom wiele sposobów korzystania z treści w oparciu o ich preferencje edukacyjne.
- **Potrzebne materiały:**Różnorodne zasoby (np. filmy, materiały do czytania, materiały praktyczne, interaktywne narzędzia cyfrowe) związane z tematem lekcji.
- **Instrukcje:**
    - Przygotuj w klasie różne stanowiska, z których każde będzie oferować unikalny sposób zgłębiania tematu lekcji (np. stanowisko do czytania, stanowisko do oglądania filmów, stanowisko do przeprowadzania eksperymentów praktycznych).
    - Pozwól uczniom wybierać stacje, które odwiedzą, biorąc pod uwagę ich

zainteresowania i preferowany styl uczenia się.

- Na koniec zorganizuj dyskusję grupową, aby podzielić się spostrzeżeniami z każdej stacji i podkreślić cele edukacyjne.

4. Praktyka refleksyjna: doskonalenie podejścia do dostosowywania instrukcji

Praktyka refleksyjna jest niezbędna do ciągłego doskonalenia podejścia do zaspokajania zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych. Regularna refleksja pomaga zidentyfikować, co działa dobrze, co można poprawić i jak lepiej wspierać uczniów.

Pytania do refleksji dla nauczycieli:

- Jak obecnie dostosowuję swój sposób nauczania do zróżnicowanych potrzeb moich uczniów? Jakie strategie okazały się najskuteczniejsze?
- Czy są uczniowie, którzy nadal mają trudności pomimo moich adaptacji? Jakiego dodatkowego wsparcia lub zmian mogą potrzebować?
- W jaki sposób mogę bardziej zaangażować moich uczniów w proces dostosowywania nauczania do ich potrzeb?
- Jakie zasoby lub formy wsparcia mogłyby mi pomóc w dalszym udoskonalaniu mojego podejścia do zróżnicowanego nauczania?

Wniosek

Dostosowanie się do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych jest fundamentalnym aspektem edukacji inkluzywnej. Dzięki elastyczności, zróżnicowanemu nauczaniu i podejściu skoncentrowanemu na uczniu, nauczyciele mogą stworzyć środowisko

klasowe, w którym wszyscy uczniowie czują się wspierani i zdolni do osiągnięcia pełnego potencjału. Niniejsza jednostka przedstawia praktyczne strategie dostosowywania metod nauczania oraz zachęca do ciągłej refleksji i adaptacji, aby sprostać zmieniającym się potrzebom każdego ucznia.

Ćwiczenia

Nazwa aktywności:	Wyzwanie związane z menu edukacyjnym: Dostosuj swoją ścieżkę edukacyjną
Rodzaj działalności:	➔ *Praca indywidualna* ➔ *Refleksja grupowa*
Cele edukacyjne: Maksymalnie 4 cele (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ *Zrozumieć i zastosować koncepcję zróżnicowanego nauczania poprzez dobór aktywności edukacyjnych, które najlepiej odpowiadają indywidualnym preferencjom i potrzebom.* ➔ *Rozwijanie samoświadomości własnego stylu uczenia się i mocnych stron.* ➔ *Zwiększ zaangażowanie i poczucie odpowiedzialności za proces uczenia się, pozwalając uczniom na podejmowanie decyzji dotyczących sposobu uczenia się.* ➔ *Zachęcaj do współpracy i dzielenia się różnymi podejściami do nauki.*
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	**Sprzęt:** ● Szablony menu edukacyjnego (drukowane lub cyfrowe) z różnymi opcjami aktywności ● Materiały do każdej aktywności (np. fragmenty do czytania, linki do filmów, materiały artystyczne, narzędzia interaktywne)

	• Urządzenia takie jak tablety lub komputery do aktywności cyfrowych • „Tablica menu” lub wykres pokazujący dostępne opcje **Zasoby:** • Przykładowe menu edukacyjne z różnymi kategoriami aktywności (np. „Przystawki” dla zadań wprowadzających, „Dania główne” dla podstawowych aktywności edukacyjnych, „Desery” dla aktywności dodatkowych) • Arkusze refleksji dla uczniów, umożliwiające ocenę wybranej przez nich ścieżki kształcenia i wyników **Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:** • Elastyczna konfiguracja sali lekcyjnej z różnymi stanowiskami lub obszarami, w których uczniowie mogą pracować samodzielnie lub w małych grupach • Cicha przestrzeń dla studentów preferujących zajęcia indywidualne
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	***Krok 1: Wprowadzenie do menu edukacyjnego (5 minut)*** • *Przedstaw koncepcję Menu nauki, wyjaśniając, że pozwala ono uczniom wybierać aktywności, które najlepiej odpowiadają ich stylowi uczenia się, zainteresowaniom i potrzebom.* • *Wyjaśnij, że podobnie jak w przypadku menu w restauracji, uczniowie będą mieli możliwość wyboru spośród różnych kategorii, aby móc przygotować zbilansowany „posiłek” obejmujący najważniejsze cele lekcji.* ***Krok 2: Eksploracja menu edukacyjnego (5 minut)*** • *Rozdaj szablony menu edukacyjnego lub wyświetl je na ekranie. Wyjaśnij każdą kategorię:* ○ ***Przystawki:****Zadania wprowadzające, które aktywizują*

	wcześniej nabytą wiedzę (np. szybkie quizy, dyskusje rozgrzewkowe). ○ ***Dania główne:****Podstawowe działania edukacyjne, podczas których odbywa się większa część nauki (np. oglądanie samouczka wideo, przeprowadzanie mini-eksperymentu, czytanie artykułu).* ○ ***Desery:****Zajęcia dodatkowe, które pozwalają na kreatywność i głębszą eksplorację (np. tworzenie plakatu, pisanie refleksji, dzielenie się spostrzeżeniami w małej grupie).* ***Krok 3: Wybór ścieżki edukacyjnej (10 minut)*** ● *Pozwól uczniom wybierać aktywności z menu. Zachęcaj ich do wyboru zbilansowanego „posiłku", wybierając co najmniej jedną aktywność z każdej kategorii.* ● *Dostarcz niezbędne materiały do każdej wybranej aktywności i upewnij się, że uczniowie rozumieją oczekiwania dotyczące jej ukończenia.* ***Krok 4: Zaangażowanie w aktywności (15–20 minut)*** ● *Uczniowie angażują się w wybrane przez siebie zajęcia, pracując samodzielnie lub w małych grupach, w zależności od potrzeb.* ● *Nauczyciele przemieszczają się, aby zapewnić wsparcie, odpowiedzieć na pytania i ułatwić zaangażowanie uczniów, dbając o to, aby wszyscy uczniowie byli skupieni na zadaniu i czerpali korzyści z wybranej przez siebie ścieżki edukacyjnej.* ***Krok 5: Refleksja grupowa i dzielenie się przemyśleniami (10 minut)*** ● *Po zakończeniu ćwiczeń zbierz uczniów na wspólną refleksję. Zachęć ich do podzielenia się:* ○ *Jakie zajęcia wybrali i dlaczego*

	○ *W jaki sposób ich wybory odpowiadały ich stylom uczenia się i potrzebom* ○ *Czego nauczyli się podczas zajęć* ● *Wykorzystaj tę refleksję, aby podkreślić wartość zróżnicowanego nauczania i istotność zrozumienia osobistych preferencji dotyczących uczenia się.* ***Krok 6: Osobista refleksja i informacja zwrotna (5 minut)*** ● *Przygotuj arkusze refleksji, aby uczniowie mogli indywidualnie ocenić swoje doświadczenia edukacyjne. Wskazówki mogą obejmować:* ○ *„Co podobało Ci się najbardziej w wybranych przez Ciebie aktywnościach?”* ○ *„W jaki sposób zajęcia pomogły Ci lepiej zrozumieć temat?”* ○ *„Co zmieniłbyś następnym razem, aby poprawić swoją naukę?”*
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	***Zalecane pytania do podsumowania aktywności:*** ● *Jak możliwość wyboru sposobu uczenia się wpłynęła na Twoje zaangażowanie i motywację?* ● *Która aktywność najlepiej odpowiada Twojemu stylowi uczenia się i dlaczego?* ● *W jaki sposób zrozumienie Twoich preferencji edukacyjnych może Ci pomóc w innych przedmiotach lub obszarach życia?* ● *Z jakimi wyzwaniami się spotkałeś i jak je pokonałeś?*

Jednostka 2: Rozwiązywanie problemów w środowiskach dynamicznych

Strona tytułowa

Tytuł jednostki: Rozwiązywanie problemów w dynamicznych środowiskach

Istotne słowa kluczowe: Rozwiązywanie problemów, dynamiczne środowiska, myślenie krytyczne, podejmowanie decyzji, elastyczność, innowacyjne rozwiązania

Część główna teorii

Wstęp

W dzisiejszym, dynamicznie zmieniającym się środowisku edukacyjnym, umiejętność skutecznego rozwiązywania problemów w dynamicznym otoczeniu jest kluczowa dla nauczycieli. Sale lekcyjne pełne są nieoczekiwanych wyzwań, od problemów behawioralnych i przeszkód w uczeniu się, po zmiany w dynamice klasy i wpływy zewnętrzne. Dla nauczycieli umiejętność radzenia sobie z tymi zawiłościami z kreatywnością i elastycznością jest kluczowa dla utrzymania pozytywnego i produktywnego środowiska edukacyjnego. Niniejsza jednostka koncentruje się na wyposażeniu nauczycieli w praktyczne strategie rozwiązywania problemów, podkreślając znaczenie krytycznego myślenia, współpracy i elastycznego podejmowania decyzji w reagowaniu na zróżnicowane i zmieniające się potrzeby

uczniów.

1. Zrozumienie środowisk dynamicznych: akceptacja złożoności

Środowiska dynamiczne charakteryzują się ciągłą zmianą, nieprzewidywalnością i koniecznością szybkiej adaptacji. W klasie może to oznaczać radzenie sobie z nieoczekiwanymi zachowaniami uczniów, problemami technologicznymi, zróżnicowanym poziomem zaangażowania uczniów lub zmianami w wymaganiach programowych. Zrozumienie natury środowisk dynamicznych pomaga nauczycielom przewidywać potencjalne wyzwania i przygotowywać się do skutecznego reagowania.

Kluczowe koncepcje:

- **Dynamiczne rozwiązywanie problemów:**Wymaga elastyczności i otwartości w stawianiu czoła wyzwaniom. Obejmuje to umiejętność szybkiego dostosowywania strategii w oparciu o nowe informacje lub zmieniające się okoliczności.
- **Myślenie krytyczne:**Umiejętność analizowania sytuacji, rozważania wielu perspektyw i oceny potencjalnych rozwiązań. Krytyczne myślenie jest niezbędne do podejmowania świadomych decyzji, które najlepiej odpowiadają potrzebom uczniów.
- **Kreatywne rozwiązania:**Zachęca do nieszablonowego myślenia i znajdowania innowacyjnych rozwiązań dla typowych problemów. Kreatywność w rozwiązywaniu problemów może prowadzić do bardziej angażujących i skutecznych rozwiązań.

Zastosowanie praktyczne:

Nauczyciele mogą zacząć od ćwiczenia rozwiązywania problemów w oparciu o scenariusze, gdzie analizują różne scenariusze zajęć i tworzą burzę mózgów, aby znaleźć potencjalne rozwiązania. Takie ćwiczenie pomaga budować pewność siebie i zdolność adaptacji w podejmowaniu decyzji w czasie rzeczywistym.

2. Strategie skutecznego rozwiązywania problemów w klasie

Skuteczne rozwiązywanie problemów wymaga ustrukturyzowanego podejścia, które pozwala nauczycielom systematycznie stawiać czoła wyzwaniom, zachowując jednocześnie elastyczność w reagowaniu na nowe informacje. Stosując te strategie, nauczyciele mogą stworzyć bardziej elastyczne i odporne środowisko w klasie.

Główne strategie:

- **Zidentyfikuj i zdefiniuj problem:**Jasno sformułowany problem to pierwszy krok do znalezienia rozwiązania. Obejmuje to zebranie informacji, obserwację problemu i zrozumienie jego wpływu na klasę.
- **Burza mózgów:**Generuj wiele potencjalnych rozwiązań bez natychmiastowej oceny ich wykonalności. To pobudza kreatywne myślenie i poszerza zakres możliwych reakcji.
- **Oceń i wybierz najlepsze rozwiązanie:**Oceń każde potencjalne rozwiązanie pod kątem takich kryteriów, jak skuteczność, wykonalność i wpływ na uczniów. Wybierz rozwiązanie, które najlepiej odpowiada oczekiwanemu rezultatowi.
- **Wdrażanie i refleksja:**Wdrażaj wybrane rozwiązanie i monitoruj jego skuteczność. Bądź gotowy na wprowadzanie niezbędnych zmian i zastanów się

nad rezultatami, aby wyciągnąć wnioski z doświadczenia.

Szczegółowy przykład:

Rozważmy scenariusz, w którym w klasie wprowadzane jest nowe narzędzie technologiczne, ale uczniowie mają trudności z jego efektywnym wykorzystaniem, co powoduje frustrację i dezorganizację. Nauczyciel może najpierw zidentyfikować konkretne problemy, z którymi borykają się uczniowie (np. brak przeszkolenia, trudności techniczne), przeprowadzić burzę mózgów i znaleźć rozwiązania (np. zapewnić szybki samouczek, stworzyć system wsparcia rówieśniczego), a następnie wybrać najbardziej praktyczne podejście do natychmiastowego wdrożenia. Refleksja nad tym procesem pomaga nauczycielowi dopracować podejście do przyszłych wyzwań związanych z technologią.

Wspólne rozwiązywanie problemów:

- **Zaangażuj uczniów w proces:**Angażowanie uczniów w rozwiązywanie problemów nie tylko wzmacnia ich, ale także dostarcza cennych spostrzeżeń na temat ich perspektyw. Na przykład, jeśli w klasie powtarza się konflikt, zapytaj uczniów o pomysły na jego rozwiązanie, tworząc w ten sposób środowisko sprzyjające współpracy i inkluzywności.
- **Współpraca rówieśnicza:**Współpracuj z kolegami, aby dzielić się strategiami i rozwiązaniami. Profesjonalne społeczności edukacyjne lub nauczanie zespołowe mogą zapewnić dodatkowe wsparcie i różnorodne perspektywy w rozwiązywaniu złożonych problemów.

3. Usprawnianie podejmowania decyzji w dynamicznych środowiskach

Podejmowanie decyzji w dynamicznym środowisku wymaga elastyczności, umiejętności ustalania priorytetów i gotowości do adaptacji, gdy sprawy nie idą zgodnie z planem. Nauczyciele, którzy potrafią szybko podejmować trafne decyzje, są lepiej przygotowani do radzenia sobie z nieoczekiwanymi wyzwaniami, które pojawiają się w klasie.

Kluczowe elementy skutecznego podejmowania decyzji:

- **Ustalanie priorytetów na podstawie wpływu:**Nie wszystkie problemy wymagają natychmiastowego działania. Naucz się priorytetyzować problemy w oparciu o ich wpływ na naukę i dobre samopoczucie uczniów. Zajmuj się najpierw problemami o wysokim priorytecie, jednocześnie odkładając na później te o niższym priorytecie.
- **Zaakceptuj elastyczność:**Bądź gotowy na zmianę kursu, jeśli decyzja nie przynosi oczekiwanych rezultatów. Elastyczność w podejmowaniu decyzji pozwala nauczycielom reagować na opinie i nowe informacje bez poczucia przywiązania do konkretnego podejścia.
- **Praktyka refleksyjna:**Regularna refleksja nad procesami decyzyjnymi pomaga nauczycielom wyciągać wnioski z własnych doświadczeń i doskonalić umiejętności rozwiązywania problemów. Zastanów się, co się sprawdziło, a co nie, i jak można udoskonalić decyzje, aby uzyskać lepsze rezultaty.

Przykładowa aktywność: Narzędzie „Macierz decyzyjna”

- **Cel:**Aby pomóc nauczycielom systematycznie oceniać potencjalne rozwiązania problemów występujących w klasie.
- **Potrzebne materiały:**Szablon macierzy decyzyjnej (wydrukowany lub cyfrowy), znaczniki i lista kryteriów oceny rozwiązań (np. wymagany czas, zaangażowanie studentów, wykonalność).
- **Instrukcje:**
  - Przedstaw częsty problem występujący w klasie (np. niskie zaangażowanie uczniów w lekcje).
  - Za pomocą macierzy decyzyjnej wypisz potencjalne rozwiązania w wierszach, a kryteria oceny w kolumnach.
  - Oceń każde rozwiązanie na podstawie kryteriów i zsumuj punkty, aby wskazać najbardziej obiecujące podejście.
  - Omów wyniki i podejmij decyzję o kolejnych krokach wdrożenia.

4. Praktyka refleksyjna: wzmacnianie umiejętności rozwiązywania problemów

Praktyka refleksyjna jest kluczem do doskonalenia umiejętności rozwiązywania problemów w dynamicznym środowisku. Regularnie analizując swoje podejście do rozwiązywania problemów, nauczyciele mogą identyfikować mocne strony, obszary rozwoju i możliwości udoskonalenia swoich strategii.

Pytania do refleksji dla nauczycieli:

- Jak obecnie podchodzę do rozwiązywania problemów w mojej klasie? Jakie strategie okazały się najskuteczniejsze?

- Czy w wyzwaniach, z którymi się mierzę, występują pewne schematy? Jak mogę przewidzieć te powtarzające się problemy i przygotować się na nie?
- Jak zaangażować uczniów w proces rozwiązywania problemów? Jaki ma to wpływ na dynamikę w klasie?
- W jaki sposób mogę poprawić swoje umiejętności podejmowania decyzji, aby lepiej poruszać się w skomplikowanych zagadnieniach środowiska nauczania?

Wniosek

Rozwiązywanie problemów w dynamicznym środowisku to kluczowa umiejętność dla nauczycieli, którzy dążą do tworzenia adaptacyjnych i responsywnych klas. Dzięki elastyczności, krytycznemu myśleniu i angażowaniu uczniów w proces nauczania, nauczyciele mogą skutecznie stawiać czoła wyzwaniom i tworzyć pozytywną atmosferę uczenia się. Niniejsza jednostka przedstawia praktyczne strategie i praktyki refleksyjne, które pozwalają nauczycielom poruszać się w złożonych środowiskach nauczania z pewnością siebie i kreatywnością.

Ćwiczenia

Nazwa aktywności:	Pokój zagadek do rozwiązywania problemów
Rodzaj działalności:	➔ *Praca grupowa* ➔ *Interaktywne wyzwanie*
Cele edukacyjne: **Maksymalnie 4 cele** (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ *Rozwijaj umiejętności krytycznego myślenia i wspólnego rozwiązywania problemów w dynamicznym środowisku.* ➔ *Ćwicz podejmowanie szybkich, elastycznych decyzji na*

	podstawie zmieniających się informacji i opinii zespołu. ➔ *Rozwijaj umiejętności pracy zespołowej i komunikacji, stawiając czoła złożonym wyzwaniom.* ➔ *Zdobądź pewność siebie w radzeniu sobie z nieprzewidywalnymi sytuacjami dzięki kreatywności i umiejętności dostosowywania się.*
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	**Sprzęt:** ● Karty z łamigłówkami lub wskazówki dotyczące typowych wyzwań klasowych (drukowane lub cyfrowe) ● Zamykane skrzynki lub cyfrowe kombinacje zamków (dla tematyki escape room) ● Rekwizyty do stworzenia atmosfery „pokoju zagadek” w klasie (opcjonalnie: timery, dekoracje) ● Urządzenia z dostępem do Internetu do celów badawczych lub rozwiązywania interaktywnych łamigłówek (jeśli zawierają elementy cyfrowe) **Zasoby:** ● Szablony escape roomów lub lista wyzwań związanych z zarządzaniem klasą, dostosowywaniem lekcji lub reagowaniem na potrzeby uczniów ● Arkusze refleksji do analizy po aktywności **Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:** ● Elastyczna przestrzeń klasowa umożliwiająca grupowe przemieszczanie się i interakcję ● Oddzielne „stacje” lub obszary, w których grupy mogą jednocześnie pracować nad różnymi łamigłówkami lub wyzwaniami
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	***Krok 1: Wprowadzenie do wyzwania Escape Room (5 minut)*** ● *Przedstaw koncepcję escape roomu jako zabawnego i*

interaktywnego wyzwania polegającego na rozwiązywaniu problemów. Wyjaśnij, że celem jest rozwiązanie serii zagadek związanych z wyzwaniami klasowymi, aby „uciec" z pokoju w określonym czasie.

- *Podkreśl, że ćwiczenie będzie wymagało pracy zespołowej, szybkiego myślenia i umiejętności dostosowywania się do nowych informacji.*

Krok 2: Przygotowanie sceny (5 minut)

- *Podziel uczniów na małe grupy (4-5 członków w każdej) i przydziel każdej grupie stację startową z unikalnym wyzwaniem.*
- *Podaj krótką historię lub scenariusz, aby przedstawić kontekst (np. „Jesteście zespołem nauczycieli w szkole, którzy stają w obliczu serii nieoczekiwanych wyzwań wymagających natychmiastowych rozwiązań, aby odblokować klasę i wznowić naukę").*

Krok 3: Rozwiązywanie wyzwań (20–25 minut)

- *Każda grupa pracuje nad serią zadań polegających na rozwiązywaniu problemów, takich jak:*
  - ***Zagadka 1:****Wyzwanie z zakresu zarządzania zachowaniem, w którym grupy muszą ustalić priorytety interwencji wobec ucznia zachowującego się niepokojąco, korzystając z podanych wskazówek.*
  - ***Zagadka 2:****Zadanie polegające na dostosowaniu lekcji do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych grup.*
  - ***Zagadka 3:****Scenariusz zarządzania kryzysowego, w którym grupy reagują na nagły konflikt w klasie, mając ograniczone informacje.*
- *Za rozwiązanie każdego zadania grupa otrzymuje klucz lub kod, który pomaga jej odblokować kolejną łamigłówkę, przybliżając ją do ostatecznej „ucieczki".*

Krok 4: Wyjście z pokoju i omówienie (10 minut)

- *Gdy wszystkie grupy ukończą swoje wyzwania, zbierz wszystkich, aby omówić swoje doświadczenia. Skorzystaj z podpowiedzi, takich jak:*
  - *Jakie strategie okazały się najskuteczniejsze w rozwiązywaniu Twoich problemów?*
  - *Jak Twoja grupa poradziła sobie z nieoczekiwanymi zmianami lub informacjami?*
  - *Czego dowiedziałeś się o rozwiązywaniu problemów i pracy zespołowej dzięki temu ćwiczeniu?*

Krok 5: Refleksja i zastosowanie (5 minut)

- *Przygotuj arkusze refleksji, aby uczniowie mogli indywidualnie ocenić podejście swojej grupy i swój osobisty wkład. Polecenia mogą obejmować:*
  - *„Które wyzwanie wydawało Ci się najtrudniejsze i dlaczego?”*
  - *„Jak dostosowałeś swoje podejście, kiedy początkowe rozwiązanie nie zadziałało?”*
  - *„Które umiejętności zdobyte w tym ćwiczeniu możesz wykorzystać w rzeczywistych sytuacjach w klasie?”*

Zalecane pytania do podsumowania aktywności:

- *Jak presja czasu wpłynęła na proces rozwiązywania problemów?*
- *Jakie strategie pomogły Twojemu zespołowi zachować elastyczność i otwartość na nowe pomysły?*
- *W jaki sposób dynamiczne środowisko escape roomu symulowało prawdziwe wyzwania występujące w klasie?*
- *W jaki sposób możesz wykorzystać umiejętności ćwiczone dzisiaj w codziennym nauczaniu?*

Zalecane pytania do omówienia aktywności:	***Zalecane pytania do podsumowania aktywności:*** ● *Jak presja czasu wpłynęła na Twój proces rozwiązywania problemów?* ● *Jakie strategie pomogły Twojemu zespołowi zachować elastyczność i otwartość na nowe pomysły?* ● *W jaki sposób dynamiczne środowisko escape roomu symulowało prawdziwe wyzwania występujące w klasie?* ● *W jaki sposób możesz wykorzystać umiejętności ćwiczone dzisiaj w codziennym nauczaniu?*

Jednostka 3: Zarządzanie klasą responsywną

Strona tytułowa

Tytuł jednostki: Responsywne zarządzanie klasą

Istotne słowa kluczowe: Zarządzanie klasą, strategie reagowania, zaangażowanie uczniów, interwencje behawioralne, edukacja włączająca

Część główna teorii

Wstęp

Bądźmy szczerzy – zarządzanie klasą to nie tylko zasady. Chodzi o stworzenie przestrzeni, w której każdy czuje się bezpiecznie i jest gotowy do nauki. Elastyczne zarządzanie klasą polega na „dostrzeganiu" sytuacji i dostosowywaniu się do sytuacji na bieżąco. Nie chodzi tu tylko o dyscyplinę, ale o zrozumienie uczniów i dostosowanie się do ich sytuacji. Ta jednostka zawiera praktyczne wskazówki, jak stworzyć pozytywne i elastyczne środowisko, w którym zarówno Ty, jak i Twoi uczniowie możecie się rozwijać.

1. Zrozumienie responsywnego zarządzania klasą: to coś więcej niż zasady

Responsywne zarządzanie oznacza, że nie tylko egzekwujesz zasady, ale budujesz relacje. Celem jest stworzenie w klasie miejsca, w którym szacunek i elastyczność idą w parze. Nie chodzi o to, by być nauczycielem „przyjemnym" ani „surowym". Chodzi o to,

by być nauczycielem, który słucha, rozumie i dostosowuje się.

Kluczowe koncepcje:

- ***Zarządzanie proaktywne a reaktywne:****Proaktywność polega na takim planowaniu, aby problemy nie pojawiały się tak często – jasne oczekiwania, angażujące wnioski i budowanie silnych relacji. Gdy pojawiają się problemy, zarządzanie reaktywne oznacza rozważne podejście do nich, a nie tylko ich uciszanie.*
- ***Dyscyplina skoncentrowana na uczniu:****Zamiast po prostu powiedzieć: „Masz kłopoty", takie podejście pomaga uczniom zastanowić się nad swoimi działaniami. Chodzi o to, by nauczyć ich dokonywania lepszych wyborów, a nie tylko ślepego przestrzegania zasad.*
- ***Zarządzanie uwzględniające różnice kulturowe:****Każdy uczeń wnosi do klasy swoje własne pochodzenie. Wrażliwość kulturowa oznacza rozpoznawanie i szanowanie tych różnic oraz dbanie o to, aby każdy uczeń czuł się częścią grupy.*

Zastosowanie praktyczne:

Łatwym sposobem na początek jest zaangażowanie uczniów w tworzenie zasad obowiązujących w klasie. Kiedy sami ustalają oczekiwania, chętniej będą ich przestrzegać. Ponadto pokazuje to, że ich zdanie ma znaczenie.

2. Strategie wdrażania responsywnego zarządzania klasą

Zarządzanie klasą jest jak posiadanie zestawu narzędzi – potrzebujesz różnych narzędzi w różnych sytuacjach. Porozmawiajmy o kilku praktycznych strategiach, które pomogą

Ci stworzyć responsywne i pozytywne środowisko.

Główne strategie:

- ***Wzmocnienie pozytywne:****Przyłap swoich uczniów na robieniu czegoś dobrze i pochwal ich. Nie musi to być wielka sprawa – proste „Dobra robota” lub „Zauważyłem, że byłeś skupiony” może zrobić ogromną różnicę.*
- ***Jasne i spójne oczekiwania:****Dzieci radzą sobie lepiej, gdy wiedzą, czego się od nich oczekuje. Wyjaśnij wszystko od samego początku i zadbaj o to, by oczekiwania były spójne. To daje poczucie bezpieczeństwa i pomaga uczniom zrozumieć granice.*
- ***Elastyczne siedzenie i ruch:****Niektóre dzieci potrzebują ruchu. Pozwól im. Elastyczne opcje miejsc siedzących lub krótkie przerwy na ruch mogą pomóc uczniom, którzy mają trudności z siedzeniem w miejscu, pozostać zaangażowanymi i skupionymi.*

Szczegółowy przykład:

Załóżmy, że Jamie nie może usiedzieć na miejscu. Zamiast ciągłych przypomnień, możesz pozwolić mu korzystać z biurka, przy którym może stać, albo dać mu „zadanie”, które pozwoli mu się poruszać, na przykład rozdawanie papierów. Chodzi o to, by skierować tę energię na coś produktywnego, zamiast z nią walczyć.

Tworzenie responsywnego środowiska:

- ***Spotkania poranne lub odprawy:****Rozpocznij dzień od krótkiej rozmowy. Zapytaj, jak się czują i na co czekają. To prosty sposób na zbudowanie więzi i zorientowanie się, co dzieje się z Twoimi uczniami.*
- ***Arkusze do refleksji nad zachowaniem:****Korzystaj z arkuszy refleksji, gdy uczniowie*

popełnią błąd. Zamiast po prostu wymierzać kary, arkusze te pomagają im zastanowić się nad tym, co się stało, dlaczego nie był to najlepszy wybór i co mogliby zrobić inaczej następnym razem.

3. Rozwiązywanie problemów dzięki zarządzaniu responsywnemu

Niezależnie od tego, jak dobrze zaplanujesz, na drodze pojawią się przeszkody. Zarządzanie responsywne polega na radzeniu sobie z takimi sytuacjami ze spokojem i jasnością. Nie chodzi o to, by mieć wszystkie odpowiedzi, ale o to, by być gotowym na zmiany i wypróbowywanie nowych podejść.

Typowe wyzwania:

- ***Radzenie sobie z zachowaniami destrukcyjnymi:****Zakłócenia się zdarzają. Kluczem jest zachowanie spokoju i reagowanie na zachowanie, a nie na ucznia. Zastanów się, dlaczego tak się dzieje i jak możesz temu zaradzić.*
- ***Utrzymywanie zaangażowania:****Utrzymanie zaangażowania dzieci może być trudne, zwłaszcza gdy w klasie są różne potrzeby i zainteresowania. Zmieniaj metody nauczania – stosuj ćwiczenia praktyczne, pracę w grupach, a nawet szybką grę, aby urozmaicić materiał.*
- ***Równoważenie potrzeb indywidualnych i grupowych:****Każdy uczeń jest inny i czasami czujesz się, jakbyś musiał żonglować wieloma rzeczami. Sztuką jest być elastycznym. Czasami trzeba skupić się na jednostce, a czasami na grupie. Chodzi o równowagę.*

Strategie stawiania czoła wyzwaniom:

- ***Zachowaj spokój i opanowanie:****Twoja reakcja nadaje ton. Jeśli zachowasz spokój, Twoi uczniowie prawdopodobnie zrobią to samo. Mów spokojnym głosem, zachowaj swobodną mowę ciała i poświęć chwilę, jeśli będzie to potrzebne.*
- ***Praktyki naprawcze:****W przypadku konfliktów stosuj praktyki naprawcze, takie jak kręgi klasowe czy mediacje rówieśnicze. Takie podejście pomaga uczniom przedyskutować problem, zrozumieć perspektywy innych i znaleźć wspólne rozwiązanie.*
- ***Dostosowywanie w locie:****Bądź gotowy na zmianę kierunku, jeśli coś nie działa. Zmiana kierunku jest w porządku, niezależnie od tego, czy chodzi o zmianę lekcji, czy krótką przerwę. Twoja elastyczność pokazuje uczniom, że można się dostosować, gdy sprawy nie idą zgodnie z planem.*

Przykładowa aktywność: „Tablica odprawy klasowej”

- ***Cel:****Aby dać uczniom szybki sposób na podzielenie się swoimi odczuciami każdego dnia.*
- ***Potrzebne materiały:****Tablica ogłoszeń, karteczki samoprzylepne i długopisy.*
- ***Instrukcje:***
  - *Podziel tablicę na sekcje, takie jak „Dobre samopoczucie”, „Potrzebuję pomocy” lub „Miałem ciężki dzień”.*
  - *Gdy uczniowie przychodzą do klasy, umieszczają karteczkę samoprzylepną w sekcji, która odpowiada ich nastrojowi.*
  - *Potraktuj to jako szybką migawkę, aby ocenić nastrój klasy i w razie potrzeby*

dostosuj swoje plany.

4. Praktyka refleksyjna: doskonalenie umiejętności zarządzania responsywnego

Poświęcenie czasu na refleksję nad swoim podejściem to nie tylko miły dodatek – to konieczność. Pomaga dostrzec, co działa, co nie i jak można je stale udoskonalać.

Pytania do refleksji dla nauczycieli:

- *Jak radzę sobie z zakłóceniami? Czy moje metody pomagają uczniom uczyć się i rozwijać dzięki swoim działaniom?*
- *Które strategie najlepiej sprawdzają się w utrzymywaniu zaangażowania uczniów? Gdzie mógłbym spróbować czegoś innego?*
- *W jaki sposób mogę mieć pewność, że moje podejście do zarządzania uwzględnia różnorodność w mojej klasie?*
- *Co mogę zrobić, aby bardziej zaangażować moich uczniów w kształtowanie środowiska, w którym działamy w klasie?*

Wniosek

Responsywne zarządzanie klasą to coś więcej niż tylko utrzymanie porządku. Chodzi o stworzenie przestrzeni, w której każdy uczeń czuje się zauważony, wysłuchany i wspierany. Koncentrując się na pozytywnym wzmocnieniu, jasnych oczekiwaniach i gotowości do dostosowania się, możesz zbudować kulturę klasy, która dopasuje się do potrzeb uczniów. Pamiętaj, że chodzi o budowanie więzi, kierowanie i pomaganie każdemu uczniowi poczuć się pewnie i kompetentnie.

Ćwiczenia

Nazwa aktywności:	Słoik dobrego samopoczucia
Rodzaj działalności:	➔ *Aktywność grupowa* ➔ *Codzienna rutyna*
Cele edukacyjne: Maksymalnie 4 cele (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ *Promuj pozytywne zachowania i wzmacniaj oczekiwania w klasie poprzez pozytywne wzmacnianie.* ➔ *Zachęcaj uczniów, aby doceniali i świętowali dobre uczynki innych.* ➔ *Pielęgnuj poczucie wspólnoty i wsparcia w klasie.*
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	**Sprzęt:** ● Przezroczysty słoik lub pojemnik z etykietą „Słoik dobrego samopoczucia” ● Karteczki papieru lub karteczki samoprzylepne ● Długopisy lub markery **Zasoby:** ● Wyznaczone miejsce w klasie na Słoik Dobrego Samopoczucia ● Opcjonalnie: drobne nagrody lub zachęty (np. dodatkowa przerwa, impreza klasowa) **Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:** ● Centralne, łatwo dostępne miejsce w klasie na słoik

Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	***Wyjaśnienie i przypisanie działań:*** ***Krok 1: Wprowadzenie do Słoika Dobrego Samopoczucia (5 minut)*** ● *Przedstaw uczniom Słoik Dobrego Samopoczucia. Wyjaśnij, że to sposób na docenianie i celebrowanie pozytywnych działań, które dostrzegają u siebie nawzajem.* ● *Powiedz, że za każdym razem, gdy zauważą, że ktoś zrobił coś miłego, pomocnego lub wykazał się dużym zaangażowaniem, mogą to zapisać na karteczce papieru i wrzucić do słoika.* ***Krok 2: Przygotowanie słoika (5 minut)*** ● *Umieść słoik w centralnym miejscu w klasie, tak aby każdy miał do niego łatwy dostęp.* ● *Przygotuj w pobliżu kartki papieru i długopisy, aby uczniowie mogli szybko zanotować swoje obserwacje.* ***Krok 3: Korzystanie ze słoika Feel-Good (w toku)*** ● *Zachęcaj uczniów do korzystania ze słoika w ciągu dnia. Podkreśl, że mogą zapisywać wszystko, co pozytywnego zauważą, na przykład pomoc koledze z klasy w zadaniu, skupienie czy życzliwość.* ● *Możesz też od czasu do czasu zapisywać własne notatki i umieszczać je w słoiku, demonstrując w ten sposób rodzaje zachowań, które chciałbyś, aby zostały rozpoznane.* ***Krok 4: Celebrowanie pozytywów (co tydzień, 10 minut)*** ● *Pod koniec każdego tygodnia zbierz klasę i przeczytaj kilka notatek ze słoika. Świętuj zauważone pozytywne działania i omów, jak wpłynęły one na atmosferę w klasie.* ● *Opcjonalnie możesz wyznaczyć sobie cel, ile notatek chcesz*

	zebrać do końca tygodnia. Jeśli cel zostanie osiągnięty, klasa może otrzymać małą nagrodę, np. dodatkowy czas na zabawę lub ciekawą aktywność grupową. ***Krok 5: Refleksja nad wpływem (5 minut)*** ● *Po pochwaleniu się notatkami, przeprowadź krótką rozmowę ze swoimi uczniami na temat tego, jakie to uczucie doceniać pozytywne zachowanie i być za nie docenianym.* ● *Zadaj pytania takie jak:* ○ *Jakie to uczucie włożyć notatkę do słoika?* ○ *Co zauważyłeś w naszej klasie, gdy skupiliśmy się na pozytywnych działaniach?* ○ *Jak możemy nadal wspierać się nawzajem i być najlepszymi?*
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	● *W jaki sposób korzystanie ze Słoika Dobrego Samopoczucia zmieniło nasze zachowanie wobec siebie?* ● *W jaki inny sposób możemy rozpoznać dobre zachowanie i pozytywne działania?* ● *Jak się czułeś, widząc, że twoi koledzy z klasy zauważą twoje działania?*

Podsumowanie modułu

Moduł 5,**„Adaptowalność i elastyczność”**Skupiliśmy się na praktycznych strategiach,

które pomagają nam tworzyć klasy responsywne, inkluzywne i gotowe na wszystko. Omówiliśmy, jak dostosować nauczanie do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych, rozwiązywać problemy w dynamicznych sytuacjach i zarządzać klasami w sposób wspierający każdego ucznia. Oto krótkie podsumowanie najważniejszych wniosków:

1. Dostosowywanie się do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych:

W Jednostce 1 zgłębialiśmy znaczenie rozpoznawania i reagowania na różne style uczenia się, zdolności i pochodzenie naszych uczniów. Dowiedzieliśmy się, że elastyczność w nauczaniu – poprzez stosowanie zróżnicowanych metod nauczania i oferowanie uczniom różnych opcji – zapewnia każdemu szansę na sukces. Chodzi o wprowadzanie drobnych zmian, które mają duży wpływ na zaangażowanie i zrozumienie.

2. Rozwiązywanie problemów w środowiskach dynamicznych:

W jednostce 2 skupiliśmy się na akceptacji nieprzewidywalnej natury klasy. Ćwiczyliśmy zachowanie spokoju, szybkie myślenie i angażowanie uczniów w poszukiwanie rozwiązań. Koncentrując się na myśleniu krytycznym i zdolności adaptacji, potrafimy radzić sobie z niespodziankami – niezależnie od tego, czy jest to awaria techniczna, problem z zachowaniem, czy po prostu nieudana lekcja. Nacisk położono na postrzeganie wyzwań jako szans na rozwój, a nie przeszkód.

3. Zarządzanie klasą w sposób elastyczny:

W jednostce 3 odeszliśmy od tradycyjnego podejścia dyscyplinarnego na rzecz bardziej responsywnego. Chodzi o stworzenie pozytywnej kultury w klasie, w której oczekiwania są jasne, uczniowie czują się szanowani, a ich zachowanie jest kształtowane poprzez

zrozumienie i empatię. Przyjrzeliśmy się strategiom takim jak pozytywne wzmocnienie, ustalanie spójnych zasad i stosowanie praktyk naprawczych, aby zbudować społeczność, w której każdy czuje się częścią grupy.

Najważniejsze wnioski:

- **Elastyczność jest niezbędna:**Niezależnie od tego, czy chodzi o nauczanie, rozwiązywanie problemów czy zarządzanie zachowaniem, elastyczność pozwala nam sprostać potrzebom naszych uczniów i stworzyć sprzyjające środowisko nauki.
- **Zaangażowanie poprzez zdolność adaptacji:**Dostosowując nasze podejście, utrzymujemy zaangażowanie i motywację uczniów. Nie chodzi tylko o zmianę tego, czego uczymy, ale o sposób, w jaki to robimy.
- **Budowanie pozytywnej kultury:**W klasie, w której panuje swoboda, nie chodzi tylko o porządek; to miejsce, w którym uczniowie czują się bezpiecznie, są rozumiani i gotowi do uczestnictwa.

Pod koniec tego modułu powinieneś czuć się lepiej przygotowany do radzenia sobie ze złożonością zajęć w klasie, korzystając z zestawu elastycznych strategii. Pamiętaj, że chodzi o otwartość na zmiany, wypróbowywanie nowych podejść i ciągłe stawianie potrzeb uczniów w centrum swoich działań. Dzięki elastyczności i adaptacji możemy tworzyć klasy, które są nie tylko miejscami nauki, ale także społecznościami rozwoju i wsparcia.

Moduł 6 Budowanie i integracja społeczności

Wprowadzenie do modułu

1. Strona tytułowa

- Tytuł modułu

Budowanie społeczności i integracja

Ten moduł omawia podstawowe zasady budowania społeczności i integracji w środowisku edukacyjnym, koncentrując się na tworzeniu inkluzywnych środowisk edukacyjnych. Analizuje on różnicę między społecznością a społeczeństwem, strategie budowania poczucia przynależności oraz rolę relacji w integracji uczniów. Szczególną uwagę poświęcono wyzwaniom, przed którymi stoją uczniowie-uchodźcy, oraz najlepszym praktykom wspierającym ich integrację.

- Odpowiednie słowa kluczowe

Społeczność, integracja, przynależność, włączanie, edukacja, relacje, studenci-uchodźcy, wsparcie rówieśnicze, wrażliwość kulturowa, spójność społeczna

Jednostka 1: WPROWADZENIE DO BUDOWANIA I INTEGRACJI SPOŁECZNOŚCI

Strona tytułowa

Tytuł jednostki

Wprowadzenie do budowania społeczności i integracji

Podtytuł/Opis (ok. 500 znaków)
Ta jednostka wprowadza koncepcję społeczności w środowisku edukacyjnym, odróżniając ją od społeczeństwa i podkreślając jej rolę w budowaniu poczucia przynależności i współpracy. Omawia kluczowe elementy, takie jak wspólne wartości, relacje i inkluzywność, szczególnie w kontekście wspierania uczniów będących uchodźcami. Nauczyciele zdobędą wiedzę na temat tworzenia przyjaznego środowiska w klasie, które sprzyja wartościowym interakcjom i integracji.

Odpowiednie słowa kluczowe
Społeczność, społeczeństwo, integracja w klasie, wspólne wartości, relacje, przynależność, edukacja uchodźców, wrażliwość kulturowa, integracja społeczna

Część główna teorii

Na początek

Pomyśl o swoich doświadczeniach w grupie. Co sprawiło, że Twoi uczniowie poczuli się zaangażowani?

CZYM JEST SPOŁECZNOŚĆ I BUDOWANIE SPOŁECZNOŚCI W SZKOLE?

Społeczność to wspierająca się grupa społeczna, której członkowie czują się przynależni i dzielą

wspólne zainteresowania, doświadczenia lub cele. Szczególnie we wspólnocie uczącej się, członkowie (zarówno uczniowie, jak i instruktorzy) angażują się we wspólne badania i zapewniają sobie nawzajem wsparcie akademickie i społeczne. Budowanie wspólnoty w klasie polega na tworzeniu przestrzeni, w której uczniowie i instruktorzy są zaangażowani w realizację wspólnego celu edukacyjnego i osiągają sukcesy poprzez częstą współpracę i interakcje społeczne. Dzięki celowemu planowaniu i przemyślanym wyborom pedagogicznym, pielęgnowanie i wzmacnianie pozytywnych interakcji między uczestnikami klasy staje się istotnym elementem budowania wspólnoty klasowej.

RÓŻNICA MIĘDZY SPOŁECZEŃSTWEM A WSPÓLNOTĄ

Wyobraź sobie społeczeństwo jako duże miasto z wieloma dzielnicami, sklepami i ludźmi z różnych środowisk. Każda dzielnica jest jak społeczność w obrębie tego miasta – zżyta grupa sąsiadów, którzy dobrze się znają i dzielą wspólne zainteresowania. Miasto reprezentuje społeczeństwo, większą strukturę, w której istnieją wszystkie te dzielnice i społeczności. Tak jak miasto ma swoje ogólne zasady i instytucje, tak społeczeństwo ma swoje własne normy i systemy. Społeczności są jak przyjazne twarze, które widzisz na swojej ulicy, podczas gdy społeczeństwo to ogromne miasto, które łączy wszystkie te społeczności. Mówiąc dokładniej, społeczeństwo to złożona sieć powiązanych ze sobą jednostek, społeczności, instytucji i grup w określonym kontekście geograficznym i kulturowym.okładkaZróżnicowane populacje o odmiennych wartościach, przekonaniach i zainteresowaniach, wchodzące w interakcje poprzez złożone relacje. Społeczeństwa często obejmują wiele społeczności i regionów, wpływając na kulturę, edukację i normy społeczne na większą skalę. Ze względu na swoją wielkość i zasięg, społeczeństwa mają znaczący wpływ na kształtowanie szerszej polityki edukacyjnej.
i praktyk, co wymaga współpracy różnych społeczności i instytucji w celu sprostania wyzwaniom edukacyjnym na szczeblu krajowym i globalnym.

Z drugiej strony, społeczność to ściśle powiązana grupa osób, które łączy bliskość geograficzna,

wspólne wartości i poczucie przynależności. Charakteryzuje się ona bliskimi interakcjami i silnymi relacjami, sprzyjającymi wzajemnemu zrozumieniu i współpracy. W obrębie społeczności praktyki edukacyjne mogą być bardziej spersonalizowane i elastyczne, bezpośrednio odpowiadając na potrzeby jej członków. Społeczności często stanowią fundament budowania silnych relacji i zaufania, które są niezbędne dla efektywnego środowiska edukacyjnego.

Dlaczego to takie ważne?

Zrozumienie różnicy między społecznością a społeczeństwem jest kluczowe, zwłaszcza w kontekście strategii i podejść edukacyjnych. Podczas gdy wiele istniejących zasobów edukacyjnych koncentruje się na szeroko pojętych strukturach i mechanizmach społecznych, nasza praca wymaga głębszego zrozumienia mniejszych, bardziej intymnych środowisk, w których faktycznie odbywa się proces uczenia się – a mianowicie szkół i sal lekcyjnych. Środowiska te są często bardziej hermetyczne, charakteryzują się ścisłymi relacjami, bezpośrednimi interakcjami i wspólnym poczuciem tożsamości wśród członków. Ta specyfika wymaga odrębnego podejścia do nauczania i uczenia się, takiego, które uwzględnia i dostosowuje się do unikalnej dynamiki danej społeczności.

W specyficznym kontekście edukacji uchodźców, zrozumienie różnicy między społecznością a społeczeństwem staje się jeszcze ważniejsze. Uczniowie-uchodźcy często pochodzą z środowisk, w których poczucie wspólnoty zostało zaburzone lub całkowicie utracone z powodu przesiedlenia. Wkraczając w nowe środowisko edukacyjne, uczniowie ci mogą napotkać poważne trudności w integracji z istniejącą społecznością. Sukces ich integracji zależy w dużej mierze od gotowości i zdolności społeczności do adaptacji, przyjęcia i wsparcia.

CIEKAWOSTKA

Jeśli chodzi o społeczność, jednym z najbardziej fascynujących przykładów w świecie zwierząt jest surykatka. Te małe, społeczne stworzenia stanowią niezwykłą ilustrację tego, co znaczy żyć w

zżytej, wspierającej się społeczności, podobnej do tej, którą staramy się budować w szkołach.

Surykatki, zamieszkujące suche regiony Afryki Południowej, żyją w grupach zwanych „gangami" lub „klanami". Każdy klan stanowi wzór współpracy i wzajemnego wsparcia, często liczący od 20 do 50 osobników, które wspólnie walczą o przetrwanie w surowym środowisku pustyni. W klanie surykatek każdy członek odgrywa określoną rolę, czy to stojąc na straży, chroniąc grupę przed drapieżnikami, szukając pożywienia, czy opiekując się potomstwem. Ten podział pracy i współodpowiedzialność sprawiają, że ich społeczność jest tak odporna i skuteczna.

Znaczenie dla społeczności klasowych:

Wspólne cele Podobnie jak surykatki, członkowie społeczności klasowej odnoszą sukcesy, gdy współpracują ze sobą, dążąc do wspólnych celów. Niezależnie od tego, czy chodzi o sukces w projekcie grupowym, czy o wzajemne wspieranie się w trudnych lekcjach, poczucie jedności i współpracy w klasie może być równie silne, jak w klanie surykatek.

Wzajemne wsparcie:W społecznościach surykatek jednostki polegają na sobie nawzajem w kwestii bezpieczeństwa i dobrostanu. Odzwierciedla to sposób, w jaki uczniowie i nauczyciele w sprawnie funkcjonującej klasie wspierają się nawzajem, tworząc bezpieczne i wspierające środowisko, w którym każdy może odnieść sukces. W kontekście edukacji uchodźców to wzajemne wsparcie jest jeszcze ważniejsze, ponieważ uczniowie z różnych środowisk mogą potrzebować dodatkowej pomocy, aby czuć się bezpiecznie i zintegrowani.

Adaptowalność i odporność: Surykatki znane są ze swojej zdolności adaptacji i odporności, cech niezbędnych w każdej społeczności, szczególnie w środowisku edukacyjnym.

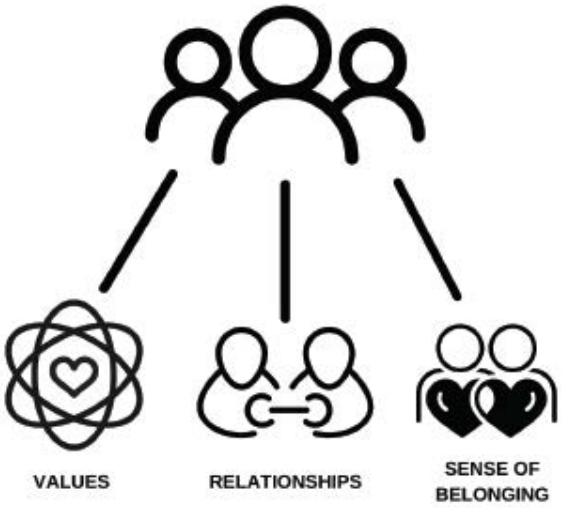

WARTOŚCI

Podstawą każdej społeczności są wspólne wartości i cele. Stanowią one fundament jedności, determinując zachowania i decyzje grupy. W klasie wspólne wartości mogą obejmować szacunek,

empatię i zaangażowanie we wspólną naukę, a wspólne cele – osiągnięcia akademickie i tworzenie sprzyjającego środowiska edukacyjnego. Kiedy uczniowie i nauczyciele podzielają te wartości i cele, powstaje wspólny cel, który wzmacnia społeczność i napędza zbiorowy sukces.

POCZUCIE PRZYNALEŻNOŚCI

Poczucie przynależności to emocjonalny klej spajający społeczność. To poczucie, że każdy członek jest integralną częścią grupy, cenioną za to, kim jest i co wnosi. W środowisku klasowym pielęgnowanie poczucia przynależności gwarantuje, że każdy uczeń czuje się włączony, szanowany i związany z rówieśnikami i nauczycielami. Jest to szczególnie ważne dla uczniów uchodźców, którzy mogą odnajdywać się w nowym środowisku kulturowym i szukać swojego miejsca w społeczności. Silne poczucie przynależności może znacząco zwiększyć ich zaangażowanie, pewność siebie i ogólne samopoczucie.

RELACJE

Silne, pozytywne relacje stanowią podstawę każdej prężnie rozwijającej się społeczności. Relacje te można zrozumieć zarówno na poziomie indywidualnym, jak i grupowym, a każda z nich odgrywa kluczową rolę w budowaniu spójnego środowiska klasowego.

a. Relacje indywidualne

Relacje nauczyciel-uczeń: Relacja między nauczycielem a indywidualnym uczniem jest fundamentem jego sukcesu. Pozytywna relacja opiera się na zaufaniu, wzajemnym szacunku i otwartej komunikacji. Dla uczniów, zwłaszcza tych z rodzin uchodźczych, wsparcie i zrozumienie nauczyciela może znacząco wpłynąć na ich zdolność adaptacji i rozwoju w nowym środowisku edukacyjnym. Nauczyciele, którzy poświęcają czas na zrozumienie indywidualnych potrzeb i pochodzenia swoich uczniów, mogą lepiej wspierać ich rozwój akademicki i osobisty.

Relacje między uczniami: Relacje między uczniami są równie ważne. Te relacje rówieśnicze

pomagają stworzyć wspierającą sieć w klasie, umożliwiając uczniom współpracę, dzielenie się pomysłami i oferowanie wzajemnego wsparcia. Dla uczniów uchodźców nawiązywanie przyjaźni z rówieśnikami może być kluczowe w przezwyciężaniu poczucia izolacji i budowaniu poczucia przynależności. Zachęcanie do pozytywnych interakcji i pracy w grupie pomaga pielęgnować te więzi, przyczyniając się do budowania bardziej inkluzywnej i spójnej społeczności klasowej.

b. Relacje grupowe

Nauczyciel-uczniowie jako grupa: Dynamika między nauczycielem a całą klasą ma kluczowe znaczenie dla nadania tonu społeczności klasowej. Relacja ta polega na budowaniu kultury grupowej, która odzwierciedla wspólne wartości i oczekiwania. Kiedy nauczyciel skutecznie pielęgnuje pozytywne relacje z klasą jako całością, tworzy środowisko zaufania, szacunku i współpracy. Ta wspólna relacja pomaga uczniom czuć się bezpiecznie i wspieranym, zachęcając ich do aktywnego uczestnictwa i pełnego zaangażowania w proces uczenia się.

Dynamika grupy uczniów: Ogólne relacje między uczniami jako grupą wpływają na środowisko społeczne klasy. Silna dynamika grupy, w której uczniowie czują się ze sobą związani i dobrze ze sobą współpracują, wzmacnia poczucie wspólnoty. Ważne jest pielęgnowanie tożsamości grupowej, obejmującej wszystkich uczniów, aby nikt nie czuł się marginalizowany. Dla uczniów uchodźców integracja z tą dynamiką grupy ma kluczowe znaczenie dla ich sukcesów społecznych i akademickich. Działania promujące pracę zespołową i wspólne rozwiązywanie problemów mogą wzmocnić te relacje grupowe, czyniąc klasę bardziej zjednoczoną i wspierającą się społecznością.

Ta trójca fundamentalnych elementów wspólnoty – Wspólne Wartości i Cele, Relacje oraz Poczucie Przynależności – jest niezbędna do zrozumienia dynamiki panującej w środowisku klasowym. W miarę postępów w procesie edukacyjnym uczniowie często rozwijają swoje osobiste wartości, na które wpływ ma ich zróżnicowane pochodzenie i więzi nawiązywane z innymi. Ta różnorodność wartości i środowisk naturalnie prowadzi do powstawania mniejszych społeczności w klasie, takich

jak grupy przyjaciół, które stanowią mniejsze części większej społeczności klasowej. Te mniejsze grupy często tworzą się wokół wspólnych zainteresowań, podobnego pochodzenia lub potrzeby wzajemnego wsparcia. Chociaż te podspołeczności mogą być pozytywne, oferując uczniom poczucie przynależności i bliskiego wsparcia, mogą również mieć wady, jeśli stają się wykluczające lub wzmacniają kliki. Istnienie tych mniejszych społeczności może mieć zarówno pozytywny, jak i negatywny wpływ na ogólną atmosferę w klasie. Z drugiej strony, mogą one stanowić sieć bezpieczeństwa dla uczniów, dając im poczucie zrozumienia i wsparcia. Może to być szczególnie korzystne dla uczniów, którzy w przeciwnym razie mogliby czuć się odizolowani, na przykład tych pochodzących z mniejszości lub tych, którzy dopiero zaczynają naukę w szkole. Z drugiej strony, jeśli grupy te staną się zbyt hermetyczne, mogą prowadzić do podziałów w klasie, utrudniając budowanie spójnej i inkluzywnej społeczności. W najgorszych przypadkach może to prowadzić do powstawania hierarchii społecznych lub nękania, w wyniku którego niektórzy uczniowie są marginalizowani.

Poczucie przynależności wśród uczniów jest w dużym stopniu kształtowane przez czas spędzany razem poza godzinami szkolnymi. Niezależnie od tego, czy spotykają się po lekcjach, uczestniczą w zajęciach pozalekcyjnych, czy po prostu spędzają czas w towarzystwie, to właśnie te interakcje często tworzą prawdziwe, trwałe więzi. Doświadczenia te pomagają uczniom postrzegać siebie jako część grupy, wzmacniając ich poczucie przynależności i więzi.

Co więcej, wartości, którymi dzielą się uczniowie w tych mniejszych grupach, często przekładają się na klasę, wpływając na ich interakcje w czasie zajęć. Kiedy uczniowie znajdują wspólny język i wzajemne zrozumienie w swoich kręgach towarzyskich, te wspólne doświadczenia mogą pomóc w zjednoczeniu klasy jako całości, tworząc bardziej inkluzywne środowisko, w którym uczniowie czują się zintegrowani nie tylko w szkole, ale także w szerszym życiu. Co więcej, wartości podzielane przez całą klasę lub w mniejszych grupach wzmacniają to poczucie przynależności. Gdy uczniowie znajdują wspólny język i wzajemne zrozumienie, zaczynają postrzegać siebie jako integralną część

klasowej społeczności.

Wspólne doświadczenie jest niezwykle istotne, ponieważ nie tylko wzmacnia indywidualne relacje, ale także pomaga scalić klasę jako całość, tworząc środowisko, w którym każdy uczeń czuje się ceniony i włączony.

Chociaż klasa stanowi strukturę edukacji, to często nieformalne interakcje – te, które mają miejsce poza nią – są najważniejsze dla budowania silnych, znaczących relacji. Chociaż nauczyciele odgrywają ważną rolę w godzinach szkolnych, relacje, które uczniowie budują między sobą poza szkołą, często mają większy wpływ na ich codzienne życie. Nauczyciele nadal mogą wpływać na tę dynamikę, tworząc wspierające środowisko sprzyjające pozytywnym interakcjom, ale muszą zdawać sobie sprawę, że budowanie relacji w dużej mierze odbywa się poza ich bezpośrednim wpływem. Relacje rówieśnicze rozwijają się w dużej mierze poprzez wspólne doświadczenia poza klasą. Niezależnie od tego, czy uczniowie pracują razem nad projektem szkolnym w czyimś domu, uczestniczą w drużynie sportowej, czy po prostu spędzają razem czas towarzysko, to właśnie te interakcje budują zaufanie i zrozumienie. Nauczyciele mogą ułatwiać nawiązywanie początkowych relacji, ale głębia tych relacji często rozwija się w nieformalnych warunkach.

Co najważniejsze, relacje, jakie uczniowie budują – zarówno między sobą, jak i z nauczycielami – stanowią fundament funkcjonowania społeczności klasowej.

Biorąc pod uwagę omówioną dynamikę, jasne jest, że uczniowie-uchodźcy często napotykają poważne trudności w odnalezieniu swojego miejsca w społeczności klasowej. Wyzwania te wynikają z połączenia różnic kulturowych, braku uczestnictwa we wcześniejszych procesach budowania poczucia przynależności oraz trudności w budowaniu relacji z rówieśnikami i nauczycielami.

Uczniowie-uchodźcy zazwyczaj pochodzą z różnych środowisk kulturowych i narodowych, co może powodować poczucie odizolowania od reszty klasy. Mogą oni mówić innym językiem, przestrzegać

innych zwyczajów i wyznawać inne wartości niż te panujące w ich nowym środowisku. Ta przepaść kulturowa może utrudniać im nawiązywanie kontaktów z rówieśnikami, którzy mogą nie w pełni rozumieć lub utożsamiać się z ich doświadczeniami. W rezultacie uczniowie-uchodźcy mogą czuć się outsiderami, co dodatkowo utrudnia im integrację ze społecznością klasy.

Większość uczniów w klasie od samego początku uczestniczy w procesie budowania wspólnoty. Przyczyniają się do rozwoju wspólnych wartości i celów, uczestniczą w zajęciach wzmacniających poczucie przynależności i z czasem budują relacje. Uczniowie-uchodźcy często dołączają jednak do klasy po tym, jak te fundamentalne procesy zostały już przeprowadzone. Ponieważ nie brali udziału w początkowym procesie tworzenia norm i kultury klasy, mogą mieć trudności z dostosowaniem się do istniejących wartości i poczuciem przynależności. Ten brak uczestnictwa może stanowić istotną barierę dla ich pełnej integracji ze społecznością klasy.

Umiejętność nawiązywania relacji jest kluczowa dla poczucia przynależności każdego ucznia, jednak uczniowie-uchodźcy często uważają to za szczególnie trudne ze względu na kilka powiązanych ze sobą czynników:

Bariery językowe: Jedną z największych przeszkód, z jakimi borykają się uczniowie-uchodźcy, jest bariera językowa. Komunikacja jest podstawą budowania relacji, a gdy uczeń ma trudności ze zrozumieniem lub byciem zrozumianym, może to wywołać poczucie izolacji. Bariera ta nie tylko wpływa na zdolność ucznia do nawiązywania kontaktów z rówieśnikami, ale także utrudnia mu udział w dyskusjach i zajęciach klasowych, co jeszcze bardziej izoluje go od grupy.

Nieporozumienia kulturowe:Różnice kulturowe mogą prowadzić do nieporozumień, a nawet

konfliktów, które utrudniają rozwój pozytywnych relacji. Na przykład uczeń-uchodźca może mieć inne normy społeczne lub sposoby interakcji, których jego rówieśnicy nie rozumieją lub mogą błędnie interpretować. Te nieporozumienia mogą tworzyć dystans między uczniem-uchodźcą a jego kolegami z klasy, utrudniając im nawiązywanie przyjaźni.

Trauma i stres emocjonalny: Wielu uczniów-uchodźców doświadczyło poważnej traumy z powodu konfliktu, przesiedlenia lub straty. Trauma ta może wpływać na ich zdolność do zaufania innym i poczucie bezpieczeństwa w nowym otoczeniu, utrudniając im otwieranie się i nawiązywanie relacji. Dodatkowo, stres emocjonalny związany z adaptacją do nowego kraju, szkoły i grupy rówieśniczej może być przytłaczający, dodatkowo utrudniając im nawiązywanie kontaktów z innymi.

Brak wspólnych doświadczeń: Jak wspomniano wcześniej, budowanie relacji między uczniami w dużej mierze odbywa się poza szkołą, poprzez wspólne doświadczenia i interakcje społeczne. Uczniowie-uchodźcy często jednak nie mają tych wspólnych doświadczeń z rówieśnikami, co może utrudniać im nawiązywanie więzi z innymi. Bez wspólnego punktu wyjścia, budowanie relacji może wydawać się żmudną walką.

Te wyzwania mogą prowadzić do spirali izolacji u uczniów-uchodźców. Kiedy mają trudności z budowaniem relacji, rzadziej uczestniczą w zajęciach grupowych lub interakcjach społecznych, co jeszcze bardziej oddala ich od rówieśników i całej społeczności klasowej. Ta izolacja wpływa nie tylko na ich dobrostan społeczny i emocjonalny, ale także na sukcesy w nauce. Bez silnych relacji i poczucia przynależności uczniowie-uchodźcy mogą czuć się odizolowani od klasy, co może prowadzić do wycofania i braku motywacji do osiągania sukcesów w nauce.

Teraz, gdy jasno rozumiemy, co stanowi wspólnotę klasową i z jakimi wyzwaniami mierzą się uczniowie-uchodźcy, chcący stać się częścią tej wspólnoty, istotne jest wprowadzenie koncepcji integracji jako proaktywnej odpowiedzi na te bariery.

INTEGRACJA

Integracja uchodźców to dynamiczny i wieloaspektowy proces dwukierunkowy, który wymaga wysiłków wszystkich zainteresowanych stron, w tym gotowości uchodźców do adaptacji w społeczeństwie przyjmującym bez konieczności rezygnowania z własnej tożsamości kulturowej oraz odpowiedniej gotowości społeczności przyjmujących i instytucji publicznych do przyjmowania uchodźców i zaspokajania potrzeb zróżnicowanej populacji. Proces integracji jest złożony i stopniowy, obejmuje odrębne, ale wzajemnie powiązane wymiary prawne, ekonomiczne, społeczne i kulturowe, z których wszystkie są ważne dla możliwości pomyślnej integracji uchodźców jako w pełni włączonych członków społeczeństwa przyjmującego. W idealnym przypadku sytuacja uchodźcy nie jest trwała. W praktyce uchodźca albo dobrowolnie powróci do swojego kraju ojczystego, gdy warunki, które zmusiły go do wygnania, ulegną zmianie, albo będzie musiał znaleźć trwałe rozwiązanie w ramach nowej społeczności, w kraju pierwszego schronienia lub w państwie trzecim.

Integracja uchodźców to dynamiczny i wielopłaszczyznowy proces dwukierunkowy, który wymaga wysiłków wszystkich zainteresowanych stron, w tym gotowości uchodźców do adaptacji w społeczeństwie przyjmującym bez konieczności rezygnowania z własnej tożsamości kulturowej oraz odpowiedniej gotowości społeczności przyjmujących i instytucji publicznych do przyjmowania uchodźców i zaspokajania potrzeb zróżnicowanej populacji. Proces integracji jest złożony i stopniowy, obejmuje odrębne, ale wzajemnie powiązane wymiary prawne, ekonomiczne, społeczne i kulturowe, które są ważne dla możliwości pomyślnej integracji uchodźców jako pełnoprawnych członków społeczeństwa przyjmującego.

INTEGRACJA RÓŻNI SIĘ OD ASYMILACJI

Asymilacja znacząco różni się od integracji tym, że zazwyczaj jest procesem jednokierunkowym, w którym ciężar adaptacji spoczywa wyłącznie na uchodźcach. W tym modelu oczekuje się od uchodźców pełnego przyjęcia norm kulturowych, wartości i zachowań społeczeństwa przyjmującego, często kosztem własnej tożsamości kulturowej. Podejście to zakłada, że udana integracja ze społeczeństwem przyjmującym wymaga od przybyszów porzucenia dotychczasowych praktyk kulturowych i tożsamości na rzecz tożsamości społeczeństwa dominującego. W przeciwieństwie do integracji, która ceni różnorodność kulturową i wzajemną adaptację, asymilacja stawia na pierwszym miejscu jednolitość i absorpcję przybyszów w istniejące ramy społeczne bez wprowadzania istotnych zmian w kulturze przyjmującej.

Podczas gdy integracja jest dynamicznym, dwukierunkowym procesem, wymagającym wysiłków zarówno ze strony uchodźców, jak i społeczeństwa przyjmującego, asymilacja jest procesem jednokierunkowym, który nakłada ciężar zmian wyłącznie na uchodźców. Integracja zachęca uchodźców do zachowania swojej tożsamości kulturowej, a jednocześnie do adaptacji do nowego otoczenia, wspierając bardziej inkluzywne i zróżnicowane społeczeństwo. Natomiast asymilacja wymaga konformizmu i często prowadzi do tłumienia różnorodności kulturowej, co może osłabiać tkankę społeczną danej społeczności.

Kluczowe kwestie związane z asymilacją:

Utrata kulturowa: Podstawową wadą asymilacji jest to, że często wymaga ona od uchodźców porzucenia własnej tożsamości kulturowej, języka i tradycji. Może to prowadzić do poczucia straty i wyobcowania, ponieważ jednostki są zmuszane do podporządkowania się dominującej kulturze, co czasami prowadzi do wymazania ich dziedzictwa.

Adaptacja jednostronna:W procesie asymilacji społeczeństwo przyjmujące oczekuje od uchodźców całkowitego dostosowania się do jego norm, z niewielkim lub żadnym wzajemnym dostosowaniem.

Ten brak wzajemnego dostosowania może stworzyć sztywne i wykluczające środowisko, w którym różnorodność nie jest celebrowana, lecz postrzegana jako coś, co należy pomniejszać.

Marginalizacja i alienacja: Asymilacja może prowadzić do poważnych wyzwań dla uchodźców, ponieważ mogą mieć trudności z pełną integracją ze społeczeństwem, które nie uznaje ani nie szanuje ich pierwotnej tożsamości kulturowej. Może to prowadzić do poczucia izolacji, marginalizacji, a nawet kryzysów tożsamości, gdy jednostki zmagają się z napięciem między swoim dziedzictwem a wymogami asymilacji.

Tarcie społeczne: Presja asymilacji może powodować tarcia społeczne, zarówno w obrębie społeczności uchodźców, jak i między uchodźcami a społeczeństwem przyjmującym. Narzucanie uniformizacji może prowadzić do urazy, ponieważ jednostki i grupy mogą opierać się porzuceniu swoich praktyk kulturowych, co może prowadzić do potencjalnych konfliktów i podziałów.

W kontekście przesiedleń i edukacji uchodźców, integracja jest powszechnie uważana za podejście bardziej humanitarne i skuteczne. Nie tylko wspiera ona dobrostan uchodźców, pozwalając im zachować tożsamość kulturową, ale także wzbogaca społeczeństwo przyjmujące, wprowadzając nowe perspektywy i tradycje. Asymilacja z kolei grozi stworzeniem społeczeństwa mniej inkluzywnego, mniej zróżnicowanego i bardziej podatnego na napięcia społeczne. Promując integrację, możemy budować społeczności spójne, odporne i prawdziwie odzwierciedlające różnorodność świata, w którym żyjemy.

Proces integracji

Zrozumienie koncepcji integracji jest kluczowe, ale równie ważne jest zrozumienie, jak przebiega ten proces, szczególnie w środowisku edukacyjnym. Integracja nie jest jednorazowym

wydarzeniem, lecz ciągłym, wieloaspektowym procesem, który rozwija się w czasie i wymaga stałego wysiłku i zaangażowania zarówno ze strony uczniów-uchodźców, jak i społeczności przyjmującej.

1. Faza wstępnej regulacji

Proces integracji często rozpoczyna się od wstępnej fazy adaptacyjnej. W tej fazie uczniowie-uchodźcy i ich rodziny są wprowadzani w nowe środowisko, co obejmuje zapoznanie się z językiem, zwyczajami i normami społeczeństwa przyjmującego. Ta faza jest kluczowa, ponieważ warunki, w jakich uchodźcy są przyjmowani, mogą znacząco wpłynąć na ich długoterminową integrację.

Nabywanie języka: Pokonanie bariery językowej to jeden z pierwszych i najważniejszych kroków w procesie integracji. Skuteczna komunikacja jest niezbędna do uczestnictwa w zajęciach szkolnych i interakcji społecznych. Szkoły mogą wspierać ten proces poprzez dedykowane zajęcia językowe, korepetycje rówieśnicze i programy immersji językowej, które zapewniają uchodźcom podstawowe umiejętności niezbędne do pełnego zaangażowania się w nowe środowisko.

Orientacja kulturowa: Uczniowie-uchodźcy muszą poznać normy i oczekiwania kulturowe nowego środowiska. Obejmuje to zrozumienie systemu edukacyjnego, zachowań społecznych i codziennych zwyczajów. Nauczyciele odgrywają kluczową rolę w prowadzeniu uczniów przez ten etap, pomagając im odnaleźć się w nowym krajobrazie kulturowym, jednocześnie szanując ich własną tożsamość.

Wsparcie emocjonalne: Wielu uczniów-uchodźców doświadczyło traumy i znacznego stresu z powodu przesiedlenia. Zapewnienie wsparcia emocjonalnego w początkowej fazie adaptacji jest kluczowe. Usługi doradcze, grupy wsparcia rówieśniczego i empatia nauczycieli są kluczowe, aby pomóc tym uczniom poradzić sobie z nową rzeczywistością i zacząć budować poczucie

bezpieczeństwa.

2. Budowanie połączeń i relacji

Gdy uczniowie-uchodźcy zaczną się adaptować, kolejnym etapem jest budowanie więzi i relacji w społeczności szkolnej. Ten etap jest kluczowy dla budowania poczucia przynależności i pomagania uczniom w integracji społecznej i akademickiej.

Relacje z rówieśnikami: Budowanie przyjaźni i więzi społecznych jest kluczowe. Uczniowie-uchodźcy są zachęcani do udziału w zajęciach grupowych, dołączania do klubów i angażowania się w wydarzenia towarzyskie, gdzie mogą wchodzić w interakcje z rówieśnikami w bardziej swobodnej atmosferze. Takie interakcje pomagają przełamywać bariery kulturowe i budować poczucie integracji.

Relacje nauczyciel-uczeń: Silne relacje między nauczycielami a uczniami-uchodźcami są podstawą udanej integracji. Nauczyciele mogą wspierać te relacje, będąc przystępnymi, okazując empatię i poświęcając każdemu z osobna uwagę. Regularna komunikacja, zachęta i zrozumienie mogą pomóc w budowaniu zaufania, dzięki czemu uczniowie-uchodźcy czują się bardziej komfortowo i zintegrowani ze społecznością klasy.

Zaangażowanie rodziny i społeczności: Proces integracji jest skuteczniejszy, gdy wykracza poza mury szkoły. Angażowanie rodzin uchodźców w zajęcia szkolne, zapewnianie im zasobów i zachęcanie do uczestnictwa w życiu społeczności szkolnej pomaga wzmacniać więzi, które budują uczniowie. Szkoły mogą organizować wydarzenia kulturalne, wieczory rodzinne i programy społeczne, aby pielęgnować te więzi.

3. Udział akademicki i społeczny:W miarę jak uczniowie-uchodźcy zaczynają czuć się bardziej związani z klasą, nacisk przesuwa się na uczestnictwo w zajęciach akademickich i społecznych. Na tym etapie uczniowie w pełni angażują się w zajęcia akademickie i stają się aktywnymi członkami społeczności szkolnej.

• Aktywna nauka: Uczniowie-uchodźcy są zachęcani do aktywnego udziału w dyskusjach klasowych, projektach grupowych i zajęciach pozalekcyjnych. Pomaga im to nie tylko rozwijać umiejętności akademickie, ale także wzmacnia ich rolę jako cenionych członków społeczności klasowej. Nauczyciele mogą to ułatwić, zapewniając zróżnicowane nauczanie, które odpowiada zróżnicowanym potrzebom uczniów, oraz promując inkluzywne praktyki w klasie.

• Zaangażowanie pozalekcyjne: Udział w zajęciach pozalekcyjnych, takich jak sport, sztuka i kluby, to kolejny ważny aspekt procesu integracji. Zajęcia te zapewniają uczniom-uchodźcom dodatkowe możliwości rozwijania umiejętności, nawiązywania przyjaźni i wyrażania swoich talentów, co przyczynia się do ich ogólnego poczucia przynależności i sukcesu w nowym środowisku.

• Stałe wsparcie: Na tym etapie ważne jest, aby uczniowie-uchodźcy nadal otrzymywali niezbędne wsparcie, niezależnie od tego, czy jest to korepetycje, pomoc językowa, czy doradztwo. Szkoły powinny monitorować postępy tych uczniów i w razie potrzeby dostosowywać strategie wsparcia, aby zapewnić im rozwój zarówno akademicki, jak i społeczny.**4. Długoterminowa integracja i włączenie**Ostatnim etapem procesu integracji jest długoterminowa integracja i włączenie, podczas których uczniowie-uchodźcy stają się w pełni zintegrowani i wnoszący wkład w swoją społeczność szkolną i całe społeczeństwo.

• Trwałe relacje: Na tym etapie uczniowie-uchodźcy nawiązali silne, trwałe relacje z rówieśnikami, nauczycielami i szerszą społecznością. Relacje te tworzą sieć wsparcia, która pomaga im stawiać czoła wyzwaniom i świętować sukcesy.

• Wymiana kulturowa i wzbogacanie: Długotrwała integracja charakteryzuje się wzajemną wymianą kulturową w obrębie społeczności szkolnej. Uczniowie-uchodźcy nie tylko adaptują się do nowego środowiska, ale także wnoszą własne perspektywy kulturowe, wzbogacając doświadczenie edukacyjne wszystkich uczniów. Ta wymiana sprzyja głębszemu zrozumieniu i docenieniu różnorodności w szkole.

• Osiągnięcia akademickie i rozwój osobisty: W miarę jak uczniowie-uchodźcy stają się bardziej

zintegrowani, ich wyniki w nauce często się poprawiają, a oni sami zaczynają osiągać osobiste kamienie milowe, odzwierciedlające ich rozwój i adaptację. Szkoły mogą świętować te osiągnięcia poprzez nagrody, programy uznawania zasług i dzielenie się historiami sukcesu, które wzmacniają pozytywne skutki integracji.

• Wkład społeczności: Ostatecznie długotrwała integracja prowadzi do tego, że uczniowie-uchodźcy stają się aktywnymi, wartościowymi członkami zarówno szkoły, jak i szerszej społeczności. Wnoszą oni unikalne perspektywy, umiejętności i doświadczenia, które przynoszą korzyści wszystkim, podkreślając wartość różnorodności i inkluzywności.

Proces integracji to proces, który wymaga czasu, wysiłku i zaangażowania zarówno ze strony uczniów-uchodźców, jak i społeczności przyjmującej. Rozumiejąc i wspierając każdy etap tego procesu – od początkowej adaptacji po długoterminową integrację – pedagodzy mogą pomóc uczniom-uchodźcom pokonać bariery, zbudować znaczące więzi i osiągnąć sukces w nowym środowisku. Dzięki integracji tworzymy klasy i społeczności, które są nie tylko inkluzywne, ale także wzbogacone o różnorodny wkład wszystkich ich członków.

JA-OCENA

1. Jaka jest różnica między społecznością a społeczeństwem i dlaczego to rozróżnienie jest szczególnie ważne w kontekście edukacji uchodźców?

2. W jaki sposób wspólne wartości i cele przyczyniają się do budowania poczucia przynależności w klasie, zwłaszcza wśród uczniów będących uchodźcami?

3. Wyjaśnij rolę relacji rówieśniczych i relacji nauczyciel-uczeń w procesie integracji uczniów-uchodźców. W jaki sposób relacje te wspierają, a w jaki utrudniają integrację?

4. Rozróżnij integrację od asymilacji. Dlaczego integracja jest uważana za skuteczniejsze podejście w kontekście edukacji uchodźców?

5. Opisz strategie pedagogiczne, które są najskuteczniejsze we wspieraniu integracji

uczniów-uchodźców w klasie. Podaj przykłady zróżnicowanego nauczania, nauczania uwzględniającego różnice kulturowe oraz uczenia się społeczno-emocjonalnego (SEL).

STUDIUM PRZYPADKU

Scenariusz

Jest późne popołudnie i kończysz papierkową robotę, gdy telefon wibruje z wiadomością od dyrektora szkoły. Wiadomość jest prosta, ale pilna: „Czy możemy się spotkać na chwilę przed wyjściem? Musimy omówić coś ważnego".

Zaciekawiony, idziesz do gabinetu dyrektora. Kiedy docierasz na miejsce, dyrektor już siedzi i przegląda jakieś dokumenty. Daje ci znak, żebyś usiadł i od razu przeszedł do rzeczy.

„Widzimy poważne problemy z naszymi nowymi uczniami-uchodźcami" – zaczyna dyrektor poważnym tonem. „Mają trudności z nawiązywaniem kontaktów z kolegami z klasy i widzimy oznaki, że czują się coraz bardziej odizolowani. Bariera językowa odgrywa tu dużą rolę, ale jest jeszcze coś więcej. Niektórzy z tych uczniów przeżyli poważną traumę, a kilka razy zdarzyło się, że nieporozumienia kulturowe doprowadziły do konfliktów".

Dyrektor robi pauzę, a potem kontynuuje: „W zeszłym tygodniu mieliśmy sytuację, w której jeden z naszych uczniów-uchodźców, który po cichu znosił obelgi i drwiny ze strony kolegów z klasy, w końcu wybuchnął gniewem. Wdał się w bójkę z jednym z miejscowych uczniów, który go nękał. Uczeń-uchodźca był głęboko poruszony i chociaż nie mógł w pełni wyrazić, co się stało z powodu bariery językowej, było jasne, że czuł się osaczony i nie miał innego sposobu, by zareagować".

Dyrektor pochyla się, wyraźnie zaniepokojony. „Rodzice miejscowego ucznia przyszli do szkoły następnego dnia wściekli. Uważają, że ich dziecko zostało niesprawiedliwie potraktowane, a sytuacja tylko się zaostrzyła. Udało nam się załagodzić bezpośredni konflikt, ale napięcie w klasie

jest wyczuwalne. To nie jest jednorazowy incydent – to symptom większego problemu". Dyrektor wręcza ci raport szczegółowo opisujący incydent i narastające obawy zarówno nauczycieli, jak i rodziców dotyczące integracji uczniów uchodźców ze społecznością szkolną. „Potrzebujemy strategii" – mówi dyrektor, a w jego głosie słychać nutę pilności. „Nie możemy pozwolić, żeby coś takiego się powtórzyło. Jesteś jednym z nauczycieli, którzy najlepiej znają te dzieci i wierzymy, że jesteś odpowiednią osobą, która pomoże nam to rozwiązać. Potrzebujemy planu, który nie tylko rozwiąże bieżące problemy, ale także stworzy podwaliny pod bardziej inkluzywne i pełne zrozumienia środowisko szkolne". Kiwasz głową, czując ciężar czekającego cię zadania. Nie chodzi tu tylko o rozwiązanie pojedynczego incydentu — chodzi o stworzenie kompleksowego podejścia, które umożliwi uczniom-uchodźcom pomyślną integrację i poczucie bezpieczeństwa, a jednocześnie uwzględni obawy lokalnych uczniów i ich rodzin.

Jednostka 2:
Proszę skopiować ten blok tak, aby odpowiadał liczbie opracowanych przez Ciebie jednostek.
Link do badań biurkowych:

Strona tytułowa

Tytuł: Wsparcie i integracja rówieśnicza

Istotne słowa kluczowe:

Wsparcie rówieśnicze, integracja społeczna, integracja uchodźców, przyjaźń, budowanie społeczności, wrażliwość kulturowa, dobre samopoczucie emocjonalne, mentoring, relacje ze studentami, wsparcie edukacyjne

Ta jednostka bada rolę wsparcia rówieśniczego w integracji uczniów-uchodźców, podkreślając znaczenie więzi społecznych i wzajemnej pomocy. Analizuje ona wpływ relacji rówieśniczych na dobrostan emocjonalny i akademicki, odnosząc się do takich wyzwań, jak bariery językowe i nieporozumienia kulturowe. Nauczyciele zdobędą wiedzę na temat wspierania inkluzywnych interakcji rówieśniczych i wdrażania programów mentoringu rówieśniczego w celu skutecznego wspierania uczniów-uchodźców.

Część główna teorii

Czym jest wsparcie rówieśnicze?

Wsparcie rówieśnicze to proces współpracy, w którym jednostki udzielają sobie nawzajem pomocy, wsparcia i wskazówek w oparciu o wspólne doświadczenia i wzajemne zrozumienie. Koncepcja ta opiera się na przekonaniu, że osoby, które znalazły się w podobnych sytuacjach, mogą zaoferować unikalne spostrzeżenia, empatię i praktyczne porady, które często mogą być bardziej zrozumiałe i skuteczne niż tradycyjne formy wsparcia. Wsparcie rówieśnicze opiera się na zasadach równości, szacunku i współodpowiedzialności, co czyni je potężnym narzędziem budowania więzi i odporności w różnych sytuacjach. Wsparcie rówieśnicze jest nierozerwalnie związane z ideą integracji. Podczas gdy integracja koncentruje się na szerszych, strukturalnych aspektach adaptacji do nowego środowiska, wsparcie rówieśnicze odnosi się do dynamiki interpersonalnej, która jest kluczowa dla pomyślnej integracji. Rola relacji rówieśniczych nie może być w tym kontekście niedoceniana. Stanowią one fundament wspierającej, inkluzywnej społeczności, zapewniając uczniom-uchodźcom poczucie więzi i przynależności, które jest kluczowe dla ich emocjonalnego i psychicznego dobrostanu. Wsparcie rówieśnicze jest niezbędne do tworzenia uczniom-uchodźcom możliwości nawiązywania znaczących relacji z rówieśnikami. Jak już omówiliśmy, integracja wymaga aktywnego zaangażowania zarówno uczniów-uchodźców, jak i społeczności przyjmującej. Dzięki wsparciu rówieśniczemu dzieci-uchodźcy nie są pozostawione samym sobie w nowym środowisku; mają możliwość budowania przyjaźni i sieci wsparcia, które pomagają im czuć się bardziej komfortowo i akceptowanymi. Jest to szczególnie ważne w szkołach, gdzie środowisko społeczne odgrywa znaczącą rolę w kształtowaniu doświadczeń i sukcesów uczniów.

Poczucie przynależności jest fundamentalnym elementem procesu integracji. To właśnie dzięki wsparciu rówieśniczemu uczniowie-uchodźcy mogą poczuć się częścią swojej nowej społeczności. Kiedy dzieci-uchodźcy potrafią budować silne, wspierające relacje z rówieśnikami, mają większe szanse na poczucie się docenianymi i włączonymi. To poczucie przynależności jest kluczowe dla ich ogólnego dobrostanu i może znacząco wpłynąć na ich motywację do osiągania sukcesów w nauce i życiu społecznym. Jak omówiono w poprzednim rozdziale, integracja to proces dwustronny, który wymaga zarówno od uczniów-uchodźców, jak i społeczności przyjmującej, wysiłku na rzecz budowania relacji i wzajemnego zrozumienia. Wsparcie rówieśnicze stanowi idealną platformę do realizacji tych wysiłków na co dzień.

W wielu przypadkach bariery integracyjne dla uczniów-uchodźców mają charakter nie tylko instytucjonalny, ale także interpersonalny. Bariery językowe, nieporozumienia kulturowe i izolacja społeczna mogą utrudniać uchodźcom skuteczną integrację w nowym środowisku. Wsparcie rówieśnicze może pomóc w pokonaniu tych barier, zapewniając im dostęp do sieci rówieśników,

którzy są gotowi słuchać, pomagać i uczyć się razem z nimi. Promując kulturę empatii i zrozumienia, wsparcie rówieśnicze może pomóc w zmniejszeniu barier społecznych i emocjonalnych, z którymi często borykają się uchodźcy, sprawiając, że proces integracji przebiega sprawniej i skuteczniej. Zakłada się, że interakcje rówieśnicze odgrywają szczególną rolę, której nie da się zastąpić bliskimi relacjami w innych obszarach interpersonalnych. Młodzież przesiedlona może zatem nie rozwinąć kluczowych kompetencji z powodu utraty możliwości interakcji z rówieśnikami. Jako przykład tych hipotetycznych procesów możemy przytoczyć potencjalny wpływ przymusowej migracji na zdolność młodych ludzi do nawiązywania przyjaźni odpowiednich do wieku. Przyjaźnie to wzajemne relacje diadyczne, które charakteryzują się ciepłem, intymną komunikacją, dzieleniem się i troską. Przyjaciele są centralnym elementem doświadczeń społecznych w całym okresie rozwoju i stają się szczególnie bliscy w okresie przejścia z dzieciństwa do okresu dojrzewania.

Niestety, przesiedlony młody człowiek, który jest zmuszony do ucieczki, zazwyczaj będzie musiał zostawić za sobą utrwalone przyjaźnie. Często okoliczności związane z przesiedleniem są nagłe i skutkują natychmiastowym wyjazdem. Relacje poza najbliższym systemem rodzinnym ulegają wówczas zerwaniu. Ponadto, po przesiedleniu, złożoność integracji w nowym otoczeniu społecznym może utrudnić nawiązywanie nowych przyjaźni. W rezultacie dzieci, które stają się uchodźcami lub osobami wewnętrznie przesiedlonymi, mogą zostać pozbawione doświadczeń edukacyjnych, jakie oferują przyjaźnie. Zrozumienie kontekstu sytuacji i znaczenia zaangażowania rówieśniczego Dzieci uchodźców często napotykają liczne bariery, które mogą utrudniać im nawiązywanie znaczących relacji z rówieśnikami i pełne angażowanie się w społeczne i edukacyjne aspekty nowego środowiska. Zrozumienie tych wyzwań jest niezbędne do stworzenia wspierającego środowiska rówieśniczego, które odpowiada ich wyjątkowym potrzebom.

•**Utrata nawiązanych przyjaźni:**Przymusowa migracja często prowadzi do nagłego zerwania z dotychczasowymi przyjaźniami i sieciami społecznymi. To nagłe zerwanie może być szczególnie druzgocące dla dzieci, ponieważ przyjaźnie odgrywają kluczową rolę w ich rozwoju społecznym i emocjonalnym. Pozostawienie przyjaciół oznacza utratę ważnych systemów wsparcia emocjonalnego, co może przyczyniać się do poczucia izolacji i samotności.

•**Trudności w nawiązywaniu nowych przyjaźni:**Po relokacji dzieci uchodźców mogą mieć trudności z nawiązywaniem nowych przyjaźni ze względu na różne czynniki, takie jak bariery

językowe, różnice kulturowe i psychologiczny wpływ doświadczeń. Złożoność integracji w nowym środowisku społecznym może utrudniać im nawiązywanie kontaktów z rówieśnikami i budowanie nowych relacji. Trudności te pogłębia fakt, że wiele dzieci uchodźców może trafiać do szkół, w których stanowią mniejszość, co dodatkowo pogłębia poczucie bycia outsiderem.

•**Ofiaryzacja rówieśnicza i izolacja społeczna:**Dzieci uchodźców są bardziej narażone na negatywne interakcje z rówieśnikami, w tym nękanie, ostracyzm i wiktymizację. Doświadczenia te mogą być niezwykle stresujące i znacząco wpływać na zdrowie psychiczne i samopoczucie dziecka. Badania pokazują, że wiktymizacja rówieśnicza w dzieciństwie może mieć długofalowe skutki, w tym zwiększone ryzyko rozwoju poważnej depresji we wczesnej dorosłości. Dla uczniów uchodźców te wyzwania mogą stanowić dodatkowy czynnik stresujący w ich i tak już skomplikowanym życiu.

•**Przerwanie rozwoju społecznego:**Relacje rówieśnicze ulegają znaczącym zmianom w miarę przechodzenia dzieci z dzieciństwa w okres dojrzewania. Dla uczniów-uchodźców przymusowa migracja może zakłócić te zmiany normatywne i kamienie milowe, takie jak rozwijanie intymności, autonomii i tożsamości w grupach rówieśniczych. W przypadku młodszych dzieci przyjaźnie często definiują wspólne aktywności i zainteresowania. Jednak wraz z wkraczaniem dzieci w okres dojrzewania relacje te stają się bardziej skoncentrowane na bliskości emocjonalnej i intymności, które są kluczowe dla rozwoju umiejętności społecznych niezbędnych w dorosłości.

•**Zaburzony rozwój społeczny, poznawczy i emocjonalny:**Trudności społeczne, jakich doświadczają dzieci uchodźców, mogą odzwierciedlać szersze zaburzenia rozwojowe spowodowane przymusowym przesiedleniem. Wyrwanie dzieci ze znanego im środowiska i umieszczenie ich w nowym, często nieznanym otoczeniu, może znacząco wpłynąć na ich rozwój społeczny, poznawczy i emocjonalny. Może to prowadzić do opóźnień lub zakłóceń w nabywaniu kluczowych umiejętności społecznych, takich jak komunikacja, empatia i rozwiązywanie konfliktów, które są niezbędne do poruszania się w interakcjach społecznych i budowania zdrowych relacji.

Trudności w relacjach z rówieśnikami mogą być źródłem stresu dla przesiedlonej młodzieży.

Innym powodem, dla którego relacje rówieśnicze młodzieży z rodzin wysiedlonych zasługują na

uwagę, jest to, że wyzwania w tym obszarze mogą stać się nowymi źródłami stresu. Nic dziwnego, że dzieci i młodzież postrzegają odrzucenie, prześladowanie przez kolegów z klasy i inne formy negatywnych doświadczeń w grupie rówieśniczej z dużym niepokojem. W istocie, prześladowanie rówieśnicze w latach szkoły podstawowej jest predyktorem poważnej depresji we wczesnej dorosłości. Grupa rówieśnicza może stanowić silny punkt odniesienia dla zrozumienia wpływu mimowolnej migracji na różnych etapach dzieciństwa i adolescencji. Funkcjonowanie społeczne nie jest procesem statycznym. Relacje rówieśnicze przechodzą dramatyczne reorganizacje w dzieciństwie i adolescencji. Przemiany te będą częściowo napędzane zmianami poznawczymi i biologicznymi, a także będą determinowane przez istotne tematy charakteryzujące poszczególne epoki. Forma i funkcja interakcji rówieśniczych będą ewoluować w miarę jak młodzież będzie negocjować intymność, autonomię i tożsamość. Zmiany w charakterze przyjaciół i przyjaźni stanowią jedną z ilustracji tych przemian. Dzieci mają tendencję do definiowania przyjaźni w sposób konkretny, kładąc nacisk na wspólne działania, doświadczenia i zainteresowania. Nastolatki częściej koncentrują się na intymności i bliskości jako czynnikach determinujących przyjaźnie. Dla nastolatków przyjaźń to nie tylko zabawa i towarzystwo, ale raczej niezbędny etap w rozwoju bliskich relacji, charakterystycznych dla wczesnej dorosłości. Przemiany normatywne i kamienie milowe w funkcjonowaniu w grupie rówieśniczej prawdopodobnie zostaną zakłócone, gdy dzieciństwo i okres dojrzewania zostaną przerwane przez przymusową migrację. Obserwując i dokumentując te zakłócenia, pedagodzy mogą uzyskać wgląd w wpływ przymusowego przesiedlenia na rozwój społeczny, poznawczy i emocjonalny. Trudności społeczne, jakich doświadcza młodzież przesiedlona, mogą być odzwierciedleniem szerszych zaburzeń w rozwoju.

Dzieci są ekspertami w zakresie własnych doświadczeń i wiedzą lepiej niż ktokolwiek inny, co działa, a co nie, budując silne, pozytywne relacje z rówieśnikami, które sprzyjają ich rozwojowi. Dorośli również mogą odgrywać ważną rolę w tych relacjach: nie jako eksperci, ale jako mentorzy, przewodnicy, nauczyciele i animatorzy w kontekstach takich jak szkoły i zajęcia pozalekcyjne, gdzie tworzą się relacje z rówieśnikami. Jednak badania sugerują, że pedagodzy i praktycy pracujący z dziećmi dostrzegają znaczenie relacji z rówieśnikami, ale jednocześnie uważają, że trudno jest być bardziej świadomym i inkluzywnym we wspieraniu młodzieży w pielęgnowaniu relacji z rówieśnikami. Wyzwania te mogą wynikać z tego, że pedagodzy i praktycy pracujący z dziećmi nie chcą ingerować w relacje z rówieśnikami. Innymi przyczynami mogą być brak poczucia roli lub odpowiedzialności za pielęgnowanie relacji z rówieśnikami, brak zrozumienia ich wewnętrznej

natury lub brak narzędzi wspierających ich rozwój.

Opierając się na zrozumieniu**wsparcie rówieśnicze**Z poprzedniej dyskusji jasno wynika, że relacje rówieśnicze są nie tylko korzystne, ale wręcz niezbędne dla holistycznego rozwoju i integracji uczniów-uchodźców. Jednak pielęgnowanie tych relacji wiąże się z szeregiem wyzwań i kwestii, o których nauczyciele muszą pamiętać, aby stworzyć efektywne i wspierające środowisko rówieśnicze.

1. Zrozumienie złożoności dynamiki rówieśniczej

Dynamika rówieśnicza jest wieloaspektowa, szczególnie w zróżnicowanym środowisku klasowym, w których uczą się uczniowie-uchodźcy. Interakcje rówieśnicze dotyczą nie tylko przyjaźni, ale także poruszania się w hierarchiach społecznych, równowagi sił i dynamiki grupy. Uczniowie-uchodźcy często przychodzą z innym zestawem doświadczeń i środowisk kulturowych, które mogą nie pokrywać się z doświadczeniami ich rówieśników, co dodatkowo komplikuje relacje między rówieśnikami.

- **Hierarchie społeczne i nierównowaga sił:**W każdej grupie hierarchie społeczne kształtują się naturalnie, w oparciu o różne czynniki, takie jak osobowość, postrzegany status i umiejętności społeczne. Uczniowie-uchodźcy, którzy mogą być nowi w danym środowisku, często znajdują się na niższym poziomie tych hierarchii społecznych, czując się zmarginalizowani lub mniej wpływowi. Może to prowadzić do poczucia wykluczenia i utrudniać im pełne zaangażowanie się w działania wspierające rówieśników.
- **Dynamika grupy i wpływ rówieśników:**W grupach rówieśniczych mogą występować zarówno pozytywne, jak i negatywne wpływy na zachowania i postawy. U uczniów-uchodźców negatywna dynamika grupy, taka jak kliki, wykluczenie czy zastraszanie, może nasilać poczucie izolacji i utrudniać integrację. Z drugiej strony, pozytywna dynamika grupy może promować inkluzywność, empatię i wsparcie, pomagając uczniom-uchodźcom

czuć się akceptowanymi i docenianymi.

Aby uczniowie-uchodźcy mogli budować wspierające relacje z rówieśnikami, potrzebują ustrukturyzowanych możliwości wartościowych interakcji. Jednak stworzenie takich możliwości może być trudne ze względu na bariery językowe, różnice kulturowe i zróżnicowany poziom umiejętności społecznych wśród uczniów.

- **Zachęcanie do wspólnej nauki i pracy zespołowej:**Wspólne działania edukacyjne, takie jak projekty grupowe czy korepetycje rówieśnicze, dają uczniom-uchodźcom możliwość nawiązania pozytywnych i ustrukturyzowanych kontaktów z rówieśnikami. Działania te mogą pomóc w przełamywaniu barier językowych i kulturowych poprzez promowanie komunikacji, współpracy i wzajemnego zrozumienia.
- **Ułatwianie interakcji społecznych:**Poza zajęciami akademickimi, wydarzenia towarzyskie i zajęcia pozalekcyjne odgrywają kluczową rolę w budowaniu relacji z rówieśnikami. Takie otoczenie pozwala uczniom-uchodźcom na interakcję z rówieśnikami w bardziej swobodnej i nieformalnej atmosferze, pomagając im budować przyjaźnie i sieci społeczne.

Nauczyciele powinni starannie planować i prowadzić te zajęcia, aby zapewnić ich inkluzywność i dostępność dla wszystkich uczniów. Może to obejmować zapewnienie wsparcia językowego, wykorzystanie materiałów kulturowo odpowiednich lub zapewnienie wskazówek dotyczących norm i oczekiwań społecznych. Ważne jest stworzenie bezpiecznego i przyjaznego środowiska, w którym uczniowie-uchodźcy będą czuli się swobodnie, uczestnicząc w zajęciach i wyrażając siebie.

Wrażliwość kulturowa jest fundamentalną kwestią przy budowaniu wzajemnego wsparcia wśród uczniów-uchodźców. Z uwagi na zróżnicowane pochodzenie uczniów-uchodźców, łatwo może dojść do nieporozumień lub braku wrażliwości kulturowej, co utrudnia budowanie zaufania i znaczących relacji.

- **Promowanie świadomości kulturowej:**Nauczyciele mogą promować świadomość i

wrażliwość kulturową, włączając do programu nauczania dyskusje na temat różnorodności i integracji. Może to pomóc uczniom docenić różne perspektywy i zrozumieć wagę poszanowania różnic kulturowych.

- **Tworzenie środowiska inkluzywnego kulturowo:**Środowisko inkluzywne kulturowo to takie, w którym wszyscy uczniowie czują się doceniani i szanowani, niezależnie od pochodzenia. Nauczyciele mogą tworzyć takie środowisko, celebrując różnorodność kulturową, wykorzystując materiały kulturowo istotne i zachęcając uczniów do dzielenia się własnymi doświadczeniami i tradycjami.

Konflikty są naturalną częścią interakcji społecznych, zwłaszcza w zróżnicowanych środowiskach klasowych. Należy jednak nimi zarządzać konstruktywnie, aby zapobiegać szkodom i wspierać rozwój.

- **Nauczanie umiejętności rozwiązywania konfliktów:**Nauczyciele mogą uczyć uczniów umiejętności rozwiązywania konfliktów, takich jak aktywne słuchanie, empatia i negocjacje, aby pomóc im w konstruktywnym i pełnym szacunku rozwiązywaniu nieporozumień. Umiejętności te są niezbędne do budowania pozytywnych relacji rówieśniczych i tworzenia wspierającej atmosfery w klasie.
- **Zachęcanie do otwartej komunikacji:**Otwarta komunikacja jest kluczem do rozwiązywania konfliktów i budowania zaufania między rówieśnikami. Nauczyciele mogą stwarzać uczniom okazje do wyrażania swoich uczuć i opinii, otwartego omawiania konfliktów i wspólnej pracy nad znalezieniem rozwiązań akceptowalnych dla obu stron.

Zaufanie jest fundamentem każdego skutecznego systemu wsparcia rówieśniczego. Pozwala uczniom czuć się bezpiecznie, dzieląc się swoimi doświadczeniami i polegając na sobie nawzajem.

- **Ustanawianie wyraźnych granic:**Jasno określone granice są niezbędne, aby zapewnić wszystkim uczniom poczucie bezpieczeństwa i szacunku podczas zajęć wspierających.

Nauczyciele powinni ustalić wytyczne dotyczące właściwego zachowania i komunikacji, podkreślając znaczenie poufności i szacunku.

- **Tworzenie bezpiecznego środowiska:**Bezpieczne środowisko to takie, w którym uczniowie czują się swobodnie, wyrażając siebie bez obawy przed osądem czy represjami. Nauczyciele mogą stworzyć takie środowisko, promując kulturę inkluzywności, szacunku i empatii.

Projektowanie i nadzorowanie programu mentoringu rówieśniczego

Stworzenie programu mentoringu rówieśniczego w środowisku szkolnym, zwłaszcza takiego, który ma na celu wspieranie uczniów będących uchodźcami, wymaga starannego planowania i przemyślanej realizacji. Dobrze zaprojektowany program mentoringu rówieśniczego promuje wzajemne wsparcie i uczenie się, budując poczucie przynależności i integracji u wszystkich uczniów. Niniejszy przewodnik przedstawia kompleksowe podejście do projektowania i nadzorowania programu mentoringu rówieśniczego, koncentrując się na tworzeniu wspierającego środowiska, które sprzyja pozytywnym interakcjom między rówieśnikami i uwzględnia specyficzne potrzeby uczniów będących uchodźcami.

Krok 1: Określenie celów i zakresu programu

Wyznaczanie celów:

Pierwszym krokiem w projektowaniu programu mentoringu rówieśniczego jest jasne określenie celów. Cele te powinny być spójne z ogólnymi celami wspierania integracji i wsparcia uczniów-uchodźców. Cele mogą na przykład obejmować:

- Promowanie wzajemnego wsparcia i uczenia się wśród studentów.
- Wspieranie rozwoju społeczno-emocjonalnego poprzez interakcje z rówieśnikami.
- Zapewnienie uczniom-uchodźcom wzorów do naśladowania i sojuszników wśród ich rówieśników.

- Ułatwianie integracji uczniów-uchodźców ze społecznością szkolną.

Zakres i grupa docelowa:

Określ zakres programu, identyfikując grupę docelową. Zdecyduj, czy program będzie obejmował wszystkich uczniów, czy będzie koncentrował się wyłącznie na uczniach-uchodźcach i ich rówieśnikach. Zrozumienie danych demograficznych i potrzeb populacji uczniów pomoże w skutecznym dopasowaniu programu.

Krok 2: Struktura programu i wybór mentora

Struktura programu:

Opracuj ustrukturyzowany plan, który określi format i logistykę programu mentoringowego. Zdecyduj, czy będzie to mentoring indywidualny, grupowy, czy kombinacja obu. Każdy format ma swoje zalety:

- **Mentoring indywidualny:**Oferuje spersonalizowane wsparcie i pozwala na nawiązanie głębokich więzi między mentorami i podopiecznymi.
- **Mentoring grupowy:**Tworzy szersze poczucie wspólnoty i pozwala na dzielenie się doświadczeniami pomiędzy wieloma podopiecznymi i mentorami.

Kryteria wyboru mentora:

Wybierz mentorów rówieśniczych, którzy charakteryzują się empatią, przywództwem i rzetelnością. Mentorzy powinni być chętni do nauki i otwarci na zrozumienie różnych perspektyw kulturowych. Rozważ zaangażowanie zarówno studentów będących uchodźcami, jak i niebędących uchodźcami, jako mentorów, aby promować różnorodność i inkluzywność w programie. Ustal jasne kryteria i proces selekcji, aby upewnić się, że mentorzy nadają się do tej roli.

Krok 3: Szkolenie i przygotowanie

Kompleksowy program szkoleniowy:

Opracuj program szkoleniowy dla mentorów, który wyposaży ich w umiejętności niezbędne do udzielania skutecznego wsparcia i budowania pozytywnych relacji. Szkolenie powinno obejmować:

- **Aktywne słuchanie i umiejętności komunikacyjne:**Naucz mentorów, jak uważnie słuchać i skutecznie się komunikować, aby mieć pewność, że rozumieją potrzeby i obawy swoich podopiecznych.
- **Wrażliwość kulturowa:**Podkreśl znaczenie zrozumienia i poszanowania różnic kulturowych. Przedstaw mentorom strategie radzenia sobie z nieporozumieniami kulturowymi i budowania inkluzywnych relacji.
- **Rozwiązywanie konfliktów:**Szkolenie mentorów w zakresie technik rozwiązywania konfliktów, takich jak mediacja i praktyki naprawcze, aby pomóc im zarządzać konfliktami i rozwiązywać je w sposób konstruktywny.
- **Empatia i wsparcie emocjonalne:**Zachęcaj mentorów do praktykowania empatii i zapewniania wsparcia emocjonalnego swoim podopiecznym, szczególnie tym, którzy mogą doświadczać traumy lub stresu.

Gry RPG i symulacje:

Wprowadź do szkolenia ćwiczenia i symulacje z odgrywaniem ról, aby umożliwić mentorom przećwiczenie swoich umiejętności w realistycznych scenariuszach. To praktyczne podejście pomaga budować pewność siebie i przygotowuje mentorów do skutecznego radzenia sobie w rzeczywistych sytuacjach.

Krok 4: Wdrażanie programu mentoringu rówieśniczego

Rozpoczęcie programu:

Przedstaw program mentoringu rówieśniczego społeczności szkolnej, wyjaśniając jego cel, strukturę i korzyści. Jasno określ role i obowiązki mentorów i podopiecznych oraz przedstaw

przegląd działań i oczekiwań w ramach programu.

Dopasowanie mentora i podopiecznego:

Starannie dobieraj mentorów do podopiecznych, biorąc pod uwagę takie czynniki, jak zainteresowania, osobowość i pochodzenie kulturowe. Rozważ zorganizowanie spotkania wstępnego lub ćwiczenia „przełamującego lody", aby pomóc mentorom i podopiecznym poznać się i zbudować fundamenty ich relacji.

Ciągłe wsparcie i nadzór:

Zapewnij stałe wsparcie i nadzór mentorom i podopiecznym w trakcie całego programu. Regularne spotkania z mentorami mogą pomóc im w radzeniu sobie z wszelkimi wyzwaniami i zapewnić wskazówki dotyczące radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Zachęcaj mentorów do dzielenia się swoimi doświadczeniami i uczenia się od siebie nawzajem, budując poczucie wspólnoty i współpracy.

Zajęcia strukturalne:

Zaprojektuj serię zorganizowanych zajęć i wydarzeń, które promują pozytywne interakcje z rówieśnikami i wspierają cele programu. Zajęcia mogą obejmować:

- **Ćwiczenia budujące zespół:**Budowanie zaufania i współpracy pomiędzy mentorami i podopiecznymi poprzez zajęcia grupowe, które zachęcają do współdziałania i komunikacji.
- **Wydarzenia wymiany kulturalnej:**Stwórz uczniom okazję do dzielenia się swoim pochodzeniem kulturowym i poznawania tradycji i doświadczeń innych uczniów.
- **Sesje wsparcia akademickiego:**Zorganizuj grupy studyjne lub sesje korepetycji, podczas których mentorzy będą mogli pomagać podopiecznym w pokonywaniu wyzwań akademickich i tworzyć sprzyjające środowisko uczenia się.
- **Dyskusje refleksyjne:**Zachęcaj mentorów i podopiecznych do angażowania się w refleksyjne dyskusje na temat swoich doświadczeń, uczuć i celów, promując w ten sposób

samoświadomość i rozwój osobisty.

Krok 5: Monitorowanie i ocena

Monitorowanie postępów:

Stwórz system monitorowania postępów i skuteczności programu mentoringu rówieśniczego. Może on obejmować regularne ankiety, formularze informacji zwrotnej i sesje obserwacyjne, aby zebrać opinie od mentorów, podopiecznych i edukatorów. Wykorzystaj te dane do oceny wpływu programu na rozwój społeczny, emocjonalny i akademicki uczniów.

Ocena wyników:

Oceń rezultaty programu, porównując początkowe cele z osiągniętymi rezultatami. Szukaj wskaźników sukcesu, takich jak lepsze relacje z rówieśnikami, większe poczucie przynależności, lepsze umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz pozytywne opinie uczestników.

Dostosowywanie i ulepszanie:

Na podstawie wyników ewaluacji wprowadź niezbędne zmiany w programie, aby zwiększyć jego skuteczność. Może to obejmować modyfikację programu szkoleniowego, dostosowanie kryteriów dopasowania mentor-uczeń lub wprowadzenie nowych działań w celu zaspokojenia pojawiających się potrzeb.

Co dalej?

Skoro omówiliśmy już podstawy teoretyczne i zagadnienia związane z tworzeniem wspierającego środowiska rówieśniczego, czas wdrożyć te koncepcje w praktyce. W kolejnej sekcji przedstawimy zestaw starannie opracowanych ćwiczeń, które możesz wdrożyć ze swoimi uczniami. Ćwiczenia te zostały opracowane tak, aby w bezpieczny i przemyślany sposób budować środowisko wsparcia rówieśniczego, pomagając budować zaufanie, zachęcać do współpracy i promować zrozumienie między uczniami. Angażując się w te ćwiczenia praktyczne, będziesz w stanie stworzyć atmosferę

w klasie, w której każdy uczeń czuje się doceniany, zintegrowany i wspierany. Przejdźmy od teorii do działania i zacznijmy razem budować bardziej inkluzywną i empatyczną społeczność edukacyjną!

Ćwiczenie 1

Nazwa aktywności:	Przyjaciel życzliwości
Rodzaj działalności:	*Uczniowie otrzymują sekretnego przyjaciela-życzliwego, dla którego wykonują gest życzliwości w ciągu tygodnia. Pod koniec tygodnia uczniowie ujawniają swoich przyjaciół i wspominają, jak to jest być życzliwym.*
Cele edukacyjne: Maksymalnie 4 cele (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ *Samoświadomość* ➔ *Świadomość społeczna* ➔ *Umiejętności relacyjne* ➔ *Odpowiedzialne podejmowanie decyzji* ➔ *Zauważ, jak czynienie aktów dobroci wobec innych buduje pozytywne uczucia w klasie*
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	➔ Karteczki papieru lub fiszki z imieniem i nazwiskiem jednego ucznia na każdej kartce ➔ Torba lub pudełko do przechowywania karteczek ➔ Materiały do pisania ➔ Duży kłębek włóczki
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	**Myślenie o życzliwości** Zapytaj klasę: *Czy przypominasz sobie sytuację, w której ktoś zrobił dla ciebie coś miłego lub pomocnego?* *Czy możesz nam opisać, jak się z tym czułeś?* Wyjaśnić: *W tym tygodniu każdy w klasie będzie miał szansę zrobić coś miłego dla kogoś innego i liczyć na to, że ktoś zrobi coś miłego dla niego.*

Każdy z was wylosuje imię innego ucznia z klasy.
Ten uczeń będzie Twoim „towarzyszem życzliwości” przez cały tydzień.
Przynajmniej raz w tygodniu zrób coś miłego lub pomocnego dla swojego przyjaciela, który jest dla ciebie dobry.
Pod koniec tygodnia dowiesz się, kim był Twój przyjaciel-życzliwy partner.

Wybór towarzysza życzliwości

Umieść karty z imionami uczniów w torbie lub pudełku. Poproś uczniów o wylosowanie imienia. Jeśli wylosują swoje imię, mogą je odłożyć i narysować je ponownie. Jeśli w klasie jest nieparzysta liczba uczniów, dodaj swoje imię i narysuj imię dziecka.
Po narysowaniu imion zasugeruj uczniom, aby poświęcili chwilę na indywidualne przemyślenie, jaki mógłby być ich akt dobroci. Zachęć ich do kreatywności i rzuć im wyzwanie, aby wymyślili jak najwięcej. Mogą zapisać pomysły, aby mieć je na pamiątkę — ale pamiętaj, aby były dla nich niespodzianką!
Wyznacz czas na podzielenie się informacjami o tym, kim byli przyjaciele życzliwości. Przypomnij uczniom o tym dzień wcześniej, aby upewnić się, że nikt nie zostanie pominięty podczas ostatniego ćwiczenia.
Zanim ujawnisz, kim są przyjaciele życzliwości, poproś uczniów, aby najpierw pomyśleli o wszystkich miłych rzeczach, które inni uczniowie zrobili dla nich w tym tygodniu, lub je zapisali, i spróbowali zgadnąć, kto mógłby być ich przyjacielem życzliwości. Nie trzeba tego ujawniać.

Sieć dobroci

W wyznaczonym czasie poproś uczniów, aby usiedli lub stanęli w kręgu. Poproś ochotnika, aby jako pierwszy uczeń zabrał głos i zademonstrował:

Weź kłębek włóczki i owiń go luźno wokół nadgarstka.
Następnie powiedz: „Mój przyjaciel dobroci to _____, a mój akt dobroci był _____”.
Następnie delikatnie zwiń lub rzuć kłębek włóczki w stronę swojego przyjaciela-życzliwego człowieka.
Osoba okazująca dobroć będzie miała chwilę, aby podzielić się swoimi odczuciami związanymi z otrzymanym aktem dobroci i wypowiedzieć kilka słów wdzięczności.
Następnie kolega ujawni to samo, mówiąc: „Mój

	kolega-życzliwy to _____, a mój akt dobroci był _____”. Następnie owiń włóczkę raz wokół nadgarstka dziecka i na koniec rzuć ją lub zwiń w kłębek do następnego przyjaciela-życzliwego człowieka. Będzie to kontynuowane do momentu, aż każdy podzieli się informacją o swoim przyjacielu. Cała klasa zostanie teraz połączona siecią włóczki. Zapytaj: *Co ta sieć oznacza dla Ciebie?* *Jak się czułeś robiąc coś miłego dla swojego przyjaciela-życzliwego?* *Jak się czułeś, gdy twój kumpel zrobił coś miłego?* *W jaki sposób akty dobroci łączą nas ze sobą?* *Jak możemy sobie nawzajem pomagać w wykonywaniu większej liczby aktów dobroci?*

Ćwiczenie 2

Nazwa aktywności:	Magiczny znacznik
Rodzaj działalności:	*Dwóch lub trzech „magików” atakuje graczy, którzy stają się zamrożonymi „różdżkami”. Ci, którzy nie zostali zaatakowani, otaczają różdżki i uwalniają je, krzycząc „Abrakadabra!”.*
Cele edukacyjne: **Maksymalnie 4 cele** (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ *Podejmuj aktywne ćwiczenia* ➔ *Graj jako drużyna* ➔ *Praktykuj życzliwość i pomoc*
Potrzebny	➔ *Duży plac zabaw*

sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	➔ *2–3 gładkie koszulki, fartuszki, bandany lub inny sposób oznaczenia magików*
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	***Organizować coś*** ● *Wyznacz duży obszar do gry z wyraźnie określonymi granicami, po którym gracze będą mogli biegać.* ● *Rozdaj zwykłe koszulki graczom, którzy będą magikami (taggerami).* ● *Pokaż bezpieczne i delikatne znakowanie palcami motylkowymi (lekki dotyk opuszkami palców) i odpowiednimi obszarami znakowania (ramiona, plecy i barki).* ● *Wyjaśnij, że gdy zostaniesz oznaczony, zamieniasz się w magiczną różdżkę i zamierasz.* ● *Wyznacz 2–3 magików, którzy rozpoczną grę.* ● *Przeanalizuj konsekwencje przekroczenia granic: automatycznie stajesz się magiczną różdżką.* ***Jak grać*** ● *Celem gry jest nie dać się złapać magikom, którzy zamieniają wszystkich w magiczne różdżki.* ● *Iluzjoniści używają motyli. Jeśli gracz zostanie dotknięty, zamienia się w magiczną różdżkę i zamiera.* ● *Gracze pozostają zamrożeni, dopóki dwaj gracze nie połączą rąk, tworząc krąg wokół magicznej różdżki i nie powiedzą „Abrakadabra!”.* ● *Jeśli gracze nie zostaną oznaczeni, unikają magików i cofają zaklęcie rzucone na różdżki.* ● *Zmień magików tak, aby każdy miał szansę zostać magikiem.* ***Pytania w trakcie gry*** ● *Jak magicy mogą współpracować?* ● *Co mogą zrobić gracze, aby odnieść sukces w tej grze?*

	Pytania na koniec gry • *W jaki sposób gracze współpracowali, aby uwolnić „magiczne różdżki”?* • *Jak się czułeś, kiedy inni gracze ci pomagali?* ***Zmiana*** *Zmień prędkość dla graczy. Na przykład, mogą podskakiwać, skakać, chodzić z pięty na palce itp.*

Ćwiczenie 3

Nazwa aktywności:	Supergwiazda
Rodzaj działalności:	*Aby zbudować zaufanie i integrację, uczniowie grają w grę, dzięki której mogą dowiedzieć się o sobie więcej i cieszyć się tym, co ich łączy.*
Cele edukacyjne: **Maksymalnie 4 cele** (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ *Znajdź wspólne cechy, które mają ze sobą* ➔ *Buduj pozytywne relacje i pielęgnuj empatię* ➔ *Ćwicz pracę zespołową i doświadczaj przynależności*
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące	➔ Nic

przestrzeni roboczej:	
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	***Organizować coś*** *Zbierz całą grupę w kręgu, a następnie każ graczom dopasować się do par.* ***Jak grać*** *Każda para będzie miała 1–2 minuty, aby dowiedzieć się, co ich łączy i co…* *nie wiedzieli jeszcze, a* *nie są widoczne.* *Zanim zaczniesz, poproś wolontariusza o zademonstrowanie przykładów wspólnych cech, które spełniają kryteria:* *Nie powiedziałabym partnerowi, że mam brązowe włosy, bo on to widzi. Nie powiedziałabym, że jestem w podstawówce, bo mój partner już to wie. Mogłabym powiedzieć: „Moim ulubionym jedzeniem jest pizza. A twoja?" albo zapytać: „Co lubisz robić w wolnym czasie?".* *Gdy czas się skończy, gracze wracają do dużego koła.* *Jedna po drugiej każda para będzie dzielić się jedną wspólną cechą.* *Po wymienieniu wspólnych cech, jeśli inni członkowie grupy również je podzielają, wszyscy uczniowie powinni podnieść ręce, wykonać wypad do przodu i krzyknąć: „SUPERGWIAZDA!"* *Następnie kolejna para dzieli się swoimi wspólnymi cechami w ramach tego samego procesu, który jest powtarzany aż do momentu, gdy wszystkie pary podzielą się swoimi cechami.* *Uwaga: Zachęcaj do budowania pozytywnych relacji, głośno zwracając uwagę na dokonane odkrycia i wsparcie grupy, jakie okazali uczniowie.* ***Wariacje*** *Poleć graczom zamianę partnerów i rozegranie rundy, w której muszą znaleźć coś, co ich łączy w konkretnym temacie — na przykład sport, szkoła lub hobby.* *Niech gracze rozegrają rundę, w której nie mogą mówić i mogą jedynie odgrywać pomysły.*

Podsumowanie modułu

Stworzenie klasy inkluzywnej wymaga czegoś więcej niż tylko nauczania akademickiego – zależy od relacji, wspólnych wartości i silnego poczucia przynależności. W tym module wyjaśniono, jak szkoły mogą wspierać uczniów, zwłaszcza uchodźców, w stawaniu się częścią społeczności, zamiast czuć się outsiderami.

Kluczowym rozróżnieniem w tym module była różnica między społecznością a społeczeństwem. Podczas gdy społeczeństwo funkcjonuje na większą skalę, z szeroko rozumianą polityką i normami, społeczności są mniejsze, zbudowane na bliskich relacjach i wspólnych doświadczeniach. Szkoły funkcjonują jako społeczności, w których uczniowie i nauczyciele współpracują ze sobą, dążąc do wspólnych celów.

Jednym z największych wyzwań współczesnej edukacji jest pomoc uczniom-uchodźcom w adaptacji. Wielu z nich doświadczyło traumy, barier językowych i izolacji społecznej, co utrudnia im nawiązywanie kontaktów z rówieśnikami. Zamiast oczekiwać, że uchodźcy całkowicie dostosują się do nowego środowiska (asymilacja), integracja wymaga wspólnego procesu, w którym zarówno uchodźcy, jak i społeczności przyjmujące dostosowują się i nawiązują interakcje.

W tym module podkreślono rolę wsparcia rówieśniczego jako kluczowego narzędzia w tym procesie. Przyjaciele i koledzy z klasy mogą zapewnić wsparcie emocjonalne, pomóc w pokonywaniu barier kulturowych i stworzeniu przyjaznego środowiska. Nauczyciele odgrywają ważną rolę, projektując zajęcia zachęcające uczniów do współpracy i budowania przyjaźni. Mentoring rówieśniczy, projekty grupowe i wydarzenia towarzyskie dają uczniom szansę na interakcję i budowanie zaufania.

Budowanie silnej społeczności szkolnej wymaga przemyślanych działań. Nauczyciele mogą stosować metody nauczania uwzględniające różnice kulturowe, wprowadzać ustrukturyzowane systemy wsparcia i zapewniać uczniom-uchodźcom zasoby niezbędne do pełnego uczestnictwa. Szkoły, które tworzą bezpieczne przestrzenie do dyskusji i budowania relacji, pomagają uczniom czuć się akceptowanymi i zmotywowanymi.

Ostatecznie, udana integracja nie następuje automatycznie. Wymaga ciągłego wysiłku ze strony uczniów, nauczycieli i dyrektorów szkół. Dobrze przeprowadzona, przynosi korzyści nie tylko uczniom-uchodźcom, ale całej klasie, wzmacniając więzi społeczne i poprawiając środowisko edukacyjne dla wszystkich.

Moduł 7 Innowacyjne i angażujące metody nauczania

Wprowadzenie do modułu

1. Strona tytułowa

- Innowacyjne i angażujące metody nauczania

- Wdrażanie innowacyjnych i angażujących metod nauczania jest kluczowe dla tworzenia inkluzywnego środowiska edukacyjnego, szczególnie dla uczniów będących uchodźcami. Metody te mają na celu stworzenie wspierającej i elastycznej klasy, w której cenione są różnorodne doświadczenia i pochodzenie kulturowe, a wszyscy uczniowie mogą się rozwijać. Stawiając na kreatywność i elastyczność, nauczyciele mogą pomóc uczniom będącym uchodźcami budować pewność siebie, czuć się mile widzianymi i osiągać sukcesy akademickie pomimo wyzwań, z którymi mogą się mierzyć.

- Słowa kluczowe: adaptacyjne środowisko edukacyjne, nauczanie włączające, uczenie się oparte na współpracy, klasa wielokulturowa, systemy wsparcia rówieśniczego

Erasmus+

Jednostka 1:Nauka oparta na projektach (PBL)

Strona tytułowa

Tytuł: **Nauka oparta na projektach (PBL)**

Istotne słowa kluczowe:scenariusze ze świata rzeczywistego, oparte na dociekaniach, interdyscyplinarność

Obraz na stronę tytułową:

Część główna teorii

Wstęp

Celem nauczania opartego na projektach jest zaangażowanie uczniów w wartościowe, rzeczywiste projekty, które pozwalają im dogłębnie zgłębić tematy. Nauczanie oparte na projektach (PBL) zachęca do rozwiązywania problemów, krytycznego myślenia i praktycznej nauki, dzięki czemu materiał jest bardziej istotny i

przystępny dla uczniów będących uchodźcami.

Wyjaśnienie kluczowych pojęć

Uczenie się oparte na projektach (PBL) to podejście edukacyjne, które kładzie nacisk na aktywne uczenie się poprzez zaangażowanie uczniów. Zamiast biernego przyswajania informacji, uczniowie w środowisku PBL aktywnie eksplorują, badają i rozwiązują złożone problemy. Oto kluczowe koncepcje definiujące uczenie się oparte na projektach:

1. Znaczenie w świecie rzeczywistym –Projekty PBL mają na celu rozwiązywanie lub badanie rzeczywistych problemów, scenariuszy lub wyzwań, które mają znaczenie osobiste lub społeczne.

Wyjaśnienie: Projekty często bezpośrednio wiążą się z życiem uczniów lub społeczności, czyniąc naukę bardziej angażującą i wartościową. To praktyczne zastosowanie motywuje uczniów, pozwalając im zobaczyć wpływ swojej pracy poza salą lekcyjną.

2. Nauka skoncentrowana na uczniu –W nauczaniu PBL uczniowie aktywnie uczestniczą w kierowaniu swoim procesem uczenia się, zamiast biernie przyjmować informacje od nauczyciela.

Wyjaśnienie: Nauczyciel pełni rolę facylitatora, wspierając uczniów w rozwijaniu ich projektów. Uczniowie są odpowiedzialni za planowanie, badania, rozwiązywanie

problemów i prezentowanie swoich wyników. Takie podejście sprzyja niezależności, odpowiedzialności i wewnętrznej motywacji do nauki.

3. Podejście oparte na dociekaniach –PBL opiera się na dociekaniach, w ramach których uczniowie zgłębiają zagadnienia, problemy i tematy poprzez proces odkryć i badań.

Wyjaśnienie: Projekty zazwyczaj rozpoczynają się od pytania lub wyzwania, które pobudza ciekawość. Następnie uczniowie angażują się w badania, eksperymenty i zbieranie danych, aby odpowiedzieć na te pytania. Proces ten odzwierciedla dociekania naukowe lub zawodowe, zachęcając do głębokiego, krytycznego myślenia i refleksji.

4. Współpraca i praca zespołowa -PBL promuje naukę zespołową, w ramach której uczniowie pracują razem w zespołach, aby osiągnąć cele projektu.

Wyjaśnienie: Praca w grupie pozwala uczniom dzielić się różnymi perspektywami, dzielić zadania w oparciu o mocne strony oraz rozwijać umiejętności komunikacji i współpracy. Efektywna praca zespołowa ma kluczowe znaczenie dla rozwijania umiejętności rozwiązywania problemów i realizacji bardziej złożonych projektów, niż mogłyby zrealizować pojedyncze osoby.

5. Rozwiązywanie problemów i myślenie krytyczne -PBL wspiera rozwiązywanie problemów i myślenie krytyczne, stawiając przed uczniami otwarte problemy wymagające przemyślanych rozwiązań.

Wyjaśnienie: Zamiast szukać jednej „poprawnej” odpowiedzi, uczniowie są zachęcani do kreatywnego myślenia, analizowania informacji i oceniania wielu rozwiązań. To zachęca do głębszego zaangażowania poznawczego i przygotowuje uczniów do podejmowania decyzji w realnym świecie, gdzie odpowiedzi nie zawsze są proste.

6. Nauka interdyscyplinarna –Projekty PBL często obejmują wiele obszarów tematycznych, integrując wiedzę i umiejętności z różnych dyscyplin.

Wyjaśnienie: Na przykład projekt dotyczący budowy zrównoważonych domów może obejmować nauki ścisłe (wpływ na środowisko), matematykę (budżet i pomiary), sztukę (projektowanie) oraz nauki społeczne (potrzeby społeczności). To holistyczne podejście pozwala uczniom dostrzec powiązania między różnymi dziedzinami wiedzy.

7. Ciągła informacja zwrotna i refleksja –W trakcie całego procesu PBL uczniowie otrzymują regularną informację zwrotną i angażują się w autorefleksję.

Wyjaśnienie: Informacje zwrotne od nauczycieli, rówieśników lub zewnętrznych ekspertów pomagają uczniom udoskonalić swoje projekty i lepiej je zrozumieć. Refleksja zachęca uczniów do zastanowienia się nad tym, czego się nauczyli, jak podeszli do problemu i co mogliby zrobić inaczej następnym razem.

Instrukcje dotyczące projektowania lekcji opartych na projektach

Tworzenie lekcji opartych na projektach wymaga starannego planowania i dostosowania do celów nauczania. Poniższe kroki pomogą nauczycielom w

projektowaniu wartościowych i efektywnych doświadczeń w nauczaniu opartym na projektach (PBL):

1. Określ cele edukacyjne

- Określ szczegółowe cele i rezultaty edukacyjne projektu.
- Dostosuj te cele do standardów programu nauczania i podstawowych umiejętności, takich jak myślenie krytyczne, współpraca i komunikacja.
- **Dlaczego to jest ważne:**Jasno określone cele pozwalają skupić się na projekcie i gwarantują osiągnięcie zamierzonego celu edukacyjnego.

2. Wybierz problem ze świata rzeczywistego lub pytanie motywacyjne

- Wybierz pytanie lub wyzwanie związane z życiem uczniów lub szerszymi problemami społecznymi.
- Przykład: *„Jak możemy zaprojektować zrównoważony ogród dla naszej społeczności?”*
- **Dlaczego to jest ważne:**Odniesienie do realnego świata angażuje uczniów, rozbudza ich ciekawość i myślenie krytyczne.

3. Zaplanuj zakres i harmonogram

- Podziel projekt na łatwe do opanowania fazy (np. badania, projektowanie, realizacja, refleksja).
- Utwórz oś czasu z wyraźnymi kamieniami milowymi, aby pomóc uczniom trzymać się planu.

- **Dlaczego to jest ważne:**Ustrukturyzowany plan pozwala na efektywne wykorzystanie czasu i zasobów, a jednocześnie pomaga uczniom zachować koncentrację.

4. Projektowanie działań interdyscyplinarnych

- Zintegruj wiele przedmiotów w projekcie, umożliwiając uczniom zastosowanie wiedzy z różnych dyscyplin.
- Przykład: Projekt budowy mostu może łączyć w sobie elementy fizyki (integralność strukturalna), matematyki (geometria) i sztuki (design).
- **Dlaczego to jest ważne:**Interdyscyplinarne kształcenie pogłębia zrozumienie i podkreśla powiązania ze światem rzeczywistym.

5. Stwórz możliwości dociekań i badań

- Zapewnij uczniom narzędzia i zasoby (np. książki, bazy danych, wywiady z ekspertami), które pomogą im w zgłębianiu rozwiązań.
- Nauczaj umiejętności badawczych i pomagaj studentom w zbieraniu i analizowaniu danych.
- **Dlaczego to jest ważne:**Badania prowadzą do głębszego zaangażowania i rozwijają umiejętność rozwiązywania problemów.

6. Zachęcaj do współpracy i pracy zespołowej

- Podziel uczniów na zespoły i przydziel im zadania wymagające komunikacji i współpracy.

- Zachęcaj do dyskusji grupowych, delegowania ról i wspólnego podejmowania decyzji.
- **Dlaczego to jest ważne:**Współpraca rozwija umiejętności społeczne i interpersonalne, wykorzystując jednocześnie różne perspektywy.

7. Zapewnij rusztowanie i wsparcie

- Wprowadź punkty kontrolne, kryteria oceniania i sesje informacji zwrotnej w całym projekcie, aby pomóc uczniom.
- W razie potrzeby oferuj krótkie lekcje lub spotkania indywidualne.
- **Dlaczego to jest ważne:**Rusztowanie zapewnia postęp wszystkim uczniom, bez względu na punkt wyjścia.

8. Wspieraj kreatywność i swobodę wyboru

- Pozwól uczniom wybrać sposób, w jaki podejdą do projektu i przedstawią swoje odkrycia (np. w formie raportów, filmów, prezentacji).
- **Dlaczego to jest ważne:**Elastyczność sprzyja odpowiedzialności, samorealizacji i innowacyjności.

9. Zintegruj bieżącą ocenę i informację zwrotną

- Korzystaj z ocen kształtujących, takich jak recenzje rówieśnicze i opinie nauczycieli, aby monitorować postępy i udoskonalać pracę.
- **Dlaczego to jest ważne:**Ciągła informacja zwrotna pomaga uczniom w doskonaleniu się i utrzymywaniu zaangażowania.

10. Zaplanuj prezentację publiczną lub wystawę

- Poproś uczniów o zaprezentowanie swojego produktu końcowego rówieśnikom, nauczycielom lub członkom społeczności.
- **Dlaczego to jest ważne:**Prezentacje publiczne zwiększają zaufanie i nadają projektowi znaczenie w realnym świecie.

11. Zachęcaj do refleksji i samooceny

- Wprowadź fazę refleksji, aby uczniowie mogli ocenić swój proces uczenia się i proces uczenia się.
- **Dlaczego to jest ważne:**Refleksja utrwala wiedzę i sprzyja samoświadomości.

12. Użyj autentycznej oceny

- Oceń zarówno proces, jak i produkt końcowy na podstawie kryteriów takich jak zastosowanie wiedzy, kreatywność i współpraca.
- **Dlaczego to jest ważne:**Rzetelne oceny nagradzają wartościową pracę i przygotowują uczniów do rzeczywistych wyzwań.

Wniosek

Projektowanie lekcji opartych na projektach wymaga świadomego planowania, praktycznych zastosowań i podejścia skoncentrowanego na uczniu. Zachęcając do dociekliwości, współpracy i kreatywności, nauczyciele mogą tworzyć dynamiczne doświadczenia edukacyjne. Poprzez refleksję i autentyczną ocenę uczniowie nie tylko zdobywają wiedzę, ale także odkrywają swoje

mocne strony i wartość pracy zespołowej.

Ćwiczenia

Nazwa aktywności:	**Przeanalizuj problem ze świata rzeczywistego**
Rodzaj działalności:	➔ Dyskusja ➔ Praca grupowa ➔ Prezentacja
Cele edukacyjne: Maksymalnie 4 cele (Nie więcej niż 700 znaków)	Zdobądź wiedzę na temat tego, że realne problemy odgrywają istotną rolę w metodzie PBL, jak je wybierać i jak przygotowywać się do lekcji PBL. Nauczyciele dowiedzą się, jak przekształcać rzeczywiste problemy w angażujące pytania projektowe, które pobudzają dociekliwość i zaangażowanie uczniów.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	Sprzęt ➔ Tablica suchościeralna lub flipchart ➔ Markery ➔ Notatki samoprzylepne lub fiszki ➔ Regulator czasowy Zasoby ➔ Przykładowe problemy ze świata rzeczywistego (opcjonalnie) ➔ Na przykład, w ramach projektu PBL dotyczącego

	zrównoważonego rozwoju, uczniowie badali lokalne problemy środowiskowe, współpracowali z ekspertami i prezentowali swoje odkrycia w ramach kampanii społecznej. To podejście angażowało uczniów w sensowne, rzeczywiste rozwiązywanie problemów. Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej ➔ Ciche pomieszczenie wewnętrzne, np. sala lekcyjna lub sala konferencyjna
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	90-minutowy plan aktywności: **Krok 1: Wprowadzenie do PBL**(10 minut) ➔ Wprowadź koncepcję nauczania opartego na projektach: angażuj uczniów w wartościowe, rzeczywiste projekty, które pozwolą im dogłębnie zgłębić tematy. Podkreśl, że nauczanie oparte na projektach (PBL) zachęca do rozwiązywania problemów, krytycznego myślenia i praktycznej nauki, dzięki czemu materiał jest bardziej istotny i przystępny dla uczniów będących uchodźcami. ➔ Proszę krótko wyjaśnić cel sesji: analiza rzeczywistych problemów i opracowanie pytań przewodnich dla PBL. ➔ Podaj przykłady rzeczywistych problemów odnoszących się do różnych tematów (np. zrównoważonego rozwoju środowiska, planowania urbanistycznego, zdrowia i dobrego samopoczucia).Kilka przykładów udanych wdrożeń PBL w różnych dziedzinach. Na przykład: ● *Nauka:*„Uczniowie zaprojektowali system filtracji wody, aby rozwiązać problem niedoboru czystej wody w swojej społeczności”. ● *Sztuka i historia:*„Uczniowie stworzyli mural przedstawiający lokalną historię i zawierający wywiady ze starszyzną społeczności”. ➔ Wyjaśnij, jak ważne są trafne pytania motywacyjne i w jaki sposób wpływają one na dociekania i zaangażowanie uczniów w PBL.

	Krok 2: Burza mózgów w grupie: problemy ze świata rzeczywistego(15 minut) ➔ Podziel uczestników na małe grupy (3–5 osób). ➔ Poproś każdą grupę o burzę mózgów dotyczącą rzeczywistych problemów związanych z ich przedmiotami lub poziomami nauczania. W razie potrzeby podaj kilka ogólnych tematów, aby ułatwić im rozpoczęcie (np. zmiany klimatu, wyzwania lokalnej społeczności, globalne problemy zdrowotne lub rzeczywiste problemy, takie jak remont pokoju, projektowanie ogrodu społecznościowego, reorganizacja lokalnej biblioteki, a nawet założenie małej firmy). ➔ Daj grupom 10 minut na wypisanie jak największej liczby istotnych problemów. Zachęć ich do zastanowienia się nad problemami, które mogą zainteresować lub wiązać się z codziennym życiem ich uczniów. ➔ Wskazówka dla prowadzącego: Krążcie po sali, zachęcając grupy do krytycznego myślenia o wybranych problemach i skupiania się na zagadnieniach o dużej głębi i złożoności. **Krok 3: Wyjaśnienie aktywności**(10 minut) ➔ Podaj krótki przegląd celów i procesu danej aktywności: ➔ Uczestnicy przejdą przez szereg etapów autorefleksji, aby odkryć własne Ikigai. ➔ Dostarczony arkusz roboczy poprowadzi ich przez ten proces. ➔ Zachęcaj uczestników, aby na każdym etapie poświęcili czas i zastanowili się głęboko. **Krok 4: Kierowanie rozwojem pytań**(30 minut) ➔ Po burzy mózgów poproś każdą grupę o wybranie z listy jednego rzeczywistego problemu. ➔ Korzystając z tego problemu, poproś każdą grupę o stworzenie otwartego pytania motywacyjnego. Zachęć ich

	do zastanowienia się nad pytaniami, które zachęcają do dociekania i wymagają krytycznego myślenia. ➔ Podaj przykłady skutecznych pytań dotyczących jazdy, takich jak: ➔ Nieskuteczne: „Jakie są rodzaje zanieczyszczeń?” ➔ Skuteczne: „W jaki sposób nasza społeczność może ograniczyć zanieczyszczenie powietrza i promować alternatywne, czyste źródła energii?” ➔ Daj grupie 15 minut na przygotowanie pytań. ➔ W ciągu ostatnich 5 minut poproś każdą grupę o dokończenie pytania dotyczącego prowadzenia pojazdu. **Krok 5: Prezentacja i dyskusja grupowa**(20 minut) ➔ Poproś każdą grupę o przedstawienie swojego pytania kontrolnego przed całą grupą. ➔ Podczas prezentacji zachęcaj pozostałych uczestników do zadawania pytań wyjaśniających lub proponowania ulepszeń. Zapytaj: ➔ Czy pytanie zachęca do dociekań i krytycznego myślenia? ➔ Czy jest on wystarczająco otwarty i szeroki, aby pozwolić na eksplorację różnych rozwiązań? ➔ W jaki sposób uczniowie mogą zaangażować się w ten problem w sposób znaczący? **Krok 6: Refleksja i podsumowanie**(5 minut) ➔ Poprowadź krótką refleksję na temat ćwiczenia.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	Oto kilka przykładów pytań, które można zadać podczas podsumowania: ➔ Jakiego rzeczywistego problemu mógłbyś użyć jako

	pytania motywacyjnego w swojej dziedzinie? ➔ W jaki sposób ten projekt wpisuje się w zainteresowania i potrzeby moich uczniów? ➔ Jakie powiązania interdyscyplinarne mogę podkreślić w tym projekcie? ➔ Jak zmierzę sukces tego projektu? ➔ Co zrobiłTyDowiedz się, jak formułować skuteczne pytania dotyczące jazdy samochodem? ➔ Jak można zastosować ten proces wtwójwłasne klasy? ➔ Jakie wyzwania mogąTytwarz podczas wdrażania PBL i jak możnaTyzwrócić się do nich? Na zakończenie podkreśl, jak ważne jest łączenie rzeczywistych problemów z sensownymi badaniami studentów.
Nazwa aktywności:	**Rozbij projekt**
Rodzaj działalności:	Przykłady rodzajów aktywności/ćwiczeń: ➔ Dyskusja ➔ Prezentacja ➔ Praca grupowa
Cele edukacyjne: Maksymalnie 4 cele (Nie więcej niż 700 znaków)	Skuteczne cele edukacyjne koncentrują się na tym, co uczący się powinien wiedzieć lub potrafić zrobić po zakończeniu danej aktywności. ➔ Nauczyciele nauczą się, jak strukturyzować projekt nauczania opartego na projektach (PBL), dzieląc go na kluczowe fazy, obejmujące definiowanie problemu, badania, tworzenie i refleksję. ➔ Ta aktywność pomaga nauczycielom zrozumieć, jak podzielić projekt PBL na łatwe do opanowania fazy i dopasować każdą fazę do konkretnych celów

	edukacyjnych, umiejętności i działań
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	Wszystkie niezbędne materiały, które należy dostarczyć przed rozpoczęciem zajęć (wszystko, co potrzebne w postaci gotowych lub wydrukowanych materiałów, a także wszelkie dodatkowe szkolenia dla pracowników młodzieżowych. Jeśli dysponujemy źródłem szablonu do wydrukowania, dodamy tutaj link). Przykłady: Sprzęt ➔ Ołówki ➔ Tablica suchościeralna lub flipchart ➔ Markery ➔ Przykładowe konspekty projektów (opcjonalnie) ➔ Materiały z przykładowymi fazami projektu ➔ Papier i długopisy lub urządzenia cyfrowe do pracy grupowej Zasoby ➔ Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej ➔ Ciche pomieszczenie wewnętrzne, np. sala lekcyjna lub sala konferencyjna
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	Plan zajęć na 75 min. (należy dostosować do wielkości grupy): **Krok 1: Wprowadzenie i przegląd celów**(10 minut) ➔ Wyjaśnij cel tej aktywności: podzielenie projektu PBL na łatwe do opanowania i ustrukturyzowane fazy. ➔ Przedstaw kluczowe fazy typowego projektu PBL: ● Definicja problemu ● Badania ● Projekt/Tworzenie

- Prezentacja
- Refleksja/Ocena

Przedstaw krótko na przykładzie projektu, jak przebiega każda faza (np. „Zaprojektuj zrównoważony ogród szkolny”).

Krok 2: Tworzenie grupy i wybór projektu (5 minut)

➔ Podziel uczestników na małe grupy (3–5 osób).
➔ Przypisz lub pozwól grupom wybrać przykładowy temat projektu PBL (np. „Zaprojektuj park miejski”, „Stwórz kampanię na rzecz zdrowia społecznego”, „Zbuduj model zrównoważonego domu”).
➔ Zadbaj o to, aby każda grupa miała temat projektu, który nadaje się do realizacji w wielu fazach i do nauki interdyscyplinarnej.

Krok 3: Podziel projekt na fazy(25 minut)

➔ Poproś każdą grupę o podzielenie przydzielonego im projektu na omówione wcześniej kluczowe fazy.
➔ Dla każdej fazy powinni oni określić:
- Konkretne cele i umiejętności, które rozwiną studenci (np. współpraca, umiejętności badawcze, rozwiązywanie problemów).
- Działania lub zadania, które wykonają uczniowie (np. przeprowadzenie badań, zaprojektowanie modelu, przedstawienie wyników).
- Wszelkie zasoby i narzędzia, których uczniowie będą potrzebować (np. dostęp do ekspertów, oprogramowanie, materiały badawcze).

➔ Ramy czasowe lub kamienie milowe dla każdej fazy.
➔ Daj grupom 20 minut na wykonanie tego zadania i w razie

potrzeby udziel wskazówek.

Krok 4: Prezentacje grupowe(20 minut)

➔ Niech każda grupa przedstawi szczegóły swojego projektu szerszej grupie. Powinni wyjaśnić strukturę, działania i cele każdego etapu.

➔ Po każdej prezentacji zachęcaj pozostałych uczestników do wyrażania opinii. Zadaj pytania takie jak:

- Czy fazy są dobrze zorganizowane i logiczne?
- Czy zajęcia są zgodne z celami edukacyjnymi?
- Czy harmonogram jest możliwy do opanowania i czy zasoby są dobrze przydzielone?

➔ W razie potrzeby przekaż konstruktywne sugestie dotyczące usprawnienia awarii.

Krok 5: Refleksja i dyskusja(10 minut)

➔ Poprowadź dyskusję grupową, w której omówisz ćwiczenie. Możliwe punkty do dyskusji:

- W jaki sposób podzielenie projektu na fazy pomogło w uporządkowaniu procesu uczenia się?
- Czy pojawiły się trudności w podjęciu decyzji, jak ustrukturyzować projekt?
- W jaki sposób podział projektu na mniejsze części pomaga w zarządzaniu uczniami i ich ocenianiu?
- Co można zrobić inaczej, aby ułatwić studentom realizację poszczególnych faz projektu?

➔ Zachęć nauczycieli, aby zastanowili się, w jaki sposób mogliby zastosować tę strukturę we własnych projektach PBL.

	Krok 6: Podsumowanie i przemyślenia końcowe(5 minut) ➔ Podsumuj znaczenie starannego planowania i podziału projektu na jasne, uporządkowane fazy. ➔ Zachęć uczestników do zastanowienia się, w jaki sposób ta metoda może pomóc uczniom utrzymać się na właściwej drodze, zapewnić głębszą naukę i uprościć ocenę. ➔ Poproś nauczycieli, aby pomyśleli o przyszłym projekcie, który mogliby zaprojektować dla swoich klas, i o tym, jak mogliby go zorganizować, korzystając z tego samego podejścia.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	➔ Jakie wyzwania napotkaliście dzieląc projekt na fazy? ➔ Jak ustaliłeś kolejność i strukturę każdej fazy? ➔ Czy jakieś fazy były trudniejsze do zdefiniowania niż inne? Dlaczego? ➔ W jaki sposób dostosowałeś działania do celów edukacyjnych? ➔ W jaki sposób taka struktura pomoże uczniom skutecznie zarządzać czasem i zadaniami? ➔ W jaki sposób możesz mieć pewność, że każda faza prowadzi do głębszej nauki i zaangażowania? ➔ Jakich zasobów i wsparcia będą potrzebować uczniowie na każdym etapie? ➔ Jak można oceniać postępy uczniów na poszczególnych etapach? ➔ W jaki sposób zmodyfikowałbyś podział ze względu na różne poziomy umiejętności uczniów i ograniczenia czasowe?
Nazwa aktywności:	**Poznaj narzędzia technologiczne dla PBL**

Rodzaj działalności:	➔ Dyskusja ➔ Badanie ➔ Praca grupowa ➔ Prezentacja
Cele edukacyjne: Maksymalnie 4 cele (Nie więcej niż 700 znaków)	Ta aktywność pomaga nauczycielom poznać i zapoznać się z narzędziami technologicznymi, które mogą usprawnić nauczanie oparte na projektach (PBL) poprzez współpracę, badania i zarządzanie projektami.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	Wszystkie niezbędne materiały, które muszą zostać dostarczone przed rozpoczęciem aktywności Przykłady: Sprzęt ➔ Komputery, laptopy lub tablety z dostępem do Internetu ➔ Projektor lub ekran do prezentacji ➔ Materiały informacyjne lub lista sugerowanych narzędzi (np. Google Workspace, Trello, Padlet, Canva, Flipgrid) ➔ Dostęp do Wi-Fi Zasoby ➔ prezentacja ➔ linki do zasobów internetowych Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej ➔ Ciche pomieszczenie wewnętrzne, np. sala lekcyjna lub sala konferencyjna
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	Przejrzysta instrukcja krok po kroku, jak przeprowadzić daną aktywność, napisana w drugiej osobie. Przykład aktywności: **Krok 1. Wprowadzenie do technologii w PBL**(10 minut) ➔ Zacznij od krótkiego wprowadzenia na temat tego, w jaki

	sposób technologia może usprawnić PBL poprzez poprawę współpracy, możliwości badawczych, kreatywności i prezentacji. ➔ Omów kluczowe kategorie narzędzi: ● Współpracowaćnarzędzia do komunikacji: Google Docs, Trello ● Narzędzia badawcze: Google Scholar, biblioteki cyfrowe ● Narzędzia do projektowania i kreatywności: Canva, Padlet ● Obecnynarzędzia do tworzenia treści: Flipgrid, Prezi ➔ Wyjaśnij, że uczestnicy zapoznają się z różnymi narzędziami i zastanowią się, jak można je wykorzystać do wspierania różnych faz projektu PBL. **2. Eksploracja narzędzi i przydział grupowy**(5 minut) ➔ Podziel uczestników na małe grupy (3–4 osoby). ➔ Przypisz każdej grupie konkretną fazę projektu PBL (np. badania, współpraca, projektowanie/tworzenie, prezentacja). ➔ Przekaż każdej grupie listę proponowanych narzędzi, które są istotne dla przydzielonej im fazy. Zachęć ich do zapoznania się z co najmniej dwoma narzędziami podczas zajęć. **3. Eksploracja narzędzi w praktyce**(30 minut) ➔ Daj grupom 30 minut na zapoznanie się z przydzielonymi im narzędziami. ➔ Poproś każdą grupę o przetestowanie narzędzi poprzez stworzenie prostego projektu lub zadania. Na przykład:

- Współpraca: Użyj Google Docs lub Trello, aby utworzyć plan wspólnego projektu.
- Badania: Użyj Google Scholar, aby znaleźć materiały dotyczące rzeczywistych problemów.
- Projekt: Użyj Canvy, aby stworzyć produkt wizualny związany z projektem.
- Prezentacja: Użyj Flipgrida lub Prezi, aby utworzyć prezentację próbną swoich ustaleń.

➔ Zachęć uczestników do rozważenia zalet i wad każdego narzędzia, ze szczególnym uwzględnieniem łatwości użytkowania, zaangażowania i jego wartości we wspieraniu procesu uczenia się uczniów.

4. Prezentacje grupowe na temat narzędzi Wyniki(25 minut)

➔ Niech każda grupa przedstawi swoje ustalenia szerszej grupie. Powinny one obejmować:

- Krótki przegląd omawianych narzędzi.
- Demonstracja lub wyjaśnienie, jak można wykorzystać narzędzie w konkretnej fazie projektu PBL.
- Ich ocena mocnych i słabych stron narzędzia.

➔ Zachęć pozostałych uczestników do zadawania pytań i dzielenia się własnymi doświadczeniami związanymi z prezentowanymi narzędziami.

5. Dyskusja grupowa: Integrowanie narzędzi w PBL(15 minut)

➔ Poprowadź dyskusję na temat tego, jak skutecznie zintegrować te narzędzia z procesem PBL. Zadaj pytania takie jak:

	• Które narzędzia Twoim zdaniem będą najbardziej przydatne w Twojej klasie i dlaczego? • W jaki sposób technologia może usprawnić współpracę i kreatywność w PBL? • Z jakimi wyzwaniami możesz się spotkać wdrażając te narzędzia i jak można im sprostać? ➔ Podkreśl znaczenie korzystania z technologii jako środka do polepszenia wyników nauczania, a nie stosowania narzędzi tylko ze względu na technologię. **6. Refleksja i podsumowanie**(5 minut) ➔ Poproś uczestników, aby zastanowili się nad narzędziami, które testowali, i nad tym, jak mogliby je wykorzystać w swoim kolejnym projekcie PBL. ➔ Udostępnij listę dodatkowych narzędzi do dalszego zgłębiania, zachęcając uczestników do dalszego zgłębiania wiedzy i włączania technologii do swojej praktyki nauczania. ➔ Na zakończenie podkreśl, jak ważne jest wybranie odpowiedniego narzędzia do danego zadania i w jaki sposób technologia może sprawić, że PBL stanie się bardziej angażujące i dostępne dla uczniów.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	➔ Które narzędzie Twoim zdaniem byłoby najbardziej przydatne dla Twoich uczniów i dlaczego? ➔ W jaki sposób narzędzia pogłębiły Twoje zrozumienie uczenia się opartego na projektach? ➔ Czy jakieś narzędzia były trudne w obsłudze lub nawigacji? Jeśli tak, jakie to były wyzwania? ➔ Które narzędzia Twoim zdaniem będą najłatwiejsze do wdrożenia dla studentów w środowisku nauczania

	opartego na modelu PBL?

Jednostka 2:Projektowanie i wdrażanie skutecznych programów kształcenia nauczycieli

Strona tytułowa

Tytuł jednostki: **Projektowanie i wdrażanie skutecznych programów kształcenia nauczycieli**

Powiązane słowa kluczowe: współpraca rówieśnicza, edukacja włączająca, rozwój zawodowy

Część główna teorii

1.Wstęp

W dzisiejszym, dynamicznie zmieniającym się środowisku edukacyjnym, innowacyjne i angażujące metody nauczania są niezbędne do wspierania sukcesów uczniów, szczególnie w zróżnicowanych i inkluzywnych klasach. Nauczyciele muszą stale dostosowywać swoje techniki nauczania, aby lepiej odpowiadać potrzebom wszystkich uczniów, w tym uczniów z trudnym środowiskiem, takich jak uczniowie-uchodźcy. Niniejszy materiał szkoleniowy został opracowany, aby pomóc profesjonalistom w zakresie edukacji w procesie tworzenia i wdrażania programów kształcenia nauczycieli skoncentrowanych na tych dynamicznych strategiach nauczania.

Celem jest wyposażenie nauczycieli w umiejętności i wiedzę niezbędne do wdrażania angażujących, skoncentrowanych na uczniu metod nauczania, które promują aktywne uczenie się, myślenie krytyczne i współpracę.

Wyjaśnienie kluczowych pojęć

1. Innowacyjne i angażujące metody nauczania

Są to strategie nauczania wykraczające poza tradycyjne wykłady, promujące zaangażowanie studentów, interakcję i krytyczne myślenie. Typowe przykłady to uczenie się oparte na projektach (PBL), model odwróconej klasy, grywalizacja, uczenie się oparte na dociekaniach oraz wykorzystanie technologii edukacyjnych.

Metody te kładą nacisk na aktywne uczenie się, sprawiając, że lekcje stają się bardziej istotne i angażujące dla uczniów, a jednocześnie zachęcając do głębokiego zrozumienia i stosowania wiedzy.

2. Podejście skoncentrowane na nauczycielu a podejście skoncentrowane na uczniu

Tradycyjne nauczanie często koncentruje się na nauczycielu, gdzie edukator dostarcza informacji, a uczniowie biernie je przyjmują. Natomiast podejście skoncentrowane na uczniu zachęca uczniów do aktywnego udziału w nauce poprzez angażowanie się w rozwiązywanie problemów, dyskusję i współpracę.

Przejście od nauczania skoncentrowanego na nauczycielu do nauczania skoncentrowanego na uczniu jest kluczowym elementem innowacyjnych metod

nauczania, a szkolenie nauczycieli musi skupić się na tym, jak skutecznie ułatwić to przejście.

3. Edukacja włączająca

Istotnym aspektem nowoczesnego nauczania jest integracja, czyli dbałość o to, aby wszyscy uczniowie, bez względu na pochodzenie, zdolność uczenia się czy znajomość języka, mogli zapoznać się z materiałem i czerpać z niego korzyści.

Programy kształcenia nauczycieli muszą obejmować strategie angażowania różnorodnych uczniów, w tym uczniów uchodźców, oraz zapewniania zróżnicowanego nauczania odpowiadającego ich szczególnym potrzebom.

4. Rozwój zawodowy nauczycieli

Skuteczne programy kształcenia nauczycieli muszą koncentrować się nie tylko na przekazywaniu treści, ale także na wspieraniu współpracy i stałego rozwoju zawodowego.

Programy te powinny obejmować warsztaty praktyczne, działania refleksyjne oraz możliwości ćwiczenia i wdrażania nowych strategii w przyjaznym środowisku dla nauczycieli.

Instrukcje dotyczące projektowania i wdrażania skutecznych programów kształcenia nauczycieli

Krok 1: Określ potrzeby szkoleniowe

Oceń potrzeby swoich nauczycieli, aby zrozumieć konkretne luki w wiedzy lub praktyce związane z innowacyjnymi i angażującymi metodami nauczania.

Rozważ przeprowadzenie ankiet, grup fokusowych lub wywiadów, aby zebrać opinie od nauczycieli i dyrektorów szkół na temat wyzwań, z jakimi muszą się zmierzyć przy wdrażaniu nowych strategii.

Krok 2: Określ jasne cele

Określ jasne, mierzalne cele programu szkolenia nauczycieli. Czego chcesz, aby nauczyli się nauczyciele? W jaki sposób będą demonstrować zrozumienie i stosowanie nowych metod?

Przykładowy cel: Nauczyciele będą potrafili zaprojektować i wdrożyć jednostkę nauczania opartą na projektach (PBL), która obejmuje współpracę uczniów i myślenie krytyczne.

Krok 3: Tworzenie treści

Stwórz moduły szkoleniowe skoncentrowane na kluczowych metodach nauczania, takich jak PBL, odwrócona klasa i grywalizacja. Każdy moduł powinien obejmować:

- Podłoże teoretyczne: Dlaczego ta metoda działa i jakie korzyści przynosi studentom.
- Przykłady praktyczne: Jak wdrożyć metodę w różnych warunkach klasowych.

- Działania praktyczne: Nauczyciele mają okazję przećwiczyć projektowanie lekcji lub projektów przy użyciu nowych metod.
- Wykorzystaj przykłady z życia wzięte, studia przypadków i najlepsze praktyki z klas, w których skutecznie wdrożono te strategie.

Krok 4: Uwzględnij integrację technologii

Podkreśl rolę technologii w ułatwianiu wdrażania innowacyjnych metod nauczania. Zapewnij nauczycielom praktyczne szkolenia z zakresu korzystania z narzędzi cyfrowych (np. Google Classroom, Padlet, Flipgrid) w celu wspierania nauki i współpracy uczniów.

Zadbaj o to, aby w trakcie szkolenia nauczyciele mieli czas na zapoznanie się z tymi narzędziami i przećwiczenie ich wykorzystania w sposób zwiększający zaangażowanie.

Krok 5: Włącz refleksję i współpracę rówieśniczą

Po każdym szkoleniu zachęcaj nauczycieli do refleksji nad zdobytą wiedzą i możliwościami jej zastosowania w praktyce. Ułatwiaj współpracę między nauczycielami, organizując dyskusje grupowe lub wspólne projekty, w których nauczyciele mogą wymieniać się pomysłami, doświadczeniami i udzielać sobie nawzajem informacji zwrotnych.

Przykład: Po zapoznaniu się z modelem odwróconej klasy nauczyciele mogą wspólnie zaprojektować odwróconą lekcję i przedstawić ją grupie w celu uzyskania opinii.

Krok 6: Pilotowanie nowych metod

Pozwól nauczycielom na pilotaż innowacyjnych metod nauczania w swoich klasach

przed ich pełnym wdrożeniem. Daje to możliwość przećwiczenia, dostosowania i udoskonalenia strategii w rzeczywistych warunkach. W fazie pilotażowej zapewnij stałe wsparcie, w tym konsultacje, coaching oraz możliwość dzielenia się sukcesami i wyzwaniami z grupą.

Krok 7: Zapewnij ciągłe wsparcie i działania następcze

Programy szkoleniowe nie powinny być wydarzeniami jednorazowymi. Zaplanuj stały rozwój zawodowy poprzez warsztaty uzupełniające, coaching i mentoring. Oferuj zasoby, takie jak materiały do czytania, poradniki instruktażowe oraz dostęp do społeczności online, w których nauczyciele mogą kontynuować naukę i być na bieżąco z najnowszymi innowacjami w nauczaniu.

Krok 8: Ocena programu

Zmierz skuteczność programu szkoleniowego za pomocą ankiet, obserwacji zajęć i informacji zwrotnych od nauczycieli. Wykorzystaj te dane do wprowadzania zmian w przyszłych sesjach szkoleniowych, dbając o ich ciągłą ewolucję i dostosowanie do potrzeb nauczycieli i uczniów, którym pomagają.

Wniosek

Projektowanie i wdrażanie skutecznych programów kształcenia nauczycieli w zakresie innowacyjnych i angażujących metod nauczania wymaga starannego planowania, uwzględniania potrzeb nauczycieli oraz zaangażowania w ciągły rozwój zawodowy. Wyposażając nauczycieli w umiejętności i pewność siebie niezbędne do wdrażania

strategii nauczania zorientowanych na ucznia i inkluzywnych, możemy tworzyć dynamiczne, angażujące środowiska edukacyjne, które przyniosą korzyści wszystkim uczniom, a zwłaszcza tym z różnych środowisk, takim jak uchodźcy.

Mając na uwadze te kroki i zasady, Twoje programy szkoleniowe nie tylko podniosą kompetencje nauczycieli, ale także w znaczący sposób wpłyną pozytywnie na zaangażowanie i osiągnięcia uczniów.

Ćwiczenia

Nazwa aktywności:	**Podejście skoncentrowane na uczniu**
Rodzaj działalności:	Przykłady rodzajów aktywności/ćwiczeń: ➔ Praca indywidualna ➔ Dyskusja ➔ Prezentacja ➔ Praca grupowa ➔ Studium przypadku ➔ itp.
Cele edukacyjne: **Maksymalnie 4 cele** (Nie więcej niż 700 znaków)	Celem tego planu zajęć jest wyposażenie nauczycieli w praktyczne narzędzia i strategie, które pomogą stworzyć bardziej inkluzywne i elastyczne środowisko edukacyjne dla uczniów będących uchodźcami. Rezultaty tej aktywności są następujące: ➔ Zrozumieć podstawowe zasady podejścia skoncentrowanego na uczniu. ➔ Opracuj konkretne strategie radzenia sobie ze szczególnymi wyzwaniami, z jakimi mierzą się uczniowie-uchodźcy. ➔ Umieć projektować włączające, zorientowane na ucznia

	plany lekcji, które zachęcają do aktywnego uczestnictwa i wspierają zróżnicowane potrzeby wszystkich uczniów.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	➔ Tablica suchościeralna lub flipchart ➔ Markery ➔ Projektor lub ekran (opcjonalnie do prezentacji studiów przypadku lub slajdów) **Zasoby:** ● Materiały ze studiami przypadków i pytaniami do refleksji ● Szablony planu lekcji skoncentrowanego na uczniu ● Dostęp do narzędzi do współpracy online (Dokumenty Google, Padlet) ● Linki do dodatkowych materiałów do czytania na temat nauczania skoncentrowanego na uczniu i wspierania uchodźców **Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:** ● Ciche pomieszczenie wewnętrzne, np. sala lekcyjna lub sala konferencyjna ● Elastyczny układ miejsc siedzących ułatwiający dyskusje grupowe i współpracę
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	Całkowity czas trwania: 90 minut **1. Wprowadzenie do nauczania skoncentrowanego na uczniu**(10 minut) Zacznij od krótkiego omówienia nauczania skoncentrowanego na uczniu. ➔ Zdefiniuj kluczowe cechy podejścia skoncentrowanego na uczniu, w tym aktywne uczestnictwo, współpracę, samodzielną naukę i zróżnicowanie w oparciu o indywidualne potrzeby.

	➔ Podkreśl korzyści płynące z tego podejścia dla uczniów-uchodźców, kładąc nacisk na jego dostosowanie do różnych stylów uczenia się, środowisk kulturowych i znajomości języków. **2. Dyskusja: Wyzwania, z którymi mierzą się studenci-uchodźcy**(15 minut) Poprowadź dyskusję grupową na temat wyjątkowych wyzwań, z jakimi borykają się uczniowie-uchodźcy w klasie. ➔ Poproś nauczycieli, aby podzielili się swoimi doświadczeniami i spostrzeżeniami na temat barier językowych, traum, różnic kulturowych i wcześniejszych zakłóceń w edukacji. ➔ Zapisz na tablicy najważniejsze punkty i podkreśl, w jaki sposób podejście skoncentrowane na uczniu może pomóc w rozwiązaniu tych problemów poprzez dostosowanie doświadczeń edukacyjnych do potrzeb każdego ucznia. **3. Analiza studium przypadku**(20 minut) Podziel nauczycieli na małe grupy (3-4 osoby). ➔ Przedstaw każdej grupie studium przypadku ucznia-uchodźcy, który zmaga się z problemami w nauce w tradycyjnym środowisku, w którym nauczyciel jest głównym nauczycielem. ➔ Poproś grupy o omówienie, w jaki sposób podejście skoncentrowane na uczniu mogłoby wspierać jego naukę. Zachęć ich do rozważenia: • Jak odróżnićinstrukcja różnicowania • Sposoby zachęcania do współpracy rówieśniczej • Jak zbudowaćwzbudzić pewność siebie i zaangażowanie ucznia ➔ Następnie każda grupa zaprezentuje swoje ustalenia przed

większą grupą, skupiając się na praktycznych strategiach dostosowania swojego nauczania.

4. Projektowanie planu lekcji skoncentrowanego na uczniu(25 minut)

Poproś nauczycieli o opracowanie planu lekcji skoncentrowanego na uczniach, uwzględniającego uczniów będących uchodźcami w ich klasach. Każdy nauczyciel powinien skupić się na jednym z poniższych elementów:

- ➔ **Rozróżnianie:**Dostosowywanie zadań do indywidualnych potrzeb i umiejętności językowych.
- ➔ **Praca grupowa:**Wykorzystanie współpracy rówieśniczej i grup o różnym poziomie umiejętności w celu wspierania integracji społecznej i akademickiej.
- ➔ **Ocena kształtująca:**Wprowadzanie ciągłych, nieformalnych ocen w celu monitorowania postępów uczniów i zapewniania informacji zwrotnej.
- ➔ **Treści uwzględniające różnice kulturowe:**Wprowadzanie treści, które szanują i odzwierciedlają pochodzenie kulturowe uczniów-uchodźców.

Pozwól nauczycielom pracować indywidualnie lub w parach. Zachęć ich do zastanowienia się, jak zaangażować wszystkich uczniów, jednocześnie zapewniając uczniom-uchodźcom poczucie wsparcia i integracji.

5. Refleksja i dyskusja grupowa(15 minut)

Po ukończeniu planów lekcji zbierz grupę na sesję refleksji. Zadaj pytania, aby pobudzić refleksję:

- ➔ W jaki sposób w swoim planie lekcji podjęliście kwestię zróżnicowania w przypadku uczniów będących uchodźcami?
- ➔ Jakie strategie zastosowałeś, aby wspierać współpracę i

	wzajemne wsparcie? ➔ W jaki sposób zamierzają Państwo monitorować postępy i zaangażowanie uczniów-uchodźców? Zachęcaj nauczycieli, aby dzielili się swoimi przemyśleniami i doświadczeniami, omawiając wszelkie potencjalne wyzwania, jakie przewidują przy wdrażaniu podejścia skoncentrowanego na uczniu w przypadku uchodźców. **6. Podsumowanie i wnioski**(5 minut) Podsumuj najważniejsze punkty sesji. ➔ Podkreśl, że nauka skoncentrowana na uczniu polega nie tylko na tworzeniu angażujących lekcji, ale także na tworzeniu wspierającego i inkluzywnego środowiska, w którym uczniowie-uchodźcy mogą się rozwijać. ➔ Udostępnij nauczycielom materiały informacyjne lub linki do dodatkowych zasobów dotyczących nauczania skoncentrowanego na uczniu i pracy z różnymi grupami uczniów, w tym uchodźcami.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	Poniżej znajdują się zalecane pytania podsumowujące tę aktywność: ➔ Co okazało się największym wyzwaniem przy projektowaniu planu lekcji skoncentrowanego na uczniach-uchodźcach? ➔ W jaki sposób w swoim planie lekcji uwzględniłeś szczególne potrzeby uczniów będących uchodźcami? ➔ Jakie strategie wdrożyłeś, aby promować współpracę między studentami o różnym pochodzeniu? ➔ W jaki sposób zamierzają Państwo ocenić skuteczność podejścia skoncentrowanego na studencie w kontekście wspierania studentów-uchodźców?

	➔ Czy były jakieś aspekty nauczania zorientowanego na ucznia, które trudno było zastosować w obecnej sytuacji w klasie? ➔ W jaki sposób uwzględniłeś kwestię wrażliwości kulturowej w swoim planie lekcji? ➔ W jaki sposób współpraca rówieśnicza może być wykorzystana do lepszej integracji uczniów-uchodźców ze społecznością klasy? ➔ Jakie dodatkowe wsparcie lub zasoby pomogłyby Ci skuteczniej wdrożyć nauczanie zorientowane na ucznia? ➔ W jaki sposób zamierzają Państwo monitorować postępy i uczestnictwo uczniów-uchodźców w środowisku skoncentrowanym na uczniach? ➔ Jakie najważniejsze wnioski wyciągnąłeś z tej aktywności w kontekście uczynienia klasy bardziej inkluzywną i otwartą na potrzeby uczniów-uchodźców?
Nazwa aktywności:	**Nauczanie nauczycieli o edukacji włączającej**
Rodzaj działalności:	Przykłady rodzajów aktywności/ćwiczeń: ➔ Praca indywidualna ➔ Dyskusja ➔ Prezentacja ➔ Praca grupowa ➔ Studium przypadku
Cele edukacyjne: Maksymalnie 4 cele (Nie więcej niż 700 znaków)	Dzięki temu planowi zajęć nauczyciele nie tylko zdobędą wiedzę teoretyczną, ale także będą mogli ćwiczyć i zastanawiać się nad strategiami tworzenia inkluzywnego, wspierającego środowiska edukacyjnego dla wszystkich uczniów. Pod koniec tej sesji nauczyciele będą:

	➔ Zrozumieć kluczowe zasady edukacji włączającej i ich znaczenie. ➔ Rozpoznawać bariery utrudniające integrację w klasie i szukać rozwiązań pozwalających je pokonać. ➔ Zdobądź praktyczne doświadczenie w stosowaniu interaktywnych metod, takich jak studia przypadków, odgrywanie ról i wspólna nauka, służących wspieraniu integracji. ➔ Opracowanie osobistego planu działania w celu wdrożenia strategii inkluzywnych w ich własnych klasach.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	Sprzęt ➔ Tablica suchościeralna lub flipchart ➔ Markery ➔ Materiały pomocnicze (zasady edukacji włączającej, studia przypadków, pytania do refleksji) ➔ Notatki samoprzylepne ➔ Kolorowe karty lub naklejki do zajęć grupowych Zasoby ➔ Projektor do filmów i prezentacji ➔ Dostęp do narzędzi do współpracy online (Padlet, Mentimeter) Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej ➔ Ciche pomieszczenie wewnętrzne, np. sala lekcyjna lub sala konferencyjna
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	Całkowity czas trwania aktywności: 2 godziny 1.**Wprowadzenie do edukacji włączającej**(15 minut)

Metoda: Mini-wykład i dyskusja grupowa

Zacznij od krótkiego wprowadzenia do edukacji włączającej, definiując kluczowe pojęcia, takie jak równość, różnorodność, dostępność i różnicowanie.

- ➔ Podkreśl znaczenie tworzenia środowiska edukacyjnego, w którym każdy uczeń, bez względu na zdolności, pochodzenie czy znajomość języka, może uczestniczyć w nauce i odnosić sukcesy.
- ➔ Poproś nauczycieli, aby krótko podzielili się swoją wiedzą na temat edukacji włączającej.
- ➔ Skorzystaj z ankiety Mentimeter lub Padlet, aby zebrać anonimowe odpowiedzi na pytanie: Co dla Ciebie oznacza edukacja włączająca? Omów wyniki z grupą, aby zidentyfikować wspólne tematy i błędne przekonania.

2. Identyfikacja barier utrudniających integrację(20 minut)

Metoda: Aktywność w małej grupie

Podziel nauczycieli na małe grupy (4-5 osób).

- ➔ Poproś każdą grupę o omówienie i wypisanie barier utrudniających integrację, które zaobserwowali w swoich klasach lub szkołach (np. bariery fizyczne, uprzedzenia kulturowe, trudności językowe itp.).
- ➔ Udostępnij karteczki samoprzylepne lub udostępnij narzędzie do współpracy online, na którym każda grupa będzie mogła zapisać zidentyfikowane przez siebie bariery.
- ➔ Po 10 minutach dyskusji niech jeden przedstawiciel każdej grupy zamieści swoje bariery na tablicy lub udostępni je na ekranie, jeśli pracujecie online.
- ➔ Przeprowadź krótką dyskusję z całą grupą, aby podsumować najczęstsze bariery i ich wpływ na naukę uczniów.

3. Studium przypadku: Tworzenie klasy integracyjnej(25 minut)

Metoda: Analiza studium przypadku i odgrywanie ról

Przedstaw nauczycielom studium przypadku obejmujące zróżnicowaną klasę, w której są uczniowie o specjalnych potrzebach, uczniowie-uchodźcy i uczniowie uzdolnieni.

W małych grupach poproś nauczycieli o przeanalizowanie przypadku i omówienie, jak zmodyfikowaliby swoje metody nauczania, aby stworzyć inkluzywne środowisko edukacyjne. Skoncentruj się na:

- ➔ Różnicowanie (modyfikacja zadań dla różnych poziomów nauczania)
- ➔ Układ i dostępność sali lekcyjnej
- ➔ Wspieranie współpracy i wsparcia rówieśniczego
- ➔ Dostosowywanie materiałów do potrzeb językowych
- ➔ Po dyskusji grupy odegrają krótkie scenariusze oparte na swoich rozwiązaniach (np. demonstrując zróżnicowaną aktywność lub strategię wsparcia rówieśniczego).

Zachęcaj do kreatywności i uczestnictwa, dbając o to, aby każda grupa dzieliła się swoim podejściem do inkluzywności z całą grupą.

4. Badanie uniwersalnego projektowania w nauczaniu(UDL) (20 minut)

Metoda: Prezentacja wideo i refleksja

Pokaż krótki film wprowadzający w zasady uniwersalnego projektowania nauczania (UDL) – ramy tworzenia inkluzywnych programów nauczania, które zapewniają wszystkim uczniom wiele sposobów reprezentacji, zaangażowania i ekspresji.

Po obejrzeniu filmu poprowadź krótką refleksję na temat

następujących pytań:

- ➔ W jaki sposób zasady UDL można zastosować w swojej klasie?
- ➔ Jakich zasobów i strategii potrzebujesz, aby uczynić swoją klasę bardziej dostępną dla wszystkich?
- ➔ Poproś nauczycieli, aby zapisali swoje przemyślenia na arkuszu refleksji i podzielili się nimi w parach lub małych grupach.

5. Interaktywna zabawa w układanie puzzli: odkrywanie strategii integracji(30 minut)

Metoda: Współpraca w uczeniu się metodą Jigsaw

Podziel grupę na 4 mniejsze podgrupy, przydzielając każdej z nich inny aspekt edukacji włączającej do zbadania i zaprezentowania. Aspekty te mogą obejmować:

- ➔ Nauczanie uwzględniające różnice kulturowe
- ➔ Strategie różnicowania dla uczniów o zróżnicowanym poziomie nauczania
- ➔ Wspieranie uczniów niepełnosprawnych
- ➔ Tworzenie bezpiecznego i przyjaznego środowiska w klasie

Daj każdej grupie 10 minut na zbadanie przydzielonego tematu, korzystając z udostępnionych materiałów lub zasobów cyfrowych, i przygotowanie krótkiej prezentacji lub interaktywnej demonstracji.

Następnie zreorganizuj grupy tak, aby każda nowa grupa miała jednego „eksperta” z każdej z pierwotnych grup. Eksperci ci podzielą się swoją wiedzą, umożliwiając wszystkim szerokie zrozumienie wszystkich strategii inkluzji.

Użyj kolorowych kart i naklejek, aby pomóc nauczycielom

	utworzyć nowe grupy i zachować interaktywność zajęć. **6. Plan działania: stosowanie praktyk inkluzywnych**(20 minut) Metoda: indywidualna refleksja i wymiana doświadczeń Poproś każdego nauczyciela, aby pomyślał o swojej własnej klasie i opracował osobisty plan działania mający na celu wdrożenie co najmniej dwóch praktyk inkluzywnych, których nauczyli się podczas zajęć. ➔ Przygotuj szablon planu działania, który zachęci nauczycieli do zastanowienia się nad konkretnymi uczniami, na których się skupią, nad strategiami, które wykorzystają, oraz nad sposobem oceny postępów. Po 10 minutach indywidualnej refleksji nauczyciele dobierają się w pary i dzielą się swoimi planami działania z kolegami, oferując sobie nawzajem informacje zwrotne i sugestie dotyczące ulepszeń. **7. Podsumowanie i sesja pytań i odpowiedzi**(10 minut) Metoda: Dyskusja całej grupy Zakończ sesję podsumowaniem najważniejszych punktów dotyczących edukacji włączającej i różnych omówionych strategii. Zachęć grupę do zadania ostatecznych pytań i podzielenia się swoimi refleksjami. Zachęcaj nauczycieli do dalszego zgłębiania praktyk integracyjnych i oferuj im dodatkowe zasoby do dalszego rozwoju zawodowego, takie jak materiały do czytania, strony internetowe czy społeczności online.
Zalecane pytania do omówienia	Poniżej znajdują się zalecane pytania podsumowujące tę

aktywności:	aktywność: ➔ Jakie nowe spostrzeżenia na temat edukacji włączającej wyciągnąłeś z dzisiejszych zajęć? ➔ W jaki sposób studium przypadku i odgrywanie ról pomogły Ci zrozumieć praktyczne zastosowanie strategii inkluzji? ➔ Jakie wyzwania przewidujesz przy wdrażaniu strategii edukacji włączającej w swojej klasie? ➔ Które strategie czujesz się najpewniej stosując w pracy z różnorodnymi uczniami i dlaczego? ➔ W jaki sposób praca w małych grupach wpłynęła na Twoje zrozumienie idei Uniwersalnego Projektowania Nauczania (UDL) i różnicowania? ➔ Jakie bariery utrudniające integrację były najbardziej zaskakujące lub najtrudniejsze do omówienia podczas dyskusji grupowych? ➔ W jaki sposób zajęcia Jigsaw pomogły Ci zgłębić różne aspekty edukacji włączającej? ➔ W jaki sposób dostosujesz swoje obecne metody nauczania w oparciu o zasady edukacji włączającej? ➔ Które aspekty planowania działań okazały się dla Ciebie najbardziej przydatne w stosowaniu strategii inkluzywnych w Twojej klasie? ➔ Jakich dodatkowych zasobów i wsparcia potrzebujesz, aby skutecznie wdrożyć edukację włączającą?

Jednostka 3: Model odwróconej klasy

Proszę skopiować ten blok tak, aby odpowiadał liczbie opracowanych przez Ciebie jednostek.
Link do badań biurkowych:

Strona tytułowa

Tytuł:**Model odwróconej klasy**

Słowa kluczowe: odwrócona klasa,zadania,Dróżnicowanie, student-centrowany

Część główna teorii

1. Wprowadzenie

Model Odwróconej Klasy to innowacyjne podejście dydaktyczne, które odwraca tradycyjne metody nauczania. Zamiast wykładów w trakcie zajęć, treści dydaktyczne są przekazywane uczniom poza salą lekcyjną – zazwyczaj za pośrednictwem filmów, materiałów do czytania lub innych formatów multimedialnych. Czas lekcyjny jest następnie poświęcany na aktywną naukę, dyskusje, rozwiązywanie problemów i działania zespołowe, które sprzyjają głębszemu zrozumieniu materiału. Takie podejście może zapewnić uczniom-uchodźcom elastyczność uczenia się we własnym tempie, co czyni je cenną alternatywą dla tradycyjnego, zróżnicowanego nauczania.

2. Wyjaśnienie kluczowych pojęć:

Model Odwróconej Klasy składa się z 5 komponentów:

A. Nauka przed zajęciami

- Nauka we własnym tempie: Uczniowie korzystają z materiałów edukacyjnych (np. filmów wideo, tekstów do czytania) we własnym tempie przed zajęciami.
- Aktywne zaangażowanie: Treści przed zajęciami zazwyczaj obejmują filmy wideo, podcasty lub materiały do czytania, którym towarzyszą pytania pomocnicze lub zadania, mające na celu zachęcenie do aktywnej nauki.

B. Zajęcia w klasie

- Skoncentrowany na uczniu: Czas spędzony na zajęciach jest przeznaczony na zajęcia interaktywne, pracę w grupach, rozwiązywanie problemów lub dyskusje. Nauczyciele pełnią rolę moderatorów, a nie wykładowców.

- Myślenie wyższego rzędu: Zajęcia w klasie mają na celu promowanie analizy, oceny i twórczości, a nie tylko prostego przypominania sobie wiedzy.

C. Ocena i informacja zwrotna

- Ocenianie kształtujące: ciągła ocena za pomocą quizów, dyskusji i opinii rówieśników mająca na celu ocenę poziomu zrozumienia materiału przez uczniów.
- Informacje zwrotne w czasie rzeczywistym: Nauczyciele mogą przekazywać natychmiastowe informacje zwrotne podczas zajęć w klasie, wyjaśniając wszelkie nieporozumienia powstałe na etapie poprzedzającym zajęcia.

D. Integracja technologii

- Narzędzia cyfrowe: Narzędzia takie jak platformy wideo, quizy i fora dyskusyjne odgrywają kluczową rolę w dostarczaniu treści przed zajęciami i ulepszaniu jakości uczenia się.
- Narzędzia do współpracy: Platformy do współpracy online, takie jak Padlet, Google Classroom czy Microsoft Teams, pozwalają uczniom na interakcję i współpracę poza zajęciami.

E. Różnicowanie

- Indywidualnie dostosowane ścieżki nauczania: Nauczyciele mogą oferować różne poziomy treści przed zajęciami (np. początkujący, średnio zaawansowany, zaawansowany), aby dostosować je do różnych stylów uczenia się i

umiejętności.

- Wsparcie dla uczniów o zróżnicowanych potrzebach: Odwrócona klasa zapewnia elastyczność uczniom o zróżnicowanych potrzebach, takim jak osoby uczące się języka angielskiego lub uczniowie o specjalnych potrzebach, ponieważ mogą oni korzystać z materiałów we własnym tempie.

Wniosek

Po ukończeniu tego szkolenia nauczyciele powinni jasno rozumieć model odwróconej klasy i jego korzyści dla uczenia się uczniów. Będą potrafili projektować angażujące treści przed zajęciami, prowadzić zajęcia w klasie zorientowane na ucznia oraz oceniać jego postępy w sposób merytoryczny. Dzięki praktycznemu doświadczeniu i praktycznemu planowaniu lekcji, nauczyciele będą pewni siebie we wdrażaniu odwróconej klasy w swojej praktyce dydaktycznej.

Ćwiczenia

Nazwa aktywności:	**Wprowadzenie do modelu odwróconej klasy**
Rodzaj działalności:	➔ Prezentacja ➔ Praca grupowa ➔ Dyskusja
Cele edukacyjne: **Maksymalnie 4 cele** (Nie więcej niż 700	➔ zrozumienie podstaw modelu odwróconej klasy, ➔ zrozumienie jego korzyści i

znaków)	➔ zrozumienie potencjalnych wyzwań.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	Sprzęt: ➔ Prezentacja PowerPoint lub materiały informacyjne na temat modelu odwróconej klasy (kluczowe zasady, korzyści, wyzwania). ➔ Studia przypadków lub przykładowe filmy ilustrujące udane odwrócone klasy. ➔ Projektor i ekran do prezentacji. Zasoby: ➔ Artykuły badawcze lub wpisy na blogach na temat odwróconych klas. ➔ Przykładowe lekcje wideo w formie odwróconej klasy z platform takich jak YouTube, Khan Academy czy TED-Ed. Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej ➔ Ciche pomieszczenie wewnętrzne, np. sala lekcyjna lub sala konferencyjna
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	**Krok 1:**Zacznij od krótkiej prezentacji, w której wyjaśnisz podstawowe zasady odwróconej klasy. Podkreśl, jak różni się ona od tradycyjnych metod nauczania. **Krok 2:**Przedstaw przykłady praktycznego wykorzystania modeli odwróconej klasy, korzystając ze studiów przypadku lub krótkich filmów.

	Krok 3: Zorganizuj sesję pytań i odpowiedzi, podczas której nauczyciele będą mogli zadawać pytania na temat danej koncepcji i dzielić się doświadczeniami w zakresie podobnych podejść, jeśli będzie to możliwe.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	Poniżej znajdują się zalecane pytania podsumowujące tę aktywność: ➔ Które aspekty modelu odwróconej klasy zwróciły Twoją uwagę najbardziej? ➔ Jak myślisz, w jaki sposób ten model różni się od tradycyjnych metod nauczania? ➔ Jakich potencjalnych wyzwań spodziewasz się przy stosowaniu modelu odwróconej klasy w swoim nauczaniu? ➔ Jakie korzyści widzisz dla uczniów korzystających z modelu odwróconej klasy? ➔ W jaki sposób Twoim zdaniem ten model może pomóc zróżnicowanym grupom uczniów, np. uchodźcom lub uczniom o odmiennych potrzebach edukacyjnych?
Nazwa aktywności:	**Eksploracja narzędzi technologicznych do nauki odwróconej**
Rodzaj działalności:	➔ Prezentacja ➔ Praca grupowa ➔ Dyskusja
Cele edukacyjne: Maksymalnie 4 cele (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ zapoznanie się z narzędziami cyfrowymi potrzebnymi do efektywnego tworzenia i dostarczania treści przed

	zajęciami
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	Przybory: ➔ Laptopy lub tablety, na których uczestnicy mogą zapoznać się z narzędziami. ➔ Lista zalecanych narzędzi technologicznych (np. Google Classroom, Edpuzzle, Nearpod, Padlet). ➔ Samouczki wideo lub przewodniki dotyczące korzystania z tych narzędzi. ➔ Przykładowe zadania utworzone przy użyciu poszczególnych narzędzi. Zasoby: ➔ Dostęp do narzędzi/platform online do wypróbowania przez nauczycieli (po wcześniejszym utworzeniu konta). ➔ Samouczki lub webinaria dotyczące korzystania z narzędzi takich jak Google Classroom, Flipgrid i Padlet do nauki metodą odwróconej. Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej ➔ Ciche pomieszczenie wewnętrzne, np. sala lekcyjna lub sala konferencyjna
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	**Krok 1:**Przedstaw przegląd różnych narzędzi technologicznych (np. YouTube, Edpuzzle, Google Classroom, Nearpod, Padlet), które można wykorzystać do tworzenia i udostępniania treści przed zajęciami. **Krok 2:**Przeprowadź sesję praktyczną, podczas której nauczyciele

	w małych grupach zapoznają się z jednym lub dwoma narzędziami. Przydziel im zadania, takie jak stworzenie krótkiej lekcji wideo lub zaprojektowanie quizu na podstawie materiałów przed zajęciami. **Krok 3:**Poproś nauczycieli, aby podzielili się swoimi dziełami z grupą i omówili, w jaki sposób wdrożyliby te narzędzia w swoich klasach.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	Poniżej znajdują się zalecane pytania podsumowujące tę aktywność: ➔ W jaki sposób dostosujesz materiały przed zajęciami do potrzeb uczniów o różnym poziomie znajomości języka? ➔ Które narzędzie cyfrowe okazało się dla Ciebie najbardziej intuicyjne w przekazywaniu treści przed zajęciami? ➔ W jaki sposób, Twoim zdaniem, narzędzia te mogą ulepszyć proces uczenia się w klasie odwróconej? ➔ Z jakimi wyzwaniami zetknąłeś się podczas poznawania narzędzi technologicznych i jak możesz je pokonać? ➔ W jaki sposób wykorzystałbyś te narzędzia, aby zachęcić uczniów do korzystania z materiałów przed zajęciami? ➔ Jakich innych narzędzi i zasobów potrzebujesz, aby skutecznie wdrożyć odwróconą klasę?
Nazwa aktywności:	**Projektowanie treści przed zajęciami**
Rodzaj działalności:	➔ Prezentacja ➔ Praca grupowa

	➔ Dyskusja ➔ Praca indywidualna
Cele edukacyjne: Maksymalnie 4 cele (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ Nauczyć się, jak projektować i tworzyć materiały do nauki przed zajęciami, które angażują uczniów i zachęcają do aktywnej nauki.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	Sprzęt: ➔ Szablony do projektowania modułów przed zajęciami (np. arkusze planowania lekcji). ➔ Lista źródeł, w których można znaleźć treści edukacyjne (np. YouTube, strony edukacyjne, e-booki). ➔ Laptopy lub tablety do tworzenia treści przed zajęciami (lub edytowania już istniejących treści). ➔ Jako modele można wykorzystać przykładowe zadania przed zajęciami lub nagrania wideo. Zasoby: ➔ Oprogramowanie do produkcji filmów edukacyjnych, np. Screencast-O-Matic lub Loom. ➔ Strony internetowe z bezpłatnymi treściami edukacyjnymi (np. Khan Academy, TED-Ed, OER Commons). Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej ➔ Ciche pomieszczenie wewnętrzne, np. sala lekcyjna lub sala konferencyjna
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	**Krok 1:** Podpowiedz nauczycielom, jak wybierać treści odpowiednie do nauki przed zajęciami (np. zwięzłe wykłady

	wideo, istotne artykuły). **Krok 2:**Pokaż, jak tworzyć angażujące zadania przed zajęciami, takie jak pytania refleksyjne, testy lub podpowiedzi, które zachęcą uczniów do interakcji z materiałem. **Krok 3:**Poproś nauczycieli o zaprojektowanie przykładowego modułu przed zajęciami na jedną z lekcji. Powinni rozważyć temat, materiały oraz pytania lub zadania, które uczniowie powinni wykonać przed zajęciami. **Krok 4:**Poproś nauczycieli o zaprezentowanie modułów przed zajęciami i wyjaśnienie powodów ich powstania.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	Poniżej znajdują się zalecane pytania podsumowujące tę aktywność: ➔ Jakimi kryteriami kierowałeś się przy wyborze treści do zajęć wstępnych? ➔ W jaki sposób upewnić się, że materiały przed zajęciami angażują uczniów i przygotowują ich do aktywności w trakcie zajęć? ➔ W jaki sposób zaprojektowałeś zadania przed zajęciami, aby promować aktywną naukę? ➔ Z jakimi wyzwaniami zetknęliście się planując treści przed zajęciami i jak sobie z nimi poradziliście? ➔ W jaki sposób planujesz uwzględnić różne tempa i style uczenia się podczas zadawania pracy przed zajęciami?

Nazwa aktywności:	**Opracowywanie zajęć w klasie w celu pogłębienia nauki**
Rodzaj działalności:	➔ Prezentacja ➔ Praca grupowa ➔ Dyskusja
Cele edukacyjne: Maksymalnie 4 cele (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ Dowiedz się, jak najlepiej wykorzystać czas spędzony w klasie, umożliwiając uczniom prowadzenie zajęć skupionych na nich, promujących współpracę, rozwiązywanie problemów i myślenie krytyczne.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	Sprzęt: ➔ Przykładowe plany lekcji z przykładami aktywności w klasie. ➔ Szablony do zajęć grupowych (np. arkusze rozwiązywania problemów, tematy do dyskusji, przewodniki do wspólnej nauki). ➔ Tablica, markery lub narzędzia do cyfrowej współpracy, takie jak Google Docs, na potrzeby burzy mózgów. ➔ Notatki samoprzylepne lub fiszki do szybkiej burzy mózgów i dzielenia się pomysłami. Zasoby: ➔ Przykłady zajęć w klasie skoncentrowanych na uczniu, zaczerpnięte z zasobów takich jak PBLWorks lub stron internetowych Cooperative Learning. ➔ Przewodniki po zajęciach grupowych i modele uczenia się zespołowego służące do strukturyzowania zajęć. Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej ➔ Ciche pomieszczenie wewnętrzne, np. sala lekcyjna lub sala

	konferencyjna
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	**Krok 1:**Zapoznaj nauczycieli z różnymi zajęciami skupionymi na uczniach, które można wykorzystać w klasie, takimi jak dyskusje grupowe, nauka oparta na projektach, zajęcia polegające na rozwiązywaniu problemów lub nauczanie rówieśnicze. **Krok 2:**Zapewnij nauczycielom ramy do projektowania zajęć w klasie, które będą zgodne z treściami przed zajęciami. Skoncentruj się na promowaniu umiejętności myślenia wyższego rzędu, takich jak analiza, synteza i zastosowanie. **Krok 3:**Poproś nauczycieli, aby współpracowali w małych grupach i zaprojektowali serię zajęć w klasie na temat ustalony wcześniej przed zajęciami. **Krok 4:**Poproś każdą grupę o przedstawienie swoich zajęć w klasie i wyjaśnienie, w jaki sposób sprzyjają one zaangażowaniu i głębszemu uczeniu się.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	Poniżej znajdują się zalecane pytania podsumowujące tę aktywność: ➔ Jak zdecydowałeś, które zajęcia w klasie najlepiej będą sprzyjać głębszemu uczeniu się Twoich uczniów? ➔ Jakie strategie zastosowałeś, aby mieć pewność, że zajęcia są zorientowane na ucznia?

	➔ W jaki sposób poradzisz sobie z potencjalnymi wyzwaniami, takimi jak nieukończenie przez uczniów prac przed zajęciami? ➔ Jaką rolę będziesz pełnić jako osoba prowadząca te zajęcia w klasie? ➔ W jaki sposób zapewniasz, że wszyscy uczniowie aktywnie uczestniczą w zajęciach?
Nazwa aktywności:	**Strategie oceny i informacji zwrotnej**
Rodzaj działalności:	➔ Prezentacja ➔ Praca grupowa ➔ Dyskusja ➔ Praca indywidualna
Cele edukacyjne: **Maksymalnie 4 cele** (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ Dowiedz się, jak skutecznie oceniać postępy uczniów w modelu odwróconej klasy.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	Sprzęt: ➔ Szablony do projektowania ocen kształtujących (np. quizy, pytania refleksyjne, formularze recenzji rówieśniczych). ➔ Przykłady ocen kształtujących i podsumowujących. ➔ Narzędzia cyfrowe do quizów online i natychmiastowego przekazywania opinii (np. Kahoot!, Google Forms, Socrative). ➔ Laptopy lub tablety do eksploracji cyfrowych narzędzi oceny. Zasoby:

	➔ Artykuły lub badania dotyczące oceniania kształtującego w klasach odwróconych. ➔ Zasoby online, takie jak Quizlet, Google Forms czy Socrative, służące do tworzenia i zarządzania ocenami. Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej ➔ Ciche pomieszczenie wewnętrzne, np. sala lekcyjna lub sala konferencyjna
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	**Krok 1:**Przedstaw przegląd technik oceniania kształtującego, takich jak quizy o niskiej stawce, recenzje rówieśnicze lub dzienniki refleksji, które można stosować do oceny nauki przed zajęciami i w trakcie zajęć. **Krok 2:**Omów znaczenie terminowego przekazywania informacji zwrotnej podczas zajęć w klasie, aby mieć pewność, że uczniowie przyswoili materiał. **Krok 3:**Poproś nauczycieli o opracowanie strategii oceniania kształtującego dla jednej z odwróconych lekcji. Powinni uwzględnić zarówno oceny przed zajęciami, jak i w trakcie lekcji oraz wyjaśnić, w jaki sposób będą udzielać informacji zwrotnej.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	Poniżej znajdują się zalecane pytania podsumowujące tę aktywność: ➔ W jaki sposób ocenisz, czy uczniowie zrozumieli materiał przedstawiony przed zajęciami?

	➔ Które metody oceniania kształtującego uważasz za najskuteczniejsze w klasie odwróconej? ➔ W jaki sposób będziesz przekazywać terminowe i konstruktywne informacje zwrotne podczas zajęć w klasie? ➔ Jakie kroki podejmiesz, jeśli zauważysz, że uczniowie mają trudności z materiałami przed zajęciami? ➔ W jaki sposób zamierzasz włączyć ocenę koleżeńską i samoocenę do swojej odwróconej klasy?
Nazwa aktywności:	**Tworzenie planu lekcji w klasie odwróconej**
Rodzaj działalności:	➔ Praca indywidualna ➔ Prezentacja ➔ Praca grupowa ➔ Dyskusja
Cele edukacyjne: Maksymalnie 4 cele (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ Aby stworzyć kompleksowy plan lekcji w klasie odwróconej, uwzględniający wszystkie elementy, których się nauczyli.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	Sprzęt: ➔ Szablony planów lekcji dla klas odwróconych. ➔ Przykładowe plany lekcji oparte na modelu odwróconej klasy. ➔ Narzędzia do współpracy w celu recenzji koleżeńskiej (Google Docs, Microsoft Teams). ➔ Laptopy lub tablety do tworzenia planów lekcji. Zasoby: ➔ Zasoby i przewodniki dotyczące planowania lekcji z takich

	stron internetowych, jak Edutopia, TeachThought czy TeacherVision. ➔ Przykładowe plany lekcji w klasie odwróconej dostępne są online i mogą być inspiracją. Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej ➔ Ciche pomieszczenie wewnętrzne, np. sala lekcyjna lub sala konferencyjna
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	**Krok 1:**Udostępnij nauczycielom szablon do zaprojektowania planu lekcji w klasie odwróconej. Powinien on zawierać: ➔ Materiały do nauki przed zajęciami: filmy, materiały do czytania i wszelkie towarzyszące im zadania. ➔ Zajęcia w klasie: Praca w grupach, dyskusje lub projekty. ➔ Plan oceny: Oceny kształtujące i strategie udzielania informacji zwrotnej. **Krok 2:**Poproś nauczycieli, aby stworzyli własne plany lekcji, a następnie połączyli siły, aby omówić i przekazać sobie nawzajem informacje zwrotne na temat swoich planów. **Krok 3:**Poproś wolontariuszy o podzielenie się swoimi planami lekcji z większą grupą, omówienie swoich wyborów projektowych i wszelkich wyzwań, z jakimi się spotkali.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	Poniżej znajdują się zalecane pytania podsumowujące tę aktywność: ➔ W jaki sposób zintegrowałeś elementy zajęć przed

	zajęciami i w trakcie zajęć w swoim planie lekcji? ➔ Jakie czynniki wziąłeś pod uwagę projektując zajęcia promujące aktywną naukę w klasie? ➔ Jak ocenisz, czy model odwróconej klasy jest skuteczny w przypadku Twoich uczniów? ➔ Jakie modyfikacje wprowadziłbyś do swojego planu, aby sprostać zróżnicowanym potrzebom uczniów? ➔ Jak według Ciebie ten plan lekcji wpisuje się w ogólną strategię nauczania?
Nazwa aktywności:	**Refleksje nad wdrożeniem i kolejnymi krokami**
Rodzaj działalności:	➔ Odbicie ➔ Praca grupowa ➔ Dyskusja ➔ Informujący
Cele edukacyjne: Maksymalnie 4 cele (Nie więcej niż 700 znaków)	➔ Aby zastanowić się nad procesem uczenia się nauczycieli i zastanowić się, w jaki sposób wdrożą oni model odwróconej klasy w swoim nauczaniu.
Potrzebny sprzęt/zasoby/wymagania dotyczące przestrzeni roboczej:	Sprzęt: ➔ Arkusze do refleksji z podpowiedziami (np. Co się sprawdziło? Jakie wyzwania przewidujesz?). ➔ Przewodniki do dyskusji grupowych lub szablony opinii rówieśniczych. ➔ Lista dodatkowych zasobów do dalszej eksploracji. Zasoby:

	➔ Artykuły lub filmy instruktażowe dotyczące rozwoju zawodowego, poświęcone odwróconym klasom, umożliwiające pogłębienie wiedzy. ➔ Społeczności praktyków lub fora internetowe, na których nauczyciele mogą kontynuować dyskusje i dzielić się doświadczeniami (np. Twitter, Reddit lub dedykowane platformy edukacyjne). Wymagania dotyczące przestrzeni roboczej ➔ Ciche pomieszczenie wewnętrzne, np. sala lekcyjna lub sala konferencyjna
Wyjaśnienie i przypisanie czynności:	**Krok 1:**Przeprowadź sesję refleksji, podczas której nauczyciele podzielą się swoją wiedzą na temat modelu odwróconej klasy i tym, jak planują wdrożyć tę wiedzę w swoich klasach. **Krok 2:**Zachęcaj nauczycieli, aby identyfikowali wszelkie wyzwania, których spodziewają się podczas przekształcania zajęć w klasie, i wspólnie zastanawiali się nad możliwymi rozwiązaniami. **Krok 3:**Udostępnij dodatkowe zasoby (np. strony internetowe, artykuły naukowe, filmy) do dalszego zgłębiania wiedzy i ciągłego rozwoju zawodowego.
Zalecane pytania do omówienia aktywności:	Poniżej znajdują się zalecane pytania podsumowujące tę aktywność:

	➔ Jakie najważniejsze wnioski wyciągnąłeś ze szkolenia w zakresie modelu odwróconej klasy? ➔ W jaki sposób planujesz wdrożyć model odwróconej klasy w swoim nauczaniu? ➔ Jakie wyzwania przewidujesz w związku z transformacją swojej klasy i w jaki sposób zamierzasz się z nimi zmierzyć? ➔ W jaki sposób możesz wspierać uczniów, którzy mogą mieć trudności z nauką w odwróconej klasie? ➔ Jakie dodatkowe szkolenia i zasoby byłyby Twoim zdaniem pomocne przy wdrażaniu tego modelu?

Wnioski domoduł

Moduł „Innowacyjne i angażujące metody nauczania” wyposażył nauczycieli w szereg strategii i technik mających na celu ulepszenie doświadczeń edukacyjnych wszystkich uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb uczniów-uchodźców. Poprzez integrację innowacyjnych metod nauczania, takich jak uczenie się oparte na projektach (PBL) i model odwróconej klasy, moduł zachęca nauczycieli do przejścia od tradycyjnych, skoncentrowanych na nauczycielu podejść do bardziej zorientowanych na ucznia, angażujących i inkluzywnych praktyk. Metody te nie tylko pomagają sprostać wyjątkowym wyzwaniom, z jakimi borykają się uczniowie-uchodźcy, ale także wzbogacają środowisko edukacyjne dla wszystkich uczniów, promując krytyczne myślenie, współpracę i rozwiązywanie rzeczywistych problemów.

Najważniejsze wnioski:

1. **Adaptowalność i inkluzywność:**Omówione innowacyjne metody podkreślają znaczenie tworzenia elastycznych i integracyjnych środowisk klasowych, które szanują i integrują różnorodne środowiska kulturowe i potrzeby edukacyjne, zapewniając jednocześnie, że wszyscy uczniowie są cenieni i wspierani.
2. **Nauka skoncentrowana na uczniu:**Przejście na środowisko nauczania skoncentrowane na uczniu pozwala mu wziąć odpowiedzialność za swoją edukację, wspierając większe zaangażowanie, niezależność i motywację poprzez aktywne uczestnictwo i naukę opartą na dociekaniach.
3. **Współpraca i wsparcie rówieśnicze:**Kładzenie nacisku na naukę opartą na współpracy nie tylko pomaga rozwijać umiejętności społeczne i interpersonalne wśród uczniów, ale także poprawia ich zdolność rozwiązywania problemów poprzez łączenie różnych perspektyw.
4. **Integracja technologii:**Efektywne wykorzystanie technologii może przekształcić doświadczenia edukacyjne, zapewniając uczniom dynamiczne i interaktywne możliwości angażowania się w treści i współpracy z rówieśnikami zarówno w klasie, jak i poza nią.
5. **Ciągła informacja zwrotna i refleksja:**Ciągła ocena i praktyka refleksyjna odgrywają kluczową rolę w ciągłym doskonaleniu i dostosowywaniu metod nauczania, umożliwiając nauczycielom skuteczne reagowanie na potrzeby uczniów i udoskonalanie metod nauczania.

Wdrażając te innowacyjne strategie nauczania, nauczyciele są lepiej przygotowani do tworzenia dynamicznego i wspierającego środowiska edukacyjnego, którezaspokajazróżnicowane potrzeby swoich uczniów, zwłaszcza tych pochodzących ze środowisk uchodźczych. Celem tego modułu jest inspirowanie do ciągłego rozwoju i kreatywności w praktyce dydaktycznej, co ostatecznie przyczyni się do bardziej efektywnej i angażującej edukacji, która przygotuje wszystkich uczniów do sukcesu akademickiego i rozwoju osobistego.

Wiadomość dla edukatorów

Edukacja ma moc otwierania umysłów, budowania mostów i budowania poczucia przynależności. Jako pedagodzy, powierzono nam coś więcej niż tylko nauczanie – pielęgnujemy zrozumienie, empatię i pewność siebie, by rozwijać się. Poprzez prezentowane tu treści edukacyjne, naszym wspólnym celem jest inspirowanie inkluzywnych i pełnych empatii klas, w których każdy uczeń czuje się ceniony i wspierany.

Materiał edukacyjny został opracowany w ramach projektu Erasmus+*„Zwiększanie udziału uchodźców w szkołach europejskich – REFINC” (2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694)*Stanowi ona ścieżkę prowadzącą do zrozumienia różnorodnych doświadczeń uczniów-uchodźców i wyposaża nauczycieli w praktyczne i refleksyjne narzędzia, które pomogą im się rozwijać.

W swojej istocie, treści te promują wizję edukacji wykraczającą poza ramy akademickie – taką, która traktuje różnorodność jako siłę, wspiera odporność i pobudza ciekawość świata i siebie nawzajem. Każda aktywność edukacyjna to okazja, by dać uczniom możliwość postrzegania siebie jako wartościowych członków wspólnoty opartej na szacunku i integracji.

Dziękujemy, że nieustannie dbacie o to, aby edukacja była przestrzenią, w której każdy uczeń może czuć się częścią grupy, dokonywać odkryć i błyszczeć.

Erasmus+

Partnerzy projektu

Erasmus+

Finansowane przez Unię Europejską. Jednakże wyrażone poglądy i opinie są wyłącznie poglądami i opiniami autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej lub Agencji Wykonawczej ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego